

PIETAS
AETERNVM BONVM

IVSTITIA
FELICITAS CIVILIS

RELIGIO

POLITIA

SYMBOLA
uaria Diuersorum
PRINCIPVM
Sacrosanc Ecclesiae
& Sacri Imperij
ROMANI.

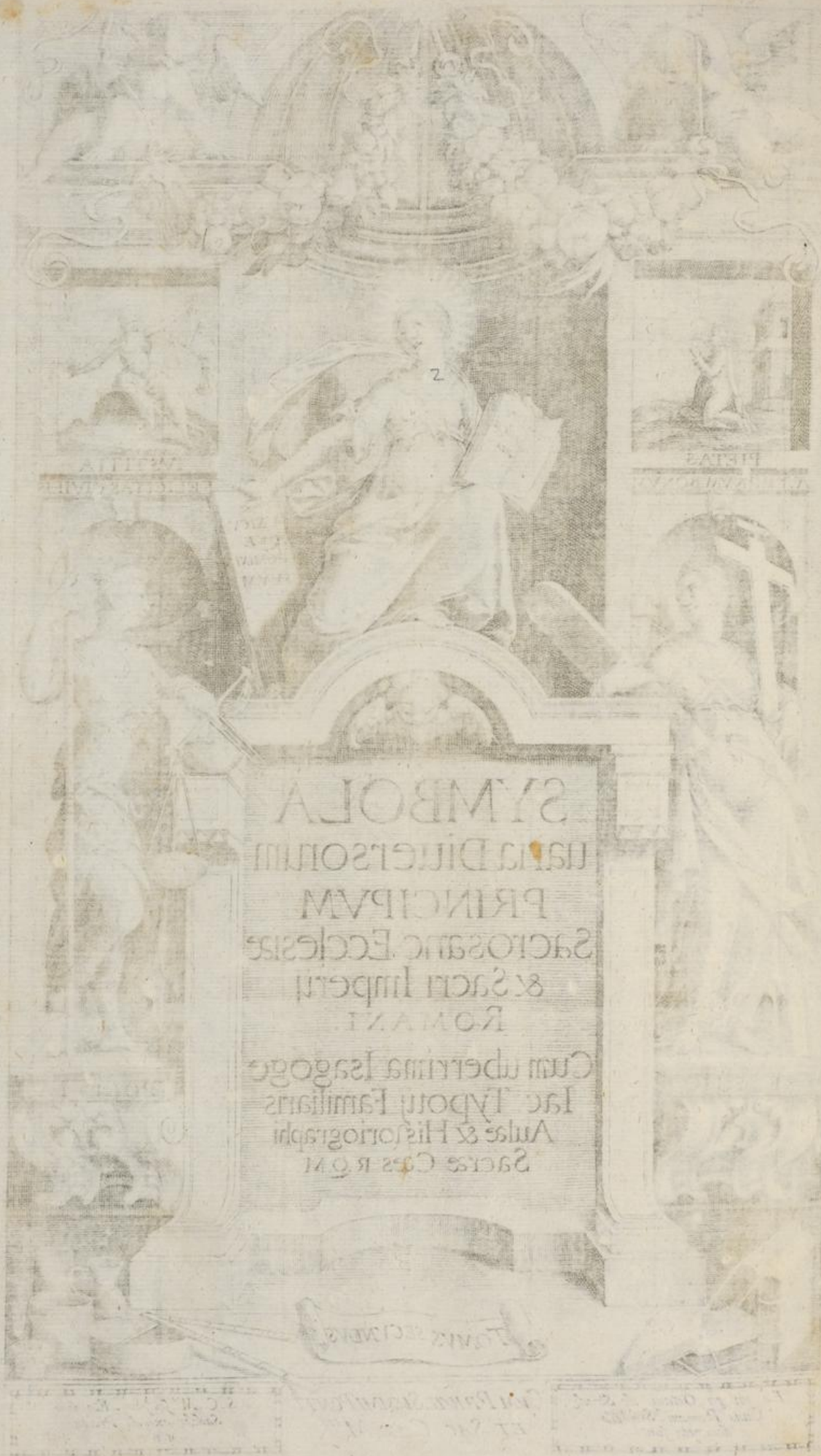
Cum uberrima Isagoge
Iac. Typotij Familiaris
Aulae & Historiographi
Sacrae Cæs. R. O. M.

TOMVS SECVNDVS

Ex museo Octauij de Strada
Cuius Romani Symbola
desumpta sunt.

CVM PRIVILEGIO SUMMI PONTIFICIS
ET SAC. CAES. M^{TI}S

S. C. M. sculpsit Aegidius
Sadler excudit Praga
M. D. C. II.

ILLUSTRIS SIMO AC REVERENDIS

SIMO PRINCIPIS ET DOMINI, DE FRANCISCO A
DETRICHSTEIN, MISERATIONE DIVINA SR. ET IIII.
EO S. ALEXANDRI CAROLINI PR. AUSTRIAE IMPERATORIS
COMITIS, RECTORIS ACADEMIAE BOHEMICAЕ COMITIS, S. C. M.
COMITIS, DE BOHEMIA COMITIS
Coloniensis.

... ET REVERENDISSIME ET REVERENDISSIME
Præcipue Symbolorum Historicorum I omnium adol.
vulgaritatem, cum curam, deditent delibetant
T: nam occurrit, non solum loco excello nam:
schinge modoque solum prædant: sicut proprium
que, certum utriusque clarissimum: Ideoque C. A.
MERIT VITÆ FORTE MAXI & RUDERIS II
Lætare clarissimum; Purpureis inter præcipue splendore nati:
inter seniores vito iudicis doctorum omnino: vito Hector, huius
ignitioribus Tunc maxime, cum summo dappi: ne nunciam
etiam congratularem admittere, tandem compellatorem & dant
canonem von X. omni boni nomine illustrem, accipere dignetur
relini adue ream togo. Vale.

...
Cessat:

...

...

ILLUSTRIS- SIMO AC REVERENDIS-

SIMO PRINCIPI ET DOMINO, Dn. FRANCISCO A
DEITRICHSTEIN, MISERATIONE DIVINA S. R. E. TITU-
LO S. SYLVESTRI CARDINALI PRÆBITERO, EPISCOPO O-
lomucensi, Regalis Ecclesiæ Bohemicæ Comiti, S. C. M.
Confiliario, &c. Principi ac Domino suo
colendissimo.

UM, ILLUSTRIS- ET REVERENDIS-
SIMO Princeps Symbolorum Heroicorum Tomum absol-
vissem alterum, eum cuinam dedicarem deliberanti,
Tu mihi occurristi, non solum loco excelso natus;
sed ingenio quoque sublimi præditus; avitis propriis-
que, germanis virtutibus clarissimus; ideoque CLE-
MENTI VIII. PONTIF. MAX. & RUDOLPHO II.
IMPERAT. charissimus; Purpuratos inter pietatis splendore nitens;
inter Senatores verò judicis dexteritate eminent; verè Heros. Hujus
igitur foelicitatis Tuæ maximæ, ut, cum Summis quibusq; ne nimium
etiam congratulantes admittere, hancque compellationem & dedi-
cationem voti & omnis boni nomine institutam, accipere digneris,
iterum atque iterum rogo. Vale.

*Illustris. Vestra
Celsitud.*

Servus obedientiss.

Egidius Sadeler.

FRANCISCVS A DIETRICHSTEIN PRAESBITERVS CARDINALIS
S. SYLVESTRIS EPISCOPVS OLMVC

*Gratia que Caelo que Roma et Cesare venit
Poma arboris tibi et Symbola clara notant.*

RIS
ENDIS

FRANCISCVS
VINA S. S. E. T. T. T.
a. a. Erhard
m. S. C. M.

REVIRESCERE
quam Tomum ali
inducitur adhibere
in loco exsilio ma
ditus; arborum
timus; ab hoc C
& Rarissime in
sua splendore non
vere hinc. Hinc
quibus; se comm
pellationem hinc
accipere dicitur

Sancti

FRANCIS A. DUBOUCHÉ & CO. PARIS
S. 2. 1857

FRANCIS A. DUBOUCHÉ & CO. PARIS
S. 2. 1857

HIEROGRAPHIAM, VT PRI-

*ori Tumo, usurpamus, pro integro
Mysterio.*

CUJUS PATRES SUNT

HIEROGLYPTON ET SYMBOLUM.

Id Est.

PICTURA ET SCRIPTURA

SVNT AVTEM

Hierographiæ Cardinalium	XCVII.
Hierographiæ Mag Ordinis S. Joan:	IV.
Hierographiæ Patriarcharum	VII.
Hierographiæ Electorum	XIV.
Hierographiæ Archiducum	XXV.
Hierographiæ Princip: Imperij	XCVI.

CANDIDO

CANDIDO

LECTORI S. ÆGIDIUS

SADELER.

N mitto, qua promisi Symbolon variorum, Tomum secundum: & in Symbola, Mystagogi nostri Isagogen. Ac, quod aliis alia placeant, majusque sit animi, quam palati fastidium; paullo, quam prioris Tomi, copiosorem. Nec accepis modo, ut recepi, fluentem rivis verborum, in tanta rerum luxurie. Atque abundantia; sed & interjectam imaginibus, quod passim queri in audivissem. Ego quidem disjunxeram; ut sua cuique libera esset conjectandi ratio. Cum autem nostra malle habere in promptu, quam sua proferre in medium, plerosque intelligam; consilium mutavi, ad vestrum velle & volupe, non secus, quam nauta velum ad ventos volvit & revolvit. Jam ne qui studium Principum Ecclesia & Reipub. à lectione operis deterreatur, ut tempestate & procellis adversis, multi à navigatione, sulca hoc nostrum mare, omnino securus. Nescium enim est irarum & contentionum: Tam placidi animi Mystagogia est. Et materia non est litigiosa: qua Remp. sanctis legibus, Principes bonis moribus informet, patentesque horum exemplo ex belluina vita extimat, & inserat in humanum. jucunda magis narratione, & faceta comparatione; quam severa, qua mens generosa frangitur aut irritatur; non flectitur non eruditur, castigatione. Quid me & te fatigo, labore non necessario? Purgent opera sua, qui ea inquinaverunt. Tu lege & judica. Nam omnium candidorum censura, me subijcio. Vale. Praga Anno Christi 1602. Idus Martij.

VIX
XXV

Idem Eidem.

Vix ad hujus Tomi Hieroglyphica Mystagogum suum absolverat. Jacobus Typotius, cum (ecce) fatis conbederet; ita ut in duobus, qui restant, alium ipsius vices subire necesse sit, cuius operam tertium jam adorno Tomum, quem expecta. Iterum Vale.

CANDIDO

I. HIE

Cardinales S. Romanae Ecclesiae

*Alphonsus infans Portugalię Presb:
Cardinalis S. Xysti Frater Jo: III.*

*Henricus Presb: Card: III Coronator,
Episcop: Zagitanus Frater Jo: III. RePor*

*Ludovicus Aragonius ex regio sanguine
ortus Diacon: Card: S. Xysti.*

*Theobaldus Aragonius presb: Card:
S. Sabine. Episcopus Valentie.*

*Carolus Aragonius ex regio sanguine
Diaconus Card: S. Marie.*

*Carolus de Vendosme Gallus nepos
Regis Franc: presb: Card: S. Sabine*

I. HIEROGRAPHIA. CARDINALIVM.

Life in Hierographia, plus in abdito, quàm promptu, vel ex hac prima purpuratorum, satis patet Nihil Symbolo manifestius, nihil notius Hieroglypto. Quid autem velit Cardinalis, non omnesperæq; intelligunt facile. Erunt enim qui contendunt, esse desperantis: erunt qui sperantis. Nec deest causa discrepantibus sententijs. Pedum destitutum desperantis est. Statutum, non abjectum, sed fixum, est sperantis. Atque in hanc me sententiam, cum rei veritas, tum auctoris dignitas inclinat. Nam qui terram & mare cernit, & audit, ut nihil iuvat; ex Pedito non difficulter colligit, Virum non minus pietate, quam genere insignem, certiori loco spem, quam humano collocasse. Non enim ille tumulus, in terris licet, terreus est; sed eius, qui in terris versatur, spes celestis, cuius si cui fidem non facio, is oculos tollat: & videbit manum, cum manubrio; non esse humili aut presso loco, quanquam non elato, sed humili animo, Celum adiat. Alfonsus igitur, in regia familia natus, & Rep: Romana constitutus, secundum rerum variarum usum, ac tedium omnium, cum actum ageret, hoc egit, quod videmus, & pedum sive scipionem imo pedem, certo loco fixit. Quis ille? Spes in Deum. Hinc enim ut cetera deficient, facit, quæ rogatur, imò supplicia sæde nostra placabilitate & gratia antevortit: si ex te nostra est, cuius causa & nos ipsi, & alios fatigamus.

II. HIEROGRAPHIA.

Videre & hic est omnia vulgo nota: audire non ignota his etiam, qui à limine viderunt Latium. Ab auribus incipio: Bonæ spei Neutra vox obscuro. Ad oculos venio. Libram, qui unquam vidit, simul ac videt, norit. Ita de ansâ, jugum: de jugo bilances pendent quod æque, non ita apparet examen. Apparet tamen cuivis Libram esse. Nec quisquam est tam cæcus, qui non videat, sublibra corbem decerptarum, cum frondibus, frugum multijugum. Quod autem Cardinalis non sit propola, dubitarit non injuria quispiam: quid ad libram corbis? Deinde, cum bonæ & spei, voces tritæ sunt, hiulca autem oratio; nota etiam ignoramus: cogimur saltem circumspicere. quó referantur, aut, ad quem pertineant. Ego ariolor spectare ad ipsum Cardinalem, videor enim dum hæc meditaretur, mussantem audire. Multi & multa me spe mea fraudarunt, vel quod rara hominum fides sit, rerum omnium perpetua viciscitudo, & instabilis conditio: vel quod ego ea statuerim firma, quæ erant infirma, & his fiderem imo palpandum dederim, qui rei meæ gratia, verba, mihi darent, grata magis, quam vera, Maior itaq; in me residet, quam in alijs hæreat culpa. Quid me miseror? aut alios criminor, mutanda consiliorum ratio. Et nihil optandum, quod justè non licet. Consilia justa & modesta, bonæ spei sunt. Justitiæ libra est. Modestæ Corbis. Non satis autem est deliberationes nostras, justas esse: nisi & sint modestæ, imò hoc antè etiam, quam illud cogitanti, primum occurrat. Nam sibi quisq; pravo ingenio aut instituto, longe plus justo indulget.

Hinc

Hinc illa non in homines tantum, verum etiam in Deos immortales, indignatio Animi insolentis, non à ratione profecta, sed cupiditate stolidâ, inani, molesta. Quid enim huic cæno debetur? Non præmium sed pænâ. Hæc enodatio Hierographiæ, digna est Principe Viro, Cæterum & bonæ spei annona est: quæ in iusto commertio versatur.

III. HIEROGRAPHIA.

Vitem dictam Varro putat, quod ad uvas percipiendas inuitet Vinosi, quod sitam in ea Vitam existiment. Nec abs ventre omnino, quibus vivere est bibere, Si Vino tantum mergeremur, Nunc vitis latex non est, quod Vinum hordeaceum Herodotus appellat. Et quot alia sunt poculenta? quæ non tantum ad sitim, necessitatem, verum etiam ad voluptatem & furorem hauriuntur? Cæterum Ulmo maritatur propter raritatem foliorum, ipsa Luxurians vitis, cum pampinis, tum capreolis, in quas nuptias intentum M. Ciceronem, non solum spes generosæ sobolis verum & culturæ suavitas, naturæ dexteritas oblectant. Ita claviculis, veluti manibus, maritum circumplexa, felicitate sua gaudet, & quasi alacritate diffunditur. Hinc iste frondes, instar porrectas frontis, quas vinitor coërcet, & ut prudens gubernator, plebem à luxurie ad moderationem ipsam castigat, ac cogit à frontibus ad fruges. Quid igitur se ipsa sustinet? ut in Symbolo est? Quod in nuptiis unum ex duobus fiat. Non se vitis sustinet, sed vitis & ulmus, sive, ut in conubio maneam, ulmi vitis. Accedit cura Vinitoris, sed qui adiuvet, non afferat naturam. Quod verò, ad calibem, nuptialis Hierographia? Aragonius est, regali profapia Lodovicus. Inter purpuratos cooptatus, veluti in aliam familiam transijt. Atque hinc est, quod gentilibus sua remittens, & de jure suo cedens, audacter dicat. Res Lodovici vestri, vobis habetoté: Nam se ipse sustinet, jam Ecclesiam ducit: qui repudiatis mundanis & vanis, rebus sacris sese mancipat.

IV. HIEROGRAPHIA.

Inter potulenta, sive poculenta, est vinum mali Punici, quod Rhoitem Plinius, quemadmodum hordeaceum cerevisiam Lactantius nominat. Cæterum hoc ad proximam propius, quam hanc Hierographiam pertinet, si tamen non & ad hanc. Nam liquorem maturius ex pomis expresseris, quam vaporem expectaris, præsertim, qui Iridem coloribus suis referat, ut Scalptor vult. Erumpere liquorum in altum posse non nego. Vis enim ea est, contra naturam, & ea de causa, momentanea, aut non diuturna saltem. Flos satinae Mali Punicæ Cytinus dicitur: balauustum siluestris, Dioscoridi Huius distincta coloribus genera reperiuntur, condidum, fuluum, puniceum. At Mysta, sub cortice, inquit, hæc tegeo, sub putamine, quod Malicorium Plinius cum Dioscoride appellat, non flore. Sub cortice verò, quæ Malum Punicum continet, sapore non colore discriminat. Ille quidem dulcia, acria, mixta, acida & vinosa: hic verò, quinque ista in tria redegit fastigia, ut Matthiolus declarat. Vni dulcia: alteri acria & acida, tertio mixta & vinosa tribuens. Propius ad Dioscoridem Mysta accedere videri posset: si

B ij

sub

sub unius cortice hæc essent omnia. Nunc saporum varietas, est specierum diversitas. Quod, si membranam candidam, qua intra corticem, veluti supparo, Malum tegitur: acinos puniceos: & quid per interstitia, vernans, nescio, considerare lubet; hæc natura non exhalat: putrescit enim & malum fit malum, simul ac quidquam exhalat. Observo autem hos colores, Iridis causa, cui assimilat Scalptor. Est enim in Iride, puniceum quid, viride & purpuream, ut Aristoteles observat. Flavi enim apparitio est non exstantia, orta ex comparatione Punicei & Viridis. Quod autem mille, id est, infinitos colores trahere. Iridem Virgilius facit; facit ad scenæ & multitudinis opinionem, ac plausum. Si tantum sculptori tribuo; quantum tribuemus auctori? Fecit tricolor inter ceteros Malum. Si tale non est naturale; factitium reperietur, quale præter naturam vult: & erit Pyrobolus, Mali Punici forma quod totidem colores evomat, quot sâpores illud diversis speciebus continebit. Erit, inquam, Malum Puniceum, si non conforme genuino prorsus; congruum cum sententia Cardinalis. Nam colores animi sui boni, non Mali ullius pandit. Et se austerum præfracto, placabilem miti, suspensum medio ingenio vult declarare. Hæc mea sententia est de sententia Theobaldi Cardin. Aragonij: Nec obstat mihi, pios Manes testor, quod cum naturali factitium recepi, -cum educatio sit altera, & quandoq; potior natura.

V. HIEROGRAPHIA.

Suis cuiq; Planetarum color est, uti Plinius notat. Saturno candidus, Iovi clarus, Marti igneus, Lucifero candens, Vesperi refulgens, Mercurio radians, Lunæ blandus, Soli, cum oritur, ardens, postea radians. Quos verò & quot, æra subintrans causatur colores? Idem tamen est, & solus, licet ex repercussu plures appareant Soles. Magnum Mundi miraculum. Et cum hoc mundi miraculo, perspicuo ac magno, Architectum Mundi Deum Opt. Max. comparat. Nic. Cusanus. Quemadmodum enim aliter, in cæno & cera operatur sol; ita Deus in insanabili & sano pectore. Et non videtur aliud sentire Mysta hic noster, cum ait: Idem per diversa. Nam ut idem Sol per diversa est, licet media varient lucem Solis; ita & Deus, solus, idem & unus est; quamvis per diversa appareat longè diversus. Quod si de se ipse loquitur, & vitæ rationem aliam atq; aliam purgat: ne à se ipse discrepare videatur, ut enim ætas alia, alios mores postulat: ita & tempora incidunt, quæ non unius solum ætatis, verum etiam momenti consilia varient, citra levitatis notam, aut labem inconstantia] audiendus est æquis auribus, non sua tantum, sed & nostra causa. Homo enim erat, nos homines sumus, à quibus humani nihil est alienum. Et pertinax sapius est, quam constans, qui sui in re privata, aut instituti majorum tenacior est in Rep. Nec injuria Aeschynes Demosthenem reprehendit, Athenienses exemplo majorum, ad bellum incisis nervis. cohortantem: Quid enim hoc aliud erat, quàm equum, ad stadium, in quo florens ætate vicerat, annosum reducere? Vertumnos nolo. Volo scientes uti foro. Alcibiadem sua dexteritas tandem destituit.

stituit. T. Pomponium Atticum virtus servavit. Ita, si absit fraus, & laudi & saluti est, eundem esse, inter diversos: aut huic commodare, sine illius injuria.

VI. HIEROGRAPHIA.

Locum non esse infinitum, Aristoteles ex loci natura ostendit. Sunt enim Loci differentiae, sursum, deorsum: antè, retrò: dextrum & sinistrum, non modò, ratione nostri, sed & respectu totius determinatae quod infinito ex diametro adversatur. Si locus non est infinitus, nec herclè corpus, quod nullum me imaginari quidem possumus, extra locum. Hac praefatione, hoc loco utor, quod cernam, ex orbe universi, alium orbem exire, quem Anguis extricans sese, & in se reflexus facit. Non tamen in cello, quem interpretor, Mystam. Non enim statuit in rerum natura, Infinitum. At supra Naturam Aeternitatem scilicet, quam Anguis Mystica passim denotat. Et hoc est, quod de diametro Aeternitatis, Mundi Machina dependeat. Nam tempus est mensura Motus: & cum primo Mobili inceptit, quoo quia compositum est non potest esse aeternum; sed quia temporis est prius & posterius; est aliquod primum, superius tempore: quod jam aliud non est, quam Aeternitas. Ita & Naturae, pro loco: & Mystae pro dignitate satisfactum sit. Nunc ad rem accedamus, in qua jam nihil obscuri reliquum est. Dicit enim gloriam esse immortalem. Non esset autem talis, si angustiis Mundi coërcet uri finiretur onim tempore, quod rerum omnium Mundi edax est. Quod autem Mysta dicit, aut de Nominis, aut de Animae gloria dicit, si de Animae gloria, nihil verius potuit dicere. Nam Aeterni omnia sunt aeterna. Talis autem est Anima Hominis. Menti enim qui oculus Animae est, nihil mortale, sed Verum, quod jam immortale objectum est. Si de Nominis gloria, ea tenus verè; quatenus Nomen ab interitu eloquentia vindicat. Nam non modò rarum praecclare gestarum, verum etiam scriptarum licet prudenter monumenta, temporis interca pedo, non admodum longæva intercipit. si destituantur eloquentia. Et id sentit Plinius, cum ait (Minorem dico) facienda, quae scribantur: aut scribenda, quae legantur. Aversatur enim magis ineptè scripta, quam improbè facta ubi affectus subfedere.

6 *Cardinales S. Romane Ecclesie.*

*Carolus à lotharingia de Valde mon
Presb. Card. S. Mariae in*

*Carolus Borbonius Diac. Card. S.
Martini Frater Regis Henrici. T. Naua.*

*Ludouicus Borbonius Episco. Card.
S. Sabinae Portuensis. nepos Reg. Na:*

*Georgius Radziui. Presb. Card. S.
Xysti Epis. Vlnes gener Sigis. RPol:*

*Andreas Bathorius. nepos Reg. Stef.
Pol. presb. Cardin. S. Hadriani.*

*Claudius de Guisa Diaconus Card.
S. Clementis frater Ducis Caroli.*

7

VII. HIEROGRAPHIA.

Sive λαμπτήρ sive φανός est, inflammata ista flamma de cuspide; Persarum Reges non procedebant, absq; igne, ut videre est apud Herodotum, in expeditione Xerxis. Et si majorum nostrorum, juniores enim Persis sunt, recordari lubet, erat qui ex Græcis in exercitu, ignem præferret, dictus abs re, Pyrophoros aut πυροφόρος Erat, qui Romano Magistratui, non tantum in bello. Atq; hoc quidem nobis numismata testantur, ut in vita, in augurationeq; Gordiani liquet. Illud in Genial. Alexander ostendit: hoc Eustatio, imò tritum vulgo proverbium: ὄντι πυροφόρῳ ἰλιφθῆ quod Erasmus in Paræmiis uberrimè enarrat. Nihil absq; causa refero Persarum ignem sacrum habebant, & eà alebant perennem, quemadmodum Argivi & Romani. Ita non poterat aboleri, ignis super holocaustum celitus diffusi memoria. Et sacrorum causa reliqui, habuerunt in promptu ignem. Græci inquam, & Romani, non illum ignem perpetuum. Nec sacrorum modò causa; sed & Sacrosancti Magistratus ergò Romani, ut intelligeret se ille, in oculis, in conspectu, atq; adeò, in luce versari. Huc profectò Lampas de hasta refulgens, omninò respicit. Vita Principum certè omnium oculos in se convertit, & longè potentior est, ad æmulationem. Lege, quam tamen ut in obelisco lumen Aristoteles in civitate collocat. Xenophon clarissimus imperator, & sagacissimus Philosophus, duci militiæ censet & sensit labores admodum graves; sed hoc levare, quod videat se ab omnibus videri & conspici. Et ex re alia, quàm publica voluptatem capient? qui militiæ, togæq; dominantur? Aliud sine controversia est sceptrum, aliud plectrum. Quare si Rex es; te rege: & quæ Regem decent; face. Lux enim Principis, quod publica, ingens est, ut legis in Symbolo, & ita male legere, quàm ignes Principis. Quid enim hic ignis ad Principis lucem? Et si ignes, veluti igniculos M. Tullius, dotes & animi Lumina intelligis; legis mecum: & diligis Principem, non Lucernæ prælucentis, sed animi virtute relucentis gratia.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Non exploditur voluptas, amica inimica, quod voluptas sit; magis hoc culpatur, quod ærumnas caussatur, & quidquid non est volupe id omne in malis ponit. Contra virtus laudatur, & probatur sanis, non tantum, quod rectè facta sequatur voluptas vera, atq; genuina, verum etiam, quod comitetur, imò antecedit, animi in se ipso, velut teatro, exultantis, cum motu quies, & gloria. Quemadmodum enim verum est uberrimos esse fructus virtutis; ita falsa est ipsius Virtutis, cum amara radice comparatio. Delectatur sudore & labore suo, qui agrum suum colit. Qui excolit ingenium, aut animum exercet, non servilibus ministeriis, at virilibus officiis; cedit Agricola? Non reor Mascula sententia, At multos sinistra depravat opinio. Cedo: nec enim numeramus, sed ponderamus, ut viros verè viros decet, sententias. Et jam trita, omnium manibus, Origenes Mosis, ex ocio Majoribus nostris, nata, quæ etiamnum nos fatigant negotia, convincunt. Cujus auctoritati, si quid nostri

nostri temporis impudentia derogaret, omnium temporum memoria suffragatur. Ita nihil boni facimus, cum nihil facimus, necessitasque est, quæ extudit, ut loquitur Virgilius, & conservat, ut ego adiciam, artes. Quorsum hæc tam longè repetita oratio? Ad Symboli confirmationem. Ex omnibus enim liquet, Virtutem infirmitate perfici: ærumnis exerceri: rebus & hominibus adversis efflorescere: secundis remitti: feruidioribus torpere: ocio denique intermori: & quasi sublato nutrificio, sine antagonista, concidere. ut patet, si non antè satis patuit, in Rep. Romana. Quamdiu populum Romanum samnites, Pyrrus, Carthaginienes oppugnarunt; tamdiu istic virtutis lumina vigerunt. Victis verè superatisque hostibus imperii æmulis; pullulare sensim vitia donec non mole rerum, sed mutatione morum, à fundamento rueret, florentissima omnium civitas: & prædæ his esset, quibus antè fuerat terrori. Mystra non Romanos, aut qui antè rerum potiti sunt, Macedonas, Persas Assyrios adducit; sed adolescentem, ut videre est, quem non in curru, sed humi: non in civitate, sed solitudine: non sereno, sed pluvio celo: non undum quidem, sed nec superbè amictum: aperto, non operto capite: & solo denique scipione, id est, sola virtute, & mente supra atatem constanti statuit. Plane ut Herculem Prodicus Chius, nisi quod illum hic inter virtutem & voluptatem: Plane ut Homerus Ulysem, omnibus malis pressum non oppressum, nudum tandem abjicit. Ita ex oticis utor pigmentis: quod fordeant nobis in nostra Repub, natæ Christianæ Virtutes. Unus Jobus pulchrior fuit tolerantia, quàm nullus Paganorum, non dico, fuit, sed fingi potuit, ab ullo, vel Poëta, vel Historiographo, licet eloquenti. Nullus enim est, in quo non sit navus, nec ille quidem, qui deceat, sed deturpet ac deformat formam Virtutis. Et huic uni Jobo palmam eripiunt, Martyrum non unus aliquis, sed multi exercitus.

IX. HIEROGRAPHIA.

Tabulam hic rasam cernis: & legis, Melior fortuna notabit, Ergò scribenda, & memoriæ consignanda, lata modò & jucunda? nec commemoranda simul adversa? Non ea Mystra mens est. Liberam enim & veram esse oportet rerum narrationem præsertim, quæ ad posteros transmittitur, manca aliàs futura, cum oporteat in utramque partem proposita lectori exempla, ut habeat, quæ sequatur, quæ vitet. Justitiæ enim exitus aut optabilis est & tolerabilis. Licet successus plerumque minus sint prosperi & optati, Poëta, quemadmodum pictores inumbrant quædam, silentio, ne offendunt, multa involvunt, & quibus assentantur, his placita magis, quàm aliis probata scribunt. Sed ab horum levitate & adulatione, multum abest Cardinalis tanti gravitas. Quid igitur vult nuda sua tabula? Fortè quod Seneca, Beneficiorum nunquam maleficiorum citò obliviscendum. Nam Aristoteles mentem nostram, ad imaginem rasæ tabulæ dolat. Quod si penitus in animum Mystræ lubet descendere; præceptum nobis animadvertemus, Mentem ærumnis fractam, spe meliorum erigendam: & adversitatum tantum modò recordandum, ne insolescamus. Jucunda enim est præteriti laboris recordatio.

X. HIE-

X. HIEROGRAPHIA.

Altare tibi demonstrandum non est, Ardet quippe, non fumat. Nec Agnus ad victimam: faces enim lucent, & securis in truncum haret impacta. Quid igitur Cardinalis? sacrificijs non delectaberis. Non aliud haud dubie quam David, cujus sunt verba ad Deum. Fuit ex instituto Moſis, quem æmulatum Cacodæmonem Romæ Tertullianus ſcribit, varius ſacrorum, apud Iudæos. apparatus. Agni immolatio longè vetuſtior Moſe. Nam & in Aegypto renovatum eſt ſacrificium Abeli. Et cum cetera aliò tenderent, in illa umbra; Agnus repræſentabat Chriſtum. Hæc ego, non refero, ut nova, vel in audita; at Symboli cauſa. Tempus enim fore divinabat David, quo Chriſtus, uno ſacrificio, omnia eſſet antiquaturus quanquam & ea tempeſtate, qua vaticinaretur, & regnaret, Deum animadverteret, peccatis impiæ gentis offendi magis, quam victimis placari. Quia de cauſa, non abolet quidem, ſacrificandi ritum, ſed puræ menti imperat, purius ſacrificium laudis Divinæ. Aut me omnia fallunt, aut hoc etiam Cardinalis vult, Vult inquam, pietati Chriſtianæ, vitam conſonantem.

XI. HIEROGRAPHIA.

Phœnix, Græcis, palma eſt. Atq; hinc non nomen modò fabuloſæ Avi datum eſt, verum etiam nomini ratio, ut vult Plinius. Sic enim dictam avim vult, quod, ut planta, ex ſe renaſcatur: Res magna & memorabilis. Avi tot ſeculis conſtitit fama. ex quo, doctorum hominum fabula conſtituit famam Avis, quam volebant ἀπάτορα & ἀμύτορα Fama verò, aut fabula verius erat, ſexcentos amplius annos vivere & non vitæ tædio, ad deſiderio prælis, in voluntarium tranſire incendium. Pyra ſcilicet congeſta, quam eminentiori loco Sol incendat, ardere ſpontaneam: ex cuius cineribus ipſa repuerat. Ita, ni fallor, Herodotus, & qui omnes falſos ſcribit, Tranquillus. Liberum enim erat, longævo avo, mendacium. Sequens aras, aut minus credula, aut majorum inſipientia ſapiens, fabuloſa cenſet, quæ falſa ſenſit. Batthorius Phœnicem in foculo collocat ut vides: & rei magnæ, magnifica adjicit verba, ſe necat, ut vivat. quod de Phœnice dictum, in ipſum quadrat. Nam hic ipſe Cardin. Batthorius, dum ipſam Tranſſylvaniam appetit, cum Principatu amittit, prælio ſuperatus, à Michaële, Vaivoda Valachiæ. Ita ſæpe neſcimus, quæ præſcimus.

XII. HIEROGRAPHIA.

Hanc Paradinus Cænobio cuidam tribuit: & adventanti Guiſio, quæ vides ſpecie, Pyramidem erectam. Nec evoluit, ſed carmen Gallicum ex baſi exſcriptum, in litteras retulit, quo animus Cænobij explicatur. Id ne malè: vertam, paucis ſi expoſitero, tuo etiam labori parcam, prolixius enim eſt. Rex eſt Pyramis & herclè Regis Hieroglypton, διμορίου five creſcens Luna. Hedera verò, Card. Guiſius. Hæc ferè ſunt Epigrammaticis, ſcitu digna. Nam his cognitis, cuius manifestum eſt Symbolum.

10.

bolum. Te, ô Rex, stante (stabis autem, pyramidis instar, semper incolumis & inconcussus) ego, qui te obsequio & benevolentia observo, atque amplector, in morem hederæ, nec possum à te auelli, ego vivam & florebo: nec marcescām atate, sed in senectā etiam virebo, tuis Rex honoribus, non meis opibus: Ut enim humi nata, paulatim assurgit, & radiculis obrepit arboribus & muris, non modò suis diffisā viribus, sed altiorum amans hederā; ita ego longè infra Majestatem illam Regiam genitus, tueri tua beneficia, sine tua benevolentia nequirem. Caterum Hedera in oculos passim incurrit. Quæ extra oculos sunt, Dioscorides, Plinius & Theophrastus in commentarios, velut in panu abdita, studiosis Historiæ Naturalis conservarunt, coaceruaruntquē. Cætera quid persequar? Crescens Luna, signum militare Turcarum etiam est, non modò proteruē, verum etiam imprudenter sumpta. Nam quæ crescit, senescit quoque Luna. Et cū sit instabilis, ab alio, lumen mutuatur. At signa, felicia ac fausta, sagacitas Principum sumit: & omen infelix privatim etiam auersamur.

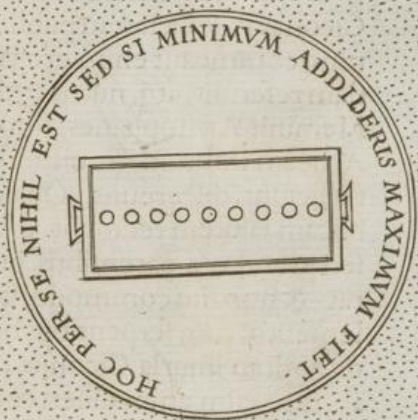

Cardinales S. Romane Ecclesie

II

*Ludovicus de Guisa Lotharingus Gallus
Diaconus Cardinalis S. Juliani.*

*Aloysius de guisa Lotharingus Gallus
Diaconus Cardinalis S. Laurenty.*

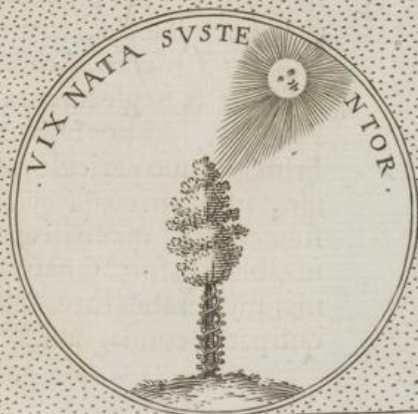
*Ferdinandus Medices Presb. Cardi:
S. Eustachy Protector Hispaniarum.*

*Joannes Medices Presb. Cardina:
III. Coronator F. Fran: M. D. H.*

*Alexander Medices Presb. Card: S.S.
Quinci et Julite Archipis: Florentie.*

*Joan. Angelus Medices Presb. Card:
S. Stephani in Caelio mente Epris Sypentin?*

XIII. HIEROGRAPHIA.

Symbolum Gallicum est, Meo commodo. Hieroglypton, Ciconia. Quæ quo pacto inter se concordent; alius fortè melius me dixerit. Nam Ciconiæ in societatem publicè consentiunt, ut Plinius refert & nos videmus, commeant enim gregatim quotannis: & privatim parentibus gratiam referunt, atq; nutrimenta, justè persolvunt. Vnde *πελαγρικοί νόμοι*. Meminit Aristophanes, imò ad Ciconiarum institutum, Solon pubem Atticam instituit. Et ultimò adventantem reliquæ, in expeditione interficiunt, discerpunt. Quæ omnia, non privatum commodum, sed publicam salutem redolent. Serpentem rostro tenet. Teneat, per me licet, sed grandævis parentibus, hunc ipsum pastum, tanto discrimine comparat & non suo commodo, sæpe enim suo exitio deglutit. at nostro emolumento, cum serpentibus bellum gerit. Quæ causa erat Thefsalis vindicandi ab injuria Ciconias, uti Plinius narrat: & capitali supplicio, non secus in eum animaduertendi, qui Ciconiam, ac, qui hominem necasset. Non ignarus naturæ Ludovicus Guisus, vidit sibi bellum esse, cum turbulentis hominibus, si dignitatis locum tenere, & tueri vellet; haud secus ac Ciconias cum serpentibus Natura committit. At si Ciconiæ non omnia, ventris gratia faciunt, sed officij, pleraque, uti jam demonstratum est; nemo est benè natus, aut rectè institutus, qui suo commodo potius, quàm publico, ad rem præclaram accingatur.

XIV. HIEROGRAPHIA.

ἄκριτος est captiosum disputandi genus. Nam ab evidenter veris, ut Vlpianus tradit, per brevissimas mutationes, disputatio ad ea, quæ manifestè falsa, perducitur. Nomen invenit, quod in acervum sensim crescat, uno velut, ut M. Tullius loquitur, addito grano. *σπέρμα* enim vel *σπῆρος*, acervus est. Symbolum hæc omnia explicat: Hieroglypton sub oculos adducit. Sunt enim grana novem, quæ per se nihil sunt, Nondum enim sunt decem, sed si minimum, quid, addideris, unum puta, sunt decem. Denarius autem numerus, radix est, & jam non per minuta, ad summam rerum, ascendendi principium. Quocirca ut nec pertinaciter repugnare, ita nec temerè omnia, instituto de re seria sermone, concedere debemus. Si hoc in verbis cavendum est, ne nos irretiamus ipsi; quantò magis, in re cùm publica, cum priuata? Certè minima interdum præterita, aut neglecta, ærumnarum gravium causa existunt. Atq; hinc est sublatus, è medio, Athenis, puer infans licet, cornicum oculos configere solitus: & neglecta cura Alcibiadis, curæ postea fuit, omnibus Græcis & Barbaris, Ita nos nobis nostro malo: & delitijs suis Resp. & Rerump. Principes, suo periculo, indulgent. Leus jactura Auiculæ est, At si puer ille, in virum euasisset ausus esset, tùm in ciues, quod ante in aues. Et si auiculam, quam in curiam intulerat Alcibiades, parùm memor ordinis, solutam fortè senatus non collegisset, sed castigasset leuitatem hominis; moderatius foret & Senatu & Populo usus. nec accendisset bellum, quo patria conflagrauit.

XV. HIE-

XV. HIEROGRAPHIA.

Crux Florentina aut Pisana verius tam Coronata, quam pileata est. Corona non regia, sed principali: & pileo non servili, sed Cardinalitio. Res nec nova, nec stupenda, in familia Medicea. Symbolum licet vetus, pium: & in hac impietate stupendum quoque. A Domino factum est istud. Refert enim Cardinalis, à quo accepit, acceptum Domino Deo, genus & honores. Meritò inquires. Sed quoruscumque ea est graditudine animi in Deum? Et si omnes sunt, quos veluti è grege legit, & ad honores, subvexit Deus, cur non meminere beneficii divini & conditionis suae? Aut si meminerunt, cur voluptates suas sequuntur, & non obsequuntur Legi, id est voluntati Divinae? De Magistratu instituta est quaestio si in nos institueretur: ne nos quidem purgare nos nobis possimus. Tantum abest, ut Deo. Quamobrem non injuria admirabar, in summa fortuna, summam moderationem.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Adolet hic non Aäron. sed Ioannes Mediceus, thus Deo: & magna cum pietate, cum admiratione, inquit: Quò sum vocatus? Et meritò inquit. Non enim leve est, servire Deo non Regum alicui, cui vel vitiosa assentatione, vel simulatione virtutis, operam probes; sed quem nihil fugit, Regi regum Deo, Cujus cui in mentem venit, non potest, non animo turbari, & corpore toto inhorrescere, quoties ad Altare accedit.

XVII. HIEROGRAPHIA.

Eclipsis Lunæ est defectus luminis Phæbei in Luna qui accidit, cum ipsa Soli ex Diametro, opposita, vel cum exigua latitudine vel tota, vel aliqua sui parte in umbram terræ intermediae, incurrit, lumen enim tam diu amittit, dum suo ipsa motu ex umbra terræ eluctetur & collustretur, quo solo lucet, iterum a Sole. Sub hisce tenebris Lunæ, celat Mystra, & velut caligine involvit animi sollicitudines, quas quod P. Iovius non declarat, per me non eliminabuntur. Nam si tempus aperuit tum animo recordita; me Mystagoga non est opus. Si non aperuit tempus; falli qui possum, nolo fallere Lectorem. Verum enimvero non animi tantum anxietas, sed & fortunæ anxietatis difficultates per Eclipsin intelligi possunt. Et virilis animus vel sua virtute fretus, vel spe in Deum coniecta, non minus verè, quam graviter dixerit: Hinc aliquandò eluctabor. Multa profectò sunt constantiæ humanæ exempla, plura documenta fiduciae divinæ. Marius quantis ex periculis evasit? Revertère ab exilio Demosthenes & Cicero. Danielem ex morte eripuit Deus. Et me majori miraculo idem Deus in custodia, non Leonum, sed hominum effractorum sustentavit: ac tandem à potentioribus armulis servatum liberavit, & vindicavit in suam solius potestatem. Deus bone & potens; quàm bonus? quàm potens es? Divinæ Laudis gratia hæc adscribo; sed & consolationis humanæ. Nam ferre qui potest; superare & potest injurias: Deus autem & vocatus & invocatus, duris in rebus, subsidio venit celerior vocatus. Ita vult, quod volumus, si ritè volumus.

XVIII. HIEROGRAPHIA.

Sive de arbore, Mysta, sive de Hedera loquitur; verum est Symbolum: vix nata sustentor. Nam arborem Sol à stirpe fovēt: Arbor Hederam. Nec obscura est, clara imago, aut latens sententiæ sententia. Nam ut sol arborem, & arbor hederam sustentat; ita se à Pont. Max. provectum, hunc à Deo ad illud honoris fastigium, intelligit evectum. Caterum Hederam Festus dictam putat ab hæere: alij ab edere. Prima quidem brevis est, & arbores exest. Mira tamen adhærendi vis & natura. Nam thyrsis ad id instructa, Theophrasto videtur, & non modò circum arbores, & muros repit; verum etiam in cornibus cervi enatam (ego fractam alicubi & adglutinatam puto, non enim marcescit intercisâ, ut docet Plinius) naturam animalium persequens, Aristoteles scribit. Miratur Plinius Hederæ, sive ederæ locum esse, non dico in sacris, verùm etiam profanis in locis, quod commoda conjugis ad se trahat, & exfugat, quasi id non facerent, qui facere non deberent, præditi ratione homines. Quod autem lubenter serpentes serpere, sub umbra Hederæ queritur; injustè queritur. Semper enim sub umbra bonorum, mali latent, imò Lucent, & fulgent honoribus. Hæc pro Hedera imò Mysta dicta sunt. Licet enim florens inventa, prudens Hedera utitur, qua Liber se, Alexander exercitum, vulgò olim templa coronârunt. Semper enim virens. majus quid, quam animo anticipemus, promittit.

§ (§) §

Cardinales S. Romane Ecclesie

Hippolitus Medices Florentinus Clementis VII. PP. frater Diac. Card.
S. Laurentij. Archiepis. Avinionen' et Montegalen' S. R. E. Vicecancell.

Hippolitus Medices Diac. Card.
S. Lau. Archiep. Avinionen' et Monteg:

Ludovicus Estensis Presb. Card. Saga:
Episco. Ferrarien' Alpho: Ducis Fra:

Aloysius Estensis Diaconus Cardinalis S. Eustachij: Frater Hercules
Ducis Ferrarię.

XIX. HIEROGRAPHIA

Ingressus inquit, & haud dubiè, speculam istam, à fundamentis, ex vivo marmore, ad tantum fastigium subductam. Et non regressus. Speculam dixi, propter Hypæthrum & perforatum etiam fenestris supra culmen. Non Pharum, quod hæc maritima sit. Non Carcerem: patet enim Et nemo sapiens malè sibi ominatur. Quò igitur aspicit Mysta, qui nos de turri despicit? Ad animi constantiam, fodes. Semel enim meliora, licet ardua secutus; nunquam debilitate animi, aut difficultate negotii teritus destitit ab incepto. Tantum animi robor propositum nobis ducamus, non modò ad intuendum, verùm etiam ad imitandum. Nam animo in rebus magnis diffidere, & velut, de alto spectantibus, suffusa oculis caligine ac horrore, mente collabi; pusilli non virilis animi est. Est quando fortuna vim suam frangi non vult, quo tempore, cedere impotentire-rum dominæ, non magis in vicio est, quàm de adversanti sub mittere, & in tempore contrahere, vela tempestati. Vi, inquam, de statione, depelli possum, de honesto nec volo nec possum.

XX. HIEROGRAPHIA.

Emergit pressa, quæ? Pila in conspectu pugillaris imò salit, exultat, ad astra fertur, impulsâ, Nec minus minor licet, palmaris pila. Sed ventosam illam Mysta exhibet. non modò quod familiarior sit Italis, verùm etiam, quod, ut hæc vento, ita homines vulgò, aura populari ferantur, nec ventos nacti secundos, cupiditatum voragini statuunt modum, Atq; de hoc hominum genere loqui Mystam, mihi persuasi: quod Pila tomento fulsa & quasi durata constantiæ propior sit, quæ de compluvio excepta nunc palma, nunc plaga expenta sublimius & longius excutitur, nec inflanta toties, ut illa, velut refocillanda, in deliquio. Nam hoc ipsum ad fractos & degeneres animos pertinet? ut nunc castigentur, nunc consolentur.

XXI. HIEROGRAPHIA.

Quanquam stella hic perlucida sit, & sola inter omnes appareat; Iovius tamen, rem totam obscuram Multitudini, & paucis, quos Litteratos vocat, intellectam putat. Nam verba Horatij sunt, & rapta, ut fit, ex integra sententia quæ est: Micat inter omnes, Iulium sydus. Et jam micare incipit, Symbolum: ac quasi illato igne, obscuritas inclarescere. Sed quod Iulium sydus? quod velut Luna, inter minores ignes lucet? C. Iulius Cæsar natus est ad IV. Id. Quinctiles: Hæc clara natalitia Mensi postea nomen dederunt. lege Svatonium, & consule Mathematicos, quo Horoscopo, Noster enim Mysta, Iuliam Gonzagum, miratur: & ut Venerem Horatius ceteris stellis, quæ, cum Solem antegreditur, Lucifer: quando sequitur, Hesperus dicitur, sic ipse omnibus matronis anteponit, Malim in alio occupatum tale & tantum ingenium: quid enim cano muliebri, cum celesti lumine? Nam potest comparatio extendi ad digniora. Indulgeamus amori & ætati: semel enim sic non pluries, omnes in sani-

infanivimus. Revocemus modò in memoriam *εὐφροσύνην* meam in proxima Hierographia, si tamen mea, quam Græci & Latini facere tanti; ut nihil magni aggredierentur priùs, quàm sibi suisq; precarentur benè. Plauto sanè cum frugalitatem Spartanorum, in sacris probat; cum munificentia Græcorum, comparat eorundem, imò antefert, vel nomen vel omen. Non enim minùs fuere parci verborum, quàm rerum. Hippolytus certè Mystra hîc noster non natalicium, at funebre sydus Iulium inauspicatò servans; vel acceleravit, vel auguratus est fatalem diem. Cometes enim Cæsaris funeri, ut pleruuq; magnorum Principum illuxit. Et in tabula pictus, quod in cœli fictus, Hippolyto portendit. Extinctus enim paullò pòst in fundo Iuliæ, ut Pindarus in genibus pueri adamati.

XXII. HIEROGRAPHIA.

Q. Smyrnaus, duodecimum certamen Herculis, ut cætera breviter cum Dracone in somni commemorat: Præmium victoriæ fuit, Mala Aurea. Hoc Symboli gratia scribo. Non enim Palma ab in somni Dracone custoditur, sed virtute paritur, & cum tui simili homine non portento, tibi te palma, de decore, de victoria res est. Palmam pro victoria non primus accipio. Nam ferre palmam, usu jam olim receptum est. Et si tibi cum potentiori hoste res est, ne trepides: sæpe enim exigua manus, maximas hostium copias fortiter fortunatèq; profligavit. Nec hercle Luxuries, etiamsi bellum sit cum debiliore: nunquam enim hosti deest, voluntas nocendi, & tua securitas dat facultatem. Hoc à Mystra dictum, à nobis non malè intellectum puta. Quid verò Palmam sterilem proponit? Meo, quod sentio, quam exiguum sit, iudicio: quia Virtus se ipsa contenta est. Id quidem Zeno non omnibus peræquè probat. Romani tamen recta natura & institutis, non operosa doctrina, quamdiù illa valuerunt, Laurea corona triumpharunt. Ac ne principes modò decus spectasse existimes, ne civica quidem aut muralis, quæ tanto periculo pararentur, erant pretiosiores. Ita Romæ, ne miremur istic tamdiù imperium fuisse, pensabantur omnia, non utili, sed honesto.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Altiora citimo cœlo, est ipsum cum orbibus suis undecimum cœlum. Quis verò supra nubes Latus altiora petit? & accenso funali quid scrutatur? Non internuncius famosi Iovis Mercurius: nec enim pedibus alatus, aut caduceo armatus est. Mihi videtur esse Animus Mystræ. Nam virorum pietate illustrium animus in cœlo, non in terris versatur. Et quid nos versamus terras, aut in terris? Quærimus, quæ perdamus, aut servata nos perdant. Meliora quæso. Et cum me ipso admoneo verarum & dignarum homine Christiano meditationum, quanquam in exemplo, documenti satis sit. Funale autem manu tenet, non quod luce opus sit, ubi omnia collucent syderibus; sed caritatis vim & ardens desiderium, summi & Æterni Boni non potuit clariùs explicare. Ac ne nimium nagemur, Prometheus est, qui non ascendit cœlum, sed descendit cum fatali igne: ne quæ supra nos, rapiamus ad nos.

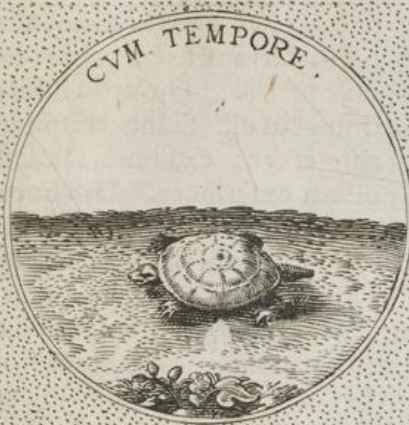
XXIII. HIEROGRAPHIA.

Sicut nos virtus (quemcunq; tandem Myſta affatur) trahit, retinet, devincit ſibi; quemadmodum Scambrius Alaufas ducit, & quò vult amore ſui, ductas rapit, Quod fati cauſa viſum eſt Gallis, ut narrat Bolognius, has virgines meliùs meretrices, illum Lenonem ſi dignè, appellandi, quanquàm nonnulli dubitent, ſitnè idem, qui in Gallico mari capiuntur, & per propontidem qui Plinio teſte in Pontum influunt. Gallorum nomenclatura eſt noſtræ interpretationi commoda. Num & Socrates ſape à corporis amore, in admirationem animi, cuius bellum domicilium exarſit. Nec Plinij teſtimonium à vera ſententia alienum eſt. Nam Byzantinis, Regem Scombrorum videre, quod feliciſis augurij foret, in optatis erat, credo propter ubertatem. Cæterum videre unum ſemper ex omnibus præ cæteris, excellere: nec ex Scombris modò: latè enim hoc per omnes naturæ meatus patet; argumento eſt, Vni in Natura & ſupra Naturam deberi principatùm Deo. Magnum naturæ miraculum. Quanto admirabilior, qui naturam ita condidit? imò venerabilior, ut in natura tota, & omnibus naturæ partibus, quo, neſcio. modo appareat, & ſeſe benignè comiterq; oſtendat? Maxima pars hominum, unius imperium ſequitur. Et ſi Scombros non tantùm conſortes generis, verùm etiam alieni ſequuntur, non leve momentum accedit ad maiestatem Regis. Natúra enim expetere videtur imperium unius, non in unam tantùm nationem.

Aloysius Estensis. Diac. Card. S. Eusta-
chij. Frater. Hercules II. Duc. Ferrar.

Hippolitus Estensis. Card. Diac. S.
Marię in Aquino. Fr. Alphonſi II. D. F.

Hercules Gonzaga Diac. Card. S.
Marię Nove. Epis. Mant. F. Lud. D. M.

Franciscus Gonzaga Presb. Card. S.
Agathe. Epis. Fanon. Nep. Duc. Mat.

Perinus Gonzaga presb. Card. S.
Agathe. Epis. Mant. Nep. Duc. Mant.

Joan. Vincencius Gonzaga presb. Card.
S. Marię in Cosmedina. Mag. Prior. Barletta.

XXV. HIEROGRAPHIA.

Testudo, licet tardet, adrepat tempore, quo ipsam ducit natura. Quid hic distinguam testudinum species? quod fecit Plinius? sed sint aliae terrestres aliae aquatiles, quanquam & hae in terram exeunt. At harum rursus aliae, marinae: aliae, fluviales: aliae lutariae. Omnes enim tardae sunt. Terrestris autem est, quae in conspectu est. Si luberet multa potius, quam commoda ad propositum congerere; ex Plinio, Dioscoride, non modò vera, sed et verisimilia possem excubere. Iam hoc nobis non est propositum. Et si luberet aliorum mendacia cöacervare; nihil aliquid novi ipse comminisci. Celeritas actioni necessaria est: consultationi inimica. Igitur, dum nobis Mysta testudinem proponit; vetat praecipitare negocia, quod faciunt, qui deliberationem expeditione anteverunt. Sunt autem qui in facto consilium capiunt malè, nisi in re subita & improvisa, cujusmodi in bello, & medius fidius in pace interdum multa eveniunt. Sunt qui post factum, imprudenter: serum enim est, re perditâ, pænitere. Quamobrem optime Caius Salustius, ex Isocrate ni fallor, sine libris enim scribo: Priusquam incipias consulto: at ubi consu'ueris maturè opus est facto,

XXVI. HIEROGRAPHIA.

Mysta Italus, Hispanice loquitur: Non plus tollo, quam sim ferendo: & simul Camelum humi sternit. Tollo in belluam intuens dico, quod ille ad animum conversus dicit: Tolerò. Ferre potui vertere: est enim tam corporis, quam animi. Nunc volui distinguere corporis & animi molestias. Multum enim interest. Et sunt huius, quam illius, longè graviores. Ad rem propius accedamus. Camelus sponte se, ad hoc se natum intelligens; sternit stratori: nec enim frustra gibbosus est. Et cum Africae datum sit ad onera succolanda, ut ita loquar, unum tuber; geminatum est Baetrianis, ut Plinius scribit. Hanc Dromadem, illum Camelum appellant. Aristoteles nomine non distinguit. Ac ut intelligas intelligere Camelum, tantum oneris suscipit, quantum ferre potest. Et ad hoc alludens Mysta, deprecatur graviozem humeris molem. sive quem Apollinem sive quam Venerem. Nihil humile ego, de viro principe sentio. De venere conijcit Iovius. Et nos venerem Apolline molestiorem sensimus. Nam quam morosae sint, mulieres impudicae, vel usu vel auditu cognovimus. Extra locum, his dictum & repetitum non tantum ab Hippolyto Estensi, qui patientia alterius abutuntur: læsa enim sapius fit furor.

XXVII. HIEROGRAPHIA.

Ne nos nimium miremur, aut agrius quæramur: privatim nobis esse similitates, publicè bellum; Natura inter animantia etiam si bruta, discordiam sevit. Ac ne abs re, de re loquar. Plinius narrat. Cygnis Aquilam esse infestiozem natura, sive magnitudine corporis, sive formâ offensus, ut ferè magna potentia, alienam horret virtutem. Quid enim in
Cygnis

Cygnis mali? quos volueres ceteræ omnes diligunt & observant; Pythagoras ab animantium esu suos reuocat. Et sine disciplina Cygni ab omnibus sese abstinere. Sed nunc amorem ceterarum avium, Aquila persequitur odio plusquam Vatiniano. Utinam inter Homines, inter has aves certè, ut scribit Aelianus, vincit iusticia. Hinc est, quod Mystra Symbolicos: Sic repugnant. Malim, repugnat: Nam si ne Hercules quidem, cuius nomen refert Cardinalis, contra duos; quid novi à duobus distineri, superariq; Aquilam? Repugnant tamen legendum est: quod duo Cygni, alas Aquilæ, singulæ singulas, mordicus stringant, & ipsam euecent dolore. Et paulatim capio, quid velit ipse Card. Hercules se quidem amantem pacis, si tamen cogatur, non de futuros gentiles & socios, qui contra potentiorē libidinem, arma & animos coniungant,

XXVIII. HIEROGRAPHIA.

Bella gerant alij. Verba Helenæ Ouidianæ sunt, quæ in quem torquet Franc. Gonzaga, Oedipus divinet. Roscellus ex fonte non sumit, forte ut ab exprobratione lectorem, ad probationem sententiæ suæ traderet. Ipse, licet pacis studia esset amplexus, vigere tamen in se paritas avitasq; virtutes, ostendit: dum Aquilam, sub qua vicerant, in sureulo aut ramo Palmæ collocat, insigne gentilicium, & signum militare Imperatoris, ut ut colore vel forma variam. Non enim degenerem columbam Aquilæ generant. Ego me sacris, & sacrorum præsidii Deo devovi. Si tamen laceaseris, reviviscere in filio patrem cognoscere. Desine bilem mihi & tibi perniciem movere. Hæc loqui ab elato animo virum memorabilem existimo. Quem verò increpet, ego non magnopere indago. Sciat per me quæ ad laudem bonorum spectant, Lector. Quæ ad vituperationem, ignominiam, labem ullius pertinent; obscurare malim, quam declarare.

XXIX. HIEROGRAPHIA.

Hercules cum Hydra congredditur. Nota vulgataque fabula. Nam licet Naucrates Erythraus, septem: Zenodotus Ephesius, novem: Heracles Ponticus, quinquaginta illi capita fuisse tradiderit; belluam multorum capitum extitisse, omnes fabulantur, & uno truncato, renata confestim esse dupla, ni concidum colli thyrsū, ignis vorasset. Ad hanc difficultatem accessit camer. Pereundum igitur Herculi erat, duorum violentiæ, solo exposito: si non Iolaus prope opem tulisset. Explicemus nos fabulæ cautibus. Mystra & se & sui similes viros animat exemplo Herculis, adversus quamvis & licet monstrosam, horribilioremque humana vim, quod si non satis est, ad colligendos erigendosque animos, aut lapsos metu, aut difficultate consternatos, gravem illam sententiam, veluti Scipionem adhibet: Tunc cede malis. Nosti quæ sequuntur apud P. Virgilium. Ita præter exemplum fortitudinis, habemus documentum sapientiæ. Licet & in ipsa lucta plus ingenij sit, quam virium. Motum enim malum, tollendum est: aut non movendum. Ac ne puerorum hæc primū audientium instar, in fabula hæreas; plebem Demosthenes, belluam

belluam multorum capitum nominat, ut Magistratui diligenter videntum sit, quid agat: quo in loco versetur: & quibuscum deniq; habeat negotium. Desinit quoq; esse fabula, hæc de Hercule fabulosa narratio, in vita privata, si oblivione, veluti igne obruamus quas nequidquam exercemus similitates imò omni in re sive publica sive privata. Nam fibræ multæ, sunt in omnium malorum radice.

XXX. HIEROGRAPHIA.

Hic scapus est, sic enim Vitruvius appellat columnam perpendiculariter basi insistentem: & sub basi stylobata fulcimentum illius: epistylum deniq; modulus, qui scapo imponitur. Non hæc docendi, sed notandi causa à me dicta sunt, ut nobis expeditiora sint, quæ Mysteriis involuta cernimus. Sic immortalis sum, inquit Mysta. Qui verò? ut scapus stabilis. Quo iterum pacto stabilis est scapus? stylobata. Videor sensim capere, quod Mysta sub columna recondidit: se lucem illam celestem, quam collucens stellis Epistylum declarat, & vitam beatam sibi promittere, à stylobata hoc est, fulcimento salutis omnium nostræ Jesu Christo. Nullum enim aliud fulcimentum esse immortalitatis, vel excogitari potest. Ita omnia Mundana sunt vana: & ipsa mundi Machina non potest esse aterna, quod compositum, est simplex. Columna autem hoc voluit ostendere, quod conspicuo loco posita, conspicua sit & non omnino dissimilis similitudo. Sub Pyramide autem Reges Ægypti, supra columnas conditi sunt Imperatores Romani.

Scipio Gonzaga. presb. Cardinalis et Patriarcha in Hierusalem :

Rainulphus Farnesius. presb. Card. S. Angel. et maior penitentiarius :

Alexander Farnesius. presb. Cardinalis. Episc. Ostiensis et Valtinensis. S. Collegij :
Deianus. S. R. E. ad Vicecancellarius. Legatus Patrim. Protector Arrag. Lusit et Pol.

Rodericus Borgia Valentinus Diac. Card. S. Praxedis Alex. vii. P. P. nepes :

Hieronymus Rouerens Frat. Duc. Ioan. Mar. presb. Card. S. Petri ad Vinc.

XXXI. HIEROGRAPHIA.

Potius mori, quàm fidem fallere. Magnifica verò vox & tanto viro digna. Fides autem est duplex, altera Theologica: altera civilis. Nam de Historica, & rebus in alijs credulitate, Mysta non loquitur. Et quamquam manu signum Crucis tenens, Theologicam, ut dignum est persona, quam gerit, clarè prætendat: & hoc ipso, fidei præferat civili; est tamen hæc maximum ornamentum fidei Christianæ. Et quis inter Christianos meritò referat? quorum doctrina, nihil, quod non mitè sit, suadet, vel adversario nostro, teste Marcellino? qui fallere, mentiri, peierare, & violare, ut breviter finiam, audet fidem, justiciæ fundamentum? cùm ne inter homines quidem numerandus sit, qui pacta humana violat: & justiciam, sine qua res humanæ stare nequeunt, evertit, funditus. quæ collapsa, pietas, ubi se sustinere possit, non invenerit locum, Deo igitur, in cuius verba adacti sumus sacramento, servemus, ut par est, inprimis fidem; sed & his, quibus cùm consortio generis Deus conjunxit, & in hoc domicilio orbis terræ sociavit, non tantùm datam, sed & debitam, etiam si non datam redintegremus. si debemus, quibus non obstringimur peculiaribus pactis; quantam debemus, quibus obligamur, Dei vicarijs, terræ dominis? Longius non profero lumem in tanta luce.

XXXII. HIEROGRAPHIA.

Suave lego: & video spiritum, supra non aquas modò, sed aquas & terram, imò Machinam, quæ terram, aquam, aërem, & ignem, nec elementarem modò, verùm etiam cœlestem uno eodemq; ambitu complectitur Mundum. Quæ cùm video; audio discordis Naturæ (quid enim tam dissonans, quàm elementare & cœleste? mortale & immortale?) suavem oppido concordiam. Si quis non audit, fit familiaritate concensus. Nam ut his qui ad catadupa habent, obforduerunt aures; sic & nobis evenit, quibus cœlestia venerunt, ex quo familiaria, in contemptum Celare tamen nefas est; quæ fas audire, Sed ex quo, Spiritus, qui implet orbem non terrarum modò, quem vel cernere, vel audire, suave est; animi recessus, non hircos oculorum recludamus. Et videbimus confestim quæ expetit animus, animanta omnia Spiritu, Concordiam & Ubertatem. Nam annonæ felicitatem discordia elementorum: corporis sanitatem, humorum inæqualitas, animi tranquillitatem, meditationum diversitas: Reipub. sanitatem opinionum discrepantia, sola non alia causatur causa. Mysta, cuius longe augustior mens est, non hæc levia aut mundana confectatur, ex quo S. Spiritum supra verticem Mundi collocat; sed primæ rerum originis meminit: & cum Materia ac forma, vnionem, non Privationem, sub aspectum adducit. Eodem enim, quo coaluerunt, Spiritu res conservantur. Suavis autem est S. Spiritus cùm recordatio, tum operatio. Ita nihil est, sine Spiritu: nihil vivit sine Spiritu, nihil spirat sine Spiritu: nihil sperat deniq; sine Spiritu. Hanc suavitatem non aurium sed animi percepit aut præcepit Mysta; sed & aurium. Nam quæ menti suavia sunt: sunt suavia & jucunda auribus quoq;.

XXXIII. HIE-

XXXIII. HIEROGRAPHIA.

Homo non est, quem hic vides, parma succinctum; at scopus hominum, dexteritate certantium, qui alia, atq; alia forma, hoc etiam tempore formari solet, ut pubes ferire rectè discat. Quod Græce audis; aude & sic feri, si audis & audes. Sunt enim Agomemnonis Homeriani verba duo ad Teverum, latentem sub scuto Aiakis, & feliciter ferientem Troianos. Non enim ad hunc pertinent modò, quem ea tempestate pietas pro Græcia in Barbaros amarat; verum etiam ad omnes, quos si non necessitas, pietas communi periculo involuit, sed & versantem togæ non militiæ tantum. Nec enim aliud dicit, quàm: Hoc fac & vives: & tibi, si sic feceris ut maximè cades, supererit Resp. Hæc ego de meo largior. quod prodigi animæ sint, quorum animi sunt studio gloriæ inflammati. Non quod ficiam horum sanguinem qui se Dijs Manibus pro Rep. de vererunt; sed velim latere sub scuto Aiakis: & injustam vim, justo præsidio propulsare, imò velit Resp. Non enim omnes sumus Aiaces, sed quidquid sumus; Reip. debemus. Et quidquid sumus; eius maximam partem Resp. debitam reposcit. Quid non Deo? qui nos in Rep. & hac luce collocavit, alios Teucros, alios Aiaces? Nos & nostra omnia sine controversia. Verum enim verò, ut multum est, & non illaudabile, in arduis audere: ita temeritas & impudentia quarum illa rebus, hæc nomini obest, semper absit. & nostram stationem tueamur, si Rem tueri publicam, & non nostram evertere volumus.

XXXIV. HIEROGRAPHIA.

Cùm viderem Hierographiæ faciem hanc ab illa vix differre, aut sententia, velut animo convenire; contraxi utramq; & brevitati studens, appellavi libro superiori Geminam. Hanc brevitem meam officere lumini suo ratus sculptor rogavit, ut singulas illustrem. Quod prece non pretio adductus, in hoc otio, lubens feci. Quamobrem eiusdem Symboli non diversum, si non figura, Hieroglypton aggredior. Scopus enim est quem in suggestu (sic appellare lubet murum istum ex vivo aut viridi cespite, non latere aut sole aut flamma excocto, propter sagittas) medium vides, ad quem collimant jam olim, vel exercitij, vel præmij Causa. Nec tam differt forma scopus hic, a priori; ut aliò flecti potest idem Symbolum. Diversis placent diversa, nec ita palato, ut sententijs dissentimus. Hos belli illos pacis studia delectant. ne persequar discrepantium studia & instituta. Ac cùm non minus plectro suo gaudeat Musicus, quam sceptro Rex; convenire possunt in eadem civitate, qui non conveniunt in disciplina. & semper magis concordēs sunt, qui studijs dissentiunt. Nunquam enim idem sentiunt, qui eadem studia consecrantur. Acuit quidem aminos mutua æmulatio, hætenus non reprehendenda: segnitiam quippe fugat, & quasi concitatis ad laudem subdit calcaria verum si hæc in ambitionem exardescit; odium non civile oritur inter privatos, & plusquam civile bellum, inter cives. Huic malo occurrat Mystra, cùm inquit; Huc collima vult enim quæ te natura trahit, aut disciplina ducit. Sed quod debili ætate & iudicio, non quod semper de-

D

bemus,

bemus, vitæ genus ingredimur, ut M. Tullius, in præclaro illo opere de Officijs observat, id pete, vnde Laus petitur. Honestas enim est aut deberet esse principium deliberationis, terminus actionis.

XXXV. HIEROGRAPHIA.

Si Pictorum eadem licentia est, vel Ovidio vel Horatio iudice, quæ Poëtarum; quid aversemur in formam hanc formam? qui Hydram paulo antè, de formiore multò accepimus, Traduximus Hydram ad usum publicum & privatum. Et fortasse in hoc capite aliquid erit, quod Magistratum, caput Reip. & membra, Populum vel iuuet, vel delectet. Intendamus oculos modò. Tres oculos habet nyctantes imò clausos: totidem lucidos & apertos. Quid hoc monstri est? Quasi verò non centum oculis Poëta Argum donarint, ut minus monstrosum sit hoc caput quod quia non fabulosam, sed Mysticam est; intueamur paulò accuratius. Primus oculos & quidem videns frontem occupat non procul à cerebro. videt itaq; clarè istic, ubi recte videntium plurimi cæcutiunt. Qui suo loco sunt, id est in specula & quasi custodia corporis humani; horum sinister patet & læva sede cor est, arbiter animi humani. Item habitus est oculorum intra ingulum & pectus, quo scilicet loco videndum est, ne luxuriæ fomentum iugeratur: & simul, ne laxemus frena iracundiæ. Hoc autem unus, non minus benè, quàm duo curat. Nam & nos dum collimamus; altero oculo connivemus: quasi dissipatas ac divisas videndi facultates in unam contrahimus. Hic videor aliquem videre, à Capite in me conversum. Quid igitur clausi oculi? quod horum officium? si inutiles? quid ficti? si ficti non indoctè; doce & explicatum. Quis ego sodes? Ad speculandum, non docendum veni. Docet nos usum oculorum, quos studio clausit, Mysta, Hispanice. Clausos non mirare (id est non cense clausos) à rationis causa. Sic Symbolum interpretor. Nam Agricultura oculos apertos requirit. Quia igitur de causa censemus oculos esse obductos? Alexander unam aurem pandebat accusatori, alteram claudebat, quam scilicet reò servaret calumnia intactam & impollutam. Cui hinc finguntur, qui pinguuntur oculi observati? Curæ non servili, sed liberæ atq; graviori. Videmus enim sæpe eos nihil videre: quos de rebus gravioribus meditationes occupant. Quos cum videmus; videmur intelligere, quid oculis non tantum apertis, sed & clausis Mysta velit. De Numero autem nulla relinquitur dubitatio, propter Trinarij Numeri religionem atq; celebritatem.

XXXVI. HIEROGRAPHIA

Huic nihil mortale in optatis est; cui optatum: Duret in ævum, ut ex Symbolo liquet. Quid igitur optat durare ævum, & existere sempiternum? Non vitam hanc, quæ mortalis est. Non ornamenta vitæ, quæ non possunt esse diuturniora vita. Non memoriam, quæ Mortalium non potest esse immortalis. Purpureo Galero Montem inumbrat. Et ex hac umbra lucet, se dignitatem suam deferre digniori quæ pietas etiam non in pietate nostra viguit. Nam C. Iulius Cæsar diadema sibi oblatam,

Iovi

Iovi erat delaturus, si per Pontium Aquilam licuisset. Quis verò hic? prater Montem enim nihil cerno cui Mystra quo se spoliat, decus consecrat Christus sine controversia, ut de Christi Antistite, & ex re ipsa, conijcere debemus; aut quod Christus montem plerunq; ascenderit vel docendi vel orandi causa. Symboli *u*o^s suscitans nos à terrestribus & perituris curis, ad cœlestes, digniores hac forma corporis in celum erecti, imò Anima hominis. ad imaginem Dei, facta: aut quod Christus ipsa Petra fuerit, quæ comitaretur Synagogum. Si Christo honorem defert, ut debet, Montem intelligit, in quo Christus docet, non Petram aut ipsum Christum. Dam immortalitatem precari Non immortalis, absonum à fide atq; ratione est. Monti autem, id est Ecclesiæ militanti felicia optare, non modò pium est, sed & necessarium. Nam ut Mons omnium ventorum flatibus, ita hæc omnium hostium, externorum & internorum obiecta in iurijs est.

Cardinales S. Romanae Ecclesie

Carolus a Lotharingia Episc: Card:
Ostiensis et Viterbensis S.R. Imp. Princ:

Matheus Langus Presb: Card: S. Alba
Arch. Salzburg: et Rom: Imp: Protector.

Otto Truchses Presb: Card: S. Balbina S. Rom: Imp:
Princ: Episc: Augustensis.

Christophorus Madrutius presb: Card: S. Martini.
S. Rom: Imp: Princ: Episc: Tridentinus.

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Manus Sacerdotis est, ut ex tenia cruce signata, stolam vocant, patet: quæ gladium flammantem gestat. Audaciæ plusquàm sacerdotali adiecit verba Card. Lotharingus nihilo abiectora: Auctor ego audendi, cuius tandem? Annales consule. Gladium Spiritus permissum Sacerdotibus nemini dubium est. Et hic videtur Mystibus gladius vel acceptus ab excubatore Paradisi, vel eidem debitus. Sed cum Elias, cum Samuel expediverunt arma non Mystica, adversus impios & Dei hostes. Negant Sacerdotibus gladium: qui gladios in Sacerdotes stringunt. Quod si idem hostibus nostris persuadere possemus; ne incruenta victoria subigeremus omnes gentes, atq; nationes. Nunc difficulter eius fidem ulle facimus. Nemo enim ferè est, qui non sit vim vi, si possit, propulsaturus. imò omnes ferè vim alijs illaturi, si liceat impunè, tanquam aut facere aut pati iniuriam necesse sit.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Perfossa hæc non est, sed oculata Manus, digitis attingens obeliscum. Novæ dextræ, nova sententia est: Fide & vide. Si tamen dextræ nova, Blandienti enim adolescenti multa, Plautianus leno respondet: se manus habere oculatas. rem pro verbis flagitans. Et sententia etiam tota, non ita nuper nata est. Epicharmus enim vetat fidere. Tantùm sobrietatem commendans. Ita nova non sunt, sed renovata. quæ alicui nova, prima facie videbantur. Hoc autem jure inquireret aliquis: quid? quod moneat Mysta: Fide & vide, ac non potius, è diverso: Vide & Fide. Nam Lenoni fidem factura erat, visa & contacti manu Pecunia. Mihi videtur Lango aliud, ut par erat, quàm Nenoni propositum. Hic enim de qnestu, & quidem sordido laborat: ille de, non suo, sed aliorum comodo. Quid cum pernicie adolescentium, salutem civitatis comparo? Mat. Languus inter opinionum varietates, jactari veritatem, & veritatis studiosos simul periclitari animadvertens, Fide, inquit, & vide, Nam qui fidit, & de Christiana pietate nihil dubitat, videt singula capita, etiam si rationem superare videantur, rationi esse conformia. ut præter alios Nic. Cusanus pluribus docet. Nec alionem est à veterum doctrina, principia quædam scientiarum statuere prima & æmèta imò si Mathematicis sua axiomata negaris, non poterunt suatueri, quæ sola volunt sciri posse. Nos etiam de verâ Religione, scripsimus unda ratione: ex quo inclinatis rebus omnibus in ruinam. sacrarum literarum vacillat auctoritas.

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Quam difficile sit duobus Dominis servire; Christus rerum omnium sciens & dominans, exemplo declarat. quanquam auctoritas, satis momenti afferret, ad rei probationem. Est igitur, & semper erat laudi Card. Trucesio, retinuisse benevolentiam Pontificis simul & Casaris. Quanquam enim deferbuit illa, de dignitate, Historijs celebrata contentio; magnæ tamen integritatis est, in quam te semel, insinuaris; vtriusq; retinere

nere amicitiam. Mæcenâs & si quis alius apud Horatium conciliabat sæpe Antonium Augusto. Sed eo perduto, huius quoq; gratiam aliquando perdidit: & in Vrbe, velut in exilio vixit. Trucesius igitur rem memorabilem, imagine insigni ad posteros transmisit. Claves enim geminas decussi forma conjunxit (quod Pontificiæ felicitatis insigne est) & totidem Aquilas (quod Romani imperij signum) adiunxit. Quare satis ostendit, se obsequio honesto, non dirimere. at refarcire pacta conventa potentissimorum Principum. Id autem per se insigne, sit comparatione insignius. vulgò enim calumniando & blandiendò, non rectâ captant, sed obliquè insinuant sese, in Principum familiaritatem. Quæ artes tolerari possent, si sibi modò consulerent: & non huic alierum proderent, utrumq; perderent. Alit ea portenta, atas etiam nostra, & alit semper, ubi malæ artes vigent, vigueruntq; olim, aula uti apparet in aula Philippi Regis Macedonia penultimi, Rex igitur Demetrium occidit: & cui noluit detectis insidijs, Perseo imperium reliquit, Ita nostrorum virtutes, & non nostrorum vitia inter se comparo; ut rei dignitas, sine ullius contumelia, magis illustretur, quemadmodum solis jubar, ex densiori caligine, clarius erumpit, & resplendiscit. Verùm enim uerò, inter dominos duos jactor, neutri displicere, alteri placere magis velim; aut utriq; simul; qua id arte, qua industria, quomodo consequar? Non mala, cuius eventa semper sunt mala. Non simulatione, quæ non potest esse diuturna. Sed animo candido & sincero amore. Quod ego non doceo, sed discò ex symbolo: Sic his qui diligunt. Quid tandem? Ut quemadmodum hæc insignia coeunt inter se; ita Principes diversi redament eum, à quo se vident citra fucam, integrè amari. Nulli tam infesti hostes fuerunt, quam Cicero & Antonius, utriq; tamen placuerunt Atticus & Varro, pepercitq; utriq; Antonius, qui omnes & omnia Ciceronis sustulit.

XL. HIEROGRAPHIA.

Quid jam inter geminas Aquilas pendet Christus de cruce? eodem Symbolo? Difficile est Deo placere & Hominibus: quod Deus honesta, Homines placita etiam si non honesta expetant. Et hoc feraci scelerum omnium seculo, Regia vix quarit, quid Deo placeat: exequitur sine cunctatione, quod probatur Regi imò & Seneca parricidium Neronis excusat: & parricidio stat Tyrannis Turcarum. Quin & Bodinus reprehendit eum, qui in gratiam Imperatoris, noluit fratricidium defendere. Hæc cum legimus, cernimus, rudimus; non possumus non amare & admirari eum, qui hero suo fidem servat quidem at citra offensam Dei. Periculofum est non facere imperata. Quid tum postea? Nam etiam si sit capitale; non fecerit, cui potior est Deus quam homo: pluris fama, quam vita: optatius semel perire, quam semper pænitere. Debet autem esse omnibus. Nam Dei cum homine nulla est comparatio: pluris est sapienti fama, quam vita: nec sapienti modò, optabilius semel occidere, quam rei patratæ memoria, semper excarnificari. Iam seneca, gratia Neronis excidit: passim malè audivit: & tandem vitam amisit. imò coactus, in cuius gratiam profligavit famam, Numen offendit, ut sibi ipse
necem

31

necem conscisceret. Hæc comparatio Hierographiam Card. Truccesij spectabiliorem facit. Et ego, quod clara virtutis exempla non spectanda tantum verum etiam æmulanda ducam, si non potui amplificare, nolui minuere dicendo.

XLI. HIEROGRAPHIA.

Perit, ut vivat. Non quæro, quis aut quæ? Redit enim sub aspectum Phœnix: & felici omine nomen Christ. Madrutius, si non unum, ingens Lumen Germaniæ, imò & Italiæ invenit; quàm in foelix And. Balthorius magnus & ipse vir, si mediocria sapere potuisset. Quæ de fabulosa ave, credere olim magis, quàm comperere vulgo (Nam quæ Romanis temporibus apparuit formæ propter novitatem spectabilis iudicio Taciti, non conveniebat cum fama veterum) ex Palma videntur orta. quæ & ipsa, Phœnix Græcè dicitur. Est enim quædam, & præ ceteris fructu commendata, quam in Chora, ex se nasci, Plinius tradit. Atq; utinam tu Madruti ex te renascere. Si enim solus non eras, princeps eorum eras, in aula Romana, qui sunt non appellantur modò Casariani, Esse autem qui potentissimos terræ Monarchas, sublata discordia, quam ferunt huic blandientes, illi obloquentes, utrumq; perdentes, in concordia, amicitia, benevolentia retineant, aut, si opus fuerit, reducant; est è Rep. Christiana universa. hæc præsertim tempestate, qua in mutuam perniciem conspirare, & complanare iter Barbaris reliqui videntur. Sed & in gentili Madrutius reviviscit, cui ad virtutis majorum renovatorem, nihil aliud deest, quàm dignitas generositati majorum, & in augusto illo orbis terræ consilio, debitus insitæ confessus.

XLII. HIEROGRAPHIA.

Barbarorum aliquis, quibus de concordia nequidquam verba faciebat, protulit manipulum sagittarum: & robustissimo ut rumperet, tradidit. Quo in cassum laborante, iussit forte debilissimo ex proximis, ut exemptas, singulas frangeret. Eo sine mora & difficultate, mandatum executo, Hoc illud est, inquit, quod volebam dicere. Concordes vos nemo superaturus est. Discordes & quasi vinculo solutos, contemta civitas, aut imbecillus Rex, sub jugum coget. Simile quid commentus est, non barbarus sed Romanus, Sertorius. Manipulo contentus (quid enim pluribus in re manifesta exemplis opus est?) auctor sim concordia cupidus (sunt autem omnes, qui cupiunt esse incolumes, partes enim sine incolumitate totius, non modò salvæ, sed ne esse quidem possunt) ut Micipsa Sallustiani orationem legant, quam Imp. Severus, liberis, moriens, legendam misit, jam tum videns inter fratres crepitans odium. Nec aliud Madrutio Mystæ nostro propositum fuit, qui nobis fasciculum ob oculos ponit, & una voce, Vnitas, exponit. vult enim Christianos esse unos & concordes: contra immanitatem Barbarorum, & seditio-nem civium. Quod vult; Deus faxit. Nos enim qui eius argumenti orationes aliquot edidimus, non soli, surdis canimus.

(*§*)

Cardinales S. Romanae Ecclesiae

Louduicus Madrutius presb. Card.
S. Onuphrij. Epis. Trideni. S. R. J. prot.

Carolus Dominicus Caretti presb. Card.
S. Vicilis Archiep. Aunimonensis

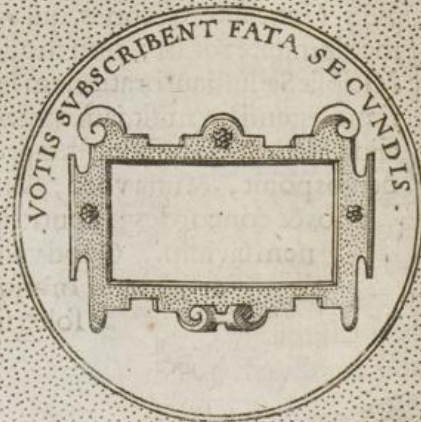

Philippus Boncomp. Bonon. Presb.
Card. S. Xysti. maior praenitentiaris.

Christopho de Monte Aretino Presb.
Card. S. Praxedis Archiep. Messane.

Ascanius Sfortia Card. Diac. S. Georgij. Episco. Albiganensis. F. Francisci.
Maria Ducis Mediolani. etc.

XXXIII. HIEROGRAPHIA

Qua Columbae forma, S. Spiritus, hic sedet supra orbem; ipse se Mortalibus exhibuit. Nam cum per se, sub aspectum non cadat, per alitis speciem, candorem incomparabilem: velocitatem incomprehensibilem: fecunditatem incredibilem repraesentat. Quod autem facit S. Spiritus; hoc loquentem hic Mysta facit: Lucem fero. Fert profecto lucem Mundo & immundis cordibus, dispellitque de oculis credentium, veluti caliginem, tenebras errorum: labem peccatorum. Et nihil lucidi, aut formosi in Mundo, aut ullatanti operis parte, quod S. Spiritus; non sit architectatus. Tria esse rerum naturalium principia Aristoteles docet praclare. Sed tertium quod Privationem statuit praeter naturam Principij. Quod unum est; idem aequale est: nec enim alias esset unum. Unitatis autem & Aequalitatis, conjunctio quadam est, quae si privaret exstantia, quae sunt; non essent ea, imò nec ipsum esset. si privatio esset. Est autem conjunctio haec, vel coniungens ista, in Physicis, non privans potentiam actu; sed cogens potentiam ad actum. In Metaphysicis verò Amantis & Amati, quod ab utroque procedat, Amor infinitus & individuus: Verbum aeternum, Mentis aeternae, licet aeternus, in tempore effatus, imò & ipsum tempus, fluxum aeternitatis. cum primo Mobili, incipiens motum, cuius, illud, mensura est. Hoc ferè pacto, non privans forma sua Materiam, aut ipse privatus exstantia, S. Spiritus Mundo & in Mundo creatis lucem attulit: ostenditque quod quaeque res sit. Et jam lucem fert nobis, ac renovat corda fidelium, ut dixi: Et ante me Ecclesia canit, magno omnium concentu & consensu. Nam in lumine tuo, qui est filius tuus unigenitus; ô Pater luminum, vidimus lumen tuum: qui est S. Spiritus.

XXXIV. HIEROGRAPHIA.

Ignem conflagraturum orbem terrarum & Philo tradit, & Nero expavit. Fuit igitur doctrina patrum jam olim disseminata: & creditum fore aliquod eius exitium, cuius aliquod extitisset principium. Si autem aqua perijt olim; quae sordes eluit potius, quam evertit sordidatos: superfuit enim seminarium, ut naufragij semper sunt tabulae; peribit igne. à fundamentò, inquam, ne justa sapius irrita sit vindex Dei ira. Opponitur enim Aqua Ignis, & omnia abligurit. An ab effectu Mysta, de causa efficiente prima & principe conijciat hoc loco, dubitari non injuria possit. Nam in vindicta est vindex. Et Numen, Symbolicos, ignis consumens est. Nec ea est superstitio Card. Caretti quae Medorum & Persarum, aliorumque fuit. Ignem non modo paventium, verum etiam adorantium. quod caelo lapsus ignis victimas incendisset. Quid jam flagrantius est flagitiorum conscientia? Igitur quem non video; timeo: & terreor aspectu Domini, qui, cum non alius, mentem flagellat, urit & justo incendio persequitur.

XLV. HIE

XXXV. HIEROGRAPHIA.

Daniel est in cavea Leonum, celebris Historia est. Huic testimonio presentiae divinae, in ærumnis, Mysta sententiam magnificam adijcit: Si Deus nobiscum; quis contra nos? Certè quantò, Deus Maiestate & potentia antestat omnibus; tantò securius vivit, qui in Deo spem collocat quàm qui aliorum gratia fulcitur, aut suis vel opibus, vel concilijs fudit. Hoc autem Deus ceteris præstat; quod omnes & omnia habet in potestate. Iam potentia humana, momentanea est; & si diuturnior, temporanea, æterna nullius Regis aut Populi. Ferarum vis robore humano major est; sed bestiarum nullo ferè negotio, conterunt, vincunt, domant immanitatem. Hic cernis Danielem nullis armis, nulla arte, adversus potentissimum Regem Persarum defendi: & inter Leones fame etiam efferatos servari. Qui vero Divinitus, ex quo non humanitus. Insignem miserationis suæ memoriam Deus sapè renovat. Me profecto non ex Leonum, sed hominum Leonibus efferationum faucibus eripuit: & non minori gloria vindicavit in libertatem, ut facilè convincerem, si quid ingenio pollerem. Difficilius enim efferos homines, quàm feras domare. Nec ego lenivi. Deus, qui nec prece, nec tempore flecti volebant, fregit. Quod eloquentia nequeo, gratitudine molior. Hæc mihi loco præterenda non videbantur tam opportuno: si enim nihil ad illustrationem; facit plurimum ad confirmationem piæ sententiæ & veræ Historiæ. In hac vita ærumnosa & lubrica, facio & patior multa, quæ animus auersatur. Nihil gravius quàm si Deum offendam, qui me defendit.

XXXVI. HIEROGRAPHIA.

Mirum Naturæ opificium. Inter omnia admiratione digna, hoc cæteris non minus obstupescendum; quod nescias, pluribusne stellis cœlum, aut floribus solum sit conspersum. Et ut Sol diurna spatia percurrit; ita noctu micare stellas, lucere, minori, ut par est, face Lunam. Quietis enim hoc tempus, illud labori datum. Hoc opere non Naturæ, sed Parentis naturæ Dei perlustrato; videamus deinceps, quid Mysta noctem pinxerit & noctis, quæ dicebam Luminaria depinxerit. Non hoc spectasse mihi videtur, quod nos cum admiratione spectabamus. sed longè quid admirabilius: Opificem non Opus, non per ambages, ex hoc, illum: ab effectu ad causam procedens; sed *ἀκούσας* ipsum Deum, Symbolum enim est: Illuminatio mea. Ecquis? Deus, hæc enim perfecta oratio est: Deus illuminatio mea. Comparatio autem licet nocturna, Sole meridiana lucidior. Quemadmodum Solis amula, Luna lucet noctu, & nocturnas tenebras fugat; ita Deus solus mihi in his Mundi tenebris refulget: & animummersum densa caligine, eripit, liberat, collustrat, cum spe, tum re. Ac quod subiecto mari, varias jactat naves, quarum gubernatores, non ita clavum manu, ut oculos in polo tenent; credibile est Mystam cum socijs & propinquis, vel temporum, vel hominum injuria agitatum esse: expertumq; vana præsidia, Dei & poposcisse & sensisse opem, veluti palpitantem, in tenebris lucem. Sic omnia cum Davide consonant, cuius splendida & regia oratio est: Deus illuminatio & salus mea, quem timebo? Nosti quæ sequuntur.

XLVII. HIEROGRAPHIA.

Ecclipsim Solis depictam cernis. quam caussatur nobis Luna, inter Solem & aspectum nostrum posita. quod propinquior nobis sit. Quemadmodum enim manus oculis opposita interceptit etiam longe maiores se & incomparabiles, ædificiorum, & montium moles; ita nihil vetat nobis obscurare, minus Lunæ corpus, longè maiores sed remotioris lumen Solis. Quid hac imagine obscurarit veriùs, quam declararit Mysta (nec enim semper tutum est queri) Iovius declarat. suffragatus erat Roderico Borgiæ, in petitione Pontificatus: qui Alexander vi. salutari voluit. Quod autem beneficij sui memoriam extinctam videret; cum sole se comparat, quod sua solius opera ferè, ad id fastigij ille ascendisset. Cum Luna Pontificem: quod ut illa Soli tenebras offundit, à quo lucem accipit: ita Pontifex eum cum familia extinctum vellet, à quo dignitatem haberet. Ita erumpit indignantis animi bilis: nec omnium stomachus concoquere potest injuriarum memoriam. Sed pluribus, quàm opus est, quæ clarius Italicè Iovius scribit.

XLVIII. HIEROGRAPHIA.

Paul. Iovius scribit se Hieroglypti huius & Symboli auctorem fuisse Mystæ. Non alium igitur suffitem quæramus. Tabula pura est. & latina magis, quam obscura gnome. Paucis igitur multa, præsertim cum tabulæ eiusmodi non multò prius expositæ, recordari mecum juvet, si lubet. Si fata votis meis subscripserint, explicabo animi mei sententiam. imò subscribãnt. quod optantis est, votis meis secundis, qua voce significat, se, licet ardua, non tamen iniqua animo agitare, aut concupiscere. Tam autem taciturnum Mystam fuisse notat Iovius; ut ne quidem florens atate, in Hierographiam consentiret. Hanc tamen recepisse, quod cum animi sui decreto, ad amissim, quod ajunt, planè conveniret, tanto juventutis suæ decore, quanta ignominia grandes natu effutiunt, verba etiam per jugulum, reditura.

Hæc comprobatio, absq; ullius opprobrio,
commodum omnium rem cla-
ram fecit clariorem.

Cardinales S. Romanae Ecclesie

Ascanius Sfortia. Card. Diac. S. Georgij. Epis. Albigan. F. D. Mediol.

Franciscus Sfortia d. S. Flora Rom. Diac. Card. S. Georgij in Velabro.

Franciscus Theobaldus Vrsinus. Presb. Card. S. Sabine. Archiepis. Syrentinus

Matheus Vrsinus de Monte Fordano Presb. Card. S. Sabine. Epis. Ostiensis.

Joannes Caietanus Vrsinus Romanus. Diaco. Card. S. Theodori.

Jacobus Vrsinus Diac. Card. S. Georgij. ad Velu' auri. Apos. sedis Protonotarius.

XLIX. HIEROGRAPHIA.

Huius quoque Hierographiæ auctor Paullo III. Pont. Max. & nobis Mystagogus est P. Iovius. In bello, quod Imp. Carolus V. cum Duce Saxonix, Lantgravio Hassiæ, quique eorum sectam sequerentur, suscepit, adiutus est à Pontifice. qui totus in hoc occupatus, Hierographiam proposcit, rei, quæ in manibus erat congruam. Iovius cum Anathemate Pontificis, fulmen Iovis comparans, hoc ipsum utrinq; accuminatum, uti videre est finxit. & Pontifici, ut jactat, operam suam probavit. Nam Pontifex hos Principes Lutheri dogmata secutos proscripserat: percusserratque tremendo olim, non minus, quàm fulgure Iovis, anathemate. Est autem Anathema ab *Ἀνάθεμα*, id est suspendendo donum propriè Diis donatum, & de tholo ædis sacre suspensum. Pollux paullo uberius. Ab hac prima significatione transferunt Iudæi ad piaculum, &, ut D. Hieronymus docet, ex D. Paullo liquet, ad extremam execrationem. Quam autem post se relinquit impietas? quæ hominem, non solum ab humana societate, verum etiam communione divina avellit? Ecclesia non Iudæos, sed Apostolum æmulata, utitur voce, si cui aqua & igni interdicit, quemadmodum tum Pont. Max. Lutheranis.

L. HIEROGRAPHIA.

Occasio est, auctore Festo, opportunitas temporis, casu proveniens. De eadem ferè idem, M. Tullius. Poëtæ fingunt occiput calvam, sinciput capillatam: ut de facie nemo non agnoverit hoc loco. Nuda enim est, & est nuda, quod planè aperta, simplex, nec ullis fucata coloribus sit. Statuit autem pictor loco sublimi, quod casus de cœlo cadat, & causâ eius tam sit Deo nota, quàm nobis frequenter ignota. Præcipiti verò loco statuit & obijcit vento quod lubrica sit, & nisi arripias, præceps feratur, ruat, pereat. His de occasione cognitis, audiamus Mystam: erit altera Merces. unde? Celitus. Quemadmodum enim Occasio celitus datur; ita & expectatur celitus præmium, rectè utenti occasione rerum gerendarum. Querimur atatem sine fruge rapi. cur non usi sumus? Querimur pulcherimas rerum occasiones præterlabi. cur non utimur? Deus enim utenda, fruendaque dat: & rectè utentes cumulat præmiis. Quaramur itaque de nobis ipsi, quod femina virtutis non colimus: quod principia felicitatis negligimus. imò si meliorem rerum nostrarum statum, publicè aut privatim optamus, excutiamus veterum & discamus nostro malo sapere, qui nolimus alieno. Amentium quidem hoc est, sed non omnino delirantium. Nec queramur, quæ revocari nequeunt, lapsa aut tempora, aut temporum opportunitates; sed arripiamus quæ in dies eveniunt: nunquam enim deest occasio, in melius mutandi aut institutum aut consilium. videbimusque propediem in melius mutari, qua perdita, turpata, deplorata, cernimus.

LI. HIEROGRAPHIA.

Hæc cum calice & Hostia aut D. Clara est; sic enim peculiari quodam privilegio in templis spectatur: aut Anima Mysterii granditatem

E

confide-

considerans. & non quærens, cum impietate Iudæorum: Quomodo hic poterit nobis carnem suam dare ad manducandum; sed Conditori suo se subijciens. Symbolum enim animum Animæ ex vultu resplendente loquitur: sola fides sufficit. Sed ô rem indignam & acerbam. Quæ gnomo tollere debebat, & truncare omnem dubitandi ansam; ea nobis inexit procellas dubitationum. Hac enim multi, non dubitandi causam tollunt, sed piè beatéque vivendi fomitem suffocant. Si enim credere satis est; superfluum est facere. Quam consecutionem, quæ sequuntur incommoda? quod personarum exitium? quæ rerum strages? Est tamen satis credere Intellectui, cuius est Fides: ubi enim fidit, acquiescit. Non satis Cordi: cuius non fides, sed operatio, tranquillitas est. Hæc quod non distinguant bene Magistri: & peius interpretentur Discipuli; salubrem sententiam, in perniciem suam vertunt: & cum cognitione operationem confundunt, imò virtutem, veluti solem è Mundo tollunt. Nec obstat salubris sententiæ interpretationi veræ; quod Paulus neget ex operibus legis, salutem pendere. Est enim Fex duplex: Ceremonialis & Moralis. Cum Ceremoniis autem, periit legis Ceremonialis fructus: ut exsiccata arbore marcescunt fruges. Non periit fructus Legis Moralis; ut enim perpetuò coercendi sunt mores Lege Mosaica; ita perpetuò sperandi fructus Legis, quam ut per Mosem tulit, ita per Christum alit S. Spiritus. si non periit fructus Legis Moralis; integra est Lex, radix fructus: nec Fides notionis lumen abolet, sed operi appellit, operationem Cordis.

LII. HIEROGRAPHIA.

Circinus hic est ad multa accommodatus: Pyxis ad navigationem: tabulæ ad Geographiam. Omnia, ut summam rerum paucis subducam, ad ingenii humani dexteritatem. Quod magis ex sententia licet conijcere, quàm ex imagine lubet cognoscere. Duo cum verba sint, licet, intergeratione ampla sunt. Nam licet varia sint bona corporis, animi, fortunæ; uni tamen vulgò omnes veluti testæ adhærescimus: præter quod, nullum bonum, bonum ducimus. Ad vanitatem amatoriam rapit Iovius quasi Mysta, unius amore captus, & huius sale carptus quod in virginum choro esset frequentior, responderit adamatæ; se plurium consortium non fugere, sed uni, ipsi scilicet, adhærescere. Et hac de causâ Cælum ceruleum variis syderibus sparsum quidem. Sed ut nauclerus unam Cynosuram miratur, licet totum cælum, & tot cœli stellas contempletur; ita se, humanitatis causâ cæteras colore ceu virgines, ceu Matronas: unam illam venerari & adamare, si de disciplinis, aut rebus aliâs gravibus interpretoris; rectius feceris.

LIII. HIEROGRAPHIA.

Mirabile in oculis nostris. Quid verò vel mirabile, vel spectabile? Mundi machina, quantacunque est, Tota enim oculis exposita est magis, quàm ventis. Si enim ventus est aëris motus, haud extra Mundum sunt; sed Mundi regiones, septentrionem & Meridiem: Orientem & Occasum Solis,

Solis, non ineptè demonstrant. Et qua tandem re mirabiles est Mundi machina? se ipsa, Velut à Torneuta, in orbem circumducta: nec ullis librata ponderibus, a suo stans ordine, & natura volubilis. Nec suo tantum circulo aut ordine modò. Verum etiam rebus omnibus, quas continet, & ex quibus composita. Taceo de rerum discordium concordia, miramur cœlum, miramur solum. Illud volubile, hoc stabila. Miramur Aquæ humorem: Ignis calorem. Ex his vero tot res actantes diversæ specie species, quis non miretur? & singulas ad uerum perpendens obstupescat? Alia sunt, alia vigent, alia sentiunt, alia ratiocinantur. Progredi non audeo; licet alii sint rerum gradus. Nam qui supra rationem scandunt; non aliter mihi facere videntur; quam si belluæ, expertes rationis, vim humanæ naturæ scrutarentur. Quæ si prudentiam nostram non assequatur; qua via nos sequimur imperfectissimam Providentiam Divinam? Cùm igitur omnia totius Mundi cum Mundo mirabilia sint oculis nostris; quæ clara, perspicua, Lucida oculis nostris: orbium cœli duplex motus: terræ perpetua quies: Solis jobar: Lunæ usura: stellarum errantius nullus error: vixarum nulla vincula: elementorum in summa discordia, summa concordia, ortus unius, occasus alterius: maris altitudo: terræ profunditas: aëris raritas: ignis calor: terræ inclinatio: maris incolæ: aëre vagi, igne nulli. Si non salamandra, aut ignæ aliud naturæ, illum orbem habet. Et nihil mirabilis oculis nostris, nobis ipsis, quibus hæc omnia, ut stoici rectè sentiunt, condita sunt: qui hæc omnia ingenio comprehendere, & iudicio metiri possumus: quorum oculis descripta cœli tabula, manibus tellus culta, ingenio stratum mare classibus, ponte flumina, passibus rupes: quos domestica honorant, fera pavent animalia. Sed hæc omnia nobiscum ut mirabilia, ita subjecta, sunt oculis nostris. Hoc autem, quod subjecta, minus mirabilia. Nescio enim quo pacto familiaria abeant in contemptum. Concedamus igitur Mystæ, Mundum esse mirabilem in oculis nostris, & quæ nobiscum sunt, ne nobis ipsi nimium blandiamur, nobiscum in Mundo. Cedit enim nobis ut Oppifici opus, Mundus Deo: & conceder Mystæ, longè mirabiliorem esse, qui hæc omnia condidit nobiscum, & venerabiliorum Deum. eoq; mirabiliorem, quod non sit, nec esse possit, quod procul remotus ab omni sensu, in oculis nostris. Ita ab affectu ad causam pervenimus: & quod ultra nec volumus nec possumus tendere: Hierographiæ piæ & eruditæ finem imponamus.

LIV. HIEROGRAPHIA.

Natura an ars pluit possit in cultu ingenij olim quæsitum est: & ut de aliis taceam, à Cicerone, in eloquentia: ab Horatio, in Poësi, Hic videmus flores florere: & aqua suffusa in nimbo ali. Certant igitur inter sese natura, quæ peperit: & ars, quæ nutrit. industria, inquam, labor, & virtus humana. Si in floribus sensim deflorescentibus, tùm sumus industrii, atq; diligentes, quanto diligentiores esse convenit, in animi æterni frugibus cùm colendis, tàm colligentis? Natura semper adjuvari vult. Terra arari: Mare sulcari: Aër peti ignis elici. Proveniunt natura omnia, quæ non solum necessaria, sed & jucunda Homini, Sine labore,

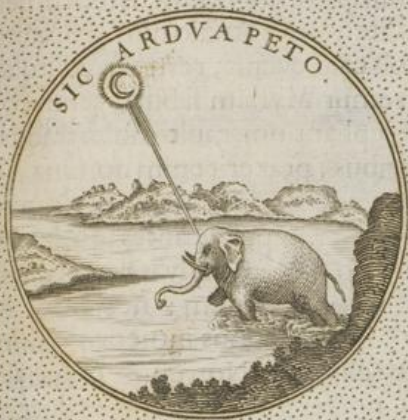
sollicitudine, cura non proveniunt. Erat quondam liberalior natura & sponte ferebat, ut ait ille, omnia, tellus, quæ nescio quis Poëtarum, apud Græcos, in species distinguit : & velut è popina. in os ingerit, hæc assa illa elixa, non matura tantum. Ac licet hic ludat ; fuit quondam liberalior natura. Non enim ad cultum terræ, sed Dei. Homo factus est, Cùm autem non ferret tantum felicitatem, ut difficilius est sortem bonam, quàm adversam ferre & ocio lasciviret ; mutavit Conditur, conditionem rerum, & quæ gratis dederat, laboribus venum exposuit. Sic terra cœli, cœlum notari, mare tentari cepit. & necessitas extudit, ut Virgilius ait, artes. Serviamus igitur necessitati, per se quidem non expetendæ ; sed rerum expetitarum compendio, & artium omnium, liberalium & illiberalium principio. Caterum mollis Caltha, ut & aurum, relucens flos est : qui in nimbo est. Heliotropij species, licet enim subdubitare videatur. Matthiolus agnoscit Adrianus Junius, quod cum Sole oriatur & occidat, aut folia sua circum agitet, ut Dioscoridis interpres. Quid Caltha, odore gravis ? & non flos naribus gratior. Quod visum, inter sensus, omnium nobilissimum, oblectet : & nos, si non cecutimos, dùm cum sole versatur, ab hoc instabili rerum statu, ad summi, stabilis & sempiterni Boni cultum rapiat.

Nequidquam enim laborat, qui inanibus
curis & saepe non necessarijs se
cruciat : ne labo-
rat Deo.

Vulvius Ursinus Rom. Diaconus Card.
S. Eustachij. Epis. Fanensis.

Prospov Columna Domicellus. Diaconus Card.
S. Mariae in Velabro Protec. Neap. et Sici.

Pompeius Columna Domicellus Rom. Diaconus
Card. xii Apostolorum. Epis. Reatinus.

Stephanus Columna presb. Card. S. Mariae
in Aquino. Archiep. Syracusanus.

M. Antonius Columna presb. Card.
S. Petri ad Vincula. Legat. Campanie.

Franciscus Caraffa Neapolit. Presbyter
Card. S. Sabinae. Epis. Ostiens. et Velitri.

LV. HIEROGRAPHIA.

Satis diu feria. Nunc ad iocos, ut reficiant animos, tædio & mora, si quando affectos vident, Oratores feriis rebus iocosas, veluti salis micam, commodè aspergunt, exemplo sumpto à Demosthene, documento ab omnibus, qui artem dicendi profitentur, Studio nihil à Scalptore factum est. Sed ut in rebus humanis casu evenit, rerum vicissitudo: ita & in narratione earundem, ne miremur Mystam fabula, veluti cortice, veritatem tegere. De natura Elephantium, multi multa tradunt: hoc Plinius, ex quibus, nescio, auctoribus, præterit enim nomina, in Mauritaniæ saltibus, ad quendam amnem, cui nomen erat Amilo, nitescente Luna nova, greges eorem descendere. & purificantes se solemniter aqua lustrari: nec antè, quam salutato sydere in sylvas reverti. Hoc lavacrum si sit religionis, an voluptatis, non inquiram: nec enim Plinius valdè superstitiosus est. Et ego Mystam potius intueor, qui hac imagine pietatem suam nobis testatam reliquit. Non enim Luna salutata, sed Deo adorato & pietatis causa, noctes multas insomnes ducens, ardua petivit, id est, quod undique sursum est, cælum. Hoc ostendit Elephas unus, id est solitudo, quæ meditationibus sacris amica est. &, non reditus ad antiquam sylvam, id est cuius pænitet, vitæ prioris institutum, sed transitus fluminis, in ripam eminentiorem, quæ est, ut dixi, longè sublimior hac cæli regia, Quod illud flumen? vita hæc, quæ ut illud, rapido cursu fertur & nunc exarescit, inopia: nunc copia rerum intumescit: secunda, hac parte: illa verò adversa: interdum fluctibus fortunæ sæna, interdum valdè lenis. Ac ne Mysta videatur ignorasse naturam Elephantis, Tranat flumina, vadum littori proximum calcans, altiori alveo, cum undis luctans. Antiocho Regi duo erant. Ajax alter, Patroclus unus salutabatur. Dux ille socium erat. Ventum est ad flumen. Transire iussus Ajax renuit. Pronunciatum est, eius fore principatum, qui fluvium primus trajiceret, prolatis etiam phalaris & reliquo ornatu, quo maximè gaudebant, in illo hominum commercio Patroclus nihil moratus, & princeps agminis appellatus, & insignibus donatus est tanta invidentia & mærore Aiæ, ut inedia sibi mortem conscisceret, Hæc non hisdem verbis, at sententia refert Plinius.

LVI. HIEROGRAPHIA.

Theophrastus cepam variis generibus distinguit, unam Ascoloniam appellat: quæ plantata, caulem edit, semenque tantum fundit nec mora: exinanitur, atque inarescit. Eius generis videntur, quos vides, bulbi tres, & esse vult, non videri solum ex cuius Museo prodeunt, Antiquarius Cæsaris. Ex quo bulbos de facie agnoscimus, superest, ut mentem Mystæ rimemur. Nam Romanus est, & quidem Columna, inter Patres, virtutis merito, conscriptus, ut nihil sit vulgare, à principe Viro expectandum, Cepe quidem vulgaris cibus, & contentus, Græcè *κρόμμυον* διότι *τὰς κόρας μύειν ᾤοι*, ut testatur Athenæus; sed non vulgaris Mystæ sententiæ: Prius mihi, post Soboli. Quemadmodum enim cepa, & semen cepæ, brevis est, & nullius fere vitæ; ita & Homini evenit; ut Parentes velo-

velocis avi, sequantur liberi cito gradu, & quandoque præveniant fato. Comparat autem cum cepa, quam propter odoris gravitatem avertere, Hominem, cuius enormia sunt vitia, sed nullum gravius, tætrius, aut majus fastu, se superi, audentis adæquaris; ut modestiori utatur, propter vitiorum fæditatem, longè fædiorem cepa: & reddat meliorem, propter avi celeritatem. Iam ut Aescalonia Venerem stimulat; ita Mystica consideratio reprimit; & à propaganda stirpe, ad propagationem nominis excitat memoriam, omni genere diuturniorem.

LVII. HIEROGRAPHIA.

Rigatur, uti cernis, sitiens pluvia seges, non inundat imbrè, aut sternitur tempestate, non fertur turbine. Quis dubitet modò terram arere, modò perplui, nostro commodo, divinitus? etiamsi, nec lapidibus, nec sanguine, nec carne pluat? Certè hîc Pagani, non dicebant, ac credebant, Iupiter. Romani etiam Iovem Elicium, quem aquam orabant in siccitate. Tribuunt igitur plus Deo, quocunque nomine, aut superstitione; quam nostram stolidi sapientes, qui omnia temerè ferri volunt in tanto rerum ordine, ut adversarios excitent, qui omnia necessariò fieri contendunt. Qui dùm se mutuò conficiunt; faciamus quod cogit necessitas, vult utilitas, suadet deniq; honestas: & certi nostræ spei, Dei opem quovis tempore rogemus, nubilo, ut eluctemur: sereno, ut diu fruamur. nec enim Agricolæ modò, res & labores, in optatis versantur; verùm etiam salus nostra & mundana & aterna, in votis maximè consistit. Nam tot casibus, tot injuriis, tot ærumnis expositi, quasi telis, cùm simus; ac cerimus, non ipsi nobis, vel malitia, vel ignorantia, vel debilitate præsentis vitæ cladem, secutura pænam. In tot tantisque miseriis, beati esse possimus; si non tantùm poscimus, Verùm etiam promittimus nobis, auxilium divinum. Ea pietas Davidis: nec alia Ambrosii & Augustini. Quemadmodum enim ille incipit Psalmum sic hi finiunt Doxologiam suam in te Domine speravi. Et cum his Columna hîc contendit de pietate. Symbolum cujus est, eadem & pia ista illorum sententia.

LVIII. HIEROGRAPHIA.

Scutum fidei, inquit hic, proteget me: & simul Infulam Pontificiam depingit, quæ capitis est ornamentum, non tegumen corporis. Pano-
plian Christianam Apostolus descripsit; ut Mysta, non malè sub Scuto fidei lateat. Fides quippe in Deum, & certa de Dei ope persuasio. neminem fallit. Ac licet hujus non peræquè omnibus fecero fidem; exemplis tamen in dies declaratur, ut ad auditum, accedat, visus & quasi tactus rei claræ, manifestaq;. Tragædi olim rebus deploratis, à machina, adducebant Deum: Et quasi in speculo commonstrabant, res solutas, sparsas jacentes. Solum erigere, colligere, restituere in integrum, quæ nostra culpa nobiscum peritent funditus. Sed quid ornamentum cum munimento? Galea non tantùm celat, sed & decet caput. Infula tantùm decet, auro & gemmis, non chalybe aut ferro rigens: Et vittis non tæniis fluens. Quemadmodum Diadema Regem, quod regium insigne; eodem modo Infula Pontificem. Hunc igitur Mysta intelligit, sub cuius scuto, ut Ajacis, Teucer securitatem sibi pollicetur.

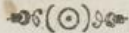
LIX. HIE-

LIX. HIEROGRAPHIA.

Palma jam sæpius nobis, à diversis Mystis in palmas data est: ut longo usû potuerit nobis innotescere. Hæc est ceteris æqua: ut internoscatur, veluti nota, Symbolo discreta: sic duret utrumq; , Sol & Luna, quæ in conspectu sunt, ut Planta verum quidem est. si vera tradunt scriptores, Palmam renasci, ex se, ut quodam loco annotavimus. Sed & Sol cum Luna, uti occidit, ita & oritur, sic ut hac parte vivacior non sit planta. Dicit tamen Mysta: Sic duret utrumq; , nec possumus, aliæ videre, de quibus dicit, quam quæ, & per quæ, cetera videmus: Solem & Lunam Quid optas Mysta? Tam longæva, cœli duo lumina clarissima? quam Palma est? Aut vis dicere? si tam vivacia essent cœli sydera; essent aterna. Nam non loqueris de Palma: quæ si reviviscit, beneficio luminum reviviscit; sed de Iusto viro: qui ut Palma non tantum vivet, sed & vigebit ac florebit sempiternum, ut non solum vaticinio credimus; verum etiam ratione percipimus. Est enim Iusticia, temperamentum. Jam non modus, at excessus & defectus, at atem, morbum, interitum sentiunt vivet igitur Iustus vir in perenni vita; quemadmodum Palma vivit in mortali.

LX. HIEROGRAPHIA.

Anserum alios esse domesticos, alios feros, nemo ignorat, vigiles omnes. Cùm igitur Mysta dicit, nocuisse locutum, non facile dixerim, de bipedis istius loquacitate, an nostra loquatur. Satis scio ad nostram disciplinam pertinere. Et Gallos enitentes in Capitolium sensere. Ut Gallis nocuerit, vel locutus, vel tumultuosos esse, Sed & feros prodit venatoribus clangor, ut & in ipsos Anseres dictum quadret. Sed nostram vaniloquentiam notatam puto. Nam aptior in alteram partem erat forex, indicio suo, ut inquit Terentius periens. Et nos prudenter admonere taciturnitatis, etiam in solitudine, verum & hîc dices, corvus est. Et corvi credita terræ arcana, eliminarunt, ut P. Ovidius memoriae prodit, verum est, at corvus fari, non Anser discit, licet aliquis Philosophum affectatus sit: alius amore, inveni devinctus, lubens prætereo, quæ ab instituto aliena non sunt. Hoc tacere nequeo, licet præ manibus habeam, exemplum modestiæ, gansas olim in Germania anseres esse appellatos, minores, ut scribit Plinius, nomen enim in Germania tot seculis superest.

Ioannes Tolledanus. Frater Ducis Fer-
Albae. presb. Cardina. S. Xysti.

Hieronymus Doria. presb. Card. S.
Eustachij. Archiepis. Barensis.

Hieronimus Auria Genuè. Diac.
Card. S. Thomæ in Parione. nep. pr. Doria

Iacobus Sabellus Rom. Episc. Card. XII.
Apostolor. supremus Inquisitor. Magis

Hennicus Turnonus presb. Card. S.
Sabine Archiep. Massiliensis.

Antonius Perenotus Granue. Burgu.
Presb. Card. S. Sabine Archiep. Megl.

LXI. HIEROGRAPHIA.

Vides ne Lauri ramos utrinq; rotæ inter radios? Laurum enim testari victoriam, aut decretam, victori non ignoras, vides quoq; rotam, quæ vel vento vel industria agitari posset, grandi mole pensili immoram fisti, & quasi sufflamine cohiberi, ne vel spontè voluatur. Legis autem: Fata obstant. Et si non legeres, per ipsam molem, intelligeres: majori vi cedere minorem. Fortunam verò in rota collocari à pictoribus: rotari cum rota à Poëtis fando audivisti, aut didicisti aliquando. Jam fortuna, quæ natura volubilis est, Fatum propter constantiam, potentius esse necesse est. Quid igitur fortunam urgemus, aut increpamus? si nostris conatis major & occulta vis reluctatur? Theognes Deo tribuit sanior nobis, quæ nos Fortunæ non Deæ. Homerus in vero opere suo ne meminit quidem. Nam de Hymnis ut Orphej versibus dubitari non injuria posset. Euripides sanior se ipso in Electra, Deorum ministram: quam cum aliis Deorum Dominam fecerat, appellat. Fatum contra Homerus agnoscit *μῦθον* puta, sed & *μῦθον* Græci nominant, cui non Poëta, sed & Herodotus tantum tribuit; ut nec ipsos quidem Deos Fato repugnare posse arbitretur, impietati majori, nescio, an insania. Non enim Dii sunt, at servi, imò captivi, quos major continet vis, aut violenta detinet necessitas. Quæ igitur nostrorum vel impudentia, vel imprudentia? qui unum, verum. Solum Deum causarum nexibus, veluti vinculis irretiunt? Quod semel decrevit; mutare non potest, ajunt. Et quis Regum nostrorum, ô nihil minus, quàm Jurisconsulti, sibi ligat manus? Jam nihil scis quid decreverit, qui auctoritati Divinæ Historiæ nihil tribuis. Et si scires; non intelligeres. Quam enim multæ sunt leges quas alij aliter interpretantur? Sed & Mystra noster inquit: Fata obstant. cedo: intelligit enim causas ordine manantes, quas plurimum posse, longi temporis observantia, manifestè docet, in nos quidem? sed non in superos, qui ita dicti quod supra eorum orbis collocati sint. Tantùm abest, ut in superum Regem, & Dominum nostrum Deum. Verùm enim vero. si in nos habent Vim. ac potestatem; quid agimus? quid molimur? quid nihil profutura tentamus: Perdamus in rebus vanis oleum & operam; in sanis opere pretium facimus: Licet enim serò, seria adipiscimur. Dicam quod sentio, apertè. Si enim in his, qui amittere possumus in viti, minus nobis succedit; prætereamus animo elato, & ad æterna contendamus. Nam ut istic obstant fata; ita hic antestat nobis & secundat omnia, causarum prima, princeps, libera, & fatis imperans Deus.

LXII. HIEROGRAPHIA.

Calvaries, sub fydere, in duplicata Hedera corolla, quod filet, sententia enunciat: Æterna parantur Virtute: Quid doctius pingi, aut veriùs dici potuit: stella lucem: Hedera spem: Orbis perennitatem: intortus, nescio quid majus: & in minores orbis circum volutus: aliquid amplius notat. Beatitatem, inquam, Animæ in cœlis, & claritatem nominis, in terris. Hæc autem comparantur, non divitiis, quæ sunt fortunæ: non consiliantur forma, quæ, si quæ est, ætatis est: non aquiruntur robo-

robore, quo à belluis vincimur; sed vaneunt una & sola virtute qui est rectus usus bonorum: sic enim crassa, quod aiunt, Minerva, dilinimus virtutem: Quid ergò dicet aliquis, viro pauperi interdictum est virtute? De formi ne suspiciendum quidem ad virtutem? Debili nullus usus virtutis, imò verò maximus, debili, deformi, pauperi, usus virtutis, plerumque id hominum genus, animi bonis abundat, quæ tantò sunt meliora & maiora bona bonis fortunæ & corporis; nuantò excellentior & sublimior est animus. Audivisti Vlysssem non à forma, sed prudentia laudari. Eumenes etiam infirmus, firmas & validas hostium copias fudit. Severus ostendit caput imperare non pedes. Fabritios, Fabios, Tuberones paupertas non tantùm victoria insignes facit. Si igitur nemo ex hac palastra excluditur; sed patet contempto peræque atq; illustrè hominum generi; utamur bonis, quæ à summo & Æterno Bono, nobis obvenerunt, ad summi, Boni & Æterni Dei laudem: hoc enim malè pratermittitur, aliàs enim in fastum, quo nihil magis adversatur virtuti, omnia desinunt quæ ad virtutem faciunt, & præsertim animi bonis, quæ non injustè ante fortunæ & corporis bona collocavimus: propius enim ad aternitatem appropinquant, imò & ad securam felicitatem. Nam aliis bonis aliter atque aliter uti possumus: virtutibus animi, quas morales vocant, nisi rectè non possumus, ullo modò uti.

LXIII. HIEROGRAPHIA.

Vigilantibus, inquit, Mysta, & cervum obijcit. Ergò insomnem noctem ducam cervi gratia? qui licet gratus, elabi è manibus potest? fugax enim est, & ne sequare tutò, locum acclivem, præcipitem, canibus denique horrendum petit. Verum quidem est, ubi cornua posuit, secessum quærere, ut Plinius scribit, & non nisi noctu prodire. Sed omnia latibula sunt interdum pervia etiam vestiganti. Si non sunt, levis præde causa, quæ me fugit, fugiam somnum, qui me lenet gravi pondere negotiorum? voluptas est venandi studio captis, quæ & teneræ conjugis, ut Horatius loquitur, & ipsius voluptatis, ut ego, immemorem reddit. Cedo. Concedo etiam ab Alexandro Magno captos cervos & collum æneo vel aureo monili cinctos, unde de coniectura, repertum enim est, licet adipe haustum & occultatum. Tenera tamen coniunx, quam venatorum etiam aliquis pro fera occidit, & non tenera, sed negocia difficilia debebant esse pluris præsertim, quæ manibus tenentur; quàm quæ è manibus effugiunt, sive cervi, sive damæ. Nam in Leones impingant, quibus perire propositum est. Hæc dissero, non reprehendendi Mystæ causa; at sententiæ explorandæ gratia. Videntur enim mihi ratiocinatio quædam esse à minori ad maius. Si vigilant principes juventutis, ut cervum sequantur: sæpe enim non capiunt, & Horatius Romæ quendam notat de capturæ ineptè triumphantem; quid Principes civitatis facere oportet? ut cives in servitute contineant? imò ne ipsi serviant potentiori? eijciantur imperio & vita? Nam non ita difficile est, à summo fastigio præcipitem dari; ut vivere à præcipitio.

LXIV. HIE-

LXIV. HIEROGRAPHIA.

Sive hordei calamus, sive tritici scapus, hinc in orbem circumvolutus est, nata est ingentis & ferè incredibilis diligentia. Quis enim vel in semine stipulam volvat & non frangat? Non lenta est, ut fructiceta quædam. Ars est, quæ naturam flectit & castigat. Et ex hoc naturæ vel obsequio, vel observantia, habemus, quæ non haberemus. Licet enim ferax sit Natura; pertinax est natura: & nisi vitulum mulceas; taurum metues. Quamobrem Mystra non abs re vaticinatur: Et vitæ, mortisque comes. Quis verò? Labor improbus, sedulitas, industria. Quidquid enim ingenio Labore comparatum est; comitatur nos in vita, & morte, imò superstes nobis est. Quam dulce, juventæ fructus, in senectâ delibare? quam bonum relinquere etiam posteris, famam nominis bonam? Ne cessemus juvenes: ne fatigemus senes: laboremus viri, ut quisque sementem fecerit; ita & metet. Tritici orbem volebam, cuius substantia corpus, species animam nutrit. Deus bone, quam es bonus? Nec ego tibi servio, qui me servas.

LXV. HIEROGRAPHIA.

Paradinus hanc pluviam cœlestem vult & Manna interpretatur. Turonii, ut apparet, familiaris. Nihil igitur cum hoc pugnemus, qui ab illo accepit: mentem enim & sententiam Mystræ, nemo melius intellexerit. Et Manna ad S. Eucharistiam transfert, non abs re. Fuit enim Manna, ut cætera ferè illius tempestat, huius temporis, ita lucis tantæ umbra quædam, ut jam non Paradinus, sed Christus ipse nos docet. Quid igitur manus geminæ captant? quaris. Quod manibus capi, imò nec ingenio, licet humani ingenii dexteritas ingens sit, comprehendi potest. Sola fide Mystræ tantum capitur. Hinc est, quod dicit: Non quæ supra terram (supple, ex quo imperfecta oratio) capiuntur in certa: aut intelliguntur, à terreno Homine. Cœlestis enim sunt, & angustioris animi, nec dubitationibus impediti; sed expedientis se angustiis rationis, & subijcientis Deo.

LXVI. HIEROGRAPHIA.

Si Paradinus novit Turonium, ego Card. Granuelam, quo tempore, pro Philippo II. Hispaniarum Rege, gubernavit Regnum Neapolitanum, probavitque, quod aliquando epigrammati inseruerim, Tibulli illud: Non sunt apta meæ grandia vela rati. Si tamen Tibulli, non enim est ad manum. Satis est, quod meum non erat, & erat ad nomen eius perquam aptum: relatu autem hinc non incommodum. Nam velis omnibus navim ferri cernimus, agitatum ventis: & velut de cœlo, admoneri symbolo, qui ferantur navi, Durate. nosti quæ sequuntur: & vosmet rebus servate secundis. Mascula vox, & in rebus duris, ad colligendos, aut confirmandos animos necessaria. Nam animus bonus in rebus malis, dimidium est mali. Et semper tempestitiva, ut enim omnia nos deficient, in pyxide Hesiodi, spes semper est reliqua: eaque non fabulosè, sed naturaliter contra metum comparata est. unicum in rebus omnibus, nisi extremè perditis, ut Aristoteles prudenter observat, solatium.

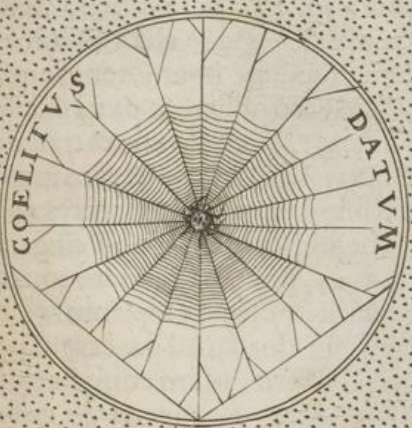
LXVII. HIE.

Carolus Borromeus presb: Card: S. Theodori Archiep:
Mediolani

Joan: Hieronimus Moronus presb:
Card: S. Stephani S. R. Eccl: Archidiaconus

Rudolphus Plus de Carpi Diac: Car:
S. Crucis in Hierusalem

Joan: Paulus Chiesa Cardina:
Diac: XII. Apostolorum

Petrus Franciscus Ferrari presbyter
Card: Sancti Xysti

LXVII. HIEROGRAPHIA.

De circulo Lacteo Proclus in sphaera, & quem situm nunc habeat, Severtius in orbe catoprico tractat. Ad hunc spectat Mysta, ut videre est, ex coeli aspectu; dum ad coeli conditorem & principem universi, oblectatus oculos haud vana imagine, aciem mentis erigit. Hic enim non circulus, sed Deus in rebus arduis & obscuris iter monstrat. ne quid offendamus. ut necesse est, veluti in tenebris, si absque Deo de rebus divinis, imò & humanis, quandoque differimus. ut liquet ex contentione Philosophorum de summo Bono: discordia gentium de cultu Dei: Christianorum denique de ipso Deo. Igitur est, quod Mystam sequamur. aut verius Deum, quem nobis commonstrat: ne in vitae instituto peccemus, aut erremus in deliberationibus de re, quæ nobis ad hanc vitam commoda est, aut ad perennem & futuram necessaria. Quæ via sequemur? Lactea fœdes, id est animo sincero, candido, & ut ad rem verbum adaptem, Lacteo.

LXVIII. HIEROGRAPHIA.

Parte una Fontem cernis, & subiectum si non cratera (si conceptaculum aquæ, Plinius vocat) siphunculum (quem, alii papillas, alii ubera, alii caput tubuli, sive scaturiginis appellant à forma. & hoc loco, capitis effigiem refert) omnia circum latè inudantem. Parte alia Cervum æstuantem, anhelantem, & sitienti similem. superare rivum, tenere ipsas salebras, appropinquare ad fontem. Quid verò obsitus & panè excessus serpentibus sit, mirabitur, non injuria aliquis. Nam & veteres tradiderunt: & nos notantes veterum antè vestigia, scripsimus. Cervos in noxium reptile, animam efflare. Imò hoc ipsum est, quod serpentes multæ, ut virum fortem plures, in solitudine deprehensum, globo cingant, vi comprehendant, & cum virtute nequeant, numero superare conentur, cervum. In Lybicus campis qui spectârit, nescio: Oppianus refert, scio licet in Africa gigni cervos Plinius neget. luctatur à diu cervus, sed numero inferior, superior fit, ingenio. Ad proximum enim fluvium festinat, & à fluvialibus cancris remedium petit. Nec mora his gustatis, defluit inimica lues. quam ut conficiat jam ad naturæ odium, accedit cupiditas vindictæ: ipsius vulnera spontè obducuntur: & nisi in Aquilæ unguis, aut hominum tela incidat, ad grandem atatem pervenit. Hæc fufius juxta fontem effudi. quod nos etiam cum Propheta interdum clamamus. Quemadmodum cervus ad fontes aquarum; ita anima nostra ad te Deus. Et cum Rege Propheta concinnat hîc Mysta: una salus. Nihil enim aliud dicit; quàm: cervo ut est fons; ita nobis una salus est Deus. Et verè dicit. Fons enim omnis boni, Deus est: & nunquam, satiatur Mens hominis, ullo bono. nisi summum illud Bonum adeptæ. Nam, cupiditas, natura est infinita. nequaquam reprehendenda sed coërcenda, intra honesti cancellos: ac ratione admonenda, ne ad concupitum magis, quàm verum bonum feratur. Non enim ita cæstro rapitur fera; ut effera cupiditas, opinione boni dementata. Quid verò in nobis serpentes? quæret aliquis, si non dissimilis similitudo est? vicia in nobis

nobis serpentina, nec cutem, sed cor rodentia ne dicam enecantia. Hæc in solitudine, id est, longè à Deo, procul à ratione, comprehendunt nos & in peccata capitalia deducunt, accelerant, inquam, animæ mortem. Ni eluctemur, & concitato cursu recipiamus nos ad Deum, datorem, eundemque servatorem vitæ Sed esse cancos oportet: Et ut fortia facere, ita & pati necesse est. Nam ut ex delitiis nascuntur, alunturq; vicia; ita probi mores duris rebus inferuntur, & rectæ sententiæ, sana mente apprehenduntur. Haud secus ac fluentibus ex nutu ventis, Laxant corpora, focii navales: Adversantibus verò, intendunt nervos & remos.

LXIX. HIEROGRAPHIA.

En aranea ut exorâ telam, licis vinxerit: stamine percurrat: trama tramaeat: Et è medio, veluti centro, extrema obeat: Quid enim describâ? quæ melius & luculentius scribit Plinius, quàm pictorum ullus pinxerit. Hæc autem arte Deus non alius, vile insectum imbuit, atq; informavit. Natura prædicatur, in aliis alia, sed quæ omnia uni debet conditori omnium Deo. Nam quod alia sit atq; alia, ad Deum, quod est unicum & simplex principium, necessario reducitur. Magne Deus, quàm spectabilis es, in universo, & partibus universi? Opus non miramur quod familiare ac domesticum. Ne textricem miremur quidem si placet. Quanquam & gracile corpusculum & teretes digitos (ut ita loquar) sunt profectò tribus inter nodiis distincti, ad opus factos, & confiteamur & miremur, necesse sit; unde ex tantillo abdomine tanta materies? Naturæ ea vis sit ac liberalitas. Magnæ artis est texere: Cujus industriæ, retexere? solers aranea. Majoris animi, quàm solertis, imbrem præsentire, antevertere tempestatem. Non absq; causâ, ex multis pauca colligo. Dicit enim Mysta quidquid id quantumcunq; est, divinitus obtigisse. Et non obscure comparans sese cum aranea, si quid haberet à Natura, Fortuna, Industria (habebat autem plurima) id omne acceptum referebat, cui debebat, Deo. Quem si sequerentur beatiores inter mortales; minori cum invidia & majori securitate, bonis gratuitis potirentur. Nunc animum non adæquantur beatitati, in arumnas sæpe graves incidunt. His tamen gravius est, quod à se ipsi degenerant: Et, ut Arachne in araneam mutata est, propter ingratitude à Pallade, divinitus puniantur, & similiores fiant belluarum, quàm hominum ratione utentium.

LXX. HIEROGRAPHIA.

Hanc Ruscillus non tam explicat, quàm implicat Mystæ laudibus. Altare tamen est, & ne ignoremus, quid fiat, in basim incisum est: Litatur. Differt autè litare, à sacrificare: Quod hoc sit petere, & orare; illud impetrare & exorare. Ut paullo aliter Nonius. Et inter duas statuas Altare est, anchoris revinctas. Quæ tensa vi retinacula vocat Mysta: Et sunt, ut cernere est, vi tensa cum anchoralia, tum anchoræ. Spectemus jam, si videbitur, statuas. Primum stant, aut verius fixæ sunt. Quod constantiæ est. Deinde, infra umbilicum, meræ, ut dicuntur, statuæ quod referente libidinis est. Postremò truncæ, manibus. Quod incorruptelæ Ægyptii statuunt. virilis

autem hæc, illa muliebris, ut ex coma apparet. Ita sensim veluti tenebræ, Aurora appropinquante, defluunt, omnis Hierographiæ difficultas tollitur, & jam jam evanescet. Nam statuarum in morem, stare, & collocare in Deo spem oportet: Ac eidem vi amoris constringi, exutumque pravos affectus, cor mundum & immaculatum immolare; qui egregiè velit & ex sententia litare. Hoc autem propositum fuisse Rod. Pio carpen sine. cessè est; si veræ sunt laudes, quas verè illi Ruscillus tribuit. Et nobis propositum esse debet, quando ad Sacrum accedimus.

LXXI. HIEROGRAPHIA.

De Leone, quæ ex variis, varia congerit, Gesnerus, operæ pretium non est, ut huc conveham. Ferum animans esse omnibus constat. Hanc feritatem domari tamen, non tantùm audivimus, sed & vidimus. Cicurem enim ex Africa deduxit Joan. Austriacus. Mars ille, cui nihil defuit, ad summam gloriæ, præter ætatem. Et in Africa primus Mortalium, cujus quidem memoria sit, Hanno Carthaginensis, Leonem subjugavit. Magno terrore civium, non feram, sed animum viri, qui tantum ausus esset, non fecisset tantùm, expavescentium. Patria igitur, ne quid domi novaret extorris actus est. M. Antonius Triumvir, majora ausus Romæ. Leones sub currum, cives sub jugum mittere, impunè factum tulit. Nam finis hic erat libertatis populi Romani, & ostentum libidinosa servitutis, principium intolerabilis imperii. Hæc ad iconem pertinent, Vides enim Leonem habenis vinctum, & has manu regi. Humana an augustiori, non expressit Mysta. Et in fabulis est, non fabulosè Cupidinem in Leones etiam imperium habere. De quo quis Græcorum, non memini, Epigramma scripsit. De Antonio, scio Alciatum scripsisse. Ruscillus etiam conjicit Mystam in juvenia & ætati & amori indulgisse. Venisse autem in spem demulcendæ Amicæ inimicæ, ex intuitu Leonis, qui tempore feritatem exuit & humanæ assuevit disciplinæ. Quò etiam spectat symbolum. Dies & ingenium. Sed malim referri comparationem ad negotia & studia quædam graviora, dignioraque homine cum sacris operante, tum versante in Rep. Quanquam enim multa sese & multi objiciant honestis, & honestis conatis; sua tamen tempore senescunt & torpent. Si contra niteris. Idem evenit in meditationibus litterarum. Nam si ingenium acuis, & ipse sudes; Labor improbus omnes molestias superat: Tempus omnes difficultates lævigat: Ingenii vigor omnia abdita ex tenebris eruit, collustrat, & ponit deniq; in luce.

LXXII. HIEROGRAPHIA.

Vel Ætna, vel Vesuvius est: Nec enim reor Mystam Italum ad Hæclam respexisse, qui flammam undiq; exhalat mons. Licet non semper ardeant, nec undiq; eructent ignem. Et hoc est, quod Mysta dicit: Ego semper ardeo. Quod vult dicere; Ego totus flagro, Si amore Dei, laudo: si mulieris, rideo. Cœlestis enim ille amor, hic terrenus. Ne miremur Venerem quandam à Platone cœlestem appellari, multum à hac cœnosa,

NON

non maritima discrepantem. Rideo, inquam, primæ ætatis cæcum judicium, atq; utinam hoc non ad crescentem ætatem serperet. Multum enim refert, cui rei, laudatæne an concupitæ à teneris tete assuefeceris. Ceterum quid Aetna ardeat, Iustinus docet. Aetneus ager cavernosus est. Mons sulphureus. Per cavernas igitur si quando veluti per tubos, insinuat se ventus, haud aliter, ac folles, igneum illum fomitem excitat: qui ex levi scintilla in horribile illud incendium evaporatur. Ante Petrarcham, Vesuvij incendium describit Plinius Minor, & dum vestigat miraculum naturæ suffacatum esse avunculum scribit, vel fumo, vel cinere. Non fuit pæna illa fortuita, sed divina. Nam qui Naturam supra Parentem admirabatur, in admiratione naturæ, justo Dei parentis Naturæ iudicio extinctus est. Quod Homo cupidine exardescat, à natura est: est enim infiniti cuiusdam boni nobis insita cupiditas. Quod in electione aut fruitione erret, à corruptela Naturæ. supplicij igitur non conatibus tantum opus est; ut cor nostrum Deus regat, & sui amore occupet. non quod alia non sint, quæ velle non debeamus: multis enim indigemus, in natura omnium indiga; sed semper bona, non nisi ordine suo distincta, & quasi gradibus separata.

☉(☉)☉

Guido Ferrari presb. Card.
S. Balbinę Epis. Tusculan.

Petrus Bembo Venetus presb. Card.
iii. Coronator. Epis. Albanus.

Antonius Corvini Venetus presb.
Card. S. Georgij Legatus Campanię.

Augustinus Spinola Genuensis presb.
Card. S. Martini S. Eccl. Camera.

Philippus Spinola Genuensis presb.
Card. S. Sabine. Legatus Perusie.

Alexander Criuellus pres. Card. S.
Laurentij S. Rom. Eccl. Camerarius.

LXXIII. HIEROGRAPHIA.

Putei inventionem Danao Græci tribuunt. quanquam necessitas Maiores rem utilem, multò antè docuerit uti liquet, si non ex re ipsa, ex Patriarcha imò ex sermone vernaculo Græcorum. Nam à puteis, vel fontibus, Pagi (& pagatim olim habeant,) appellati sunt. Nihil frustra refero. Puteum enim hic, nemo non agnoscit. Ita & adversus præcipitium substratus est: patens crepidine: & liberalitas aquæ intympano, uno fune, duo hausta, quorum alterum eminet, alterum grave vnda subdit, versante, ad refocillandum non modò animum, sed & os in invitat. sed Motu clarior, quod Mysta dicit, non ita intelligi, ut puteus videri potest. scio perspicacis ingenij esse plurimos, qui omnio tua intuitu penetrent: plures à vanitate animi insita, non modò velle aliis ostendere, se videre, quæ non vident: verùm etiam pluries sese, quàm alios fallere. Ego de me loquor. Licet enim ex D. Basilio, fontem symboli, Ruscellus hauriat; vereor tamen, ut motu turbetur magis, quàm inclarescat fons. Loquitur quidem Basilius, de Aqua Putei hausta; & quò magis hauritur limpidiorem reddi; sed dubitans, & ut situlæ de orbe, abs aliorum ore & sermone dependens. Cum nemine contendo: sed ad veritatem tendo. Nam antè Basiliùm, Plinius, aquam putei eam saluberrimam censet, cui exercitationes ratio crebro haustu contingit, & illa tenuitas colante terra. cui ut adstipulemur; usus cogit. Alga enim non fontes tantùm quietiores, aut stagna & Lacus; verùm mare etiam, si quando quietem capit, occupat. vicisti, quid amplius molire? ut victoriæ fructum, ut operis mercedem legas. Motu clarior fit aqua jugis. fit, non fiat modè: & fiat, qui semper movetur haurientium frequentia & indigentia. Quid tùm postea? ut de vel dicendo, vel faciendo exerceas: nec in eo torpeas, ad quod te aptissimum senseris. Alij enim ad artes ingenuas, alij ad sellularias sunt natura facti magis. Anchises apud Virgilium, Romanis posteris Aeneæ artem imperandi commendat. quasi cæteræ, indignæ sint eo, quem Deus sublimiori loco statuit, ne ad manuum opera se dimittat. Quemadmodum enim tempore etiam filix liquefcit; ita exercitio & familiari usu, omnia superantur & mitescunt. Quod etiam mihi videre videor ex ipsa Ciconia: non enim est palus per alterum trajectus, ad aquæ haustum; sed planta lentè ad hoc inflexa.

LXXIV. HIEROGRAPHIA.

En Caltha iterum, ex vase figulino florens. Ne repetam naturæ vim, quæ Calthæ tandem, solisequij nomen fecit Mysta, aut aternitatem sibi promittit: aut perennitatem laboris, in vita mortali. nec falsos opinione sua est, nec se fellit promissis. Nam Petrus Bembus est, qui quamdiu fuit; in actu fuit: & superstes vitæ nomen est; eritq; quam diu Sol duplici volvetur motu, Sed & animadvertite Caltham non fortuitò alicubi enatam, aut in horto tantùm in cultam. Familiarius multò atrectatam, & in credo fictili, sufficiente, occultos per meatus. radicibus humorem. ne vidisse, satis existimes, qua non sine gravi causâ, à gravissimo viro picta ac ficta aspectas. Nam fictile vas est, ac fragile, in quod indita anima est
ex qua

ex qua totidem facultates, Memoria, Notio & voluntas, sole perenniores. Hoc autem si non scitu, novi quisquis quos nihil latet, memoratu dignum est; ut Mystæ exemplo corpus ita regamus, lubricum & fictum: necum vita hac omnis nostri intereat memoria. imò ut ex vita caduca, in celestem & perennem emigremus.

LX XV. HIEROGRAPHIA.

De Murice sive tribulo antè Machina tetragana est, notæ significationis & usus. spargitur enim adversus hostilem equitatum inprimis. Hic non miles in Muricem impinget; at ventus evertere nequidquam conatur. Et si everteret; converteret in æque noxium Latus. Et hoc est, quod Mysta dicit: Vndique frustra. Quid autem ventit, qui hoc dicit? sentit Animum constantem & justum, non sui solum juris aut opinionis tenacem: virum quippe constantem, appellant quadratum (imperterritum esse, etiam si undiq; premeretur ab hostibus: & hoc statu mentis superiorem fore, aut hostibus aut fortuna. Mascule, sed unde, amabò, hæc animi constantia? In promptu est, qui respondeat, Q. Horatius: Nam rem suapte natura magnum & amplam, amplificat suavitate & granditate carminis. Si totus collabatur orbis, Impavidum ferient ruinæ. Impavidum autem statuit integrum vitæ. Ergò nihil est aliud, quod virum reddat inpavidum & constantem? Stultè ferocem multa. Præter Deum, vix aliud. Quem enim torquet scelerum & flagitiorum conscientia; non potest non animo angere, & quandoque in horescere. Non nullos familiaritas peccate, minus turquet. At hi graviori etiam morbo laborant. ut repens latenter malum semper est ejus: Et Nemesis, id est, justa Dei vindicta imminet improvido. Igitur aut non peccandum, quod potius est: aut penitendum, quod proximum est, placandumq; Numen, & satis faciendum his, quos læseris est; si nulla culpa pallescere, nulla velis pavere pæna.

LX VVI. HIEROGRAPHIA.

Cùm & Symbolum clarum sit: & præsidij porta padeat; Videamus primum formam Ianitoris. Fœminam esse, ex facie apparet, pube tennus Cornipes quod sit, monstròsa est, & non nostri generis mulier. Licet nostrarum pleræq; & animo & forma monstròsa sint. Satyrorum fuisse insulam, ex peregrinatione Hannonis constat, quam Arrhianus describit. Satyros fuisse alibi extra illam insulam, usu compertum: & verè in annales relatum. sed cornigeri erant. ut hæc si alienes progenies. Pan quoque cornutus fingitur. Huic filia, ut Philochorus refert, Iambe fuit. de cujus forma nihil comperi. Sed at Pan similior fuit, Patris, Mercurius is fuit hircum indutus, quàm matris, quæ fuit Penelope, ea specie. quæ Græciæ juventutis principes commovit; ita & Echus, cujus si nihil in conspectum venit, multò minus, cornua, quæ non sunt ejus: ex hac autem genuit Pan, similiorem fuisse filiam Iambem conijcio. Pedes paterni sunt: non enim eo flexit oculos. mater: Pacies materna, quod in eam intentus esset pater, solvens virgineam Zonam, Hæc profectò

fectò vîsa, ab sobolis formam, plurimùm facere arbitrantur. Cætera etiam cum Jambe conveniunt: Patris Musica, & Matris solitudo. Hic autem & sola est, & tibiis instructa, Scio Panos inventum Monaulum & Fistulam: Docet enim omnes Plinius: Midæ tibiam: Mariyæ geminas tibia. Quid refert, paterna indole, Musicam adamavit? Materna verò quæ omnium æmulatrix est; aliud Musicæ genus sit amplexa? Nihil est memorabile. Sape à parentum studiis planè abhorrent liberi. Hoc potius observandum est, quod tibia dextras à sinistris Terentius distinguit: Quarum illæ eadem parte oris & manu regerentur, hæ adversa. Videtur enim honesta hominum voluptati & natura indulgisse. Harundo certè quæ minus operosa & luxuriosa materies, atque eâ de causâ tibiæ antiquissima fuit, si radicem antecederet, lavæ tibiæ convenire: Quæ cacumen, dextræ, credebatur, ut nostræ credulitatis robor Plinius vult: Nam harundo omnis, ex una stirpe, numerosa: Atq; etiam recisa, fecundius resurgit: Radix natura vivax, geniculata & ipsa. Sacrificæ Thuscorum è buxo: ludricæ ex loto; ossibusq; asininis, & argento fiebant. Major esset luxuries scribendi, si non major esset animi temperies. Dextra & sinistra tibiam Jambe tenet. Ut modò intendat, modò remittat animum. Nam ut arcus, si semper tenditur; rumpitur: Ita etiam animo cavendum, ne perpetua obruatur sollicitudine, sed ut interposita recreetur hilaritate. Quæ animi harmonia, si in quo est, is Deum colit, & nullius injuria, sua custodit. Hoc autem expetit symbolon: Et Mysta informi forma, animum informat. Quanquam capræ velocitas, quæ pedibus notatur, non deformet mulierem; sed Corpus à probro, famam ab infamia vindicat. Quamdiu enim ociosa est; non est ociosa, at turpi ocio sese occupat. In actu cum sit; potest fieri, ut agat, non semper fœde. Non de muliere somniavit? Qui vigilans hæc concepit, quanquam & Muliebri imperium, virili Deus interdum, non absq; causâ opponat. Animam voluit, veluti in scena, exhibere, Deo devotam, & salutis suæ studiosam. Cujus pulchritudinem, muliebri quâ maximè stupemus, expressit: vim & acumen, gressu caprarum, quas de rupe alicubi videmus pendere, exposuit. Pendet enim & anima bene constituta de Cælo, non haret in hoc cœno. Quæ anima quodcunq; corpus animat, sub Dei tutela, res suas tuetur, non appetit alienas. Quam limitationem causantur, quos cernis Lauri furculos, ante Jambem sparsos. Hinc enim nihil aliud legi potest; quàm contemptus victoriæ. Lauro coronabantur victores primum: Deinde & ornabantur Imperatorum fores. Jambe abiit, & ludicrâ penè ducit, cum Cicerone, puerorum, non quod non optanda victoria sit, in bello pio & justo; sed quod modestè ferenda, & tribuenda, cuius ope paritur, Deo. Et ferre cladem hostis potest, quia debet, contumeliam nec ferre potest, nec debet. Quamobrem speciosissimè semper triumphat, qui in victoria se ipse vincit. Cavillata cum Cerere, Jambe dicitur. Res tamen & serias gessit. Jambum profectò invenit, cuius prior syllaba brevis est, posterior longa. Non absque causâ, palestræ rudimenta affero. Quadrat enim pedis mensura ad rem, quæ præ manibus est, velut ad amussim. Nam ex brevi injuria, aut brevi momentaneaq; quæ injuriam sequitur, vel comitatur potius, oblectatione, gravissimæ & longissimæ simultates oriuntur. Quàm multa & curenta bella, propter

pter dictum leviter, aut factum breviter, gesta sunt? Tutius igitur est sibi moderari, quam aliis insultare. Præsertim ærumnosis, qui etiam moderata quandoque in contumeliam vertunt. Ac Jambe Panos filia, cum Anima esse videatur; Pan & universum, & universi Parentem significat, à quo Anima directe originem repetit. Ne mihi in memoriam revoces, alium esse hujus & illius casum gignendi. Nam Deus aliter longè generat, ac creaturâ. Nec mortales tantum Philosophi, Verum & Geniimortales ita Deum appellant, ut Tiberii imperio, quo mortuus est Christus, audire fuit. Palam enim ex vicina insula legentibus littus Neapolitanum, & clara voce, ut omnes exaudirent, nunciatum. Plutarchus scribit: Pan mortuus est. Quod tam verè, quam eruditè Crinitus, de Christo Filio Dei interpretatur. Et hinc magis liquet, quare sub porta Jambe sedeat. Sumus enim ut præclare Socrates apud Platonem, in hac vita à Deo, veluti abs Imperatore, in statione collocati quam ne deseramus, aut prodamus hosti, à Mystra admonemur: Et tessera instruimur, Religione & custodia.

LXXVII. HIEROGRAPHIA.

Ridet Q. Horatius Flaccus, quos, nescio, oratores, quorum princeps, nomen erat Persio, Brutum solem Asiæ, stellas verò comites salutarer; sed Romæ, fumante adhuc libertate ridet. Persiarum Rex in litteris ad Constantinum Magnum, ut testatur sacra Historia, fratrem se ipse Solis & Lunæ nominat. Philosophi Regem cum Sole comparant; Quod ut ille ceteris in Cælo syderibus fulgore præstat; ita hic ceteros in regno suo potestate antecellit. Deberet fulgore animi, virtute. Mystica etiam disciplina, Sol regem representat. ut hoc loco Solis radiis clariùs nitet. At Symbolon de pluribus est: Non cernuntur & adsunt. Quid tum? Nam in suo quisque regno solus est Rex; ut Sol in Cælo. Et Soles sæpe plures ex repercussu luxere. Quo tempore bellum cum Mosco auspiciati sunt, Poloni, Sueci, & Tartari, Holmia, quæ Suætia metropolis est, & Regis sedes, quinque Soles cum Aurora subito exorti incrementa, quatuor paulatim sumferunt. Post meridiem decreverunt donec relicto, uni verò, & soli Soli, Cælo, paulatim omnes evanescerent. Nec plures annos ferè vixerunt, quàm horas apparuerunt Soles. Theodorus Moschorum, Stephanus Polonorum, Christianus Danorum, Joannes Suecorum, qui fato suo Postremus omnium functus est, Reges. Concesso, ut Cæli, ita & terræ imperio, soli, cujus perenne est, Deo. Licet igitur pace Horatii, Reges appellare Soles: Et licet Brutus, regni odio pugnaret, erat verè tum Sol Asiæ. In quo ferè solo non libertatis modò amor, sed & prisca virtus resplendesceret. Bene est, jacta sunt hujus disputationis fundamenta. In ipsa Symboli verba, veluti ariete nos oppugnarent: Non cernuntur, & adsunt. Sol enim & cernitur & adest. Dicit aliquis, cum autem abest; qui cernit? Sed ex facie vulgi, aliquis. Nam Solis beneficiù noctu etiam sentimus: & Solem contra tueri Aquila possit, nos non possumus. Major dubitatio angit me: quo illud pacto ad Reges aut Principes referri possit. Cernuntur enim quamvis nonnulli se subducant quod primus Medorum Rex fecisse abs Herodoto, post à Suætione Tiberius proditur. Et illi concilianda
fama

fama erat Majestatis, ex privato, Regi facta) cum adsunt: & cum non adsunt, non cernuntur. Sed me dubitatione, liberavit memoria Cyri, qui Oculos: Dionysii, qui Aures instituit. id est, Aulae delicias, qui omnia speculati referrent ad dominos. De Cyro vult nos Xenophon credere, cognoscendae & remunerandae virtutis gratia, lectos esse viros graves ac bonos. De Dionysio dubium non est, quin metus causa, homines perniciosi populo submiserit. Nunquam enim bonos laudat hic fucus; sed bonorum vitae & bonis inhians (quandoque enim immittuntur in bona damnatorum) falsa nunciat Principi: & ut verisimilia faciat similia suspicioni affert. Sub Tiberio & successoribus multum potuerunt. T. Vespasianus, salubri consilio, memorabili exemplo ex aula, ex urbe, ex Italia, in Insulas desertas deportari iussit: in quosdam severius animadvertit. quamquam nihil tam atrox sit, quod non delatorum scelus superet ac vincat. Sejanus Tiberio, Plautianus se vero, cum his artibus occupassent animos Principum, nequaquam levium, paene, cum vita, imperium ademerunt. De his fortasse satis. Iam enim intelligo principes adesse, etiamsi non cernantur: Hoc autem nobis propositum erat, non ad illustrationem Solis ad sententiam.

LXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Sive roborarium, sive vivarium mavis, circumseptam cervam vides: & jam non parturientem, sed parientem ferè. Quod non minus mirere, audis: A semitis impiorum elongor. Quae enim dicti & ficti symphonia? sensim fodes. Plinius narrat cervas partui vicinas, à ferarum latibulis secedere, ad non semitam, sed propinquiora semitae humanae. Et hanc naturae solertiam, malitiam appellat. Mihi videtur prudentia ex maximo discrimine, si omnia circumquaque periculosa & infesta sint, in minus sese conijcere. Hoc naturae institutum cervae sequitur, in vivario etiam, cum pluribus feris inclusa, eadem de causa; quod hostium suorum omnium, Homo placidissimus sit: & non internationem gentis, at usum quaerat. Quemadmodum igitur cervae partui vicina, cum sibi, tum hinc hinc consulit; ita nos parturientes aliquid, vel Deo ad gloriam, vel confortibus ad salutem. honestamne voluptatem, feros & intractabiles animos effugere, aut saltem vitia (contactu enim omnia foedant) convenit evitare. Qua in re, quod nobis cum Salomone conveniat; non ero longior. Lucem enim non orationem quaerimus. Comparationem Gentis aut Hominis, quivis secum instituat, si quando usus feret. Ego offensam omnium, quantum in me est, exemplo cervae declino.

☉(○)☉

LXXIX. HIE

Cardinales S. Rom. Ecclesie

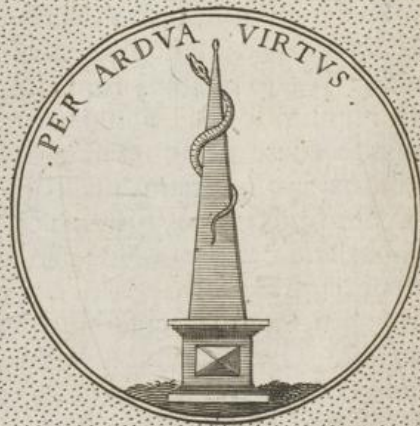
Raphael Riarius presbyter Card:
S. Georgij

Joan. Baptista Cigala. Genue. Diac:
Card. S. Clementis Epis. Perusij.

Zacharias Delphinus Venetus presb:
Card. S. Eustachij. Epis. Iauriensis.

Alexander Campegius Bononien. presb:
Card. S. Balbani.

Joan. Franciscus Gombava Diac. Card:
S. Hadriani Epis. Prenestinus.

Stanislaus Osius Presb. Card. S. Cle:
Epis. Warmiensis.

LXXIX. HIEROGRAPHIA.

De hoc remo & orbe terrestri P. Iovius prudenter. Nam Mystam vanitatis damnas. Magni animi fuisse non negat. Sed ut in magnis animis, inest plurimum, insana & infinita gloriae cupiditas; ita Riarius ad conata sua magna innuebat sibi opus esse gubernaculo orbis terrarum: quod cum magna parte Pont. Max. gubernabat. Ostentui igitur omnibus fuit, Leone X. Pontifice salutato. Acut proni sumus in ruinam, si quando labi incipimus; ita hac spe cadens, cum Petrucio conjuravit. & exutus fortunis relegatus est Neapolim. Neminem libens perstringo: maligni enim animi est: & carere debet omni vitio, qui in alterum convitiis debacchatur. Nunc Iovium sequor, si non eloquentia; modestia. Et ex re tam litteraria, quam publica est; in Hierographia, ut Historia diversa exstare monumenta rerum; ut habeas, quod sequare, quod vites, Paullò antè per Soles, Princeps Mystæ prudentia, nobis sistebat præsentis, etiam absentes. ne cui malediceremus Principi. non quod liceat maledicere privatis; Sed quod illud plerunque periculosius. ut ut (Julius Cæsar dicere consuesset) In libera civitate, debere liberæ esse hominum linguas. Nam, etiam si fuerit libera; fit serva, uno rerum potito. Certè non diu fuit, ut Tacitus non tacet, quin inter crimina Majestatis, quas non fuisse cavillationes ostendit, referretur. Munc Mystæ vanitas, Dei metum acuit. Fastum enim Mansuetudo illa averfatur, ut exitu vanæ de se opinionis Riarii declaratum est. Nam à tanta dignitate, in tantam indignitatem, divinitus incidit. Ac ne quis fortuito omnia evenire, vaniori ore contendat; ne sententia Herodoti quidem Deus finit nos *φάρμακός*. Sed ut summa quæque ferit fulmine; ita magnos spiritus comminuit, & pessumdat consilia superborum, arrogantiumque hominum. Hoc omni sæculorum memoria observatum. procul à casus temeritate, ad legis certitudinem accedit.

LXXX. HIEROGRAPHIA.

Mysta natione Ligur, in mari etiamnum versatur animo, ut difficile est patriæ, & quibus à pueritia assueveris, oblivisci. Licet Romæ versaretur. Non tamen mare tantum animo subjectum Ligusticum illud; sed omnia maria, omnes regiones, imò Oceanum habuit cum terrarum orbe universo. Quod certius videbimus, si loquentem audiemus: En curas hominum. Non enim has tantum notat, quas notat. Sed ut nautæ, vitæ prodigii se & sua omnia, sævissimis & infidissimis, Mari ac Vento exponunt, lucelli causâ; ita lucri, imò detrimenti, exitiique gratia pericula maritimis longè majora, & terra & mari Mortalium multi quærunt. Prætervehamur Piratas, qui metuentes, ut metuendi, classibus mare infestant. Evitemus Prædones, qui vias obsident. Quid Annibal per Alpes quærît? aut Alexander petit terra, mari? Gloriam. si ita appellari debet, assentatio familiarium, & stupor imprudentium. Leander de specula se præcipitat. Amoris ergò Fabulosum est, sed nihil verius, quam hujus vanitatis causâ, multos & in aquas & in flammam incurrere. Nullus enim est ulli terminus cupiditate aliqua enormi, quæ modum nesciat, semel inflamma-

to. Ambages faceffe. Eadem fidelia omnes, five terra, five mari victi-
tent, Myſta denigrat.

LXXXI. HIEROGRAPHIA.

Vel ex hoc apparet, Deum eſſe ſolum, qui hæc omnia condidit, con-
tinet & gubernat; quod ceteris ſua ſint oppoſita: varietas enim naturam
colorat, & diverſitas conſtituit. Si omnia eſſent aut idem, aut unum; non
eſſet hæc rerum ſeries, varietate delectans, multitudine ſatis faciens, copia
adimplens. Luci tenebre repugnant. & tantum audet, quod nihil eſt;
contra id, ſine quod nihil eſt. Quæ diſcordia nobis concordiam conci-
liat: nox enim dat conſilium; & feſſos diurno labore artus, nocturna
quieti reficimus. Hæc pro Deo, contra impietatem noſtræ tempeſtatis.
Nam ſi Natura nihil facit fruſtra; nihil Deus abſq; providentia. Quod
ad Solem hic inter nubila reconditum attinet; ad depellendam de ani-
mis caliginem ſpectat. Quemadmodum enim nubes denſæ Solem ab-
ſconderè nonnunquam poſſunt, nunquam verò tollere; ita & virum bo-
num ac conſtantem, premere multi & multa poſſunt, ac ſolent nihil,
nemo opprimere. Cùm utile ex nubium atrocitate; ita hic ex ærum-
narum varietate tandem erumpat, Ac quod in Sole cernimus, nitidior
ſe ipſum exiſtere, ubi ex tenebris illis emerſerit; idem in viro bono ani-
madvertimus. ſe ipſum majorem evadere, exercitum ærumnis. Nam
ut iſtic fulgôr aliquamdiu reſpreſſus, & in ſe coactus, clarior ærumpit; ita
hic virtus deſpecta quodam tempore & compreſſa, ſpectatur illuſtrior:
ipſaq; honeſtius attollit caput.

LXXXII. HIEROGRAPHIA.

Serpens per pyramidem humo ſubvehitur, & jam proxima ſaſtigio
eſt. Res, quæ in oculos incurrit; non indiget demonſtratione. Si
modò ſerpens hæc eſt, & non ſerpens virtus, non obliquo, at recto gra-
du. De virtute enim quæ per ardua & magna auſa inclareſcit Myſta in-
terpretatur. Sed Myſtica traditione ſerpens denotat Prudentiam, quæ
eſt ſpecies virtutis. Nihil obſtat noſtræ ſententiæ, quod τὸ ἡγεμονικὸν gu-
bernet, ſociarum non ſocia, ſed regina ſit. Sed qua de cauſa per Py-
ramidem? Quod hæc ignis figuram, unde & nomen accepit, referat: I-
gnis autem cœlum petat. Noſtra autem Pyramis eſt S. Spiritus, qui pro-
pter vim Amoris orga nos, refulſit igne clarior. Hunc ſi mutuo amore
circumplexi ſequeremur, terram calcantes, teneremus cœlum. Et quid
mortalia tantum quarimus; ſi non eſt mortale, quod optamus? Mitten-
da terra eſt, quæ tamen amittenda: cui propoſitum eſt in terra nomen
immortale: in vita immortalis, vita non tantum perennis, ſed & beata.
Animadverto, per Deum rogo, quàm paucis multa percipimus: & quàm
utilis ſit, quæ ad voluptatem modò comparata exiſtimatur, Myſtica do-
ctrina. Me profecto nec piget, nec tædet inchoati laboris quanquam ami-
co ingenioſo, non meæ fanæ propoſitum infer vire.

LXXXIII. HIEROGRAPHIA.

Quem vomerem appellat, M. Cicero, dentem unicum nominat P. Vir-
gilius.

gilius. Non verbum expono; sed hic mihi magis rem in medio ponere videtur: ea enim forma est, aratri ferrum, in burim insertum, quod liras ducit. Hoc autem ferrum, ut quodvis aliud, usu splendet. Aratri tamen ferrum sive momerem, sive Dentem unicum mavis, Mystra sumfit: quod hoc ferro nullum sit justius, & Porfenna omnem alium ferri usum, præreptum voluerit Populo Romano. Stivarné ergò tractabat, aut colebat agrum? Nec enim Reges Persarum, aut duces populi Romani abhorruerunt à re rustica. Non opinor. At in liberali ocio, liberalia studia confectans, à cultura agri, similitudinem trahit, ad cultum animi. Et cum se consolans, tum alios docens, exercendum esse ingenium, convincit. Nam si ferro durius aut obtusius sit; tempore mirefcit, & ut ferrum, splendet. Et fortasse non ingenio solum operam dabat, sed & corpus curabat. Quod Plato vult Musica & Gymnastica. Cum enim alterius indigeat ope, in eo commercio alterum corpus efferatur, neglecto ingenio: Et rursus ingenium se perdit, si negligat corpus. Longius etiam comparatio derivatur. Nam ars atq; disciplina omnis, præter naturam & artem, exercitium requirit. Quo laudabilior Mystra qui re facili & trita, rem difficilem explicat: Et ab ocio vagum militem ad castra: Luxuriosam pubem ad studia: Ignavos opifices ad opus, & ad suam quemq; officinam. Quod ne illi quidem, qui istos regunt, ulla ratione vel oratione possunt, paucis verbis, si quidquam sapiunt, revocat.

LXXXIV. HIEROGRAPHIA.

Quis hic cervum sublatum humeris, & quò portat? sive socius Ulyssis, sive Aeneæ, ad navim. De alterutro autem, aut utroq; , hic enim illius personam induit, cogitasse crediderim Hosium: Vir enim omni politici litteratura fuit excultus; dum imaginem funderet. Si non memoria natalis soli & venationis Polonicae species aliqua, animo observata est. A sententia viri nihil abhorret. Nam onus; quod humeris grave susceperat, animus grandior suave faciebat. Nihil sanè erat tam grave aut difficile, quod Christi amore aut studio Reip. detrectaret. Quocirca nullus venatorum, quamvis non modò voluptas, sed & necessitas huc impellat, ita exultat, inter latrantes: Et quasi gratulantes victoriam, parta præda canes; ut vir bonus & pius oblectat se rectè factorum conscientia. Non ignoro Herculem cum cerva, cujus arcipedes fuerint, & cornua aurea, Luctatum esse. Habitabat in Mænalo. Cum autem nollet interimere, ne violaret Dianam, cui sacra erat, cursu annum totum fatigasse: Et effugientem ad Ladonem amnem, jam jam tranaturam comprehendisse, Mycenasq; , quo iussus erat, humero deportasse. Sed hujus ante exhibita suo loco facies est: Ego autem varietate lenio fastidium, nausea non onero. Et hoc loco, feræ moles, succolantis faciem abscondit. Iam Valerius observat ruminandi vim significare pietatem, & studium angustioris doctrinae: Bifidum verò scientiam discernendi, verum à falso, justum ab injusto, pium ab impio. Est autem Cervus ungula bifida, & illa facultate ruminandi præditus. Quare & Hercules sit Mystra, quod sacra susceperit, non profanarit. Et sit cervus, vel sustinens molem Cervi, quod pietate juxta atque eruditione, nulli fuerit, in angustissimo illo orbis terræ concilio secundus.

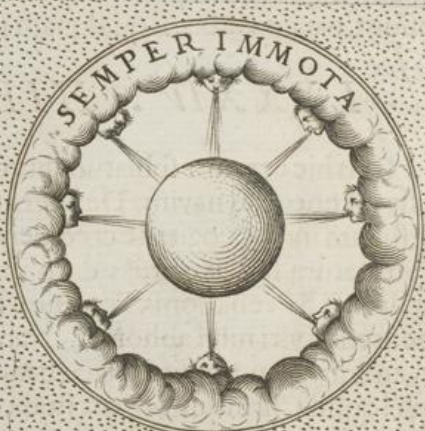
Cardinales S. Rom. Ecclesie

Georgius de Armiaco Gallus presb.
Card. S. Crucis in Hieru. Epus. Masill.

Nicolaus Fliscus presb. Card. S.
Marie in Aquino.

Frater Vgo. de Verdala Presb. Cardinalis et Magnus
Magister Equitum Militensium

Aloysius Venetus Diac. Card.
S. Theodori. Miles Hierosolimitan.

Franciscus de Mendoza Hispanus
presb. Card. S. Joannis.

LXXXV. HIEROGRAPHIA.

Magnus Myſta animus. Licet enim generis ſplendori adæquaffet honoris ſummos & illuſtres gradus, Altiora, inquit, peto. Quæ amabo, Præſul Maſſilienſis, Cardinalis Romana? Si Armeniacorum gloriam militarem, quid Deo te manipans, repudij libellum, miſiſti inſtituto Majorum? Si Pontificiam dignitatem, Deo te, à quo illa dependet, & ſpem tuam perſitte. Multi olim peregri- norum, id faſtidii attigerunt: nec jam, ſi meretur Roma eſt, exteræ inimica virtuti. At mihi videre propius ad faſtidium honoris Mundani, quàm deſiderium veniſſe. Nam cum altiora non ſint, his, in quæ natus & cooptatus es, in terris; petis haud dubiè, quæ infinita ſunt, alto & ſublimi loco in cœlo. O te beatum, & vel hoc loco, omnibus majoribus majorem. Quid enim majus, quid grandius, quid ſublimum, vel iſta ſpe, vel hoc animo? Diſcamus æmulari principem virum; & qua avellimur, humo tollamus, ad cœlum, quo in- nitamur, oculos. ubi vita immortalis, quæ hîc mortalis: ubi vera quies, quæ hîc nulla: ubi ſolida bona, quæ hîc fluxa. ubi denique tanta felicitas quantæ hîc ærumnæ, Pia oratio, inquires, Et tempeſtiva, inquam ego. Myſta enim arborem ſibi proponit: ego nobis arborem inverſam, ipſum Myſtam, quem nobiſcum Deus, in cœlum erexit: & oculos ſtupentes rerum miraculo, fixit polo. Arbores ſpectare, quæ nescio quo genio ad cœlum enituntur. & inter has aut Robur, aut Abietem, quarum hæc proceritate, illa pollet robore, hominem tantillum. imò altiora ſibi promittere, his, quæ caput inter nubila pœnè condunt, ridiculum videretur: ni obviam itum ſtupori eſſet. In conſeſſo enim eſt, Animi magnitudinem, longè majorem eſſe: qui non tantùm nubes ingreditur, verùm & in cœli regiam ſeſe inſinuat. dignus cùm ſpectet ac rimatur omnia, quem omnes ſpectent. Divinæ enim eſt ô Homines, non humanæ facultatis.

LXXXVI. HIEROGRAPHIA.

Qui præcipit, A via ne torſeris, ſaluti noſtræ conſulit. Si enim quiſque ſuum munus obiret modò, nec à via honeſtatis deſlecteret; maxima eſſet domi felicitas, & in civitate pax. Nunc cùm alter in alterius poſſeſſionem, officinam, functionem involat; & pauci ſuis contenti vivant; forum clamoribus perſtrepi, ex foro in aciem deſcenditur, & homines non humana lege, controverſias dirimunt. Hareat igitur hoc nobis infixum pectori Symbolum: & cùm res, noſtras agimus, ne attrectemus alienas. Honeſta oratio; ſed qui convenit, cum Symbolo Hieroglypton? Utinam nobis inter nos ita conveniret. Vipera virtus vel functo. & malo hercle, quàm uſu, cognoviſti. At illud virtus, ſua arma, hoſtis perniciem, vipera evomit, congreſſura cum Muræna ut Oppianus lepidè ſcribit. Cardanus etiam putat Viperas, quæ aquis habitant, parum habere, aut nihil veneni. quod non ſuo loco ſint, haud dubiè. Nam Hydrus, non quod in aqua natus minus habet veneni, ut Plinius docet. Sed Vipera in nexu eſt, inquires. Eſt ita: ſatis enim vincus eſt; qui inernis eſt. Qua de cauſſa ſatis mira-

ri nequeo, esse homines, qui audeant non tantum sentire, verum etiam dicere, imò scribere & posteris prodere: non esse bello decertandum, cum Turcis. quasi in nostra manu pax foret: & non Barbari tantum, vellent, quantum vi tenere, atque occupare possunt. Non esse arma, nisi pie & iuste, contra ullum: adversus potentiorum, nisi necessario quoque sumenda, concedo. Ergò cedam potentiori, si digitis crepuerit, ut mancipium hero? aut impia, injusta faciam imperata? stomachor, non fateor Turcas in servitute potentiores esse Christianis à Deo, Europeis Natura liberis. Dum nos continemus nos, intra cancellos nostros iusta etiam & prudentia, non temeraria arma statuo. Verum si Turca exorbitat, hac via, ut Vipera, in plagas incidet, dices. Haud absere. Sed viros providos & fortes, non aliena, at virtute sua, armari video, ut, quidquid superat, in lucro ponendum sit: non dandum hosti, ut nos fallat: socio ut decipiat. Ponendum in virtute nostra, quod opponendum fallaci socio: hosti importuno & semper molesto, Ita jus magis laudatum est, quam tutum.

LXXXVII. HIEROGRAPHIA.

Apologus Æsopi est, puerili etiam sermone tritus: Gruem, cum aliquando ad vulpem divertisset, sapius innotata, abiisse ieiunam, quod callidus & avarus hospes, in Lancem, unde sorbere illa non posset, omne prandium effudisset. Patienter qui fert, cumulate refert injuriam. Vulpes igitur esuriens, cum ad Gruem post venisset, prope illa succincta lumbos, sedere iussa, apparat cibum: ac sluitantem jure in Bóbilio apponit. &, quin admoves manum, Reinalde? inquit, num quæ de veneno, tibi suspicio? Pone metum, ego prior, labra admovebo. Dicto citius, rostrum per os angustum ingerens, totum, rigentem Vulpe, exorbuit. Sic fraudem fraude compensavit. jure. quod talionis non injustum est imò justum cretizare cum Cretenisibus. quemadmodum Romani dimidium navium cum Rege Vertumno pacti, secari omnes iussere: & Regem tota classe exuerunt. Quamobrem vera virtus, non modò laudatior, verum etiam securior est. ne quis decipere malit, quam vera virtute laudem capere. Nam latere aliquandiu possumus. Tempus est, quod ut colores Sol, adventu omnia discriminat. Caterum dubitarit non injuria quispiam, quid fabellarum scriptor, vel inventor potius, cui nemo se possit, ad hanc usque tempestatem adæquare, gruem cum vulpe commiserit, quos neque Plinius ut opinor, qui de amicitia & inimicitia animantium, jucunda & stupenda scripsit, neque alius antè simul in scenam adduxit. Quod vulpinam solertiam, malitiam quandam; gruis verò, propiorem prudentiam judicavit. vulpes enim dum alienæ salutis insidiatur, suæ obliviscitur. Grus contra citra aliorum injuriam, in rem magis publicam, quam suam incurabit. Nam si quod est cum Pignæis duellum, pro grege est: & apertum est. Vulpes pro se tantum singulæ agunt, & ex insidiis tectæ latebris nocturnis plerunque agunt. Non igitur bruta animantia exhibet, sed malitiæ prudentiam: & viro vafro, virum bonum, candidum, apertum ex diametro, in clarissima lepidaque imagine, eleganter opponit.

LXXXVIII. HIE.

LXXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Sive ventus sit aër motus, sive, quo cœlum resonat, & tellus verrit, alia spiraculi definitio; nihil hoc loco ad nos. Ventos fuisse observatos olim tot, quot sunt plagæ cœli, notum est. Et paullo post totidem sese inter latera ingerere observatum. Hi orbem terrarum hic feriunt. Licet totidem post, non orti, sed notati quos diligentior observatio jam duplicavit. Quod autem finiunda sint omnia, & hic nullus sit finis: Quidam enim 64. ventorum genera introducunt. quibus si jesserimus, erunt etiam, qui plura, maneamus intra cancellos sculptoris. Una ruunt diversi cœli regionibus, & in terram incumbunt, eodem impetu ac tempestate, pugnant inter se venti. Nec octo soli, si placet, sed quotquot habet in potestate Æolus, Mares & Fœminas (sexu enim distinguit Homerus etiam) terram verrant. Ferunt fata evertunt testa, tentant sublimia, quatiunt cavernosa fortasse. Terram loco non movent, non solvunt cardine, non subvertunt. In qua dum intueris, ventus haud aliud simul facere videris, quam servitia. dum vel pavementum, vel cavedium verrunt, quædam hic submoventia, istic exstirpantia. Suo relinquunt terræ globum, ut. scoparii, domum loco. Et hoc est, quod Mysta dicit: Semper immota. Tellus scilicet. Quid novi aut inauditi dicit? inquires. Fuere olim, quos etiam bella ingenia nunc sequuntur, qui contendunt terram moveri, cœlum stare. quod hoc dignius sit quiete superum. Quod autem nobis moveri videatur cœlum, non secus evenire; quam qui navi vehuntur: quibus videtur moveri terra. His igitur qui fidem facere velit, nostræ sententiæ; ea nova apparebit, & contra erit argumentis pugnandum. Cum ejusmodi ingenius, negotium nobis non esse, satis ipse scio. Non tamen repudio veterem Mystæ, quod vera, sententiam. Sed quod probata vulgò hominibus, facile sino me, gnomixōs admoneri constantiæ. Si enim immota stat tellus, tot ventis, tanta conspiratione, imperita; quid facere & pati Mentem decet, in Deo, longè firmitus, quam terra est centro, fixam? Nam facere honesta & pati æquo animo, æqua & iniqua: secunda & adversa: læta & acerba. multò præclarior est, quam ventis obluçtari:

LXXXIX. HIEROGRAPHIA.

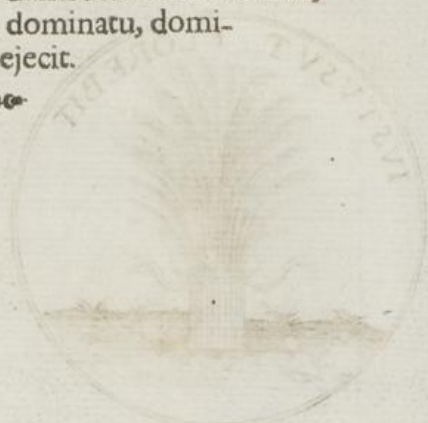
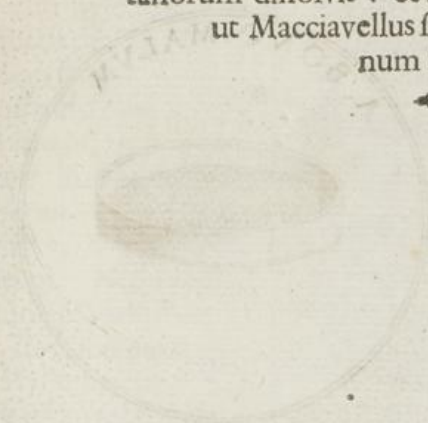
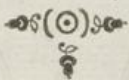
Considerate Lilia agri. Quis hoc præcipit? qui condidit. Est profecto Natura spectatu digna: & singulæ eius partes dignæ admiratione. Nihil enim est in toto, nihil in partibus, quod non referat Majestatem Conditoris. cum utrobique sit materia, Forma: &, non Privatio, sed unio utriusque. Non evagabor longius, ex quo subjecta oculis Lilia habemus. Quid enim non considerem? quæ rudimentum Naturæ, Lilia facere condiscens, flos nascens per frutecta, convolvolum nominat Plinius, perquam similis colore, non odore, antecedit? quæ facta, Ars æmula Naturæ, inficit & tingit: altiùs condit & citiùs tardiùsque producit? Rosis nobilitate cedant, aras, ut illa decent. & proceritate omnes superant flores. Candor eximius est folia striata foris, & ab angustiis in latitudinem calathi more, paulatim sese pandentia, resupina per ambitum, labra,

labra, stamen tenue & croceum. Est & rubens lilium quin & purpureum. ne rosæ colore cedant. Narcisum vocant majoris, sed unius bulbi. Ita quædam, ut nisi fumus, de Liliis quæ oculis patent, consideravimus. Penitiora Naturæ, & devinctus insita, promit Galenus. Ac quidem, quid Naturæ & pactum consideratio, ad rem afferat, ceperam dicere. Quæ quod generica, & ab omnia, ratio pertineat; exploremus nunc, quæ peculiaris causæ sit Lilia agros decentia, contemplandi. Oblectant oculos, & profuso odore, nares quoque demulcent. Sed dum sensus titillant, quo sensu ad animum transeunt? Numinis reverentia perfusos. desperare vetant egenos: luxuriare divites. Nam cum Liliorum divitias adæquet labore nemo; quid hi se efferent? aut isti immoderate ferent fortunam? quam potens rerum dominus subito mutare, & ab his ad illos transferre potest? nec raro solet? Magnum & dictu manis in utramque partem, ad confirmationem animi, nunc nimium torpentis, nunc pariter lascivi, momentum.

XC. HIEROGRAPHIA.

Quid in mentem venerit Plinio, & qui hunc secutus est, Galeno, ut scriberent Viperarum catulos, per matris viscera in Lucem eniti; Matthiolus comperit usum veritatem, & catulos, cum præclara genetrice, incolumes depræhendit. quemadmodum, antè Apolonius Tyaneus. Nec Aristoteles scribit viscera perrodere, sed membranam qua in utero matris obvolvuntur, ut citius in lucem prodeant: illa enim singulos singulis diebus parit. vulgatam fabulam secutus est Mysta, quod vulgo & scenæ serviat, volenti magis nova, quam bona: amanti minus vera, quam verisimilia. Et attonitis miraculo rei: quid enim indignius quam ab his perimi, quibus vitam dederis? sententiam occidit, plausibilem & veram: Ingratis servire nefas. ut sentiamus, quid sentiat. quemadmodum videmus, quod commonstrat; Parentum erga nos merita recolamus primum: à quibus deinde parentum indulgentia habitum: postremo omnium, quibus aliquo beneficio devincti sumus. Sic scilicet, ne infanda faciamus: nobis prima erit cautio. Proxima erit in delectu, his famuli: illis domini, omnibus amici. Multum enim hic peccatur. & fit, ut infanda patiamur non, quibus malefecimus, sed in quos malè beneficia contulimus. Est quidem de omnibus bene promerendum, quod homines sint. quanquam vir non imprudens benefacta, malè collocata, malefacta existimet. Sed videndum quibus cum possimus coleascere: & in interiorem familiaritatem transire. Sunt enim homines invidi, maligni, ingrati, in quibus nihil est hominis præter formam. & hæc vel pilo rufo, vel facie adusta, vel felle perfusi, vel corde asinino, vel fronte canina, vel aliqua denique alia nota, notati, & deformati, Ab his mihi cave inquit Mysta. Nam ingratis servire uti noxium, ita nefas. Quid enim hoc aliud est, quam salutem suam, quam nobis natura tantopere commendavit, proderet? Nero non pepercit parenti: Nec hercle Lenas patrono. aut Brutus Cæsari, à quo etiam hæres esset scriptus, Tam intractabiles hominum animi sunt,

ut cavere nobis jure debeamus. Principes imprimis, quibus ejusmodi serpentes simulatione quadam obrepere consueverunt. Quod ipsos non later. Sed ut scabie sua quisque, suo malo delectantur. & Scriba tamen, proditis Thebis, ut Plutarchus narrat, potentiam Spartanorum dissolvit : & scriba Gambacurtaon Pisarum, ut Macciavellus scribit, dominatu, dominum suum ejecit.

Cardinales S. Rom. Ecclesiae

Hieronymus Palmerius presb. Card.
xii Apostolor. Archiep. Baven.

Innocentius Cybo Genuens. Card.
Diac. S. Eustachij. S. R. E. Decan.

Innocentius Cybo Genuensis Diacon. Carai:
S. Eustachij. S. Rom. Eccle. Decanus

Georgius Drasconitus Hungarus Presb. Card. Archiepis.
Colocencis Epis. Javien. et regni. Hug. primas.

XCI. HIEROGRAPHIA.

Quod fasciculus Palmarum revinctus benè sit ; benè est, Mortalium enim nulla ita colligantur. Inder prudentes & fortes æmulatio quædam est ne dicam odiùm. Si temperantes inter, sopiti sunt affectus, vix potest esse affectio. ut soli relinquuntur ex bonis & virtute præditis iusti, quorum idem sit velle ac nolle, perpetuum ac constans, De malorum & flagitiosorum conjunctione, superfluum est. ut verba faciam. quippe quæ conjuratio sit, non amicitia. Sed ubi tot simul iusti ? quo loco ? qua in civitate ? imò quando ? & qua tempestate ? unus multis seculis, nomen Iusti meruit : & nescio, an meruit. Quod si tot sint Iusti, quod Thebarum portæ, & hos ramos numero vincant ; succidendi non erant rami palmarum. Nec enim truncati florent. Tantùm abest, ut fructum ferant. cum ipsa arbor decerpto cacumine sterile scat, ut usus Plinium docuit. Ita nobis prima facie vi detur. Intuentibus verò poenitius in animum Mystæ, quem credibile est, nihil temere nobis finxisse, aliud longè, necesse est apparere. Superat enim. Iusticia, ætate Palmam. Temporeana scilicet hujus vita est, illius æterna. Aut quid injustius esset, Iustissimo rerum conditore, eodemq; gubernatore ? si non alius esset flos, aliæ fruges Iusti, quàm Palmæ ? Nam Iusti in plerumque in hac vita, quæ Palmæ, nobiscum cœva est, torquentur, affliguntur, enecantur. Taceo de Aristide. ²¹⁵ omnium Christus, in perpetus ærumnis vixit & mortuus est in cruce. Qui Christum verè sequuntur, hos quanda invidia sequatur, imò comitetur ipsos Christianos inter videre est. Nam sub Paganis, tam clade sunt, quàm pietate insignes. Excipit igitur alia hanc vita. de qua dubitent scio. i. Senere fortiter Pagani. Xenophon, Plato. alij. Sed Principes notasse, utrumq; Socratis discipulum, satis est. ut igitur ramis Palmæ succisis, suum decus manet; ita justos fruges iusticiæ manent suaves & sempiternæ.

XCII. HIEROGRAPHIA.

Quod cribrum Cicero, in cerniculum Plinius nuncupat. ego neminem docco. sed quod à cernendo, hoc dictum sit; & hîc, ut cernis, & audis, bonum à malo secernatur. Ex pertusâ membrana, ut nunc, olim fiebat. Ex fetis equinis Galli invenerunt. quod nec debui præterire: Video enim setaceum cribrum. Quos tedet vocum, quibus tamen sine, animi sententia, incommodè & insulsè exponitur; ad rem animum convertant. Quemadmodum enim pollinem cerniâ furfurum videmis recrementis; ita à bono malum discernamus, ne rerum confusione, offendamus, decet. Est autem distinctio pœne facilior. Nam ut hîc recrementa, motu defluunt; ita ne mota quidem, intende aciem modò, abeunt prava in ventos, falsa in favillas. Sunt qui nobis fucum faciant, & subrepant blandiendo. Sed, crede mihi, nullus nos deciperet, ni captos amore exitij, & pernicipi nostræ. Aliud nomen, quo vetita appellem, concinnius non reperio ex tempore (Quàm benè non dico: quàm citò scribam, scio. quod ipsa præcepti dictio indicat fortassis) Nam nos nisi bonum à malo separamus; ut illud sequamur, hoc vitemus; incidemus in manus, tam
 serveri

feveri iudicis, quàm nunc mitis patroni : qui cribrat diligentius : & malos in perniciem segregat à bonis & beatitate aeterna.

XCIII. HIEROGRAPHIA.

Cinyra Agriope filius, præter alia, invenit incudem, ut Plinius, rerum aliquot inventores ordine recitans, commemorat. Est autem moles illa, in officina ferraria, supra acmothetam, in qua ferrum tunditur, non vanis ictibus, sed ex quibus, vocum modulatio, si quidquam credimus priscis nata. Transfertur ad alia, ut versus malè tornatos, quos Horatius incudi reddit : orationes, quæ Ciceronis vim sine follibus & incudibus non spirant. Mystra hîc ad animum transfert, aut quæ animi decora sunt, fidem in personis, constantiam in rebus. Atque hoc mihi loco Imagis placet, quàm alterutro istorum, vel utroque isto. Nam si scitè loqui aut scribere, in laude & pretio est ; quantò laudabilius facere ? non addo pretiosius ? Virtus enim seipsa contenta est : & viro bono longè sonantior est, consciètia rectè factorum, quàm ullius amphitheatri vel confonantia vel frequentia. Regi gravi & inconcussæ verbum plenum gravitatis Mystra adæquat : Durabo. Magno certè & intrepido animo, cum esse convenit, qui in tantis fortunæ injuriis : hominum insidiis : naturæ necessitatibus, constat sibi : nec de gradu viri boni & constantis vel hilum potest moveri, Et est quidem hujus magnitudinis magna pars in affectione animi collocata, quàm conditio rerum humanarum in medio posita confirmat quidem ; Sed Deus inprimis, à rebus caducis ad aeternas revocans : & in his ipsis ærumnis, non rarò, imò quotiescunque nobis expedit, subveniens.

XCIV. HIEROGRAPHIA.

Quoties dicendum est, Solis imagine, Dei Majestatem à Mystris exhiberi ? Certè nec obeliscus, recens est constantiæ animi figura. Quemadmodum igitur dies est, quamdiu, supra axem nostrum, ab ortu ad occasum decurrit ; ita sine fine erunt, & quidem beati ac felices verè, quos Deus, Sol miserationis, collustrabit. Non enim ut Sol oritur, & occidit ; sed radios infinitæ bonitatis semper diffundit. Quid igitur inter mortales immortalia somniamus ? quæ in superùm sede, si sapiamus, nobis certius possumus polliceri ? Non est nomen contemnendum, aut omnis de fama abjicienda cogitatio est. Fama enim nominis, incentivum est virtutis : & qui quid de se homines sentiant ac loquantur, omnino negligit ; non tantùm profligati nominis est, sed & vitæ morumque. Sed famæ gratia velle omnia, hominis vani est & futile. Ab aura populari, res ad certius iudicium traducenda est. Et non hoc agendum sudandumque, qui placeamus populo ; at qui non omnino nos improbet Deus. Hac via non nomini modò decus, sed & animæ salus paritur. Quamobrem qui sine fine es, Deus ; sis propitius, & ad sis nobis perpetuus, ut posthac (satis enim peccatum est) omnia ad nominis tui divini gloriam referamus : & Majestatem tuam unanimes, in cœli regia, continuo & perenni encomio collaudemus.

XCIV. HIE.

XCV. HIEROGRAPHIA.

Amabile columbarum: Turturum etiam fidum conjugium. Opus non est verbis, in re sermonibus vulgi etiam celebri. Juvenilis igitur amoris, aut furoris verius, id erit Hieroglypton: hoc verò thori maritalis. Quid cum connubio, Mystæ, viro calibi? Non connubium ipse curat duorum in lecti societatem consentientium; sed curæ est Pannoni, patriæ salus. Nam per societatem Turturum, priscam Hungariæ utriusq; concordiam, & hoc nomine tremendam Barbaris intelligit. & plorat divisam Hungariam imperijs: Ferdinando enim legitimo Regi, Ioannes Sepusius se objecit. ut me imò Mystam paullò attentius audias, & facilius capias. Iugum contractum. est regnum Hungariæ supere & inferæ, Ludovici morte lugubri & intempestiva diremptum in partes. Licet enim fractum ac divisum sit, iusto Ferdinandi, & iniusto Joannis imperio; neutram tamen liberam statuebat. quod discordia Principum. portenderet ruinam totius regni. Hæc profectò viam Turcis stravit. ut ferè vicijs nostris vincimur, non virtute Barbarorum. Quid de Hungaria queror? quam Deus Cæsari salvam præstet. labefactat discordia, res totius Reip. Christianæ. De Hungaria quærebar potius. quod sola impetum sustineat: & interpretantum susceperim hoc loco, oraculum verius Drascovitij, quàm Symbolum.

XCVI. HIEROGRAPHIA.

Et hæc Drascovitij est. Illa studium de Reip. hæc institutum benè de omnibus promerendi ostentat. Leonis fortitudo, quin & graditudo, non tantùm fama, sed & usû cognita est. Ac fortitudine quidem, quod se Leoni adæquet, vix quadrupes est. Leo nos gratitudine superat. Ita benè meritis refert gratiam. utrumq; hic ostendit Mysta. primum in Laniena, non quadrupedum modò: alterum in spolijs, quæ velut in triclinio strata vides. Qui animo Leonino omnes & omnia superavit; Christus omnia sua disperfit, & dedit nobis. Ex caeno in hanc speciem subduxit: in domicilio, imò imperio orbis terræ collocavit: cœlum apparuit, & ne quid nobis deesset ad summam felicitatis, se ipse liberaliter, donavit. Itaq; si se, & sua largitur: non aliena, aut aliena, parta injuria, multis passibus Leonem antevertit. Quæ hac tam iniquè comparata comparatio? Deus est antè omnem comparisonem. ut à nobis attingatur, in similitudinem, non similis consentit. Mysta cujus nomen in aula Cæsaris celebre, vindicat; ab oblivione Tiburtius. Himmelreichius secretarius Hungariæ dignus hoc nomine & munere, quæ à Deo acceperat, imitatione Dei, in confortes generis & pietatis liberaliter distribuit.

☉(☉)☉

H

XCVII. HIE-

XCVII. HIEROGRAPHIA.

Inopem me copia. venusta hercle sententia, animi sui liberalitatem explicat Mystra. si tamen explicat. Ita pænè prodigus est, profusus inquam vitii enim illud est, opum suarum. quemadmodum fraude accipi: non enim salutavi internuncium Cæsaris & Pontificis. imò referunt mihi, hoc ipso momento, quo præ manibus erat Hierographia, duo viri nobiles & litterati. Magna magnitudo animi, ferentis & contemnētis divitias. Nam quibus has fortuna dat, nisi altè radices egerit, mentem adimit. Multi sunt, qui opulentia ferociunt: multi qui lasciviunt: multi qui profundunt, multi qui abdunt, & quibus eruerunt, reddant visceribus telluris. Quotusquisque rectè utitur? Irritamenta malorum, & instrumenta, bona fortunæ sunt. Nec admirabor in Didrestenio domi illustri: foris claro: duobus citra invidiam, terræ Monarchis probato: florenti ætate & honoribus, dignam quidem tanto animo liberalitatem, sed raram virtutem? Pomum exhibet, quæ frugum granis rumpitur? Et ipse non sua tantùm descerpi finit; verùm etiam se discerpi pænè. Tam est, non munificus modò; sed & officiosius? Reip. causâ, quot sustinet labores? Benè promerendi studio, omnium animos occupat. Et hæc species benignitatis est, longè speciosior: & magis probata Cicero- ni; quàm quæ exarca promitur. Nam hæc præripi à fortuna, quæ dedit, potest. ut quæritur D. Ioan. Chrysostomus (in ordinem enim redactus est) Nec enim appetiverat suo commodo lautio- rem fortunam; ac ut alios incommodis suis levaret. Illa, qua magis uteris, eò magis frue- ris. Nam Virtus, hoc habet peculiare natura; ut non teratur sed illustretur usu.

I. HIEROGRAPHIA MAGIST. ORDINIS, RHOD. ET MELITENSIVM.

 IGNUM de columna ex cruce, licet non albere videatur, ostendit esse Ordinis, quem fortissimorum militum, Balduinus de Burgo instituit, Rex Hierosolymitanorum. Duces Stratition sive Magistros militiæ secutus & æmulatus Carettus, collabantes res, quantum humanis viribus potuit, voluit instaurare. sin minus, relinquias servare. Quem animum, quas sollicitudines, quod institutum, Canis biceps latrat. Est enim canis privigil ædium custos. Ac ne videretur posse aut velle obdormiscere: canibus enim sopitis, anseres defendere capitolium: bicipitem canem finxit. Sed & unum caput satis non erat, Barbaris terra marique incumbentibus. Ita ergò animatus ad tuendam stationem, frangebatur subinde, & animo subsidebat, inclementiam Divûm, & Barbarorum vires increbescere animadvertens. ut non cæcis omninò, ventus contrà spirans, & Draco marinus pænè excensionem faciens, manifestè demonstrant. Nec enim quærò an ea forma Draco sit. Alberto Magno potius concedo, quæ ex Aristotele & Plinio, sumit & variat. imò ad testaciorem immanitatem Barbarorum, indulgeo exaggeranti horrorem penicillo, semper cum calamo Poëtarum, libero. Hæc igitur certò videns, sine dubio, inquit Magister, & non absque gemitu inquit, a-

Magni Magistri Equitū Rodien: et Militentū

Franciscus a Dietrichstein presb. Card:
S. Sylvestris (Episc. Olmuc:

Frater Fabritius Carettus Magnus Rho:
diensium Equitum Magister

Frater Franciscus Villadam Gallus
ultimus Mag. Magister Equitū Rhodiē

Frater Joannes Valeta Gallus Magnus
Magister Equitum Melitensium

PATRIARCHE AQVILEGIENSIS etc

Frater Vgo de Verdala Magnus
Magister Equitum Melitensium.

Jacobus Grimanus Patriarcha
Aquilensis

XCVII. HIEROGRAPHIA.

Inopem me copia. venusta hercle sententia, animi sui liberalitatem explicat Mysta. si tamen explicat. Ita pænè prodigus est, profusus inquam vitii enim illud est, opum suarum. quemadmodum fraude accipi: non enim salutavi internuncium Cæsaris & Pontificis. imò referunt mihi, hoc ipso momento, quo præ manibus erat Hierographia, duo viri nobiles & litterati. Magna magnitudo animi, ferentis & contemnentis divitias. Nam quibus has fortuna dat, nisi altè radices egerit, mentem adimit. Multi sunt, qui opulentia ferociunt: multi qui lasciviunt: multi qui profundunt, multi qui abdunt, & quibus eruerunt, reddant visceribus telluris. Quotusquisque rectè utitur? Irritamenta malorum, & instrumenta, bona fortunæ sunt. Nec admirabor in Didrestenio domi illustri: foris claro: duobus citra invidiam, terræ Monarchis probato: florenti ætate & honoribus, dignam quidem tanto animo liberalitatem, sed raram virtutem? Pomum exhibet, quæ frugum granis rumpitur? Et ipse non sua tantùm descerpi finit; verùm etiam se discerpi pænè. Tam est, non munificus modò; sed & officiosius? Reip. causâ, quot sustinet labores? Benè promerendi studio, omnium animos occupat. Et hæc species benignitatis est, longè speciosior: & magis probata Cicero ni; quàm quæ exarca promitur. Nam hæc præripi à fortuna, quæ dedit, potest. ut quæritur D. Ioan. Chrysostomus (in ordinem enim redactus est) Nec enim appetiverat suo commodo lautiores fortunam; ac ut alios incommodis suis levaret. Illa, qua magis uteris, eò magis frueris. Nam Virtus, hoc habet peculiare natura; ut non teratur sed illustretur usu.

I. HIEROGRAPHIA MAGIST. ORDINIS, RHOD. ET MELITENSIVM.

 IGNUM de columna ex cruce, licet non albere videatur, ostendit esse Ordinis, quem fortissimorum militum, Balduinus de Burgo instituit, Rex Hierosolymitanorum. Duces Stratition sive Magistros militiæ secutus & æmulatus Carettus, collabantes res, quantum humanis viribus potuit, voluit instaurare. sin minus, relinquias servare. Quem animum, quas sollicitudines, quod institutum, Canis biceps latrat. Est enim canis privigil ædium custos. Ac ne videretur posse aut velle obdormiscere: canibus enim sopitis, anseres defendere capitolium: bicipitem canem finxit. Sed & unum caput satis non erat, Barbaris terra marique incumbentibus. Ita ergò animatus ad tuendam stationem, frangebatur subinde, & animo subsidebat, inclementiam Divùm, & Barbarorum vires increbescere animadvertens. ut non cæcis omninò, ventus contrà spirans, & Draco marinus pænè excensionem faciens, manifestè demonstrant. Nec enim quærò an ea forma Draco sit. Alberto Magno potius concedo, quæ ex Aristotele & Plinio, sumit & variat. imò ad testaciorem immanitatem Barbarorum, indulgeo exaggeranti horrorem penicillo, semper cum calamo Poëtarum, libero. Hæc igitur certò videns, sine dubio, inquit Magister, & non absque gemitu inquit, a-

Etum de nobis est, Socii. ni antiqua pietate Deum leniamus, & veteri disciplina intendamus rem militarem. falsus utinam vates, sed potestas omnīs, ut hic gladius, in rota, id est discrimine versatur.

II. HIEROGRAPHIA.

Nihil clarius Sole: nihil facilius Symbolo. Nemo Mystæ negaverit, Solem ubique sui similem. Quid igitur & dicit & scalpit? de quo, mortalium nemo, quæstionem movet? Ultimus hic Rhodum imperio obtinuit. ut conjectura assequar, dixisse & sculpsisse, ad confirmationem levium, abjectorumque animorum. Cingimur obsidione: tentamur cuniculis: oppugnamur machinis. Dira & dura est rerum & hominum facies. Quid tum Socii? Non primum jamcum hoste tatro & barbaro manus conferimus. Si non antè angustiores nostræ res; eò clarior erit victoria. Quò magis à Christianis deserti, quorum mutua odia, amarunt, & armarunt, eò propitium magis, imò præsentem, credere debemus nobis Christum: cujus nutu, tellus & cœlum reguntur: cujus arbitrio regna instituuntur & servantur: cujus postremò voluntate certa, non temeraria fortuna, bellum & pax juxta administrantur. Quid Turcarum ululatu, non tam hostium nostrorum, quam Christi ipsius, consternamur? semper Christus & ubique sui similis est. Nec ita Soli constans est lumen, ut stabilis, eadem, perennis Christo, rerum omnium, potestas. Excutiamus, veluti veterum, pavorem istum indignum viris: & benè Christo juvante, vi vim repellamus. in causâ meliori, & Deo æquiori. Hæc & plura infelicem magis, quam ignavum ducem, dixisse putatote. Et verè quidem dixit. Nam Deo magis etiam potentia sua constat, quam Soli Lux. Sed peccata nostra, Deum à nobis abalienavit. Et certè justius in nos, quam hostes animadvertit, si & nos gravius succensimus nostris, quam alienis. quando nostri, non nostra faciunt, & nos benè de se meritos, scelerate produnt, aut ingrati lædunt: Nihil hæc ad Hierographiam, sed plurimum ad salutem Animæ & Reip. Nam de peccatis dolor, animum erigit, animam humiliat.

III. HIEROGRAPHIA.

Jactati falo Rhodii, & solo extorres, Melitam habere tandem jussi sunt ab Imp. Carolo V. Austrio. Nam ut littora proxima Italiæ, erant Italiæ; ita & Melita cui propinqua Sicilia. in cujus imperium & totius dominatus, avo materno successerat. Hæc autem Melita est in cujus specula signum Rhodium cernimus. adversus Piratas, ut alibi & olim & nunc turres erectæ: vel ab advenis, statim, ut omnium rerum quoddam principium est, condita. In quam intuens magister Ordinis, & Rhodum animo nequidquam proponens, dum alii fundamenta jaciunt, alii materiam convehunt. & in agro sterili, non aureo illo, reliquam spem fortunarum collocant. Nisi Dominus, inquit, ædificaverit domum; frustra laborant, qui ædificant eam. Desperantis quidem vox non est, quod à vera pietate alienum est; sed spem in solo Deo, non isto solo collocantis. Nec ipsum aut successores spes fefellit. Hactenus enim societatem, Deus tuetur: & insulam ex arcta obsidione eripuit Cipro post amissa, & cum Guleta Regno Tunetano.

IV. HIE-

IV. HIEROGRAPHIA.

Videtur hic, illius sententiam excepisse. Quid enim est exorbita excedere, aliud? quam de via decedere? Vagari? incerto ferri loco? Orbita certe est, vestigium, ut ita loquar rota? Via autem regia, quæ inter duas orbitas. Cum igitur dicit Gallice, Non excedens ex orbita; supplendum est, ut hiulca ferè sunt symbola, tuebor etiam in sterili hac insula, societatem à Deo constitutam, & fidei meæ creditam. Hoc verò eum velle, Rota vel stridens in orbita sua loquitur. Multum enim refert, quavis in re sive publica, sive privata. tueri locum atque stationem: nec sua deserere, aut aliena invadere. Quemadmodum sanè testudo domi suæ est tuta simul ac exerit caput, oportuna redditur pedibus; ita oportuni injuriis hostium sunt, qui ex munimentis insolenter excedunt. ut militaris prudentiæ, virum non tantum in rebus bellicis sequendum, verum & aliis imitandum: & à præclara sententia laudandum existimem. Non me latet, aliam esse sententiam militis, ætate incauti & ingenio fervidi. Sed tuta magis, quam speciosa cepto, horrenda, exitu, aut exitio potius, viri cordati amplexantur.

I. HIEROGRAPHIA PATRIARCHARVM.

Alvaries cum tibia, aut quo esse humano satis nota est. In hæc enim abiit, ista corporis nostri species. Licet robore & specie pollens. O nos miseros? Atq; hæc animo Mysta anticipans, Mors, inquit, omnia æquat. Quid vulgata vulgat? aut animo anticipat molestiam? Quod Christianæ, quin & humanæ philosophiæ sit, de morte meditatio. Natura enim reliqua & à viris bonis ignorari, & sciri ab improbis potest. imò scita sapius mentem inflat vana opinione, quam ignorata depravet. Nec natura nosci potest, Morte incognita. Hinc averi à consideratione Mortis, Naturæ dant, quæ Deo debent. De Morte cogitatio, mentem sublevat, ad Parentem Naturæ. Qui enim videt hanc naturam esse mortalem, cui conditam & natam Naturam Stoici viderunt; in naturam, imò in sui, quæ difficillior est, cognitionem veniunt: & ad venerationem Dei accedunt, qui Mundum hac forma finxit & distinxit. Hæc igitur in causa sunt, quod Mortalibus sub oculos Mysta, informem formam Mortis sub aspectum adducat. Rei nota digna, sententiam dignam observatione accumulatur. Mors omnia æquat. Comicus apud Græcos minus verecundè, ad secessum mittebat, qui de se ipsi sentirent arrogantius. Et hæc risum movent in theatro, inconditæ multitudini: qui qua movetur levitate, eadem subsidit. Mortis recordatio non risum concitat, sed, qui salubrior est, animo horrorem incutit: aut non vagam & vanam consolationem affert. Nam piis spes est melioris vitæ: non extremè perditis, vitæ causa in melius mutandæ. Quid enim super ceteros efferam caput, si dies appropinquat, instat, adest, quæ summos imis æquet? aut non feram, quæ conditionis humanæ sunt, si mors ut finis hujus vitæ, est ita principium æternæ? Itapro Symbolo & Hieroglypto, quod vulgatum & vulgare est quidem, sed non eâ vile aut contentum, paucis dictum sit.

H ij

II. HIE-

78
Daniel Barbarus Patriarcha Agulegiensis *Jacobus Gallus Patriarcha Hierosolymit. Qui fuit Urbanus Papa. IIII*

Angelus Corarius Patriarcha Constantinopolitanus qui fuit Gregorius Papa XII *Fr. Petrus Philareti Patriarcha Gradensis qui fuit Alexander Papa V*

II. HIEROGRAPHIA.

Holocausta celicus flammam concepisse, ita certum est, ut flamma divinos sortita honores sit, apud, non Barbaros tantum Persas & alios; verum etiam his multo juniores Romanos, & Argivos. Ignem omnes perpetuum sive τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ut Pollus in Prytaneo Atheniensium vocat, alebant & colebant. Nec enim in aliud Vestam, ut inquit Ovidius, quam Vivam intellige flammam. Hanc extinguere, religio erat: quae in curiam custodis capite damnaret alicubi. Non probo à Deo, qui victimas caelesti igne tetigerat, ablatum: aut huc translatum honorem; sed tactum de caelo sacrificium ostendo, indelebili memoria. Nam & hic focus videtur esse celicus, aut accensus, aut restitutus. Bene est. Hieroglyphon ex fumo erutum est. Adaptemus symbolum: volentes. In voce nulla difficultas. volentes enim divinitus coruscant. Quod in tenebris versamur, in caligine haeremus, in vitiis denique, quae animae tenebrae sunt, volutamur, suis in morem, in volutabro; nostrae socordiae, amentiae, malignitatis est. Cum nusquam, nunquam desit fax Animae, Lumen Dei. Ergo si volumus non solum felices in hac vita; verum etiam in perenni, terque quaterque beati esse possumus. Nostra culpa, nostra miseria est. semper Deo, si volumus poenitere. Nam ut stella semper micat, etiamsi visum media intercipient; ita Dei gratia semper lucet. etiamsi peccata, lucem non adimittant. Ruscellus trahit longius: & lucernae instar adhuc fumantis, & à lucerna ardenti recipientis facile ignem fumi: Hominem statuit mortuum reviviscere, & quidem in vitam beatam, nam illud omnibus commune est, in Christo, cui vita nostra tanti constitit, si velle, quod fumi instar, supera petit, non exstinguitur. Probo sententiam, conformem pietati divinae.

III. HIEROGRAPHIA.

Quid in hoc spineto? quid palpitat? quid variè movetur? Cor humanum, ô Homo. An sensus extra corpus, sedem sensus? Ne mihi sophistia; age, ubi sophia; opus. Qui motus est cordis, in corpore humano; hic corpore, velut transfenna submota, exhibetur, extra illas latebras, sub die voluptas & dolor, ex cognitionis sede, in sedem effectus, permeatus occultos, aut per catalepsin, veluti per infundibulum, dimanant. Has duas cordis perturbationes, duplicant tempora. Nam praeteriti temporis recordatio, si justè transactum, reficit animum: si peculantè & injustè, conficit, utraque hæc cordis affectio conscientia dicitur; Sed hæc est carnificina, illa jucundissima recordatio. Iterum suspensus animus, ad futurum tempus; totidem motibus quatit animum. Subsilitigitur specor, & villos expandit: Metu contabescit, & villos, tanquam rugas contrahit. Jam nulli dubium est, praesentiam mali aut boni, variè cor afficere: & motus, ut ventis incumbentibus, stridentibusque increbescere. Non enim praeterit aut appropinquat, sed adest alterutrum. Exposui, quod Mystra in luce posuit, cordis motus. Cum autem omnia humana, sint quodam modo momentanea, si cum tempore aeterno & infinito, comparentur; mens futuri & aeterni, non temporis provida, sapè angitur,

tur,

tur, & detorquet metu poenæ, quam hic potest effugere eòq; magis, quod hic possit effugere: saepe recreatur, quod hic interdum negatur, & quia negatur præmii cujusdam spe sempiterni. Audiamus Mystam: Recordare novissima. Atque adjungamus, quæ sapiens vir supplevit. Et in æternum non peccabis. Animadvertis, ut proximè ad Mystæ sententiam accessimus. Quæ illa novissima, quæret aliquis. Mors certa: Judex justus; Summum Bonum: & summum Malum. Hæc illa novissima, hi fines peccandi, hæc retinacula libidinis tetræ ac dissolutæ. Quid agimus? moriendum est semel. hoc scimus, quando nescimus. & quamvis longissima sit, ut non est humana; certa, longæva dici non potest, cujus aliquod est extremum. De Judice dubitas. Nam Lucianus idiotas appellat, qui ullos putant Manes esse, aut regna subterranea. Et sacræ litteraturæ auctoritatem, impietas non admittit. Sed tu, qui nulli habes fidem, consule mentem tuam: tibi enim ipse non potes diffidere. Quid? ecquid ruminas? quid moveris? Aut enim speras, aut horres. Ea est Synteresis, ea vis conscientiæ. Quid? quem metuis? si vel lates judices, vel superior es mundanis legibus? sine ulla controversia, dominum & judicem omnium, Deum. Nihil fingo, sed, quæ Poætæ non finxerunt, argumenta veluti faces, ad caliginem impiæ mentis adhibeo. Ita certos Judicii & Judicis, sequetur aut poena, aut præmium necessario. Quæ certò qui serio agitât mente, & secum severiùs perpendit; non potest non inhorrescere & pavere metu, quod acere profectò telum est, adversus licentiam peccandi.

IV. HIEROGRAPHIA.

Quis has conjungit? Virginem formosam cum deformi Morte? Aliquid enim vult Mysta. Et virginem licet flore ætatis & forma sexus insignem, Mors saepe rapit, etiamsi alteri sit desponsa. Mihi videtur dignus, qui nunquam moriatur, Mysta, comparasse inter se, impar hoc par, ut Mors comparata, cum tanta venustate, magis dicam? obtenebretur, aut resplendeat. Certè, ut optimi cujusque pessima est corruptio; ita cadavere humano nihil tætrius, nihil sceletò informius. Si tam deformes Mortui; quantò tætrior, abominabilior, horribilior ipsa Mors est, tutè considera. Nec enim aut Poætæ rectè describunt, aut Pictores, scitè depingunt. Et qui possent, personam non humanam? opere aut opera humana. Effectum monstrant, non causam. quæ si opposita conditioni est, quæ tam pulchra, jam magis animo, quam palpebris liquet, quam sit horrenda. Hæc tamen est ultima (horresco referens) ut Mysta ex Lyrico, rerum linea. Quod si finis modò miseriarum esset, quæ sunt in hac vita, vel solæ, vel potiores, tolerabilis quidem. Licet dulce sit Animæ & corporis commercium. ita, ut hæc suavitas, illam asperitatem leniat, & quasi molliat. Nunc initium saepe existit, perennium ærumnarum: & non vitæ, sed mortis immortalis. Sed absit omen & nomen Mortis.

V. HIEROGRAPHIA.

Rex hic pro tribunali sedens, magnam præ se fert severitatem, ne quid
gravius

gravius dicam. Nam nec jus nec fas est Principibus maledicere; facere cum possint malè, & leviter dicta graviter punire. Hoc dicere ausim, quod quia pro tribunali sedet, induerit personam judicis. Fuit quidem usurpatum priscis Regibus, jus dicere & non injuria: sunt enim, justiciæ causâ instituti. Visum posteris est, judices & recuperatores dare, ne se onerarent negotiis privatorum, qui summa Reip. gravantur: & ut se explicarent invidia, querelisquæ multitudinis. Ita ad ipsos, sic enim jussèrunt, tanquam ad Deos in terris provocatur. Inter priscos Reges, regnavit in Creta Minos, justus tenax qua justiciæ fama regiam judicandi, ea est sine provocatione potestatem apud Inferos, ut in fabulis est, obtinuit. Et si Minoa Vlysses apud Homerum, probè delineat; hic ipse est quem, sculptor nobis repræsentat. Ita digne personam incorrupti judicis expressit. Accedunt pullæ restes, severitas vultus & titulus denique inexorabilis. Apage mihi cum isto sive Rege, sive Judice. Primùm enim nec amiectus, nec locus placent. Deindè clementia est quæ eximit è grege mortalium Reges, & reddit immortales. Est ita, sed ut actionis terminus est mors; ita secundum mortem aut irroganda aeterna mulcta est, aut præmia conferenda sempiterna. Hoc ex ratione collegere quondam, viri ratione præditi, id est viri verè viri: & sub persona Hominis, exhibent vindictam Dei. Mystra verò noster, ad confirmationem veri Judicis & Regis vivorum ac mortuorum, Poëtarum sententiam, omnium sententiis comprobata adhibet: & judicii, in quo nec gratiæ erit, nec deprecationi locus, terrorem incutit præfractis; ut mites animos consolatur, qua hinc destituuntur, spe remunerationis.

VI. HIEROGRAPHIA.

Hic magna rerum omnium felicitas, copia, ubertas. festa & lata omnia. salsiens Crystallinus fons, manantes lacte rivi, exundantes nectare fluvii, frondes ambrosia stillantes. Nox nulla, dies perennis. Sol nunquam occidens: mali nihil oriens. Omnia alacritatis plena. Nullum doloris signum. Breviter multa dicam. Aut Diis sacer, aut Deorum immortalium locus est. Neminem videmus quidem. Sed si magnificam domum, tecto sublimen, fabrica cætera insignè, ingrederemur. licet nec patrem familias, nec familiam videremus; crederemus tamen eam, nec araneis, nec gliribus ædificatam, & eo ordine ac dignitate substructam; ita nec aviculis licet canoris, nec feris licet cicuribus, quas videmus & audimus, locus hic stratus gramine, conspersus floribus, confitus arboribus, redundans frugibus est. Et non videmus loci incolas, non quod nulli sint; sed quod mortales non videmus immortales. Lucianus quidem hoc loco, id est, in campis Elysiis, homines collocat, non homines, id est, sub forma hominis, umbras hominum. quales vult Deos Epicurus, qui quidem corpus non habeant, sed quasi corpus non carni sed quasi carnem: non ossa, sed quasi ossa. & quasi ea omnia, quæ nos corpore induunt. Hæc si sub tactum non cadunt, quomodo sub visum? si color est terminus figuræ? Offerunt se Genii, sed in corpore, aut specie corporis. Inter se ipsi nec corpore, nec specie indigent: imò ut mens nostra nihil sinceri agit, nisi à corporis commercio

cio in faginam modò proni sese fecernat, & quasi à contagio se subducat; ita pura illa anima, hoc sunt intelligentiores, quo liberiores. Tempus erit, quo & mortalitatem exuet corpus; sed illud tempus nondum advenit. Contenti igitur simus, spectaculo sedis & beatitatis Animarum, etiam si sedentes Animas beatas non videmus. quanquam Sciographia, hæc sit aut Paradisii aut Elisii; non vera topographia aut horti felicis, aut campi soluti curis. Certa quidem est & distincta colonia piorum ab impiis. ut mens sua cuique subijcit, & testatur. Quin & Plato (dictu mirabile) expiari posse & crimina quædam non capitalia, pænis temporariis, à fato, vidit Sed nihil sub oculos cadit, quod oculos non ferit. Quem admodum igitur Homerus, & hunc secutus Virgilius, locos istos distinguunt; ita pictores describunt & dividunt, proponunt, inquam. ea piis, quæ homini maximè sunt in optatis: quæ animus maximè adversatur impiis. Tu verò non animomerso in corpus grata, aut terribilia proponere; sed animo à fœce corporis libero. si potes paululum respirare, & vis emergere ex hoc cœno. Sic sic quietem Animæ; quæ Pytagore iudicio, erat summum Animæ bonum, purius contemplabere. Videbis enim & perspicuè quidem videbis, non in horto quantumvis culto & fœcundo Animam acquiescere; multò minus in campo licet patenti & ubere Nec enim vulgari vult, quæ vult quiescere: nec septis cogi, cujus cupiditas infinita. ubi ergò acquiescet? quæret aliquis anhelans. Tu te consule. Boni appetens es. Nullus enim malum appetit: & si quis appetit, specie deceptus, aut animo depravatus, quemadmodum oculo & palato evenit, bonum ducit & petit. Et es appetens non exigui, at infiniti boni. Nam, insatiabilis est, mens hominis, ejus, quod semel concupivit. Vide libidine inflammatos, avaritia occupatos, ambitione concitatos: & velut in speculis, Mentem infiniti, quod jam bonum quisque horum ducit, nec enim solus Paris, concupitam formam & regno & gloriæ anteponebat, esse appetentem. Tàm in avaro deest, quod habet, quàm quod non habet: & Alexander nugantem illum de Mundis infinitis, cupidè atque attentè audit. Faciamus potiri voto Parides, Midas, Alexandros, quod fieri non potest: quod ut aqua, quò plus pota, eò plus excitat ad potandum; ita nunquam satiatur, quod immodicè appetitur. Sed faciamus potiri posse, quod non magis fieri potest, quàm expleri, ardentis in febri, sitis; Infinitum non est, an bonum non quero, quod ut cupidè acquirimus, ita amittere possumus invitati. Ad te revertor: Si appetens boni es, & quidem infiniti, ut jam videris vidisse in aliis. ne tui te respectus occæcarent; in Bono infinito acquiesces. Hoc autem Bonum si in terris non est; querendum est sede digniori & securiori, in cœlo. Bona quidem multa sunt in cœlo. Si enim tot gradibus distincta in terris; quot in cœli regia, ubi tot domicilia, specie diversa? Multi boni, aut omnes veriùs: huc enim nihil mali admittitur? sed ut singuli boni & singula sunt bona; ita unum est summum, Infinitum bonum, Deus; à quo omnes boni sunt, quod sunt: & boni habent, quidquid habent. Ut enim flumina derivantur à Mari, & in mare relabuntur: & quasi fessà se exonerantur; ita ad Deum revertamur necesse est: si fessì Mundi ærumnis, quietem capere tandem volumus. Nam aliud Bonum summum & infinitum, non reperitur, ut apparet.

VII. HIEROGRAPHIA.

Novissimus hic inter Patriarchus est, anonymus, ut superiores quidam. Numisma enim non habemus, sed ex membrana descripsit sculptor, orbem veluti studio, à blattis arrosa. Ita omnia sunt infesta claris viris. Et dum me colligo, ac proximos subduco, video pios homines quatuor novissima, quæ appellantur, quemque sua Hierographia, unum, ordine esse complexos, eo consilio, ut perpetuò in oculis essent, manibus tenerentur &, quod maximè è re nostra fuerit, obversarentur animo, Quatuor enim hi fines, aut terrebunt à flagitijs, aut nihil animum adversus salutem obstinatum, intra honesti cancellos reducet, ac continebunt. Summo Bono nihil opponitur: est enim antè oppositionem, At summæ animæ felicitati, opponi summam infelicitatem, rationi consentaneum est. Nam ut summa & absoluta beatitudo, est, frui Deo; ita carere, est extrema & summa miseriarum. Et ut sedes quædam est Beatorum; ita & Damnatorum. Iam si beati sunt apud superiores; necessariò sequitur damnatos esse apud inferos. His Poëtæ Plutonem, id est, Ditem præfecerunt. Infandum etiam carcerem descripserunt. & Cerbero tricipite ad fores religato, tribus fluvijs circummunierunt. portitore qui animas ter miseras transportaret, constituto. Sculptor æmulatus est quidem hæc; sed veritus. Mysta, ne satis scitè, ut mensores, hospitem; nomen Ditis inscripsit, verbis Virgilij qui locum umbrarum, dicendo illustravit. Nos *ὄνομασθον* locum prætereamus silentio, cujus horror, ex cæli comparatione, satis ingravescit. & Deum deprecemur poenam. cujus Filius, nostra peccata luit in cruce. Misere, misere nostri Deus. Nihil enim superest præter vota nostra & clementiam tuam.

§

Principes Electores S. Rom. Imperij.

Albertus Presb: Caral: S. Chrysogoni Mogunt:
et Magd Archiep: S. R. Imperij. Elector

Daniel Archiep: Moguntinus. S. Rom:
Imp Elector Archiepiscopi p Germani:

Salentinus Archiep: Colomeni: S. Ro:
Imperij Elector. et p Italia Archiep

Ernestus Archiep: Colon S R Imp Elec:
et p Itat: Archiep: Dux utriq: Bavarie

Iacobus Archiepiscopus Trevirch: S. R.
Imp: Elector. et p Gallia et reg: Arel: Archiep:

Archiep: Treviré: S. R. Imp: Elec: et
per Gallia et Regni Arelaten: Archiep:

I. HIEROGRAPHIA SEPTEMVI- RORVM S. ROM. IMPERII.

Magna vis superstitionis est, ubi semel animos hominum occupaverit. Qui Deo debetur, honos ad lapidem limitaneum transfertur, ingenti, non impietate solum, verum etiam imprudentia. Colendus est Deus propter se. Ea est Majestas summi Boni, etiamsi posset esse; ut esset nullius causa boni, quod esse non potest. Sed & Deo obligamur, gratitudine, ac gratiarum actione, ita de nobis merito. Nihil enim habemus boni, quod non debeamus Deo. Cogimur etiam ad vota & supplicia. Ea est conditionis humanæ miseria, & indigentia. Quid saxo debemus? aut à saxo præstolamur? Terminus, hic enim lapis præ manibus est, dividit agrorum confinia & simul controversiam de finibus. Ingens profectò beneficium. Sed justiciæ, non saxi. Mystra pietate insignis, ad Mortem transtulit, ut ex inscriptione manifestum est: Mors ultima linea rerum. Nam non ea est nostræ ætatis, quæ prisicæ superstitione, colentis mortem. cum vix Deum ipsum colat. Longè quidem alia erit imago Mortis apud Eleos. Sed termini statua vim mortis, quam Jovis sui potestate, superiorem statuit Homerus, non malè refert. cum dicto superbo: Nulli cedo. Et Mystra haud dubiè, ita loquentem sub aliena statua Mortem facit; ut terminaret, horum cupiditates, illorum querelas. Nam si Mors est terminus humanæ aut mundanæ verius tam felicitatis, quam infelicitatis; non est, quod lasciviant, indignæ fortunati aut malè infortunati. Extat ejus argumenti Epigramma Agathicæ. Nec brevi aut jocosa, sed lepida & longa oratione, seriatim Alcidas Mortem laudavit. quanquam quod per se laudes Mortem, nihil video: est enim destructio Naturæ. Quod nulli cedat, nec hoc planè verum est. cedit enim de magna possessionis parte, Filio Dei. Et in corpus quam retinet, tenet, & quasi beneficiario jure obtinet, voluntate Dei. Quod nulli cedat, Erasmus, patrum ætate renovavit. Nam cum & ipse Terminum sumisset, cum eodem Symbolo: ac multorum incurreret reprehensionem: quod videri vellet, nulli litteratorum cedere, ut mole terminus, virtute sua & eruditione fixus; ipse, ut versatili erat ingenio, à se detorsit ad mortem, verbi arrogantiam. Quidquid est tandem Mors, aut quocunque animo purgationem Erasmi accipias; negari non potest, morte finiri, omnem cupiditatem, omnem potentiam, omnè deniq; cogitationem humanam. Quid agimus Mortales? tam certi mortis? quam incerti horæ Mortis?

II. HIEROGRAPHIA.

Sol, ut vides, occidit: Piscatores verriculum colligunt. & audis: Pudet nos perdidisse diem. Si piget, damni est, & pudet, dedecoris, ut vult Donatus; pigere dicendū videtur. Nec enim est me ejus pudeat, cujus culpa, est fortunæ: detrimentum meum. Si piscare est artis, & retia non temerè jactantur, sed callide tenduntur, ut feris plagæ; ad jactum Infaustum, & dedecus accedit. Sic non modò piget infaustos piscatores, sed, & pudet irriti jactus, imperitos. Jam videtur Mystra, non piscari pisces: desierunt enim nostri Antistites. nec venari feras. quanquam id principibus vi-

ris familiarius sit; sed insinuare sese in benevolentiam civium; & captare optimi cuiusque gratiam: hoc enim Principem decet, & Principatum firmat. Duo sunt, os unum: Pudeat nos perdidisse diem. Is scilicet consensus Principis rerum sit, & Principis familiarum, oportet. Et ejusmodi fuit Achillis aut Patrocli: Æneæ ac Achatis. si tamen fuit. Rara n. vix unquam perpetua ulli cum Principe suo, amicitia. unius Nicolai memini apud Egesippum, qui nunquam in Herodis, Judeorum Regis offensam incidit: & Regis mortui famæ voluit consultum. Ex gratia Augusti excidit Agrippa, & Mitylenem involuntarium abiit exilium, prægravis fortè, propter gloriam militarem. Quid omnium horarum homo, & assecla fortuna Imperatoris non dux commeruit: ut in urbe peteret & impetraret se cessum? Hic duo sunt. & quid miserius Principe? cui ne unus quidem est, ex omnibus quo cum securè vivat, aut sincere loquatur. Pudet, ajunt. cur non? piget. Quod animos generosos, fatiget magis dedecus, quam detrimentum. Et me hercle, nihil re levius, necessario peritura: nihil fama gravius, nunquam moritura. Quanquam igitur cum probro conjunctum sit damnum; illud tamen præponderat. ut non absque causa dicant: Pudet, taceant: Piget. verum enim verò, si nec de feris, nec de piscibus, sollicitum esse Mystam, credibile sit; quid quaritur? aut quid dies totos quarebat? Amicos, o amice. Nam Princeps nullus est, si est princeps animo, non fortuna solum, cui non sit satis ad bene beateque vivendum. Nulli Principum rursus, etiam si rebus omnibus, quæ animo collubita, abundet, cui satis sit, vel possit esse amicorum. In hanc autem sententiam venio, quod T. Vespasianus domum quodam die revertens, quo nullum sibi, beneficentia comparasset, dixisse fertur: Amici, diem perdidimus. Nam similes sunt bonorum boni; ut vitia plerunque sunt cæterorum eadem.

III. HIEROGRAPHIA.

οἰμῶν & κημῶν ejusdem ferè significationis sunt. *περοσθόμιον* Hesy chius interpretatur, quo ora canum aut ferarum refrenantur ne mordeant. Hęc mecum ruminans, quæro, qui appellare liceat, tegumen coriaceum, quo falconum oculi, ne antè tempus, è manu aucupis evolent, spectata præda, obducuntur. Ac quod Hesy chius *περοσθόμιον* appellat frenum oris, quod Græcis stoma est, *περοσθάλμιον* videtur appellari posse, quod oculos tegit. Ophthalmus enim oculus est Græcis quorum libertate & felicitate in fingendis vocabulis, non est nobis interdictum. Res enim nova est, & Germani Imperatoris inventio. Quare si novæ formatione literarum. Typographia, nomen Græcum impositum est; nihil vetat uti eadem licentia Nam mihi non constat, si quis fortè anteverterit, & superaverit nomenclatura. In re minima occupatus sum. at sine qua intelligi non possum. Vides enim Falconem extra aucupis conspectum, pendente, de cervice perophthalmio. & sub persona volucris audis loquentem non volucrem: Recepto visu libertatem arripio. Sunt ne igitur cæci, qui serviunt? De his, quos ad servitium adigit necessitas, non quaritur. De his, qui mercede serviunt, lege Lucianum. Cæterum & Accipitres, inter hos Falco est, Thracibus mercede serviunt, & in aucupio, quasi partæ, partem prædæ accipiunt. si Plinio credere fas est.

IV. HIE-

IV. HIEROGRAPHIA.

Totum universum, exiguo orbe sculptor inclusit. Adjecit geminos oculos sede distinctos. Hunc cœlesti & sublîmi: alterum nostra. Sculptor scalpum suum commodavit Mystæ. Quid Mysta vult intelligi? quæ hæc voluit pingi? unica enim vox, Omnia, non satis omnia exponit. Omnia inter geminos Oculos, notant, omnia oculis posita. Eccujus? Dei, dubio procul, qui omnia regit, & condidit: nec minus potentia in terris, quam gloria in cœlis versatur. Si oculis Dei omnia exposita sunt: nec cordis arcana fugiunt eum, qui corda finxit; ne desperemus, adversis in rebus: aut insolescamus secundis. veneremur potius & vereamur Deum: quem præsentem scimus: & vindicem timemus.

V. HIEROGRAPHIA.

Vitem sexennio nubilem reddi, & maritari scribit Plinius. Ulmo cupidissimè. Proximam amori. Populum esse nigram, Non spernitur ficus, fraxinus, olea. si non sit umbrosa ramis. Recenset plures, veluti dotatae virginis procos. De vite arbustiva loquor. Nam & vidua est & Vetula, jam humi depressa. & compluviata, & pergulana, & jugata Columella, quæ pedamentis transversa, & cauterijs jugatur. Loquor autem de arbustiva. Nam ea in conspectu est. si tamen arbor est, quam amplectitur: ac non pertica, quæ jam pedata ac statuminata dicitur. Et de arborum varietate loquor, ne quis me percunctetur, de marito hujus vitis. Quasi id principes curent scilicet. & non plebs magis ac nunquam ociosi vinitores. Curarunt hercle principes viri, Cato & Seneca, imò & Bacchus, Deus habitus. curant principes. sententiam principis & Archiepiscopi Trevirensis: semper fertilis. Non enim videtur de vite hoc dictum velle: quæ hyeme, tam aret, quam vere germinat, gemmat, non ausim dicere: æstate frondet: autumno fructificat. Quid si vellet. Sunt enim vites triferæ, quas vocatas ob id insanas. Plinius tradit, quoniam in ijs, alia maturescunt, alia turgescunt, alia florent. Sed intelligit Ecclesia & Reipb. concordiam, quæ sterilefcit nunquam.

VI. HIEROGRAPHIA.

Taurus, licet in Venerem, natura proni, naturæ tantum servit: & concepta spe sobolis, non contactu modo, verum etiam convictu vaccæ abstinet sese. Par est in victu parsimonia. Ita ruminat, antequam deglutiat. cumq; parabilem, & sparsum passim cibum. Hæc partim videmus, partim legimus apud Aristotelem. Igitur si Taurum imitaremur; sequeretur nos uberior annona. Magnum enim vestigal parsimonia est: aut ut Mysta loquitur, ex frugalitate ubertas. Sed videtur Mysta præter frugalitatem intelligere, & statuere ubertatis auctorem in primis Deum. Nam coronare victimas, receptum olim erat. Taurus autem collum coronatus est corona collari. quæ plutarcho dicitur, *ἰσοθημῖς* quod *θημὸν* id est collum circumdaret, ut Adr. Iunius observat. Et rectè quidem statuit Deum: qui agros felicitat, & labores manu nostrarum beat.

Principes Electores S.R. Imperij.

*Fridericus S. Rom. Imperij Elector
Comes Palatinus Rhem. Bavarie Dux*

*Mauritius Dux Saxonie S. R. Imperij
Electoꝝ & Archimar. Land: Thurin: etc*

*Augustus Dux Saxonie S. Rom. Imp. Electoꝝ & Archimar.
Landgr. Thuringie Marchio Misiie Burg. Magd.*

*Anna Ducissa Saxonie Augusti Electoꝝ
uxor. Christiani Regis Danię filia.*

*Christianus Dux Saxonie S. R. Imp.
Elec. & Archim. Landgr. Thur. Mar. Mis.*

VII. HIEROGRAPHIA.

En tibi libram de cœlo pensilem. Non est opus demonstratione. In oculis sunt jugum, ansa, examen, Lanx. Opus magis est dictione, cur de cœlo supra globum terræ, pendeat. Sed & hoc Mysta labore nos levat, cum dicit. Qui judicatis terram; diligite justitiam. Admonitio enim Dei est, non Hominis, Et cum ratione congruit. Si enim justiciæ gratia, regnant Reges: & regia potestate, etiamsi regio nomine abstineant, regunt orbem terrarum, Principes & Populi; diligant. par est, justitiam. imò Deum verentur, qui nihil injusti finit, &, ut unicuique suum tribuant & conferent, sibi in rerum gubernatione substituit.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Balæne est, ut ipse cernis, si de facie nosti: ora enim in fronte collocat Plinius, & hæc sunt, quibus super natantes aqua, nimbos efflat. Sed quid dolia? pilæ, bacilli? Hæc belluæ obijciunt Nautæ. Tantilla, tantæ? Sic ferant. & dum in hac vires vanè exercet. Nautæ velis & remis effugiunt discrimen. Vnde hæc nota Mauritio, homini Mediterraneo? Fando, vel utendo. non mari, sed terra magis turbata quam ullum mare. Quid ergò sentit. dum hæc pingit. Potentioribus illudendum, non aperto Marte congregiendum esse, Hinc est, quod adjiciat: His artibus. quas artes fallendi, si ipse calluit; Historia ejus temporis, quid ego te & me fatigem? satis testatur.

IX. HIEROGRAPHIA.

Decussi forma Principes Saxonie geminant Enses. Hoc insidne gentilicium, Augustus dux Saxonie, geminis ramis Lauri includit, nisi qua parte fastigium tenet, septem virale tegmen. Et ne dubitemus, quid velit, Symbolum adjicit: Tandem bona causa triumphat. Fratri profecto, cui erat invisus, supervixit, successit, & posteros reliquit.

X. HIEROGRAPHIA.

Quid novi video? ex aqua Navis, quæ jam ad terram appulit, nequidquam oppugnatur. Illa enim in vado est, Hi furore suo pereant, ni assistant cepto, est necesse. Sed quo gubernatore, res suas in tuto collocavit? Christo cujus imaginem, ut cruce peccata nostra suffixit, in velo vides. A Ioannis Friderici, qui cum Landtgravio Hessie, bellum gessit contra Imp. Carolum Quintum, oppugnatus est, profapia. De hac, victoriam uti debuit, refert acceptam DEO. Est enim etiam nunc grato populo, illius memoria.

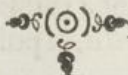
XI. HIEROGRAPHIA.

Anna Regis Daniae Filia, Augusto Duci Saxonie nupta, non minus cara viro fuit; quam Livia Augusto Casari. hoc etiam felicior, quod beavit Maritum prole. Hoc tamen cum Livia Drusilla comparo, quod

Matris nomen à subjectis accepit. Hoc enim & Liviæ oblatum est à Romanis qua in re major dux Augustus, longe melior & temperatior fuit, quam Tiberius Liviæ filius. Passus enim est uxori nomen deferri, quod matri filius Tiberius invidit. Et fuit in Anna quod retineret ducem in mutua benevolentia: ac conciliaret Saxonix regium quid, quod melius capi animo, quam calamo exprimi potest. Atq; hoc illud est, quod voce unum, re varium, interna Hierographus appellat: præstantiora, pulchritudine, genere divitijs statuit: ac sub pavone omnia exponit. Sunt enim animi bona propriè nostra: nec atate deflorescunt, aut tempore emittuntur. & ut caudam Pavonis, Sol illustrat, ita bona corporis & fortunæ, meliora faciunt; ac reddunt seipsis clariora. Quid enim forma cum probro? genus cum decore? divitiæ cum Luxu? potestas cum impotentia animi? Annæ vivax memoria est, & memoriæ à tot litteratis viris prodita.

XII. HIEROGRAPHIA.

Christianus Dux Saxonix, coæcervatam, magno studio à parentibus pecuniam, brevi tempore, omnem dissipavit, magno potiùs, quam prodigo animo. Hic Leoni ut apparet, exerenti linguam, insignia familiæ, atq; dominatus in unguis dat, & ait: Fide sed fide, supple, cui Symbolum sagax: Hieroglypton prudens. Nam virorum fortium & fidelium custodia requiritur (& hic eos repræsentat Leo) ad tuendum, quem multi appetunt, Principatum. Sed nemo sibi sapit, ut mirum non sit, Principem antè senectutem, melius consilium alijs dedisse, quam sumisse sibi. si modò vera sunt, quæ vulgò ferunt. scio enim nulla re alia Magistratum, quam odio laborare. quod si metus aliquamdiu compressit, eo liberati, id homines, omne expectorant.

Joachimus Marchio Brandeburgy.
Sacri Romani Imperij Elector.

Joannes Georgius Marchio Brandeb.
Sacri Romani Imperij Elector.

Duces et Archiduces Austriae

Leopoldus Probus. Dux Austriae
Comes Habsburgi . etc

Ernestus Ferreus. Archidux Austriae
Dux Styriae Carint. Carniole .

Albertus Sapiens Archidux Austriae
Dux Styriae Carnith. Carniole .

Sigismundus Archidux Austriae Dux
Styriae. Carinthiae Carniole . etc

XIII. HIEROGRAPHIA.

Tritum jam est, sermone hominum, proverbium, quod olim sapienter ab aliquo dictum, tributum est Deo: & inscriptum valvis templi Delphici. nullo septem sapientium Græciæ, id auso sibi vindicare. Sic saepe latet, sub sordido & pannoso homine. insigni sapientia. Teri autem cepit, ex quo, propositum, non modò palam est; verum & expositum, à Socrate Platonico: M. Cicerone: Plutarcho, & postremùm, Erasmo. Quidnam? Symbolum: Nosce de ipse. Socrates non potiorem Hominis partem, censet esse Mentem, aut propiùs Animam, cujus illa oculus est; sed Hominem ipsum veriùs: corpus. modò instrumentum, modò vehiculum. Ita qui animum suum noscet; iudicio Socratis, noscet se ipse. Hoc autem difficile est. quod, ut, oculi est species rerum cernere & discernere; ita & Mentis cum omnia, cum se ipsam speculari. Atque hoc, quàm cætera difficilius esse, patet. Nam speculum, dexteritas Hominis invenit: & antè inventionem speculi, corpora suppeditat Natura, quæ visum recipiunt, & reddunt, *δὴ τὰ φανῶν* ejusmodi corpora appellant. Speculum Animi. nec natura exhibet. in qua nec sapere, nec reminisci est: nec Homo, licet in omnia sese verferet, fabricat. Socrates, quem natum, non in tenebris, sed lucæ pietatis veræ, dixeris, spectrum Animæ, Deum statuit. Concedamus id Socrati, ex quo Mofes, Hominem factum scribit ad similitudinem Dei. Non enim de corpore, sed anima scribit. magne Deus. Speculabor nè me in te? qua fronte? quibus oculis? qua audacia? Miserere mei, mi Deus, miserere nostri; toties, quoties dico, non obstipo capite, in te intueor; sed oculos in terram reflecto. Videor que te videre acutiùs, cum videre nolo; quàm, cum elato animo videre volo. Aut ita mihi persuadeo; aut ita grata est modestia Deo. Certe nihil magis ad cognitionem sui facit. percurre omnes, qui rem tractant; quam despectus sui. & respectus Dei. Arrogantia autem hanc comparisonem tollit: & ut in cœlis omnia turbavit. unde Gigantomachiam exoticæ litteræ etiam celebrant; licet fabulosè, ut necesse est, ubi à veritatis fonte discesseris) ita in terris omnia pessumdat, & imprimis stolidè aliquid sibi arrogantem,

XIV. HIEROGRAPHIA.

Caduceum est, quod & alibi fuit. ne non necessaria repetamus. Cuspitem tegit galerus Mercurij, cujus & virga est, à P. Virgilio, graphicè depicta. Saurotera verò alæ de talaribus Mercurij detractæ. Sic appellatur cuspis adversa, sive obversa mucroni hastæ. Hæc de Hieroglypto. Symbolum autem est, utriusque auxilio. Quid autem hoc sit: & quæ duo sint, quorum auxilio nititur Marchio; paullo obscurius est. Ab Hieroglypto sumamus auxilium Symbolo. Serpentes minas spirant: & in osculum coeuntes, ut ponunt iras; ita finem minarum & irarum promittunt. Si antequam exscandescant, tum enim vix sanari possunt; Mercurij celeritatem, & eloquentiam adhibeas: responsio enim mollis frangit iram. ut ait ille, & verè ait: quemadmodum accendit contumax. unde caventis Pythagoræ, illud, est: Ignem gladio ne fodito.

I. HIE-

I. HIEROGRAPHIA. DVCVUM, ET ARCHIDVCVM AVSTRIÆ.

IRtuti nil inuium, Magnus animus, magno viro, sententiam veram & tanto dignam Principe, exprimit, Horatianæ conformem: in via virtuti, nulla est via. Hieroglypton, Symboli veritatem confirmat, Annibalis enim manus aut miles est, qui per inuias Alpes viam inuenit, per fractis, disiectisque aceto & igne saxis, quæ natura aduenis veluti de industria objecerat. Ne narrem uberius rem dignam memoria, in causa est, Historia T. Livij, digna lectione. Nec opus erat exemplo. Fit enim ut virtus aur ferat, aut domet omnia. Ita semper inuicta, semper victrix. Quod autem non semper fortunata, hoc fit æmulantium invidentia, aut conditione rerum humanarum instabili.

II. HIEROGRAPHIA.

Auspicabor iterum à Symbolo: Telum virtus facit. ita mihi placet, ut factum fortiter; ita, dictum Principis, sapienter. Nam principe futili, nihil est ineptius. Contrà, quid majus aut admirabilius, Principe in factis. claro? in verbis stupendo? De veritate nihil est dubij. Nam si arma desint, vir fortis, mordicus sese defendet, imò Alcibiates nondum vir. Cùm enim ab æquali humi stratus jaceret, expedit dentes, & increpanti, canum hoc esse, argute respondit: imò Leonum. Princeps, hîc, ut iritate virtuti, ipse furor, & iusta iracundia ministrat arma, corripit flagellum. Sic scilicet appellat Iunius palum, cùm minori bacillo, pensili & mobili. quo jam teruntur fruges, abolito tribulo, quod vehiculi genus erat, ad id, comparatum. Et passim in re subita, quæ fors offert, armant se passim, saxis, sudibus, & id genus armis non armis. Qui igitur in mentem Principis introspicit altius; is transibit; in ejusdem sententiam facilè, uno exemplis conantis ostendere: Nunquam viro forti arma defutura, adfit modò animus, ad tuendam dignitatem, & vindicandam injuriam.

III. HIEROGRAPHIA.

Quid monstri hîc mihi in acie sistit? Femore tenus, truncus stat, non vir. Hic tamen, Princeps aijt, virum agit. Quam velim semiviros esse omnes hostes Majestatis Austriæ? Deus benè vertat omen. At Albertus, cognomento sapiens, in re seria non ludit. Nam vel mole reliqua, miles resisti hosti, vel integro femore propagat sobolem, etiamsi reliquis membris esset captus. Jam quotus quisq; militum pugnat? Magna pars, numerus est. Caput in duce exercitus requiritur: pedes in ductoribus ordinum: manus in milite. ut dux ordinet aciem: ductores ducant ad hostem: milites pedem & manus conferant. Huc sapienter sapienti propositum, auguror: melius sentienti, lubenter cedens.

IV. HIE-

IV. HIEROGRAPHIA.

Præcedit Symbolum, ut desint vires. Quem verò notet Princeps, obscurum est. aut potius, quem laudet, sive principem socium at inopem: aut militem temerarium, licet imbecillum. Animus enim est, non Laceri, qui virum fortem facit. Deiotarum Romani amant & laudant non propter vires, sed fidem. Qua de causa antè, unius Pergami Regem pluris fecerunt, quam Macedoniae aut Asiae potentissimos Reges: & Regibus Ægypti in amicitia adæquarunt. Nec Carolus Quintus in Antonio Leiva corpus, ad animum suspexit. Nam facimus ferè quidquid volumus. & non tantum nos, ipsi superamus, sed & hostes & fortunam & naturam ipsam: si omnino volumus. Tantum præsidij nobis est domi. Quod si vis major rectis conatibus adversetur; Laudatur tamen semper, velle justum & arduum.

Ferdinandus Archidux Austriae Dux Burgundiae Stiriae
Carinthiae Carniole Wirttembergiae et Ferd. Imp. Fil.

Ferdinandus Archid. Aust. Dux Burgundiae Stiriae
Carinthiae Carniole Wirttembergiae et Ferd. Imp. Fil.

Carolus Archidux Austriae Dux Burgundiae Stiriae
Carinthiae Carniole Wirttembergiae et Ferd. Imp. Fil.

V. HIEROGRAPHIA.

Potentia fati magna est. ut ex Tiberio & Domitiano Imperatoribus populi Romani, manifestum fit. Horum enim Mathematicus imperium, alteri alter exitium, vaticinatus est. imò & sibi. Erat autem Mathematici illius nepos. Magna igitur est vis fati. Si non in animos; in fortunam & rerum successus atque eventa. Mysta noster, ter miserum hominem, qui aut naufragio enatarat: aut blanditia temporis & maris invitatus, laverat, in Balanam incidere (quantulo enim spatio à rictu abest,) qui alterum pedem in sepulchro habet? ostendit: & ut certi casuum, qui huic naturæ impendunt, incerti quorum, & quo tempore, in melius vitam commutemus: & diligentius nos commendemus. cujus providentia, longè potentior est, potentissima vi fati. (Necesse enim est primam causam, ut priorem; ita & superiorem esse secunda) graphicè admonet.

VI. HIEROGRAPHIA.

Firmata, inquit Princeps, resistunt. & simul Navim, quasi digito commonstrat anchoris jactis firmatam. quam hinc procellæ, istinc venti, nequidquam impetunt. Omnem enim vim perfert, & elidit tempestatem. Si navi sua sunt fulcra, & quali fundamenta in mari; nobis sacram anchoram oportet fixam esse in cœlo. Sui enim quisque rectè stat Loco. Si aliò stat; aliò nititur. ut fursùm levia deorsùm gravia. Magistratus bonus, est Magister bonus. Felix civitas, & natio, cui obtigit. Felix fortunata, quæ Austria, cui jam hæreditarius est. Felices nos, ad quos communitio bonitatis, & portio bonorum transit.

VII. HIEROGRAPHIA.

Hæc, non re alia, quàm numero, à proxima discrepat. Fortè tùm socios secum constantiæ & securitatis admonuit. Nunc se ipse stabilis: & adversus omnem vim, quàm cœli incommoda & maris discrimina referunt, se consilii dexteritate, ac animi constantia obfirmat. Nam lubrico in loco versamur omnes, quamdiu in terrarum orbe versamur: Principes etiam præcipiti, quo magis arduo & excelsio consistunt loco.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Utrum hic obscurius? Symbolum an Hieroglypton? dictu difficile est. Ab hoc incipiam. Veritas est, quæ tabulam temporis sustinet. matricæ ancillatur effata. æquum enim est. & gratius est generatrici annosæ, obsequium filia, quam ancillæ. Est autem tempus, omnium vetustissimum. Nemo me repræhenderit, crediderim. Si pro foemina acceperem, quod indiscreti sexus est apud Latinos, masculi apud Græcos. Nam die apud utrosq; foemina est. & temporis momentum antiquissimum. Hoc fortassis ad rem non ita multum, sed malevolentia rugentium, & invidentia sciolorum nihil satis. Caterum tempus in tabula habemus: quo Ferdinandus tabulam signavit. Aggrediamur, Symbolum. litteræ sunt quin-

quinque, cum nota aspirationis. quæ conjunctæ nullam vocem constituunt: disiunctæ sententiam faciunt: verba singulæ, ex quibus oratio componitur. Nihil est novi in Germania; sed accersendus è Græcia, Oedippus aliquis, qui interpretetur. Ac quod aliæ sunt Græcorum Litteræ: ne accitus aut non veniat, aut non intelligat; fortiamur, quid dicamus. U. ut. T. tunc. (anno scilicet M. D. LVI.) H. hoc. E. ego. S. semper. E. ero. Quod autem ego sic conijciam (melioem enim non reijcio enarrationem) facit Principis perpetua, etiam in re amatoria, non gravi solum, & constans animi Heroici constantia.

IX HIEROGRAPHIA.

In ipso Ponte Euxini ostio, trans Bosporum Tracium, aut insulæ, aut scopuli duo sunt, Symplegades appellantur: coeuntium speciem, tam propinquæ sunt, deflexa paulùm acie intrantibus præbent. Unde jocus Martialis, & horror Euripidis. Hoc scopuloso & periculoso loco, si non se, militari habitu animum suum invictum Princeps statuit. anchoram jacturo similem. ut omnes intelligant, se ex statione; quàm à Deo obtinuit, non esse excessurum; sed defensurum terra & mari: imminet enim ex terra, mari. & quidem ut ipse loquitur absque metu. Magnus animus invicta mens. Nam hinc Veneti, istinc Turcæ semper incumbunt. Nos Principis exemplo, si in documento, præsidii non satis est, incitemur ad res magnas cum obeundas, rùm perferendas. Turpe enim est animo labi, etiam si undique circumstant dira & dura. Laudabile, imò & salubre, contra niti. Nam sæpe cedit fortuna virtuti: & si non cedat, victoriam quidem, sed cruentam relinquit, aut impeditam victori.

X. HIEROGRAPHIA.

Manus hæc insertum aut pastillum flores collegit. Ita nostræ non necessitati, verùm etiam ingenuæ voluptati natura indulget. in ingenti gaudio fecunditatis, tam variè ludens, ut nescias, pluribus nè stellis coluceat cœlû, an florib. terra respergatur. Si tam liberalis natura, ac quasi prodiga rerum, faciliè nascentium, & nisi decerpas, dehiscientium primo, fluentium post, & perentium jam jam: quot enim non superant diem? quo spectet Mystæ Symbolum: sustine & abstine non satis intelligo. verùm quid est, nõ omnes peraq; salubres esse: nonnullos, si propiùs admoveris, nares offendere. Jam veneno coronã tinxit Cleopatra, (ut narrat Plinius) illudere volens cautiore Antonio, & omniã metuenti, principio belli Actiaci, nec nisi prægustatos cibos sumentis. Ergò procedete hilaritate, invitavit Antonium, ut coronas biberent. ut velamentium, vel amantium ferebat consuetudo. qui decerptam de capite Reginae coronam haurire incipiens, opposita manu prohibitus est. En ego sum, inquit illa, care Antoni, quàm tu nova prægustantium diligentia caves. Adeo mihi, si sine te possem vivere, aut ratio aut occasio aut ingeniû deest. Inde eductus è custodia, qui hausit è vestigio expiravit. Non nihil igitur causæ, est Mystæ præcipienti, in hac prodigalitate ludentis Naturæ: Sustine & abstine. Sed Mystica disciplina receptum est. aliud velle, & aliud videri velle. Flores igitur aut forme sunt, aut aliquid forma indignius: aut deniq; flores, non fruges. & id genus alia, quorum fastidium, dignius homine libero & ingenuo, quàm desiderium Naturæ enim flores & odores in diem gignentis, magna & palam admonitio est: quæ spectatissimè florent, citissimè marcescere.

K

XI. HIE.

Archidux Austriae

Carolus Archidux Austriae Dux Burgundiae Stiriae
Carinthiae Carniole Wirtembergae Ferd. Imp. Fil.

Enochus Archidux Austriae Dux Burgundiae
et Maximilianus II. Imp. Fil.

Matthias Archidux Austriae Dux Burgundiae
et Maximilianus II. Imp. Fil.

Matthias Archidux Austriae Dux Burgundiae Stiriae Carinthiae
Carniole et Generalis Supremus Regni Hungariae

XI. HIEROGRAPHIA.

Plinius non unius Delphini amorem erga puerum: quem dorso excepto veheret ad ludum litterarium, & reveheret; Sed plurium erga plures, commemorat. Quæ visa & à dignis fide, prodita memoriæ, fabulam Herodoti de Arrione, confirmant. cum & Musica Delphinem capi, usu compertum sit. Hic non puer, at Dea vehitur, vel occasio, vel fortuna. Velum enim hujus est: capillitium illius. Si igitur credibile est homines adamare, quod aliquando fuerint homines; non est à fide absolum, naturæ parere augustiori. Nam & hoc homines faciunt, ut par est. satis pro Hieroglypto. Nam de Bacchi severiori vindicta exstat Dialogus Luciani. Ad Symbolum accedo: Audaces fortuna juvat: Audacem & plusquam audacem Horatius facit, qui primus fragilem, commisit pelagoratem. Quanto audacior, qui sine rate? qui Delphinum equitat? Et non solum periculo maris, verum etiam lubrici piscis mobilitati salutem credit? Audacior longè profectò est. Navim enim gubernat ille: hic fertur & gubernatur à Delphino. Sed quanto audacior hic, illo; tantò audacior, qui fortuna fretus, longè instabiliori, cum mari, tum vento, ad res gerendas accingitur. ne dicam temerarius. Et foret ædepol temeraria audacia: si non juvaret, & consilio regeret fortunam. ut hic fortunata occasio, Delphini cursum, excepto in velum vento.

XII. HIEROGRAPHIA.

Solvit nos dubio Princeps. Nam quæ loquitur, Fortuna est: pila enim stat, ubi Poëtæ, propter mutabilitatem collocant: & quæ Poëtæ, in os ingerunt, effutit. Ego de Fortuna duos libellos scripsi, & scripsi Homerum non meminisse Fortis fortunæ. Et certè non meminit in tota Rapsodia. unde certè convincitur, hymnos alterius esse, in quibus fit Fortunæ mentio. Quemadmodum si Orphei essent omnia, quæ sub nomine illo feruntur, ut plausibiliori; Phocylides non tribueret Iovi, quæ ille fortunæ. Sortita nomen & numen Fortuna sero est. prudentium callida inventione, ut à vero Numine, in falsum fabulosumque nomen, contumeliam hominum averterent. Causantium semper Deos, si quid aliud, quam ipsi vellent. Lege Senecam in Agamemnone, & Euripidem in Hecuba. quamquam nec hæc convitiis in Jovem abstineat, criminatur utrobique; fortuna. Palladas modum excedit, qui vitam hominum, fortunæ ludum appellat. Bupalus fortunæ signum, primus omnium, apud Smyrnæos effinxit. capitipolum imponens: altera manu, vocatæ Amaltheæ cornu. Nec refert, non eandem hic esse imaginem. Nam Tibullus & Ovidius in orbe statuunt, quos Mysta noster sequitur. Quod quisque sentit; de fortuna dicit & fingit. Archilochus anum facit, altera manu flammam gestantem, altera aquam significare volens omnium bonorum & malorum. Ovidius alibi cœcam vehi cisis, quæ cœci traherent equi, ludit. verè nihil aliud est Fortuna, quam incerta rerum causâ. Hic, cujus causâ tam longa excurrit oratio, audax loquitur: Audaces juvo & non tam insolentes, quam verè loquitur. Semper enim aut plerumque sequitur fortuna virtutem: nec in arumnis, quenquam magis, quam nos ipsi, criminamur,

bimur, si sapimus. Et si quid nobis non tantum præter opinionem, verum etiam meritum eveniret. Jobi in mentem deberet venire, eodem animo adversa accipientis à Deo; quo animo prospera, accepta refert Deo.

XIII. HIEROGRAPHIA.

Ex duobus ramis, Lauri & Palmæ, orbiculari forma, in totidem diademata, coactis, videmus corallam: & legimus soli Deo gloria. Hac Hierographia *μακαρίτης* Archidux Ernestus, suam erga Deum pietatem, posteris testatam reliquit. Pacis enim & Belli, commoda & ornamenta Deo vindicanti, regnum cœli & terræ tribuit. omniumque, quæ laudem & gratiarum actionem merentur, soli Deo, piè ascribit. vulgata sunt. Utinam itare, uti sermone vulgata. Nihil enim boni in nobis est, aut è nobis; sed à Deo, fonte boni: & solo bono. verte te in omnes partes impie. Ad unâ, simplicem, & primam causam, veniendum est necessariò. Si debetur Deo; reddatur Deo. Hoc est, quod tacens loquitur Ernestus. dignus longiori vita. Nam si haberemus Principes, qui nos, non tantum Legibus regerent, & armis protegerent; Verum etiam moribus præclaris informarent; Legibus non magnopere indigeremus. cum nulla sit efficacior lex, quam viva Lex, Rex.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Amat victoria curam. inquit Mystra, & præmium Victoriæ, Lauream coronam, supra scopulum collocat alatum. bravii instar loco conspicuo & eminenti. Nec tantum amat, sed imperat & exigit curam: præpete aliâs penna ad hostes transitura. Quod exercitus in ipsa victoria sunt casti fugatique? quot duces victi? quot reges subacti? solvit enim blandiens fortuna, ordines: mollit duces: depravat Reges. Ad Ravennam, imò & multò antè victores Galli, vel internecone deleti, vel paulò post. Italia magno accepto dedecore & detrimento, exacti. amisit ducibus. Epaminondas quoque ad Mantineam, hostibus acie superatis, lethale vulnus accepit. Alexander supervixit rebus à se gestis, & subactò Orienti; sed vitis victarum gentium de libutus, à se ipse degeneravit, & quasi victus est. Eadem pestis Pænos victores invasit, & Italia expulit. Si tanta difficultate, retinetur victoria; quanta cura & industria paritur? captæ enim feræ etiam mansuescunt. Quamobrem ad victoriam, cum acquirendam, tum custodiendam, omnes non ararii solum, verum etiam animi nervos intendere oportet; nec committendum, ut si quid aversi evenerit; nostra id culpa accidat. Nam opinio de nobis, multum apud cives, nec minus apud hostes, in utramque partem potest.

XV. HIEROGRAPHIA.

Alia figura Princeps eandem sententiam dilineat. quam nos jam, Poëtarum coloribus, depingemus. Perseus liberat Andromedam, expositam ceto. Andromeda, quam Nereides scopulo alligarunt, quod se cum de forma contenderet, est nuda. Cetus è mari mergens in hia prædæ liberator intervenit. aut intervola potius (virgo enim infons erat. Cassiopes de filia ea errat jaçantia) succinctus talaribus Mercurii alatis. Nec, etiam si veniret citus, venit imperatus. Sed armatus erat galea Platonis, glad o
Mercuri-

Mercurii, & scuto Palladis, in quo esset caput Medusæ, ut tam sibi saluti foret, quàm hosti exitio. Cato igitur rigente in saxum, Andromedam solvit periculo, & sibi copulat conjugio. Ita, quæ, à Poëtis, accepi multis, ego paucis reddo. Quid ad Principem, aut Principis sententiam hæc fabula? Quod, ut Andromeda Ceto objecta; ita Hungaria, de cujus amenitate, felicitate & pulchritudine Historici & Geographi; sit exposita injuriis Turcarum. Quam qui in libertatem vindicaturus sit, festinet, ac celeret, advolet in tanto periculo necesse est; Sed ne imparatus, ne impar hosti, caveat. Et quod Dii de cælo jam descendant, fugiant contagio mortali, immortales; descendant in Hungariam, adversus communem hostem Christiani Numinis & Nominis, Principes & populi; Casarémque levent auxilio. Medusæ enim caput foret, & siquid terribilius, Vindicta Dei, Turcarum Tyranno, concordia, & fœdus Christianorum, rigeret, quæ non ad conspectum modò, ut Cetus, verùm etiam ad ipsùm nuncium, sic fortè ad sententiam Mystæ accedimus. Sed quod paucos moveri aut suo, aut publico discrimine videamus; tibi pia precatone Deus, reliquam spem Hungariæ commendo, rogans atque obsecrans; ut sedem etiam nunc nomini tuo faventium, olim pietatis tuæ propugnaculum, à terrore, libidine & rapina Barbarorum liberet: & legitimo Casaris Rodolphi, famuli tui, domini nostri, imperio restituere digneris.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Ciconias & Grues è longinquo venire concedimus Plinio. ne graves veniant, has æstatis, illas hyemis esse advenas, naturæ sagacitas est. Grues verò, nam harum aliquam confidere, in acervo armorum, video in expeditionem eligere ducem: servare ordines in itinere: quæ extremum agmen cogant, medium obtineant, primum ducant, esse veluti tribunos: Vigiles servare nocturnas excubias. Lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno, & decidens, in diligentiam coarguat. Ceteras dormire, sub alis capite condito, alterno pede subsistentes. ducem erecto providere collo insomnem, & dare Mandata. solertioris, omnia, quàm brutorum animantium, naturæ sunt. Nam nos in rebus gravibus delicias agimus: in periculosis ludimus: in bellicis torpemus. Quæ causâ est Mystæ volucrum exemplo, ut, leviores his simus, veterno excitandi. Nam si quidquam moramur; morimur, aut vitam precariam retinebimus & vivemus, omni morte detestabiliorem.

K iij

XVII. HIE.

Archidux Austriae

*Mathias Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Stiriae,
Carinthiae, Carniole, Generalis Supremi regni Hungaricae*

Mathias Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Stiriae, Carinthiae, Carniole, etc.

Maximilianus Archidux Austriae, Dux Burgundiae, etc. M. Mag. Equitum Theutonicorum

Maximilianus Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Stiriae, Carinthiae, etc. Magnus Magis. Equitum Theutonicorum, ordinis S. Gregorii p. Germaniae

XVII. HIEROGRAPHIA.

Antè Marium, Lupi, Minotauri, Apri, Equi, cum Aquila erant, si qua militaria Romanorum. Aquila fuerat Persarum. ut ex Plinio & Xenophonte manifestum est. Draco Indorum & Scytarum. Post recepta etiam signa Principum, ut ex Dione colligitur: & jam olim etiam ducum, ut Stautius innuit, nisi annuat ad receptum morem Romanorum. Nam Apollonius Rhodius, suis duces insignibus insignit. Igitur & Principi nostro etiam si exemplum non haberet, licuit vexillo superponere, qualemcunque animantis effigiem: modò sibi sua constet ratio. Nam cum alii excitent militem ad virtutem, fortitudinem, vigilantiam, & imitationem ferarum, quas in signis ostentant; ipse gnarus virtutis & fortitudinis Germanorum, sociorumque, in Grue sua hæret: iterum atque iterum excitat: & sub eadem imagine, expediti consilii atque consilii rationes exigit. Dixi vexillo superponere. Nam licet pila sit, vel orbis, quo Isidorus Augustu esse usum, ut ostenderet orbè subactum; mediũ relucet à centro, aliis atq; aliis pilis ad circũferentiam usq; , è purpura, ut reliqua, cui aurũ intertexi ceperat. Caterum hoc signum, signum imperii, duæ Nymphæ nudæ, id est cæteris curis solutæ (quod satis habeat quod agat) qui potentem hostem habet, inter signa militaria & arma (satis enim non est habere, sed & oportet tueri) ægræ sustinent manibus, sustentant humeris. Si vix Dea ferendo sunt; qui nos efferendo? nisi nos Deum in auxilium advocemus? & nobis ipsi optulemur? satis dicit, quod factum vellet, Princeps.

XVIII. HIEROGRAPHIA.

Quemadmodum bonus paterfamilias, aut clarus Dux, idem atq; idem sapius hisdem inculcat: quibus videt, aut ingenium, aut animum deesse; ita Archidux, salubre iterat præceptum: Amat victoria curam. diversis semper ut apparet, ut removeret fastidium, simulacris. Jam enim duo Genii alati, signum Augustale admonent Palmæ: Orbem, inquam, à priori differentem, quod hîc folia, quæ Palmæ æquæ sunt, à centro ad peripheriam fluant: & aequitatis causæ æquos esse successus demonstrant: nec dubium fore exitum felicem, si nobis curæ sint successus. quod Grus super palmam sedens, non stertens, eructat.

XIX. HIEROGRAPHIA.

Si Laurus est scapus, in quo vigilat Grus, non satis discerno. ita nycto. Tres scapum circa in orbem tres laurum duci topiario opere, vel cæcus, etiam si nil de numero. si non viderit, senserit. Ita redolent cum frondes, tum bacca. Et fortè cæcus si de numero audiverit, melius nobis divinarit, ut illi fabulosè evenit: evenire solet, animo à sensibus abstracto, quid tres orbem, circa eundem diametrum velint, præsertim Laureati. Divisum enim si audierit olim, in totidem partes, orbem terrarum; conijciat veluti de palo suspensum universum orbem; explicatum verò in suas partes, ut divisione clarior sit, & habendi cupidos magis accendat. Cum autem Gruem audiet, teneri Scapi cuspidem; manus tollet, & hîc cura, omni aliarum rerum cura quæ non sunt necessariæ, posita, opus est, exclamabit. Hæc si cæcus viderit; quid nos hallucinari possumus, in hoc rerum usu; aut cæcutire, in tam molesti diuturnitate belli?

XX. HIE-

XX HIEROGRAPHIA.

Leonem qui antè non vidit; ex unguibus & rictu, hanc esse imaginem Leonis, animadvertet. adeò vulgatum est Leonem & omnia Leonis, spectare ad rapinam, impetum, savitiam. Hoc tamen sana, rapaci & edaci forma, Natura abdidit animum placabilem, beneficum, & generosum, magis quàm savum. Magna vis Naturæ, inter tam contraria, eminentis. Negat savire savitiam illam inter se Plinius. Hoc inprimis insigni cum probro hominum, non ita ulli animantium, ut sibi mutuo infestorum. Quod si ne fœminæ quidem mas, licet adulterii impatiens, ultra quàm irascitur; aut amor est, qui furorem lenit, aut animus plusquàm placabilis. Plinius addit, supplices audire & exaudire: multisquè exemplis auditu rem stupendam comprobat. Nec ita in circo reor. Leonem amiculo Græuli, objecto consternatum; ut hostem ignavum contempsisse. Nam rotarum stridor, Galli gallinacei cantus, naturæ sunt, tantæ feritati illudentis. In Thoas, & de quibus digna memoratu victoria est, aliàs fertur. ut laudem magis appetere, quàm prædam petere videatur. Hæc breviter de forma & natura Leonis: nec inepta, uti apparet, ad Symboli enarrationem, Fortibus resistit. Leo enim Archidux Maximilianus est, qui in carcere etiam animum retinuit invictum. & missis, à quibus erat vocatus in regnum, attractus in carcerem, Turcis, quos non injuria fortes appellat, animo Leonino sese objecit toties. majori virtutis, quàm fortunæ gloria.

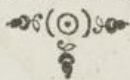
XXI. HIEROGRAPHIA.

Castris positis, Militemus inquit. Mascula, imò & magna vox, dignaque tanto Principe. Quid ergo? inquires, omnianè sunt in castris posita? Minimè verò: sunt enim ut gemina Reipub. tempora; ita diversa belli & pacis studia. optatiora quidem hæc, sed & illa clariora. nec minus necessaria: cum tantum quisque tenet, quantum manu tenere possit. præsertim vicino, cui satis causâ bellandi est causâ dominandi. Rectè igitur, Militemus inquit, cum eò ventum est, ut Marte sit agendum, non discerpandum Lege, Hæc enim Lex est, non à nobis inventa, sed à natura lata: & insita in indole animantium etiam reliquorum: Vim vi ut repellant. Et rectè nobis inquit. Quanquam enim ad nos propius in dies, furor hostilis penetret; nemo ferè ex sociis, ad commune incendium accurrit: solus Casar pro omnium pugnat salute. Caterum Pyrrhus castra metari primus docuit: & eo nomine, non postremum nomen, inter clarissimos belli duces, judicio Annibalis obtinuit.

XXII. HIEROGRAPHIA.

Quæ hæc virago? quam hasta armatam comitantur cicur Leo, & sus ferus? Si Circe, unde scutum Palladis? Si Pallas; Plutonis ubi gulea? ubi pro crista galeæ, ales Martius? Jam mamillare, sit pelliceum; non est Ægis, quam Virgilius & Euripides describunt, horrens monstrosi capitibus & distincta Laciniis serpentinis. Breviter nil Palladis video præter hastam, à qua nomen, apud Græcos invenit: & scutum capite Gorgonis

gonis insigne. Ad Circem ferarum domitricem, aut efferantem homines comites propiùs spectant. Et hanc nec cassis, si tamen non est caliendum, capitis istius tegumen: nec hasta dedecent. Sarmatarum enim Regi nupsit: & sublato Veneficiis viro, aUSA est, in viros usurpare tyrannidem. ut non providè; sic nec prosperè. Regno enim exacto in Italiam abiit exulatum. Hæc refero, ut ostendam, arma decere Circem quoque. Quod si Symbolum pateretur; Circe esset. Nunc, Frangit & attollit, licet Historicè de utraque dici posset. Hasta frangit comminuit, delet: & scutum, attollit, sin, contra majorem vim, defendendi gratia; Mysticè Pallas frangit hostem, id est sapientia, cujus illa præses est, temeritatem in dictis & factis tollit: & attollit, in Luce collocat, digno statuit loco, rectè consultata & fortiter facta. Quid igitur Mysta sibi augustius quippiam arrogat? Non ea est mens Principis modestissimi; sed per sapientiam Dei, justissimam Cæsaris causam, ab injustis armis Turcarum derimentis, pollicetur sibi victoriam, de potentissimo Tyranno Asia, Africa & Europæ. Nam Plato in Cratylo, de Pallade, ex Jovis cerebro, nata, ea scribit, ferè, quæ nostri Theologi, de Verbo æterno, Mentis æternæ, multùm differens à Luciano, qui partum illum, in quodam Dialogo per contumeliam, describit. Jam per Leonem, Turcam intelligit. Per suam, eequem? alios percunctare. Ego enim à convitiis, calamum meum libenter abstineo.

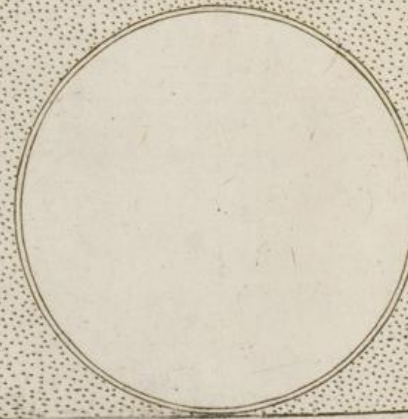
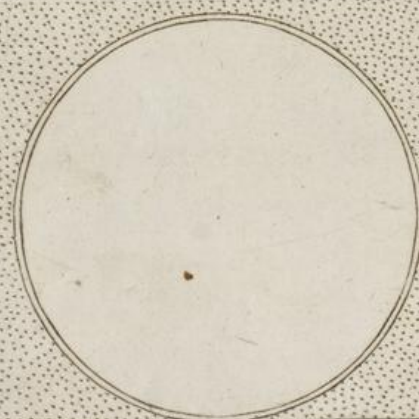
Archiduces Austriae

Carolus Archid. Austriae Princeps.
Hispanie Philip. II regis Filius.

Albertus Archid. Austriae Dux Burgundiae
Stiriae Carinthiae Carniole Com. Habs.

Ferdinandus Archid. Austriae Carinthiae Dux Stiriae
Carniole Wirtembergie.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Duo erant olim ducum belli decora, ut ita loquar, momentanea. Græcis Trophæum, Romanis Triumphus. Plura militum, Romæ præsertim: & infra Triumphî decus, ducum quoque summa attingo. Video enim Trophæum hîc depictum. Erat autem Trophæum, spolia hostium, truncatis apice arboribus & ramis arborum, fixa. ut Virgilius Mezentio casô ostendit. Momentaneum dixi cum Triumpho. licet enim diuturnius foret, aut defluere arma, aut labi vetustate arborem erat necesse. Reperti sunt, qui celarent ære, aut marmore scalperent. inconsulto consilio. Nihil enim ad perpetuandas similitudines efficacius est, memoria malefactorum. Excitabant Milciadis trophæa, Themistoclem. Et Persas eadem revocabant in Græciam. Romani devorare potuerunt, ignominiam & cladem, nece Crassi. & internecione exercitus acceptam. Signa verò Crassi, id est, memoriam repetunt: & his redditis Augustus quiescit. Oportet exstare monumenta Virtutis. Deus Bone? & quod monumentum clarius? vivacius, perennius, Historia? vero, unico & solido monumento rerum gestarum? Triumphus & Trophæum, M. Ciceroni, videntur, ut sunt, ludicra pænè puerorum. Nec Princeps, Melitemus inquit, quasi non alia spe, quàm Trophæi. abest ea Levitas, à tanta gravitate; sed ad milites, si non oratio: ratio efficax est, impigrè pugnandi. Spolia hostium, sive in medio posita, sive de arbore iuspenf. Prædam ea colluvies. Pauci sunt qui laudem petunt, abolita consuetudine Romanorum, pro aris & focis non tam pugnantium, quàm sese devotentium. quod fieri necesse est, ubi mercede conducuntur, non amore in patriam ducuntur. Quemadmodum igitur Cyrus Minor, maxima Græcis promittit, quibus Erasmus scribit Germaniam ex Germania exciri posse; ita mercenario militi prudens dux, quibus inhiat, spoliâ hostium demonstrat.

XXIV. HIEROGRAPHIA.

Jafon est, quem cernis, sparum lava, vellus aureum sublata dextera tenere: & dextro pede draconem calcare, velleris aurei custodem: manu dextera securum, sinistra habere ignivomos victos & in domitos tauros. Ita ex una imagine colligimus breviter, quæ vix legimus apud multos Poetas, omnia. Multis post seculis, quàm hæc aut facta, aut ficta sunt, Philippus, quem non falsò cives, Bonum appellarunt, Dux Burgundiæ, Ordinem Procerum lectissimorum instituit, & vellere aureo insignivit: non abs ullo fastu, sed animo religionis servandæ, propagandæq;. ut ex Epitaphio ejus, ne fictum in gratiam, aut metu expressum testimonium videatur, liquido apparet. Nam memor infaustæ expeditionis Hungariæ, jam tùm posteris ostendebat viam, non in Colchidem, sed in universam Asiam, recepta Europa, transeundi. cujus opes Turca veluti Draco, præreptas & præclusas nobis servat. Nam ut Jafon, non solus, at sociis totius Græciæ Principibus, in Colchidem pervenit; ita duci expeditionis arduæ, & jam necessariæ: non enim in Colchide quærendus est hic Draco, sed foribus nostris propulsandus. opus est subsidio & societate Principum

cipum

cipum & Civitatum, totius Christiani nominis, omnium. ut pluribus P. Jovius nequidquam docet. Et quemadmodum Jason, non mari tantum, sed & terra jactatus fertur; haud aliter Turca terra marique, ne habeat, quò se vertat, incussò & illato undique terrore, oppugnandus est. Nunc dum terra bellum trahimus, aut mari ducimus; ipse vires in unum contrahit, & facillè sustinet impetum. imò cum non pugnet qui deberet, sed qui cogitur: & alter alterius prelium ociose spectat, singulis aliquid præripit. ac in Medeam, id est, recta consilia sequamur, & in commune conferamus vires; quod rationi consequens est, non vaticinor. sed vereor. Brevitati studeo, & fugio querelas: quid enim tibi fastidium pariam? aut mihi molestiam, nihil Reipub. profuturam? Præcipientes enim ruimus, in mutuam perniciem, bellis intestinis. Hic proluxior fui studio Mysta: cujus consilium Hierographia expressum, est salubre & necessarium. Ac ne consilio aliquid desit; Symbolum (Assiduitate) ad Hieroglypton accedit. Nam consilio quidem opus est antè factum; sed à facto non cunctandum. studio, assiduitate, diligentia, potius maturandum. Horum si fidem Christianis facere, Christianus Princeps posset; Turcas, verè Tauros: sunt enim nostrorum multi, qui in belluinam degenerarunt naturam, qui Turcæ ancillantur. imò hoc est robur, hæ vires, (hoc præsidium Draconis) etiamsi ignem & Martem spirarent, nullo negotio subjugaremus, & frangeremus spiritus. Ac ne nascantur, ex dentibus gigantes, id est, posterius majoribus potentiores. ut à contemptis initiis, in hanc immanitatem, Tyrannis primùm contempta evasit; abruptenda omnis societas, rescindendum omne fœdus, inferendum uni ab omnibus bellum est: & malum omnibus infestum, ab omnibus eradicandum. Sic sic aureum Vellus, aut sub hoc nomen, incredibilis Orientis semper divitis, nunc nostra miseria ditati, opes, cum ingenti perennique nominis gloria reportabimus. qui nunc inter nos non minori periculo, de mutuo exitio decertamus. Quantum civilibus aut socialibus bellis, auri, sanguinis, Virum, exercitus, falsum est? Cadmæ tamen victoria vicerunt omnes, si qui vicerunt. Nec tamen, qui vel suo vel alterius periculo sapiat.

X XV. HIEROGRAPHIA.

Legitimè certantibus, inquit Mysta: & per coronam auream, trajicit geminos Palmæ ramos. Nam in ludicro certamine, palma donabantur Græci, aureo diademate cingebantur, cum aliis de causis, tum, ut nunc regnandi. Ac divus Paullus quidem ad morem istum respiciens, extatur nos ad legitimè certandum Spirituale illud certamen, cum Carne, Mundo, & Diabolo. proponit præmium coronæ nunquam marcescentis. Non quod operæ debitæ, ulla debeat merces: aut non satis sit præmii, in ipso Dei servitio & cultu; Sed quod animi hominum invententur præmiis: & licet non debita, Virtuti & Pietati Deus præmia rependat. Hinc Mysta cum præmia proponit, tum ea distinguit quoque. Alia enim sunt præmia justa & hujus vitæ: & alia aternæ. Proponit autem eodem consilio, quo Paullus. quo bonus legum aut lator, aut gubernator. & ut beatitatis aternæ gratia, haud dubiè & foelicitatis Reipub. Nam

Nam non minima felicitas Magistratus est, parentis virtus. Et de virtute, est jucundissimum certamen. si virtute certatur; & non uter potentior, sed melior evadat. In bellum aliàs non bellè ruimus: & necessarijs armis honestam aut piam causam præterdimus. cum ne cum perduelle quidem, nisi piè & justè bellandum sit. imbecilliori etiam, nisi necessariò. Non enim semper benè fit, quod benè: nisi etiam tempestivè. Pollentiori nisi non solùm quid possit, sed & quid debeat, consideret. Debet autem in judicium adhibere rationem, non libidinem. Nam, quam maximè appetit, gloriam amittit semper: quæ enim est gloria, cum scelere in justitia, immanitate conjuncta? nonnunquam, & quod vult invadere, imperio excidit: quod enim validissimi exercitus, exigua manu fusi fugatiq; sunt? His de causis Princeps ætate florens & studio Reipub. incensus; præmia non tollit, sed relinquit certantibus legitimè.

Duces et Principes S. Rom. Imperij

Philippus Audax Dux Burgundie et
Brabantie Comes Flandrie et

Margarita Philippi uxor Ludouici ul-
timi Comitis Flandrie et Braba: Filia

Ioannes Dux Burgundie et Brabantie
Comes Flandrie Artesie Rossiloni et

Margarita Ducis Alberti Bavarie et
Com. Hannonie Filia Ioanni Duci unor

Philippus Probus Dux Burgundie et
Brabantie Comes Flandrie et

Carolus Dux Burgundie et Braban-
tie ultimus Comes Flandrie et

I. HIEROGRAPHIA PRINCIPVM.

 Olinus ignitabulum appellat, ex quo, ignis, percussu silicis elicitum, repertum apud Pyrpilem insulam, nunc ubique gentium (necessitas usum probat) divulgatum. Hoc sive ignitabulum, sive igniarium, ut Budæus nominat, est, quod Dux Burgundiæ pro Hieroglypfo usurpavit, quod Symbolo hic decorat: Antè ferit, quam flamma micet. Et Verum est. Ante enim fomes, sive suscitabulum, ignem excipit, ic̄ta supina parte (σιτογενε̄ς dicitur.) quàm sulphuratum (ramentum est sulphura tinctum) flammam ex esca eripiat, & accendat Lucernam. Cur autem Burgundo usurpatur quod servile munus; quæstio superest. Paradinus existimat, belli averruncandi causa. Nam cum dux natura bonus esset, & sciret bellum sapius injustum, nunquam bellum: quod tam atrox, crudele, in humanum; ostendere voluisse suis, & vicinis, nimum pronis ad arma: ex conflictu duorum, ignem, stragem, ruinam omnium prius saepe na ci, quàm bellum inchoatum sit. Nihil egit, si satis est, voluisse aliquid, arduis multum, & quidem longè plurimum egit. Non enim est Cyneas, qui dissuadet bellum; aut Seneca, qui Alexandros, prædones appellat; Sed Burgundiæ Princeps bellicosissimis populis imperitans, ipse non ignavus. Et mutum facit, ad faciendam fidem; quis sit, qui consilium dat. Nihil egit, dico: quod Carolus Dux Burgundiæ, stirps hujus, in bello mortem occubuerit; cujus causa erat, currus ovinis pellibus gravis. non alia culpa ducis, quam quod Monfortium clientem suum, rapti reum, injustè defenderet. Hæc omnia ad Paradini sententiam pertinent: nec enim is sum, qui recta oppugnem, ut qui ex alieno probro, sua alijs probare cum nequeant, laudem malitiosè captant, sed qui propugnem, si possem: aut quidquam valeret hic stylus. Olim tamen iræ tributum est, & sumptum à fulgure, quod ante tonitru corruscat, & sine quandoq; tonitru; ut ante flammam, scintilla ignis. Ita priusquam animum nudent multi, irati nocent. nec Principes solum, qui quibus succensent, plerosque habent in potestate; verum etiam privati, qui volunt haberi & sunt χειροδὶ καὶ Hesiodo, manibus jus vindicantes. si tamen jus, quod injuria vindicatur. quoties jam injuria vindicatur injuria? Horum aliquem ita incaluisse ira, Theocritus scribit, ut ab ea facile καὶ λυγρὸν αἴτιον planè, ut ab esca, inflammatur lucerna. Hoc similitudinis causa, non dissensionis à Paradino, adjeci. Nam ad belli, præsertim conciti & injusti causas, accedit ira, malus ejus, quod agitur etiam bene consiliarius.

II. HIEROGRAPHIA.

Revulsa hæc de vipera opinio antè à nobis, sive potius Matthiolo est, cum usu suo, tum aliorum testimonio. Nondum evulsa ex animis hominum. & Herois ista, antè Matthiolum vixit. Si autem dicit, quod in Symbolo dicit; quod ipsa tantum infœlix est, sed & genetrix in partu obiit. Aut quid dicit? sentit, inquam, cum dicit? Hac natam me,

ratione puta ; ratio id est talio, genus pœnæ non iniquum semper, necat. Referrî & ad alia potest. ut antè attingimus. Nec tantùm invidus se macerat ipse & enecat : Verum suo quisque vitio. quodcunque tandem est, carpitur : & nisi singulari præpotentis Dei indulgentia, pauci effugiunt, quod in alios audent. ni fortè æternis cruciatibus serventur, quos si qui non horrent (contabuerunt certè Pagani, nec vulgò homines, sed Tiberius, Nero, alij contemptores Divùm & oppressores Legum) quid pallent ? quid pavent ? quid quò propiores morti sunt, quæ finit ærumnas humanas, eò magis, ac magis trepidant ? Ne igitur è nobis nascantur, quæ nata nobis pœnam, interitum accelerent ; non concipiamus animo infando ; sed cor Sacrarium S. spiritus, servemus impollutum Deo.

III. HIEROGRAPHIA.

Columna hîc est ansata, solida, ex marmore, aut qua alia materia: structile enim nihil apparet, nec striati. At scapus, supra scapum, capitulum: infra, spira, inferior Stylobates, feriunt conspectum. Jam annulos duos, circa medium, totidem, in diversum, manibus trahi, nemo non videt. Nam alteram cochlea, alteram ala insignit. Et ut cernere omnia proclive est ; ita intelligere, collatum ad imaginem Symbolum, cuius judicij est, Una enim Vox, & non brevitate obscurum. Testudo, tarda est : ala verò præpes. Utcunque moliris ; evertes columnam, sive citò, sive tarde, conare modò, & incepto persevera. Licet altè fixa, aut æquè librata sit. Hoc est quod Mysta dicit : & dictum imagine illustrat. Architecto inquires, dixerit. quid mihi cum columna ? impotenus es. Quod in columna vides ; id quavis in re experire. Omnia straveris, evertes, pessum dabis. Nihil erit tam arduum, quod non superabis. Nihil tam difficile, quod non vices. Obdura modò. Quidam & quadam spontè & citò tibi cedent : si ostenderis te velle, quod vis, nec pateris tibi verba dari: aut vanis promissis, spem eludi.

IIII. HIEROGRAPHIA.

Aquilam pictor Grui hîc subjecit. Nusquam tamen huic cum illa volucre bellum esse legere memini. Nec sunt libri quos consulam. Plinius varia, Aquilarum genera statuit. Duo colligo, Gnesion & in suas species dividitur : ac spurium quod non subdividam : nec hercle Aquilis movebo de statu quæstionem. Caterum Percnopterus Aquila Plinio est non gnesia. Vulturina specie, alis minimis, reliqua magnitudine antecellens, sed imbellis & degener. Sed hanc Aquilam corvus verberat, eodem Plinio teste, non Grua. Et quo animo lacefferet Gruem, temerè ordines non deferentem ? cum ne aquaticas quidem aves, nisi solas aggrediatur, quæ illis causâ, gregatim vertandi ? Jam mascula vox est. Symbolum. ut Corvus sit laceffitus, non Grus. Sive tamen Grus, sive Corvus laceffitus, hostem improbum magis, quàm impigrum habet pedibus subjectum ;

Herois

Herois prudentèr unumquemq; admonet: ne meliores, pollentiores ingenio aut viribus laceffant. digna, quæ hac tempestate renasceretur. Ita scioli, audaculi, Thrafones, Bavij, omnes tentant. & ut generosos equos canis villaticus allatrat, non accedit; molesti sunt omnibus bonis. præfertim nisi simul impudentes sint, absentes. Sed quid Heroidem repeto? castigandi verberibus, non verbis sunt. Quam Laudem Baro Poëmus pragæ non ita nuper, pænè est adeptus. Nescio quis malus Genius, à compescenda linguæ petulantia, & rusticana licentia, virum generosum diverterit.

V. HIEROGRAPHIA.

Vellus arietis, quod aureum fingunt, pictum & præmij instar cùm vides; cùm audis: Pretium, non Vile laborum. Honos alit artes: Merces operas. Hoc interest inter sordidos & ingenuos animos. Hi ratione ad gloriam, illi ventre ad necessitatem ducuntur. Nemo, ut dicam, quod sentio, nemo ferè est gratuito bonus. præfertim ubi latrocinari, quæstuosius est, quam arare: plausibilis simulare, quam colere virtutem. ubi, inquam, benè meritis præripit honores & opes, malignitas, & invidentia. Quod animadvertens longo rerum usu Mysta; proponit laboribus præmium non vile. Nihil enim auro pretiosius est. Quid jam, si ad opes tantoperè Mortalibus concupitas, honores accedant? qui etiam viles animos, subinde tangunt? Certè plus gloriæ, quam auri Argonautæ sunt adepti. Aut enim fabula est, aut historia, de aureo Vellere. Si fabula, aurum est fictum; laus vera: Si historia, aurum sive factum sive infestum, jam diu perijt, gloria superest immortalis. Tàm celebris ea expeditio est. Hoc agitabat secum Dux Burgundiæ, cùm sub eodem Vellere, Burgundis & opes & honores promitteret. imò Christianis omnibus, si aurum nobis diu evulsum, non Vellus aureum. cum ditissimis fœcundissimisque regionibus, unanimes reciperent: & injustissimum incubatorem depellerent, barbarum Turcam. Non lubenter scribo, quæ ab alijs, mandata litteris sunt. Quod sapius indicat sermo de vellere aureo; in summam, quæ ab alijs sparsa, contraham. Prixus, novercale odium fugiens, cum sorore arietem conscendit, non cuius Vellus esset aureum, sed navim, cuius insigne, aureum Vellus erat, & fortunas simul suas ayeheret. Has mortuo Phrixo Jason, ut ferè, opes hostem alliciunt, in Colchide reposcit, quem exilio locum, & in exilio regnum sortitus erat. Et cum nequidquam res per feciales repeteret; expedit arma: & socios expeditionis, ut antè narravimus, sumfit Principes. Græcorum, quorum nomina, nulla delebit oblivio. Mortales autem cùm simus; nihil viro benè nato & educato optatius esse potest nominis immortalitati. Prudens igitur Hierographus. Cùm enim ostentat prædam Jasonis; renovat gloriam Jasonis atque sociorum. Movent autem teneros animos, exempla sapius, quam præcepta.

VI. HIEROGRAPHIA.

Hystrix est, Græcis Acanthochæron, nobis, in sua cuique lingua ferè,
L iij porcus

porcus spinosus, animal non amphibium, ut quidam opinati sunt; at silvestre, ut Oppianus tradit, cui ad stipulatur Gesnerus. spinis contactum, ut Erinaceus; sed longioribus, missilibusque, cum intenderit cutem. Ora enim ut scribit G. Agricola, urgentium figit canum. & (quod ad Symbolum pertinet, Cominus & Eminus) paullo longius. tanto impetu, ut in ligno hareant. Hæ spinæ, siue aculei partim albicant, partim nigricant, non confusis, sed distinctis ordine coloribus, & in mucronem exiunt. Quo autem pacto inhorrescant, conspecto hoste; ex eo conieceris: quod Oppianus neget, in opacis silvis, ullam feram, horribiliori apparere conspectu. Tota igitur imago, cum magnitudine animi Principis congruit. Ea enim erat virtute, ut, licet Belgarum & Burgundiorum opibus niteretur modò, Lodovicum XI. Gallia Regem compesceret, nec hunc vicinum tantò potentio rem, solùm; verùm etiam Imperatorem, in sui admirationem raperet: & Italiam metu percelleret. Dux Mediolanensium profectò, consilium Lodovico dedit: quo solo Rex, non armis servatus est, Ab Helvetijs, quos contrà incitabat Lodovicus, est captus quidem; sed desertus à Cominæ, qui arcana Caroli prodidit: & proditus à Campobasso. Iam Duces Burgundia ad acmen pervenerant; ut vel descendere vel labi de illo fastigio foret necesse. Hoc erat in fatis. imò & Carolo in optatis, si ingentes illos animos consideres, quibus sine controversia, optatius erat cadere, quàm cedere.

Carolus Dux Burgundie et Brabantie
ultimus Comes Flandrie etc

Guilhelmus ab Hannovera astrouctanus
Comes Comarq Pal. Rheni. Holatela.

Ludouicus Dux utriusque Bauarie
Comes Palatinus Rheni

Albertus Dux utriusque Bauarie
Comes Palatinus Rheni

Guilhelmus Dux utriusque Bauarie. Comes
Palatinus Rheni

VII. HIEROGRAPHIA.

Præter ignitabulum, de quo pendet Vellus aureum, seu decussi forma Laurei ramiduo, igne fulgentes. De ignitabulo & vellere nihil repeto horum, quæ paullo antè præmisimus. Petere magis lubet, unde ignis cui inimica laurus? conijce in ignem, audies ut crepitet, & aversetur flammam. Ad focum non ad Plinium te mitto. Idem Plinius tamen scribit attritu lauri & Hedere elici ignem. imò & mutuo attritu laureos ramos, micari igne, usu compertum est. quemadmodum & Leonis ossa. Quid hoc naturæ, miraculum? de Lauro quæro, in cujus imagine occupati sumus. Vrere vult Laurus, non uri. Et Carolo propositum erat inferre, non ferre vim. quod nec ipse diffiteretur, cum innovat superius Symbolum antè ferit quam flamma micat. Non enim expectabat, sed præveniebat hostem: non indicebat prius, quam inferret bellum: & denique telis, non minis, aut litteris pugnabat. Hic ardor Martius Caroli erat, qui in flammam sæpe erupit, coruscans semper antè. Fuit Laurus olim etiam in honore. Nam alibi pacis, Romæ & victoriæ erat insigne. non quod semper vernet: hoc enim ab olea superatur; sed quod fulmine non icitur.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Pecten sine tentale, cratis ista, est, dentibus aut stylis ferreis vel ligneis confixa: qua sementem obruunt & occant solo. Huc in expeditione Africana, de qua Frosardus, signavit militare signum Dux Albertus: promittens sibi in bello pio victoriam. videtur enim velle, populare hosticum & omnia æquare solo. Paradinus aliò transfert. Nam ut Demosthenes nequidquam scutum fausto nomine; ita & Bavarus felici omni vexillum. Transfert autem à belli ad pacis studia. iniqua æquat Dentale. & Princeps inquit Paradinus, succrescentes, bonorum injuria, malignos & flagitiosos homines tollere è medio: reliquos æquis legibus, & jure civili equare inter se potest, atq; fociare. Ad quam, quod Symbolum apprimè quadret, nihil adjiciam. cum hæc enarratio modestior sit, & dignior Principe. Non enim inconstantes viros, cujusmodi principes esse decet, canere triumphum decet antè victoriam.

IX. HIEROGRAPHIA.

Congressos cum Leonibus, Samsonem, Davidem: quid enim semper testimonia proferam, ex Historia exotica? & herclè si exotica exempla vis, Herculem, Lyfimachum. imò objectos belluis in circo, & evasisse victores accedimus. De Primoribus nostræ pietatis, verba non facio. quibus non soli Leones cessere. sed feræ omnes, imò terra & mare. ipsa, ne dicam natura pæne. Nam pijs nota sunt & trita Divorum monumenta, impijs non probata. Quem hîc statuat superierem Leone Mysta, & mordicus apprehendentem belluam, inter tam diversos, obscurum est. Nihil clarius Symbolo: Iræ modereris & ori. Certè tanta claritas Symboli, ut Hieroglypto lucem afferat. Videtur enim fortior Leonis
domitore

domitore & victore : qui iræ moderatur, aut os saltem refrenarit. Videtur, inquam, iudicio Principis Philosophi, inquit non Principis. Et ego, Philosophorum Princeps, inquam, Plato, felices ducit illas civitates, in quibus aut Philosophi regnant, aut Principes Philosophantur. Actum enim boni & sapientes viri agunt, nisi idem, à cuius nutu, cæteri dependent, hoc ipsum agat : & factò magis quàm dicto comprobet. Jam si non iniqui sumus rerum aestimatores ; non quis. Sed quid dixerit considerandum est. Nemo autem est, cui non magni est, magni viri auctoritas. Quid de Principe dicam ? Qui intra potest, suadet. salutare consilium accipio : cuius mandatum, licet sævum, exequi conor. Satis pro Præceptore semet : quæ varijs alijs, mentem vellicunt. Venio ad rhombum. Animæ quot sunt facultates, totidem animalia appingere contueverunt. Sunt autem facultates tres, Ratiocinandi, Irascendi, Concupiscendi. Et Regina Ratio: Leoni ira : Simiæ concupiscentia comparitur. Ratio certè cerebrum, veluti regiam tenet. Irarum fremitus, veluti satellitam, si non vis ferarum, circa cor versantur. Sub umbilico cupiditas fœdior simia, veluti ad culinam relegatur. Mystra noster, sui similem, hic, superiorem infami cupiditate, arripit. Nec enim Leo est, in cuius ritum, manus insinuat ; sed os hominis procax in contumeliam, quod sanare, & digitis compefcere nititur. etiamsi sanguis bulliret circa cor : & per os, scrutatur, qua via, at cor pertingat, quam cum interseptam videt faucium angustijs, sententiam, veluti salubre poculum, quasi per infundibulum, infundit. Iræ sit modus. Rationem non adjecit. Legislatoris enim est jubere, non suadere. Et satis rationis est, in modo. Nam quidquid modum excedit perniciosum est. Et quod corpori evenit, in qualitatibus ; hoc evenire animo, necesse est in affectibus. Utrouque enim ad sanitatem, temperantia requiritur. Sed quæ res, quid modum iræ quarit ? & non potius finem statuit ? tollit ? eradicat ? Quod affectus necessarij sunt ad actionem. Nam si cor non moveretur, & quasi impelleretur ad agendum ; nihil vanius fuerit, nihil ineptius, nihil ociosius Homine. Non sunt opiniones, ut volebant Stoici, affectus : habent enim suas natura sedes : & in recto usu, Virtus, in pravo Vitium consistit. Ita nobis cum Mystra ferè convenit. Quod autem ori vim, non cordi admoveat ; fit cordis magnitudine, quod molliri ratione & oratione vult : & linguæ præterviam, quæ quoties præcurrit, prodit, perdit, mentem se secandam, aut simul cum capite, carnicari præbet ? Alibi oratione, hic vi opus est. Manlius certè Tribunalis plebis, ad jus iurandum, non ratione traxit ; sed ense stricto, mortem minitans & ostentans coëgit. Morierè si miseris vocem. Ratione tamen, si, veluti medicina, non sit intempestiva, videtur sanari posse, linguæ præcipitantia. Natura hoc voluit : & ea, dentibus, ut vallo circumvallavit : superduxit labra. Nil agit. Fert suppetias ars. Augusto familiaris fuisset, ut quoties ira incalesceret, aut qua alia vitiositate, puniret lingua ; non antè efferret quæ lubido afferebat ; quam recitaret, elementa Græca. moram, quæ alibi inutilis, hic necessaria erumpenti malo quærens. Erasmus qui de lingua non satis tem-

perans

perans calamo, cetera præclare scripsit, elementis Græcis, Orationem Dominicam substituit. Ita non tantum moram quarit, sed auxilium invenit ab eo, in cujus potenti manu cor est, & omnia cum corde nostra.

X. HIEROGRAPHIA.

En tibi iterum de Leonibus dicendum: ex quo duos Mysta, oculis subijcit, quorum ille agnum amplectitur, hic verberare regitur, & imperia patitur. Agnosco officium. Non enim idem, duo volunt. Sed cum alter pareat Homini, alter parcat agno; debemus & nos obedire meliori ignoscere minori. Paret autem Leo Homini, & sensim exiit feritatem; imò repentè interdum & sponte Homini, se subijcit. ut Plinius exemplis lepidis persuadet lectori Diu: Ambrosius causam quoque in vestigat, & intuitu natura Hominis, cui Deus imperium orbis terræ dedit, evenire arbitratur. Si Leo Hominem agnoscit, cujus potior pars est mens, quam non videt: & quo minus videt, eò magis reveretur; quid nos à reverentia Dei cohibet? qui non solum est melior, sed Optimus & Maximus? Non videmus, non audimus, non tangimus. Hoc ipso spectatior est. Si enim sub sensum caderet; non esset Deus, si tamen videre lubet; intuere magnitudinem universi, opera manum ejus. Si audire; rituales libros habes si tangere; nihil habes boni, quod non à Deo accepisti. Parendum igitur Deo in primis est; si meliori. Est autem meliori parendum: quod sic etiam melius sit parenti. ut corpori si pareat animæ: discipulo, si magistro. Secundum Deum, parendum est Magistratui. Non est melior, dixerit aliquis, rerum novarum cupidus. Sed nostrum non est, inquirere, in magistratum. Et si non esset melior; parendum tamen est, Dei, qui instituit, & sine controversia melior est, respectu. Deus autem si meliorem Magistratum dat, & Barbaro vel Tyranno mancipat civitatem; facit id, quod civitati melior sit & utilior ejusmodi gubernator. facit enim plerunque populo in vitia defluente & aspernante leges. Quod cum facit; servat, quos perdere videtur: Compescit enim animos effrenes, asperiori & digno freno, stupenda plane sapientia. Nam haud solum bonitatis suæ participes facit; verum etiam ex malo alieno (ut Boëthius docet) bonum elicit. Bone Deus, quam es bonus. De uno Leone dictum est. Jam de altero dicam, aut potius, quid alterius exemplo, nobis faciendum est. Huc enim Symbolum refertur: Parcere subjectis & debellare superbos. cum feris, cum hominibus pugnat Leo. Solo terrore primum. cum venatoribus ut vi coactus, non terrore perculsus esse videatur. Nec cedit, quam diu patenti campo res geritur. licet canibus & venabulis urgeatur. Ita pulchrius ducit mori, quam cedere. A quo ictus, hunc unum è millibus petit: si absque vulnere. & si ipse parcat cruori, Nobis in lacessitus parcat. Fames si ad infandas dapes cogit. antè in viros, quam fœminas fremit. postremò in infantes, fame, quasi furore, à generositate sua diductus. An agnè parcat, nescio Castellum simul educatum memini; sed ut cum potentiori periculosa familiaritas,

liaritas, tandem discerpisse. Concedamus Myſtæ, agno parcere. Nam & officioſum mendacium, viro bono permiſſum eſt. Docemur hujus imitatione, parcere debiliori. Sed dicet aliquis P. Virgilium, à quo mutuatus Princeps Symbolum, Principis orbis terrarum populi officium, non noſtrum expoſuiſſe : ſic enim inquit Anchifeſ apud Virgilium. lib. 6. *Æneid.* ſub finem.

*Excudent alij ſpirantia mollis æra:
Credo equidem, viros ducent de marmore vultus,
Orabunt cauſas melius, celiq; meatus
Diſcribent radio, & ſurgentia ſidera dicent.
Tu regere imperio populos Romane memento,
Hæ tibi erunt artes, paci que imponere muram,
Parcere ſubjectis & debellare ſuperbos.*

Cedo. & concedo aliud eſſe officium viri Principis & privati. Multa enim hos tollunt, quæ iſtos deprimunt. Ac ut nemo ferret privatum, qui ferret ſceptrum; ſic nec Appelles ferebat Alexandrum, in ſuo ergalio regnare. Sed in exercitio virtutis commune certamen, omnibus eſt. imò ſi volumus Deum nobis ignoſcere; vult ut confortibus generis ignoſcamus, Et nobis non tantum dedit præcepta ſalubria; verùm etiam exempla reliquit efficaciora. Nec bonus Princeps aliud vult, quam ciues ſui ſimillimos. non poteſtate, at probitate: Illius enim nullum eſt commercium: hujus verò mutuum confortium. Ita dictum ſit de Leonibus, paullo uberius. Sed res poſcebat verba.

XI. HIEROGRAPHIA.

Si nulla foret Hierographiæ doctrinæ utilitas, quæ ſumma eſt: ut non ego ſed res ipſa demonſtrat. quemadmodum jam diu mecum, quivis & intelligit & colligit; ſumma tamen voluptas eſt, tot principum, non ſolum inſtituta; ſed & arcana. Quod enim cuique animo propoſitum eſt maximè; hoc cum evulgare, turpe ſemper ſit, nonnumquam periculoſum quoq; ita exponit; ut non minus tacitum ſit, quàm dictum. Nam in interpretatione ſemper eſt effugium. Quid ergò nos interpretamur? quia affectus ponimus, qui Menti maxima caligo ſunt: & adjuvamus, ſucceſſu atque eventis rerum. perſonarumque citra metum aut aſſentationum. intuitu. Et hanc voluptatem, magis volupem facit varietas. Quemadmodum igitur alia atque alia ſcenam, non perſonæ tantum delectant; ita imaginum & ſententiarum diverſitas, ſaſtidium levant. Hoc ſimiarum cauſa dico, quarum altera, periculum effugit: altera propinqua arbori & ſaluti eſt. Nam aut aſſentando, aut gyrando videtur ex Lyncis unguibus & faucibus ſeſe explicatura. Ita in omnes artes ſe vertit ſimia. Vt ſimilitudinis nos pudere non debeat. Fabula eſt, vulpeculæ narranti & jaçantanti thenas ſuas, ſelim reſpondiſſe: etiamſi ex doliſſe conſuta ſis tota, una tamen ſolertia, quæ his omnibus præſtat, te ſupero. Qua verò? dùm quærit illa; en venator, & canes, dicto citius circumdant vulpeculam, cato in proximam arborem, veluti ad aſylum, perfugi-

perfugi-

perfugiente. Nec in fabulis nec in historijs fortè Lynces venari simias, qui captant simias, Orfos in India Plinius, Strabo Prasios nominat. Iam hoc ab omnibus naturæ investigatoribus concessum, à Leoni appeti, in ægritudine, remedij causa. Natura ipsam pavere testudinem ut Erasmus, limacem ut Gesnerus, crocodilum. Sed sive Lynxi, sive cui alteri hosti potentiori illudit, intelligimus, quid Princeps velit. vult enim vim virtutè superari. Ad cujus sententiæ probationem pertinet, quod Catus in Ægypto simias venetur, mamonetum puta. Cercopithecuti vocant. Nam astutia simias, teste Isidoro, vincit. Idem de Pardali testatur Ælianus. mortem enim simulat, ut alliciat simias. Vnde Pardi somnium. ita enim & Panthera appellatur. tecta etiam pelle candida, & macularum notis pulchrè distincta. gradissimum spirans odorem, cujus illecebris, ut fere. quod volupe, dolosum est, non solas simias illaqueat. Hujus & simiæ concinnius fuerat duellum. similitudine vestis, deceptus Princeps, Lynxem pro Panthera cum, simijs commisit. Et foret jucundius spectaculum: ubi alter, alterum ingenio superat. Sed propositum fuit, in belluarum certamine, quantum solertia corpulentia præstet, declarare. imò virtus ut loquitur, violentia. Poterat comparatione Regum, sui & prisca temporis. sed minori invidia animantium ferarum. & Hierographi rarò Homines hominibus proponunt. Quod planè non liceat, ut vulgo volunt, id refellimus his libris, quos de Hierographia scripsimus.

XII. HIEROGRAPHIA.

Multum hic Princeps tribuit virtuti, & non injuria tribuit. Aut enim virtus à viro: aut viri, quibus Princeps imperat à virtute. & certè, nisi ut potestate, ita virtutè, parentes antecellat, debile imperium est. Aut enim parentes abnuunt, aut metuunt imperium. quorum utrum perniciosius sit; non facile dixerim. Hoc prudentes viri putant, nihil tutius ad diuturnitatem, benevolentiam: metum supra contemptum non esse. esse utrumq; capitalem Magistratui. accelerare ruinam, hunc magis. Est igitur causa fati, cur virtuti suam tribuat. Nam si nihil esset, in vel è virtute commodi; satis est quod deceat virum. imò virum principem, decori. Cùm autem sola imperium non modò cohonestet; sed & contineat; meritò Princeps, virtutis encomium repetit. Possit enim aliquis virtutem laudare quidem; sed in alios intuens, aut potentior, aut feliciores, rem laudabilem flocci facere: quarere alia principatus, aut regni præsidia, amplas fines, immensas opes. Cùm autem idem Symbolum; vincit vim virtus) alia similitudine stabiliat: Laurum enim digito ostentat, quam nec fulgur tangat, quam nec tempestas deformet, quam nec hyems defloret; isagoge vincit, nec principi, nec privato viro, bono, à potentiori viribus, aut opibus, quidquam esse metuendum. En, ut vernet, nec ipsa percussa, nec folia decussa. Quæ erant loco concrua, suo loco de lauro collegimus. Ex hoc habitu arboris, hic colligimus, non omnia in viribus consistere; at sua cujusq; virtute, sive animantis sive stirpis. Nec fides secundum Dei auxilium, quod omni in re, in primis necessarium est, viri virtuti? colamus modò virtutem, & tanti boni semina excolamus. Non est, nõ est, ô viri. quod paveamus temporis, aut timeamus hominum injurias. Tantum præsidij est in solida virtute: & mente à vitijs repurgata.

XIII. HIE-

Duces et Principes S. Romani Imperij
Guillelmus III. Dux utriusque Bauarię Comes
Palatinus Rheni

Renata Lotharingia Ducis
Bauarię Guillelmi III. uxor

Maximilianus utriusque Bauarię Dux
Comes Palatinus Rheni Eques Aur. Vell.

Ferdinandus utriusque Bauarię Dux
Comes Palatinus Rheni

Otto et Philippus Comites Palatini
Rheni Bauarię Duces

XIII. HIEROGRAPHIA.

P. Ovidius, duas Arctos esse tradit : quarum altera, urſa minor quin & Phœnice appellatur, quod à Phœnicibus obſervata primum ut Aratus tradit: altera Helice, à Græcis notata. Ad has curſum olim Nautæ direxerunt. Quid ſi celum interdum nubilum? aut noctu obſcurum? Amalfitani igitur, majori cum laude ſua, & utilitate omnium, Magnetis uſum invenere, & incluſere Helicen in puppi. Pyxis nautica in puppi eſt, ad quam, veluti ad normam, gubernator navim regit. Gnomon enim Urſam majorẽ commonſtrat, magnete tinctus, aut tactus, nec ante con- quieſcit. Sciopolum Mundi, à polo Magnetis differre: nec ubique eun- dem eſſe uſum Magnetis; ſed hic nihil horum tradimus, ſed tranſimus ad Hierographiam, ut delibate ſuffecerit. Miratur Pachimerius, πῶς συμ- ὑπαθεῖ μεγάλῃ τῷ τ' κελίῳ ἄστρῳ. Et eſt admiratione dignum; ſed al- terius loci & majoris ingenii conſideratio eſt. Nos minoris urſæ, cauſa, de majori diximus, & huc ſermonis tractu, ut ſit, huc de lapſi ſumus. Ad rem revertamur. Cynofura duce, obdurandum inquit, aut gubernator navis, aut Reip. Nam in conſpectu navis eſt, & ut navis Reip. diverſis, ut procellis illa, motibus agitatur. Cynofuram ipſe, una ſtella exhibet, quanquam ſint ſtelle ſeptem unius ſyderis. Hoc dictum ſit ne ignore- tur, non quod ad rem multum pertineat. Illud verò ad Myſticam tradi- tionem inquirendum, ſi ut Cynofura duce ferendum, quidquid mari eve- nire poſſit incommodi, ſpe commodi; ita Deo duce, quem haud dubie, ut aſtorum conditorem & rectorem intelligit, ferendum quidquid con- ditio humana aſfert incommodi, ſpe beatitatis ſempiternæ? Eſt enim hac vita, piena miſeriarum, Quam ſi non alia, melior, felicior, diuturnior, imò æterna vita exciperet; homine miſero & mortali, quid eſſet inter mor- tales miſerius? Extra omnem controverſiam Princeps, conſortes generis omnes, ſecum complectitur, & benè promerendi ſtudio, ad conſtantiam excitat, atque ad perſeverandum cohortatur. At ſui ſimilis in primis, Principes Nam non eſt nova, at perpetua, jam ab Heroibus recepta com- paratio gubernatoris Reip. cum gubernatore navigii. Et hercle Reip. veluti navis, qua vehimur in hac vita procelloſa, gubernante Magiſtratu. qui præ ceteris Conſtantia admonendus eſt, ut cujus motu & cives, & ci- vitas, quemadmodum Navis & vectores, regimine gubernatoris; ut nobis conſtet, quid ſequamur, quid evitemus. Sunt enim, ut in mari, vada & ſco- puli, interna: & externa mala, tempeſtates ac pirata; ita & in Rep. factio- nes interna, & externa, non ita tamen mala, impreſſiones hoſtium. Et ſi focii navales ac vectores, gubernatori obediunt: Imò malis ipſi cognitis ſponte occurrunt; haud aliter cives decet; & imperata Magiſtratus face- re & quandoq; antevertere ſtudio, diligentia & amore ſalutis publicæ.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Habemus hic, quod mens horreat atq; à verſetur omen, Mundum, cui mare dehifcit: aut ſi qua unda, Oceano major eſt. Mare enim à terra ſe- paratum non eſt, quod natura terram abiret, ſed reſecta mari ad ani- mantium ſedem, & hominis imperium. Globi, inquam, duo, in unum, coaliti. Extra Globum verò, Hippodromum aut Caradromum, quod æ- què abſurdum eſt, Non enim in aëre, aut decurritur, aut decertatur equis.

Jam nec in stadio, ne, ullo curriculo, medium Meta tenet; sed ipsa hoc, ut alterum extremorum Carceres. Hic in medio est meta, Pyramis excellior. si non hæc Pyramis, est palus, de quo bravium, ad concitandos animos, ostenditur. Hic profectò, cœlitus, ultra nubes scilicet, Lauream coronam Palmæ Rami, decussi forma incerti, sustinent. Erunt igitur fores ante obeliscos tres, Carceres: ex adverso, totidem obelisci Meta. Quid igitur Eques fertur concitato equo ad Carceres à Meta? *ἀνὰ ποταμὸν* quod ajunt? Quemadmodum enim secundo flumine facilius labitur carina; ita à carceribus ad metam decurrere, festivius est. Et hoc est, quod Mystra inquit, cum ait, Agnosce, dole, emenda, quasi, inquires, illum fatiget, juvenetq; ardor, vel furor. Si ludicro certamine delectetur, nescio: hoc ipse nec tu ignoras. seria semper, jocosa aut jucunda imagine regi, à Mystris. Et si furor est, non est recens, Heroibus receptus, Argonautæ enim certarunt in Lemno, ut Apollonius Rhodius tradit: Commilitones Achillis, in funere Patrocli: Æneæ socij in paternis exequijs. fabulosa sunt. Historica est Olympias, & ludi Græcorum alibi etiam & aliàs exhibere soliti, Parum quidam virilis. At hercle Martij Romanorum, in campo Martio Non sanguinolenti. Gladiatorij ludi, plusq; sanguinolenti erant. Erant servorū. Liberatorum erant apud Gallos. quorum patria aliquot descendens de Alpib; exhibuit Annibali captivi erant, Sed & Reguli anteq; ascenderet Alpes, de regno certarūt. In duellū corā Scipione in Hispania & Principes venerūt. Augustus quoque Trojæ lusum vel agmen reducere conatus est. Ita bellicosis gentibus, semper placuit, in arena prius exercere virtutem, quam in acie. Et certè quod joco didiceris; melius serio feceris. Hæc vindicandi ab opprobrio, vetustissimi instituti causa, quod imperatores Germani, legibus quibusdam finierunt, postquam privati duello ceperunt, ut Principes bello, litem dirimere, uberius produxi. Ardor enim est generosi impatientisq; indignitatis animi, non furor: si vel justiciæ defendendæ vel virtutis exercende gratia, arma summitur. Sed furor sit, postquam in conventu omnium Christianorum, Pont. Max. abrogavit. non illud virtutis praludium; sed vindictæ privatæ studium; quid animo occurreret Principi, quaris, cum retrogrado gradu. Equidem facit currere in Hippodromo. ludit in ludicro certamine, & illudit vanitati horum, qui de re nihili inter se certant: cum globi terrestris dimidium, non mare, sed mari favior Turca hauserit panē atq; abliguririt. Sunt offensæ. at quæ aut Reip. erant, aut Christo saltem condonandæ. Si populus Romanus, potuit exorare Pompeium & Crassum; ut in gratiam redirent Reip. causa; non permittemus, si hosti ignoscere hosti non possumus, vindictam Deo? Cretenses seditiosi natura, adversus hostem externum cōibant omnes. positis tantisper, quæ finiri non possent, odijs atq; simultatibus. Nos cum Turca conspiramus: & à Meta, vindictæ privatæ studio, ad carceres, jugum Barbarorum. verè carceres, lati decurrimus. O nos miseròs, licet o-vantes; imò toto terrarū orbe, & mari simul amisso, nescio quod studium imaginemur, quod nusq; nisi in terra est: nescio quod premium nobis promittamus. quod omne à celo depēdet. & non hoc, sed legitimo certamine petitur. Hoc mihi videtur, si quid aliud Lynceus aliquis viderit; ego, qui cecutio, nō refragabor. Mihi profectò subscribit Princeps, in Symbolo? Quid enim est? Agnosco. Non aliud, quam cognosce errorē tuum, quisquis es,

tam alieno à Rep. à tua, animo. Quid Dole? Dole aut tuam aut alienam amentiam? Nec aliud est: Emenda, quam muta studia & consilia, in melius. Hæc sunt, quæ Princeps dicit. An cum nostra sententia congruant, aliorum esto iudicium.

XV. HIEROGRAPHIA.

Insignia Mystas signant. Corona Laureatrum triumphantem decuit, quod in Parnasso uberrimè proveniat, & Apollini sacra. Ex cuius oraculo, principium libertatis p. Romani. quod Brutus rectè interpretatus, genitrici omnium telluri osculum dedit: & arrepta occasione, ex stupro Lucretiæ, extorres patria, Tarquinius egit. Boni omnis causa retinuerunt Principes aversi licet à libertate, non in triumpho tantum. Sed & in vestibulo. Ante fores enim excubasse & Cæsarum & Pontificium, auctor est Plinius. Quod igitur hic signat insignia, quæ superliminaria visuntur, non in solis Principum ædibus, nihil est insoliti, aut novi. Lothoringa cinxit peculiari de causa. Nupta enim Bavaro, in connubio constantem & perpetuum amorem optat, imò & floridum, vrnantem, semper sui, ut laurus, similem. Quod votum non tam Lauro celat; ut Symbolo intonat: cor unum & anima una. Sunt foeminae omnes, natura loquaciores: ut & viri futiles, senesq; rustici. ne miremur principem foeminam, longè aliam à numero, & extra numerum, in amore qui per se, ut Laurus crepitat, non iactabundam, sed exultantem. Quod qui damnat, omnium calculis damnaretur, si quid sancti juris, humani aut divini est. Non enim hic est impurus, sed geminus amor. sine quo, unius ætatis foret res humana: aut nos omnes spurij, ferarum more geniti, & genituri successores. Ponunt voluptarij in vaga libidine voluptatem: & proponunt incommoda Matrimonij. Sed quæ voluptas, quam poenitere sequitur? quæ incommoda, quæ molestia non levant, comoda uxor? & in quibus renascimur, nati atque adolescentes, tanta cum suavitate Liberi? Vxor molesta. Non omnis. & si quæ, in potestate tua est. ferae domantur leniri & virago potest. Si vitium tolli nequit; quit ferri. Quid sterilis? foecunda tu virtute, si liberi degenerent; id cave recta institutione. Quid si bonam spem mors intercipiat? Molestus ipse es, in exaggerandis molestijs Matrimonij. Quid si celum rueret? In terris versamur, non in celis. Ergo nobis excedendum è terra? Ineptus, non solum molestus es. Si sine illis esse possemus; quibus carere non possumus; nescio an esse vellemus, ita quas non debemus; volumus. & morbo aut probro contaminus nos: sus verò non sua quemq; uxor expilat, exhaurit, exinanit. cum opibus. tum veribus. Quod si uxor etiam, tui prodigalior sit, tua est. licet non probem, nec probam deceat. Ut enim viri est coacervare; ita uxoris custodire.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Eadem sententia non ejusdem Mystæ. Dignus enim matre filius, eodem animo est, in Matrimonio, re eadem. In eodem calice, par turturum, sub eodem signo crucis, statuit. & eadè pluvia perfluit, aut iisdem radijs lustrat. Quem calicè binè dextrè conjunctè sustinet. Et scribit, sive adscribit
Æternæ

Æternæ concordia. Turtures fidos amantes referunt : calix ritu Christiano convenisse testatur : Crux radijs clara, in omnem fortunæ casum consensisse demonstrat, *Ærumnæ* enim crux est : splendor verò, quæ sub cruce beatas Manus conjungere, est alibi in fœdus, alibi in amicitiam, alibi in contractum alium; hîc in matrimonij leges coire. Animadvertis, ut, quod à matre suxit, Princeps Bavarus expressit. Quod non absque caussa adjicio. *Isocrates* enim putat, Principes debere parentibus, non ita in potestatem, quæ fortunæ est; ut in virtutem, quæ longè spectatior, & illam aut dat aut corroborat, succedere.

XVII. HIEROGRAPHIA.

Quæ hîc Delphinum equitat? Deane? aut mortalis virgo? Nuditas, nec virginem nec pudicam vult. Exiit n. fœmina cum beste pudicitiam Sed ab opprobrio vindicat libra, insignæ præsidis, æqui & boni, *Astrææ*. Nam ut sua Magistratus habet, quò spectatior sit insignia; ita *Dij*, Deaque apud *Poëtas*. Præripiant inter Mortalis, alij alij honores. quæ res nostras sæpe quatit: & tandem, ut vereor, multumque equidem vereor, ex cardine excussa evellet. Inter Deos, non est fraudi, non est simulationi locus. Quæ itaque *Veneres* dedecet; decet *Astream* nuditas. Est enim *Astræa*, Iusticia: quæ tegi non vult. quod sub latebris plerumque latet aliquid, si non deforme, turpe, obscænum plurimum iniqui, impij; nihil sinceri, fucati multum boni. Qua de causâ *Athenienses*, nervos oratoriæ facultatis, ad fallendum comparatæ, *Præmium* & *Epilogum* inciderunt: *Lacones*, nullam partem orationis admiserunt. Et nostri non tam propter barbariem: nemo enim inter suos barbarus est; quàm propter justitiam, *Iurisconsultos* oratoribus subrogarunt. Sed hominum malitia, Iusticiæ præsidia, sacrosanctis legibus, si tamen hæ semper sunt sacrosanctæ, Iusticiam oppugnat. Cessent querelæ. Iusticia nuda, fruendi libidinem. habendi cupiditatem, potiundi furorem extinguit. ita; ut nihil sic adversentur voluptarij, avari ambitiosi. Omnes enim hi, latibula scelerum, cupiditatum perfugia, & clandestinos de honore, quem non merentur. conventus quærunt. satis operata, quæ sic defensâ *Astræa* est. Nunc alia dubitatio angit de plebe aliquem. id est, qui plebeio & agresti iudicio legit *Historiam*: *Pueros* legi (complures numerat *Plinius*) quos adamarunt, & reconditit veluti vagina, cultellis, tergo exceperunt, vexeruntque quò illi vellent. imò desiderio mortuos vita defunctorum. Nunquam fœminas, & causla in promptu est. Omnes, quos de navi deturbavit *Bacchus*, in *Delphinos* transferunt, viri erant. lege *Lucianum*. sive igitur pertæsi muliebris consortij, sive appetentiores novæ consuetudinis fœminas non amant, non recipiunt, non vehunt. Qui ergò *Astræam*? Quod *Dea* sit, *Dn. Magister*. Non est verum, si dicit *Magister*; quid respondebis. Quod æquum est, tu mentiris. Non intelligis, quæ legis. Fabula est, involucrum veritatis. Fingitur *Iusticia* à *Poëtis* *Dea*, ut vel hoc nomine auctoritatem retineat, apud *Mortales*. & est profectò divina, ac norma *Ævitatis* *Divinæ*. Quod autem *Delphinum* conscenderit; fugientis est. Mirum enim ut gressum ille acceleret. Quos fugit *Dea*? sui contemtores, *Homines* impios & injustos.

Quò tendit? Peregrè, si quos forte, his nostris vitijs impellutos repererit, At Poëta scribunt, jam dudum terris excessisse & recepisse se in cœlum. si fingere hoc Poëtis licuit: nunquam enim à cœlo abfuit, aut quo possët cœli, quo moventur stare duplici motu? Harmonia est, quæ in compagine, etiam in statione cœli. Licet & Principi Bavarie, vera de Iusticia comminisci. Certum enim est, & in vicissitudine rerum humanarum diligenter observatum, quod Siracides scribit. Regna de gente, ad gentem transferri, propter Iusticiam. Ita, ut fabulosè scribit Hesiodus, fatigat quarimonij & supplicij Iovem. Sed audiamus valedicentem nobis: Cognosce, elige, matura Quid cognoscam virgo? Me esse incorruptam. Quid eligam? Quod cernis præponderare iustum injusto. Quid maturem? ne momentaneo peccato, aeterna pœna te obliges. Hæc publicè omnibus: privatim dicta singulis puta.

XVIII. HIEROGRAPHIA.

Coram Deo & hominibus, fratrum concordia. Magnifica verò vox, & Principum dignitate digna. imò conditioni tam periculosè quàm optatæ alijs necessaria. non vox, sed quod voce expressum est. Plures enim loquuntur, quàm meditantur concordiam. Qui autem aliud sentiunt, ac loquuntur; nã sibi, ipsi malum accersunt. Nam etiam si adipiscantur, quod maximè volunt: se alterum necat, qui fratrem aut propinquum, regnandi causâ necat: & se ipse, perenni ignominia maculat, ne dicam, horribili exitio implicat. Aut enim non fert impunè tantum scelus: aut in posteros derivatur vindicta. Id Tyranni curant, scilicet. Sed curat Deus, violenta igitur morte Romulus perit, qui fratrem occiderat: & Cresus proavi flagitium luit, qui dominum interemerat. ne quis sibi licere in alios putet, quod in suos etiam natura sibi videt interdictum. Miraculo igitur in Hispania fuit olim trium fratrum in principatu concordia. ut fabulæ tres in unum contraherent, qui tricorpor habitus & creditus à posteris est, ea potentia, quæ ab Hercule, id est Deo. non homine dissoluta. Et medius fidius, ut discordia, omnia labefactat; ita è diverso, concordia, tenues etiam opes colligit & facit invictas. Sed Tyrannis, uti dicebas, nec curat pœnam, nec admittit præcepta. Nam & nostra ætas, fratrum, in eodem regno, discordiæ meminit, & defensionis populorum à suo Magistratu. Et in ipsa Hispania, in regno Gothorum, perpetuæ fuerunt lanienæ Principum. antequam tota Hispania, unius subiret imperium. Ita est. At quo plura sunt discordiæ exempla & mala; eò laudabilior & salubrior est, quorumcunque est, Principum concordia. Nostri Mystæ testantur Deum: nec quos poterant fallere, homines solos, conjunctissimorum animorum testes producant. Nequidquam sua hominibus probare nititur; qui se non potest probare Deo. Animorum igitur arcana relinquamus Deo, qui falli non potest, nec debet: & speculemur nos, quæ concordiaë dedicarunt fratres ac qua imagine, consentientem voluntatem nobis declararunt. Primùm habemus insignia, quæ quod eadem sint agnatis; admonent ejusdem originis, sanguinis & qui hinc merito flueret, mutui amoris. Deinde quod hæc necessitudo fallat plerumque; ad scutum adjungunt unam eandemque Panopliam. En, si non Cudo,
Galea

Galea coronata, cum Cono, in quo Leones, & alia terriculamenta; cancellis bucula. Inter Galeam & Clypeum, Lorica: aut thorax ferreus, non Pectorale tantum. Nostri enim milites non credunt Statio, nullum esse à tergo metum. Sed quid Panoplia una ad unionem animorum? Quod mutua defensio, ut tritum est sermone hominum, sit tutissima. Non hercle inopia Principum, qui ferramentorum. & armorum curam imprimis habent; sed copia amoris est. Planè igitur, ut Phorcidas Poëta fingunt. uno oculo & dente, plures cum essent, uti; ita germani isti fratres, unam Panopliam pingunt. Sed munimentum, hinc video, dicit aliquis, unum, quemadmodum istic unum oculum: Dentem verò hinc, id est, arma, nullum. Sed ignoscamus Plasta, Minimè vero, inquam ego. Cognoscamus potius diversitatis causam: nulla enim illius culpa; sed Principum summa æquitas: quibus propositum erat sese mutuò defendere: decretum offendere neminem. Ita non in se tantum justis; sed nec in ullum injuriis sunt, aut videri volunt.

os(f)so

Duces et Principes Savi Rom. Imp.

Joannes Casimirus Comes Palatinus
Rheni. Bavarie Dux

Wolfgangus Comes Palatinus
Rheni. Bavarie Dux

Joannes Georgius Comes Palat.
Rheni. Bavar. D. Co. Nollens.

Ricardus Comes Palatinus Rheni
Bavarie Dux

Antonius Dux Lotharingie Comes
Richemontis etc.

Gottfridus Bullonensis. Lotharingie
Dux. Viadementis Comes

XIX. HIEROGRAPHIA.

Casus mirus Casimire, si constanter & sincere agimus: inte non in-
 quiro. Nam vulgo constantiores sunt in malo, quàm sinceri in bono.
 Jam in malo pertinacia est, non constantia, si suis quæque nominibus
 distinguere & notare notis volumus. Et sinceritas, in malis nec est, nec
 esse potest. Principum altior mens est. eà te à multitudine secerno, i-
 deoque in annulo, cujus palam adamas: oppositum veluti punctum,
 geminæ dextræ claudunt, insignia tua gentilicia, quæ decussâ forma di-
 vidunt palma & laurus. imò quid velis video. vis enim familiæ benè-
 minari, pace & bello: ac simul omnibus patefacere, tuam in educan do
 nepote aut filio ex fratre, fidem constantem, & sinceram constantiam.
 Benè facis. quanquam enim amplissimum testimonium sit rectè & facti
 & decreti mens sibi rectè conscia; interest tamen Reip., ut at te nihil per-
 tineat laus tua, habere Principes, tantæ fidei, cum principatus esset, perfi-
 diæ præmium, verum integrum, & late resonans. exemplum. Nec enim
 in Macedonia Archelaus propinquis: nec in Insabria, Jo. Galacio pa-
 truus pepercit. & Principes nisi boni, quorum exitus horrent; horum fa-
 cta avide consecantur. Tantò pollentior est spes præsentis boni, quàm
 metus absentis mali, aut secururæ pœnæ. Ita nomini tuo consulo, se-
 cundum fata tua; qui meam æquitatem, in gratiam fratris mei, Carolo
 duci Sueciæ, commendasti, quanquam genuina sit hæc Hierographiæ
 tuæ non adulterata, interpretatio. Nam adamas constantiam, dextra-
 rum nodus, sinceritatem, cujusvis judicio significant. Nihil igitur
 gratiæ tribuo, sed omnia veritati: & ut tibi non assentior; ita conabar
 explicare, quod tu sentires.

XX. HIEROGRAPHIA.

Iusta, inquit Princeps, Tyrannorum punitio. & justè inquit. Quid
 enim gravius in eum statui aut dici potest? qui quarum custos & mini-
 ster est, leges aut instituta præclara violat? qui quorum caput est, artus
 suos, cives lacerat? qui denique, nulli parcit, in se, in sanguinem, in visce-
 ra sua audet infanda? Sed plebs hæc solet dicere, cujus libertati tyrannis
 adversatur: & Tyrannoctonis præmia statuere, statuas erigere. imò quos
 Tyranno aut casò aut fugato subrogat. Cæterùm si hoc agit plebs, cui
 ut agno adversus lupum, innatum est odium, metus, fuga, abominatio
 Tyrannidis, & dicit non absque gloria; quanta laus Principis, quæ po-
 testatem gravant invidia, execrantis, detestantisque vitia potestatis? Nam
 Regem novi ego, non ita olim vita functum: apud quem, capitale erat,
 non ipsi tantùm maledicere; sed dicere, quid à Tyrannis & de Tyrannis
 factum Historia referret. Certè illius, qui omnia ferè, lauda digna ges-
 sit, nihil ferè laudabilius; quàm cum de more, daret enssem Præfectò Præ-
 torij, hæc sit effatus: si meruero pro me, aut contra me. Ita Mystæ en-
 comium ex diversâ comparatione resultat clarius. Sed quò pacto scri-
 ptura Mystica, cum pictura convenit? Hoc tu videris. vides enim luctam
 Draconis, cum Elephante. Natura inter hos jecit discordiarum semina.
 ut ostendat nihil esse tam vastum corpore, aut validum robore; cui non
 aliud

aliud vel corporis agilitate, vel animi solertia ad versetur. Hic præter gloriam, & lucrum, ut fit, Draconem stimulat, feruens scilicet æstu, frigidissimum sanguinem Elephantis appetit. Hinc ex arboribus, ex ripis, insidiatur validiori. atque ex improvise correptum, lethali cingit cauda: & in ipsa nare caput condit? præcluditque spiritum (sequor Plinium) non spekte Pictorem. Draco tantus est, ut totum sanguinem capiat. Hæc aviditas igitur, ipsi draconi etiam perniciem affert, ut alibi quoque alijs immoderatio. Nam Elephas moribundus cadit & draconem ebrium obruit, moleque corporis elidit. Atque hinc est Græcis Milton, nobis Minium (Galenus & Dioscorides Cinnabari, neutro genere appellant) vel potius, ipse sanguis elisi Draconis: aut permistus utriusque animalis. Quid hæc picta, ad sententiam scriptam? Plurimum mehercle, Nam duæ feræ, simul cadunt: & quod iustissimum est, duo feri homines mutuis vulneribus occidunt. Eteocles in fabulis & Polynices in historia, & quidem ex oraculo, Philippus Macedo, victis non diu supervicit. Sine oraculo Casar non longo tempore superstes fuit Pompeio. Hoc unum me angit, quod Elephantem nihil humanius, nihil mitius, nihil indignius, ut cum dracone ne dum Tyranno comparetur. Quotquot enim de Elephantem scribunt; ea afferunt, quæ etiam nobis, & Principibus nostris allatura gloriam forent. Serpentes inter se, aut quas alias feras velim inter se commissas. Nam nec vastitas Elephantem efferat: nec Tyrannum potentia. at impotens sui animus facit. Elephantem nostra ætas & Belgium vidit, quem Rex Hispaniarum Philippus II. Imp. Maximiliano II. misit dono.

XXI. HIEROGRAPHIA.

Quacunque tandem forma, qui hoc loco & lucet & fumat; Lychnus est & quidem, stabilis, uti videre est: sunt enim & pensiles Lychni, arborum instar, ut hæc floribus, illi relucens lucernis. Candelabra vocant Latini. Etenim labra candelæ sunt. alveus scilicet cum margine, fomenti ignis. Non me fallit lampadem Græcè etiam nominari. Sed & pro face Pub. Virgilius usurpat. & candela non id modò est, quod est & dicitur; verùm etiam quod candeat, quævis lucerna planè, ut $\lambda\upsilon\chi\nu\sigma$ Græcè $\pi\epsilon\rho\alpha\ \tau\omicron\ \lambda\upsilon\nu\ \tau\omicron\ \nu\upsilon\chi\sigma$. Porrho si antiquior est alveus, an scapus, non facile dixerim. Video Vlisseem apud Homerum, quasi de trulla ferrea ligni segmenta incendere. Secamenta ejusmodi sunt Homero $\sigma\chi\iota\lambda\iota\alpha$ & fiunt ex sicca arundine, sed præcipue ex piceis generis arboribus, cujusmodi sunt, teda. larix. Ita ante utrumque videtur aliud fuisse, quod igni Vesta consecrarit. Nam ne deflueret oleum, labro opus: ut clarius luceret candela vel febracea vel cerea, candelabro est. Hujus superficiem Ægina, scapos Tarentum elaboravit. ut Plinius scribit. Quorsum hæc tam altè repetita? Et quædam non omnibus probata fortè? Jam jam intelliges. Clesippus fullo, à Gegænea accepit, gibbere, & alio foedus aspectu candelabrum immensi pretij, areum, in quo superaret materiam opus veluti arrham impuri amoris accepit. Ex fumo autem hujus candelabri, in lucem erupit, impotentia libidinis. quàm dùm Clesippus, vult inducere, Gegæneæ sepulchrum nobile construxit, per quod non exstaret
gratit-

gratitudinis suæ) sed æterna super terras, ut ait Plinius, utriusque de decoris, memoria duraret. Hoc quod vel legisset, vel audisset Princeps, cavet: ne quis in flagitio jactet: aut malum malo curet. Nihil enim aliud consequitur impudens excusatio, aut imprudens purgatio; quam quod fomitem probri, senescentem tempore, & fumantem modò, suscitet, hominum linguas acuat; & odium contentum infamiam inflammet. Si in re ipsa nobis convenit; de verbis parùm laboro. Sic igitur Lampas, si vis, voluit stabilem esse Mysta; ut meliùs te, velut in speculò cõtemplere. Quemadmodum enim stupeus ille; vel Xylinus funiculus (ellychnium Plinius vocat) in oleo natat: & nisi emungas ac subleves; mergitur, extinguatur, moritur ante diem; haud aliter nobiscum agitur. Et nisi marcescentis animi virtutes excitemus, à vitiositate repurgemus; in corporis voraginem immergimur, & vitam vivimus belluinam, quam frustra celamus. Tempus enim omnia ex solitudine, veluti ex caligine eruit, & collocat in luce, Caterum Ellychnium, ut vox ipsa indicat, non fuit semper, ex gossipio, aut qua stuppa; sed ex lychnide: Et verbasco aliisq; tomentosiss herbis, ut Matthiolus ariolatur. Est autem Lychnis, ut scribit Dioscorides, non igniaria solùm; sed & coronaria, floræ albæ violæ simili, sed purpureo. Expetià virginibus ad corollas scribit Matthiolus. Quod quùm scribit, superiori nostræ sententiæ subscribit. Nam quàm volunt impudicitiam floribus tegi nonnullæ veluti fumo; hanc in luce ponunt irritatæ hominum linguæ, offensâ oculorum. Quod opus est verbis? semper flamma Sumo proxima est, ut ait Plautus. Quod tanto applausu ait, ut in proverbium abierit: significat enim lepida similitudine, malum in tempore evitandum. Non posse melius evitari, Erasmus adjicit; quam si evitetur occasio.

XXII. HIEROGRAPHA.

Quemadmodum fabri fabricando; ita nos tractando Hierographiam, Hierographi fimus. Taceo de Symbolo, quod jam lippis & tonsoribus notum est; ipsum Hieroglypton, suo quisque Marte, enodarit, qui modò in memoriam revocet, quæ hætenus memoriæ mandavimus. Nani Principis insignia, non jam primùm, annulus, cujus pala adamante lucescit ambit. Et ante visî, intra orbem rami Palmæ & Lauri, Spem enim concipit de æternitate stirpis, quod valde Principibus familiare est: dùm insignia generis, in insigni perennitatis collacat. Item de gloria, cum in pala animum magis, quam lapillum, indomitum locat. Quin & de victoria, quæ lauro signatur: & placabilitate, Quæ Palmæ est, indicis justiciæ. De hac spe, ne desperet posteritas; Symbolo, veluti aculeo instigat: In via virtuti nulla est. Habemus æmulos virtutis, invidos potestatis. Video, prævideo. Quò plures invidos; eò simus ad rem nostram attentiores. Quò plures æmulos; eò in virtutem incumbamus diligentius. Rectè, sed tu videris nos ad majora impellere. Quod non tantùm justæ diligentia, sed & majoris audaciæ fuerit. Ita est, ait. At virtuti via, nulla est via. Deo præfertim auspice & auctore. Maçte isto animo ac sententiâ Princeps, Nihil enim videris injusti vel affectare, vel concupiscere. Si Deum proponis tibi & posteris ducem, Nam stolidi de se suisq; opinio, multarum sæpe & gravium ærumnarû origo & causa existet. Nec obstant quæ protestant exempla,

exempla,

exempla. Etenim non licuit Cæsari Borgia; quod Iulio Cæsari licuit. Benè precari tuis, per nos etiam tibi licet. Sed quidquid ortum est; hæcenus occidit Pelidæ Æneidæ, occidētq; qui regnant & reguntur. Nam aut fortuna deserit virtutem: aut hæcillam. & nihil in caducis, potest esse sempiternum. Quod hîc quaris, si quaræ, in cœlo inveniens.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Domine vias tuas demonstra mihi, inquit Mysta: & lucente nocte, Septentrionibus scapham, ut vides, subijcit, sine ut apparet, vectore gubernatore, remige. medio mari, procellosoque. Quid? quò vult? Inprimis Symbolum, sententia sacra est, & sancti auctoris, nec ad legendum nobis scripta tantum; sed & ad repedendum eodem animo, in eodem discrimine, relicta. Deinde sive in terra, sive in mari versamur; mille periculis expositi sumus: & plusquam decumanis jactamur fluctibus. Non opus est demonstratione, in his, quæ cernimus atque experimur. Postremò cum tam incerta nobis consilia nostra sint, quam de quibus consilium capimus, eventa; multa quidem effugere possumus; sed aliud, quam Deum, asylum non habemus. Ex his, quid scapha, Princeps, & quò velit. Scapha enim, corpus est, quod sine remige, sine gubernatore, animus hominis, qui sub visum non cadit, vehit. & ut illa inter procellas & scopulos fluctuat, incertum, quo eventu; ita & Homo, qui nihil aliud ferè est, quam corpus (aut animatum dicam? qui omnia corporis cupidis expendit, & impendit? in varijs periculis & erroribus versatur. ex quibus nulla alia evadendi ratio est; quam veluti ex sentina, è corporeis voluptatibus gravius, quam ulla sentina olentibus, ad unicum salutis sydus, oculos attollere, Filium Dei, Iesum Christum. Tam piè ego ex sententia pia, de Principis sententia conijcio. Et quid aliud vellet, cum nulla sit alia salus? aut quò vellet, cum nulla alia sit, ad salutem via? ut omnia nobis obtingat, quæ homini mortali possunt esse inoptatis; & homo ut appellatur, mortalis: ac cetera omnia, quæ nulli tamen mortalium obtigerunt, cum vita finiuntur. Homo autem, natura illa digniori & non mortali, nihil mortale, sed infinitum quid appetit & confectatur. Id quia in terris non invenit, percunctatur eum, ubi quarat, cujus bonitas infinita, potestas aterna, majestas summa.

XXIV. HIEROGRAPHIA.

Nulla re animus sibi malè conscius, impotens sui aut levis, & magnarum illicitarumque rerum cupidus; quam successu & eventu, angitur tabescit, ac torquetur. Nam vir constans, securus est sui: & vite integrum nihil, ut omnia cardine moveantur, perturbare potest. Transit tamen, sollicitudo, ad homines non extremè perditos. Hinc auguria, auspicia, sortes, oracula: & si quæ alia sunt divinationum genera. quæ non tantum privata curiositas invenit; verum etiam publica anxietas recipit. Quod si caverent homines, in vita ne peccarent: in consilijs ne errarent. imò recordarentur conditionis suæ, suarumque rerum; non anticiparent animo molestiam, aut nihil profuturus se macerarent curis. Si malè

malè fecisti, aut facere deliberaſti; quid ſperas boni? ſi benè, quid metuis mali? Nam ſi votis reſpondet eventus; eſt quo gaudias: ſi repu-
gnat; non eſt quod magnopere doleas. vacare enim culpa, ut ille ait,
magnum eſt ſolacium. Bona verba. Deus ipſe Patres admonebat futu-
ri, Magnum beneficium. Sed ſi fuit privilegium; quid vis? Noſtrum e-
nim eſt leges accipere, non dare. Iam non fuit privilegium, quod ad
nos dimanat: ſi benè interpretari poſſumus, Et multa providentiæ di-
vinæ, prudentia humana percipit, ſi ſuo manet loco. Godefridi Biliônæi
cauſſa hæc dico, qui oratione Urbani VI. Pont. Max. (qui graviter Reges
& Principes Lugduni increpuit, quod Paleſtinam ſinerent à Saracenis te-
neri: & ubi pietas nata eſſet; dominari pietatis hoſtes) ad pium & juſtum
bellum exitus, dux juſte expeditionis fuit, nemine Principum cauſſante
longam à domo militiam, nemine privatorum detrante itineris diffi-
cultatem, vincere enim omnibus propoſitum erat, aut in conatis mori.
Ex hac conſtantia, ex hoc conſenſu, ex hoc ardore, eadem omnibus ſpes
erat, ne miremur ducem tam elato animo. & in pacato & hoſtico fuiſſe.
Accellit in obſidione Hieroſolomitana, res non admodum magna, quæ
duci, videretur, felicitatem & victoriam portendere. Præter volantes fortè
tres apodas arrepto jaculo, trajecit uno eodemq; icſtu. ſtupentibus mira-
culo rei commilitonibus, & erat herclè ſtupènda, non defuerunt auſpices.
qui certam victoriam gratularentur. non dextero ſolùm, verùm etiam
fortunato duci. Sapientiores, non auſpicio, ſed argumento, ceperunt rem
expendere: & de felici jacſtu jaculi diſputare accuratius. Caſunè, an cer-
tiori conſilio, providentiam vocant; telù ita feliciter cecidiſſet? Atq; hinc
eſt Symbolum ex Poëta ſumptum: Dederitne viam Caſusve, Deusve. T.
Liviùs pravam religionem appellat, quæ minimis in rebus, Dei providen-
tiam collocat: cùm refert prudentiſſimũ ſenatum P. Romani, viro, quem
ſano iudicio legerant, aũdito ſoricis morſu, Magiſtratum abrogari. Ve-
rùm enim vero, ſi omnia fiunt, ut fieri aliter nihil poteſt, quam cauſſis an-
tecedentibus; & minima ſuas habent cauſſas, quæ veluti per gradus, ad
principem cauſſam aſcendunt, ſine ulla cõtumelia, imò cum laude, omnia
moderantis. An nos benè vertamus; alterius quæſtionis eſt, imò nul-
lius. Conſcij enim ſumus nobis ipſi, noſtræ inſcitix & ſuperſtitionis.
Pomponatius oſtendit, vertere nobis, quò lubet, licere: non interpretari
ſolùm; quod Homo ſub Luna, præſtantiſſimus animantium, ut habet li-
berum imperium; ita & liberam oſtentorum interpretationem. Certè E-
paminondas, cùm antè Leuctricam pugnam, varia eſſent oſtenta, miſſis
faulſtis, infaulſta proferens. & hæc, inquit, faulſta erunt, ſi vos viri Chaldæi
ad tabulam cœli, nos ducunt. Si ultrà, manum de tabula, inquam: Nam
Magiſter a deſt Deus. cui ſervire, & juſtam cauſſam commendare; ſecuriſ-
ſimum eſt de rerum eventu, augurium. Sed peccata fiunt, & quæ Deus
non vult: Privatio ſunt, non exiſtantia. Hæc quærimus, & ſtudioſius, hoc
ipſo peccamus. Non enim magis ſenſus, quæ ſupràma cognitio cetero-
rum animantium eſt, ſentit, quid ſit ratio, qua nos illis præſtamus; quam
ratio, quid ſit intellectus ſimplex. Hinc David noſtræ audaciæ occurrens,
Iudicia tua, inquit, Domine, abyſſus multa. Et verè in caliginem inci-
dimus; quoties ad inacceſſam illam lucem accedimus. Quemadmo-
dum noctua offendit, ſi quando in diurnam lucem impingit. Qui non

necessaria, nequidquam quarimus queremur justius de nostra, non dico, ignavia: nunquam enim magis exercita est disciplina militaris; sed cæcitate, qui videmus Barbaros nostris cervicibus imminere, si tamen videmus, & odio partium cæcutimus. Quod si revivisceret Godefridus & successores, cum tot præclaris Heroibus, qui hostem barbarum & immanem, per tot locorum intervalla, ultra petebant mare. Et viderent nos mutua discordia in mutuam perniciem conspirare; ac Turcam non minus barbarum, immanem, ac Mahemetanum, recipere intra viscera Reip. Christianæ, quos gemitus, quæ suspirea, quos singultus ederunt. Nihil est illis beatius: sed & hoc beatiores sunt, quod tristi isto & lamentabili oculorum spectaculo careant, Memor majorum,
 Dux Mercurius accurrit. Quid non concurritis
 Christiani, & vos memores majorum?
 Dolore impediatur, ne pluribus querar.

Renatus Lotharingie Dux. Filius
Friederici Comitis Vallemontis etc

Margaretha Lotharingie Ducissa
etc

Margaretha Lotharingie
Ducissa

Carolus Lotharingie Dux. etc Comes
Vidementis

Geberhardus Dux Brunsvicensis &
Lunenburgensis

XXV. HIEROGRAPHIA.

Fuerunt jam aliquot Principes foeminae, quibus Pavo in deliciis fuit, aliis atque aliis de causis. Hæc ut ex Gallico Symbolo, uti audire est, quod formæ venustati, integritatem fidei, & constantiam amoris, erga maritum anteponat. Explicat Pavo caudam, laudatusq; gemmantes expandit colores. Et de industria, umbræ quosdam repercussus, ceteris, qui in opaco clarius micant, conchata quær it cauda. A diverso ceteros Sole, quod sic fulgentibus radiant. Gemmis superfusum aurum diceres. Opius majori arte descripsit, quàm plastes scalpsit. Huic tamen, si ve venustati, si ve opulentiæ, aut imagini divitis, formosæ & inclytæ proavis foeminae nam & hoc, Junonis dare, creditum, cujus Pavo est) pudicitiam in fide maritali antepōnit, & non injuria antepōnit. Quid enim matronæ reliqui? ut illa dicebat, quæ stuprum violentum, morte voluntaria punivit, amissa pudicitia? Quid verò miserius, prostituta conjuge? sic mysterium Heroidis interpretor. Nam Pavo alias animal malevolum; & antequam Pavo, Argus, in suspitione pellicatus, serviebat Junioni. Quorum hoc Ovidius, illud Plinius docet.

XXVI. HIEROGRAPHIA.

Cum Livia Drusilla pacta esset Cæsari Augusto, aquila sedenti sub dio fortè, gallinam conspicui candoris, in sinum abjecit integram, quæ rostro teneret, Laureum ramum, suis baccis onustum. Res nova, ut erat, visa; & consulti aruspices, qui Gallinam jusserunt ali: Ramum seri. Id factum est in villa Cæsarium, quæ abs re vocaretur, ut scribit Plinius, ad Gallinas, mireq; ne mus provenit. Unde Cæsar postea in triumpho, quem successores secuti sunt, non modò coronatus est, sed & ramum virentis lauri, tenuit manu. Et Heroïna hic nostra, ramum baccis gravem, non serit, at facum ostendit, Hoc Drusilla longè felicior, quod sobolem non laurum propagavit, quam ubertatem stirpis suæ, cum laurei surculi miraculo comparat: Et se consolans inquit: si me fata vocant; en generosa soboles, in qua me vivam: quæ me non sinit mori: cujus præsentia, me desiderium, marito leniet. In quam qui intuebitur, me non magnopere desiderabit. Hæc enim nos nil vetat ex paucis colligere; quæ pluribus enunciare, genetrici erat turpe. Nam & suos simia, cum nullis, catulos comparandos putat.

XXVII. HIEROGRAPHIA.

De Palma, scribunt Theophrastus, Dioscorides, Plinius. alii, Quoties jam nobis Hierographi, materiã scribendi renovant? Palma, quod ad hanc Hierographiam attinet, victoriæ Præmiũ semper Græcis, in celeberrimis istis ludis, Olympicis, Pythiis, Nemeis & Isthmiis fuit. Licet n. pecularia essent victoriæ præmia, oleaster, pinus, pomum, apium; tamen mos idè omnibus fuit, ut ubiq; locorum, palmã manu gestarent. Hæc apud Pausaniã leges: illud ex uno Græco Epigrãmate habemus. Palmæ autè is honos habitus est, iudicio Plutarchi; quod oneri non succumbat, at gnaviter resistat. Unde etiam ad Latinos transit: Palma in medio proposita est. Et hoc mihi palmariũ, Hæc relatu nõ indigna, nec scitu in jucanda; si, ut fit, visa tantũ palma,

palma, recenserentur. Nunc ad Symbolum planè pertinent. Nam Herois, quæ per coronam duos, Palmæ ramos, id est se cum marito trajecit, Palmæ instar florentes, licet de corona & majorum opibus certemus, & in periculum veniamus aliquando, quo pacto quinquertioni, & cuius ad gloriam accincto evenire solet; tamen non cadimus, quod iusta cuique sit rerum suarum defensio.

XXVIII. HIEROGRAPHIA.

Nihil hæc à proxima discrepat; quàm quod sublatum diadema: subjectum M. prima nominis littera, & gentilicium Liliū, inter decussim formam palmæ atq; diadema. in tanta propinquitate loci, & similitudine Hieroglyphici (Symbolum enim idem est) nihil addam

XXIX. HIEROGRAPHIA.

Legere est apud Suidam, Crucem esse, signa duo, ad rectos angulos devincta, ac connexa: & in Serapidis templo, dum fama Deorum, impetrante Theodosio, subruerentur, Hieroglyphicas litteras inventas esse inter quas figura crucis celebraretur, quam salutiferam asseriebant, qui salutem oppugnabant. Tantum tribuebant Ægyptij, auctoritati majorum, & sacrarum litterarum testimonio quod Eusebius ni fallor, luculentè scribit Christiani etiã, nascenda Ecclesia in æde sacra colebant crucem. Nam his id obijci Tertullianus contra Gentes, testatur. Constantinus Magnus, laborum in formam crucis augustiorem transmutavit. ut Prudentius non suaviter minus, quàm pie canit. Et antè, suppara, faciebant omnia signa Romanorum, cruces. quod etiam ex patribus quidam, respondet Paganis. Trajecto enim ligno erant pendula. Vbi crucem non solum in templo colore, aut in signis in umbrare; verum & sub diu efferre, & palam explicare licuit, quanquam & Constantino fulsisse de coelo, memoriæ Proditum sit; cruce non signa tantum, sed & milites, sua quisq; cruce signatus est. imò & cruces celitus lapsas, in vestibus hæsisse, cognitum est. aut comburamus annales; & lucem temporum, Historiam, tenebris involvamus. Nec ante Vrbanus VI. Pont. Max. Christi gloria, ad pium bellum, Christianos potuit impellere; quàm salutiferum signum tolleret: & Crucem, velut, ex erario proferret. Ergo & militum classes, variata cruce, distinctæ sunt: & vetitum Lege, ne sculperetur humi crux. ne cuius signum est, ejus Majestas lederetur. subjecta ea pedibus, quasi ad ludibrium, conculcanda. Ceperunt ut, degeneratum à majoribus scias, averfari etiam Christianorum quidam, quo signo, Christi & Christiani nominis perpetuum hostem, Imp. Julianus, quem transfugam vocant, fugari in suo delirio cognovit. Respuunt enim piæ aures: quo responso, Diaboli mancipia. non sacerdotes, factum purgarint. Si crucem non averfantur; sed pictam crucem, cur non & scriptam? Nam memoriæ causa, uti pingitur; ita & scribitur. Jam pingere latius patet: & cum litteratis, rudes litterarum, complectitur, quod maximè Idolis, in festus, Gregorius Papa, solerter observavit. Secuta est, quam Papa maximè vitabat, Idolomania, inquit. Aliqua nè igitur honoris species

cies est, quæ Christo pro nobis cruci fixo, non debetur? Non n. lapis, aut lignum est, cui honos defertur; Sed qui pictus aut sculptus intelligitur, quod in pictura notant; id Seb. Francus in scriptura, censoriè perstringit. Cum enim libros sacros haberent omnes, in ore & manibus. ac ne effluent, religatos de mensa, compedibus; dixit, jam istis volumen hoc Idololum est. quàm verè aut piè, non disputo. Nam insipiens sapientia est, divinis rebus illudere. justè non possum negare his, qui submovè ab oculis hominum, quod homines Christianos maximè in arumnis erigat: in felicitate sedet & quo nihil denique salubrius est, vel rei. vel spei nostræ, commonefaciat, in hac vita lubrica & infelici, vitæ & salutis sempiternæ. Nam si albusus culpatur; quis usus, amabò, lectionis sacræ? Quæ profectò sequi deberet lectionem, dilectio ut apparet, nulla sequitur; sed, odium, rixæ, bella quæ à dilectione Christiana, & cruce Christi omninò aliena sunt. Hæc pro Principe dicta sunt. ut cum ipsi, tùm successoribus, bona cum venia vicinorum, liceat retinere Crucem, qua Christus primus: Constantinus Magnus deinde: postremò Godefridus Bilonius splendide triumphavit. Nam Godefridus non postremus ex majoribus Mytæ, sub signo crucis, magnificum egit triumphum; sed æmulatus gentilem, ex Regibus Lusitanæ aliquis, uti in Symbolis Regum, meminimus observatum.

XXX. HIEROGRAPHIA.

Sylvanus iste, Spero invidiam, inquit. & quis, inquam ego tibi invidet? undo, egeno, seni? Miseria te tua, invidia liberat sed quod invidia vox ambigua sit, & tam in eum cadat, qui invidet, quam cui invidetur; utamur invidentia, quod M. Cicero dictum censet, à nimis videndo fortunam alterius, ut alter alterum intelligat hæc principio sermonis nostri, dicere libuit, Qui igitur in te, tuamq; fortunam intuetur; quid tibi ò mortaliū miserrime, invideret? Me quidem miseret tui. Tantum abest, ut invideam, Malignitas hominum, invidet beatis, & se melioribus natura fortuna, aut industria. Quis tibi vir rusticane? aut quid invideret? si tua te nuditas, rusticitas, sordes oblectent; fuere istis tuis delictijs, tibi per melicet. Ego enim malim mihi invideri, ut cùm Pindaro sentiam, si non loquar; quam mei misereri homines. An hoc de effert? quod Principis feras insignia? Næ Rusticus es Rustice. Nam & Asini sacra portant, Deorum, non Principum mysteria. Quod qui videt; non invidet, si sanus est, at ridet vanitatem. Et quis non rideat homines ad omnia ineptos, cæco iudicio fortunæ, à Principibus adamari? omnibus consilijs adhiberi? cuius negotio adaptari? Ego certè risu disrumperer; nisi risum cohiberet, merus de Rep. de Principe, de salute. quæ salva esse non potest, insanis hominibus credita. Quid cum Sylvano stomachor insonti? nec horum rusticorum & agrestium simili? qui undi virtutibus, operis sunt opibus & honoribus? Nuditas enim hujus, significat animum syncerum Principis Brunsvicensis: & generis ducum vetustatem. Nam synceritas regi non vult: & fama est homines quondam, sola virtute coöperatos, in sylvis vagatos aut silæis abditos, vitam egisse, quam felicissimam ducebant, liberam & insontem. Ita de Sylvano nostro opinemur. cui

ut credidi insignia ; ita & mandata dedit, ex corde suo, veluti ex solitudine: quod enim nemo tam opacum, tectum, solitarium? sententiam enunciandi: sperno invidiam. Quanquam enim nec Principis viri, nec privati sit, contemnere, ut M. Cicero indicat, quid homines de se sentiant, ac loquantur: cum nihil ulli pretiosius fama sit: & nihil Principi periculosius sinistra de se opinione concitata: tamen magni, constantis & digni Principe animi est, rumusclos & malignos de se hominum sermones despiciere: si falsi sunt, tacere, si veri. Spreta enim invidia, ut contentiosæ mulieres, conticescit. Alcibiades cum nec eluere, nec negare facta posset; insuetæ magnitudinis canem emit, & solutum per urbem vagari finit. in quem cum ab ipso & linguæ & oculi averfi essent, nunciantibus amicis, hoc inquit volebam. Philippus Persei pater rex Macedoniæ, Heraclidam probris & criminibus oneratum in custodiam conjecit: & omnem à se invidiam avertit. Ita publicè & privatim ars, conciliandæ benevolentia, aut odij effugiendi, inventa est.

Ernestus Dux Brunswicensis & Lunenburgensis

Ioannes Guilielmus Dux Brunswicensis & Lunenburgensis

Ericus Dux Brunswicensis et Lunenburgensis

Henricus Dux Brunswicensis et Lunenburgensis

Julius Dux Brunswicensis et Lunenburgensis

XXXI. HIEROGRAPHIA.

Quis hic, qui vix ex Ephebis excessit? nondum enim vel tenera lanugo, mentum vestit: Qui subjecit pedibus crocodilum? Lacertæ similitudo ostendit. Et confidens non ignavia: hoc enim cogitare nefas est. In experimento tantæ virtutis. Ac me hercle, ne fessus quidem labore: Nihil certè æstuat (destructo ense, & objecta parma, vim non modò propulsaturus? Sed & facturus. Justiciæ causâ: Fortitudo enim virtus est pugnans pro aequitate, & civium commodis) videtur? Ernestus Dux Brunsvicensis, meo iudicio: at Principis sententia, Justus Hoc enim Hieroglyphi Symbolum est: Justus non derelinquetur. Quis ille justus? Christus solus. Quem ne capitales quidem inimici, ullius criminis in simulare in convictio, nec accusare in iudicio, qui omnia auderent, ausi sunt. Nam effectatio regni nulla erat: Et si quæ fuisset; non fuisset injusta: Est enim rex cæliterræ; non jam modò, quod meruerit virtute; sed quod condiderit providentia, & regnat semper prudentia. De templo calumnia erat. Et si de templo Salomonis, & non corpore suo, unico sacrario aeterni Numinis dixisset; non poterat momento temporis, XXXX. annorum lapides restituere? qui orbem statuit ex nihilo, & tot sæculis conservat? Non opus est verbis in tanta veritate: Et est opus, in tanta diritate temporum. Me miserum? in quæ tempora incidimus. Sed vindicat se aequitas, ab iniquitate: Et erit veritas semper superior falsitate. Secundum Christum quis sit justus, non reperio. Nam, ut navus in pulchro corpore; sic & inter virtutes germinant vitia: Quæ nec Historici negare, nec Poëtæ dissimulare possunt, in vivis illis, ut Tacitus loquitur, virtutibus. Christus etiam conculcavit caput serpentis, ut vates cecinerant. Tenera quidem palma; sed non incruenta victoria vicit. Ita ad spiritale certamen Hierographiam transferre, si libet, licet. Et non tantùm licet, verùm etiam decet. Laudare enim Deum in primis par est. Servato igitur decore, Christo; mihi videtur Dux, in iusta belli causâ, nullam hostis vim reformidasse. Imò jam debellasse, & sub pedibus habere pressum. hostem præ ceteris formidabiliorem. Crocodilus profectò infestissimus natura quædam Homini est ut omnes tradunt. Ad duodeviginti cubita excrecere Plinius scribit: Et paullò post, sui immemor, accrescere, quo ad vivit. ut cunque est. fera Homini infesta est. odium auget, gulæ irritamentum ita appetens est humanæ carnis. Et fortè nullo odio; sed à cupiditate trahitur: luget enim mortuum, Unde Crocodili lachrimæ. Bellum quoq; inter homines, ut odium accendat, cupiditas, fovet. Nec tam infestus est homini Crocodilus aut ulla alia fera; ut homo. Hæc ad comparationem, Et quemadmodum nullius hominis tantæ sunt vires: quas alterius non adæquet vel fortuna, vel virtus; ita etiam falsamenta homo invenit contra morsum Crocodili. Nectrochilus modò & ichneumon, partit vices, crocodilum opprimunt. Tantilla, tantum; verùm etiam, Delphin, ulcus nostras vices: Et nostri generis. Tentyritæ. Sic appellantur homines, ab insula, quam habent, mensura corporis parva; sed præsentia animi, in hoc tantùm mira. Terribilis, inquit Plinius, hæc contra fugaces bellua est, fugax contra insequentes. Adversum ire, hi soli audent. Quin etiam flumini, dorsoque, equitantium modo, hærentes, veluti frenum,

num, hiantibus resupino capite ad morsum, clavam injiciunt, dextra ac lava, tenentes extrema ejus utrinque in terram agunt captivos. Imò olfactu homuncionum, ut Pfyllorum, serpentes fugantur. Ita nil vult esse natura, quod nequeat vincit. Et naturæ parens, exigua sæpe manu, immensam edit validissimorum hostium stragem: Ac multis seculis tyrannidem constitutam, momento temporis, eruit à fundamento. Hæc ad plenioram comparationem. Ut Hierographia Principis, quæ oppido ingeniosa est, pronius intelligatur.

XXXII. HIEROGRAPHIA.

A belli gloria semper benè audiverunt Principes Brunsvicenses. Sed hæc magno & difficili labore paritur. Mars enim communis est: Et alea belli incerta. Quocirca ne aut ipsi terrerentur periculo: Aut suorum aliquis, fractus animo cederet vel hosti, vel necessitati, Præconem Majorum, Sylvanum, cum insignibus, ex quo vestem facialem non induit, negligit verbenas mittit qui, quasi de rostris, de hoc tumulo, sublata voce clamet: Ex duris gloria. His tribus, quod ajunt, verbis, omnes, contemptis laboribus & periculis, ad audendum concitari posse, Dux putat: sui enim similem quemque unusquisque existimat. Et ducis similes, sine controversia, incitantur. Tanta est animis magnis insita laudis cupiditas. Nec olim erant pretiosæ, sed honoratæ, victrices coronæ. Poëtæ fortium virorum præcones, de vili hirco certabant, aut qui hirco etiam vilior est, de populi applausu: Quid enim vilius iudicio Multitudinis, in qua pauci sapiunt, plures dominantur? ubi pretio ducitur virtus; vir non est virtute præditus. Commiscuit, veluti torrens quævis absque discrimine, Poëtæ cum Principibus. Verùm non hos tantùm quorum ingenia, viribus corporis, aut fortunæ magnæ adæquat penè, gloria quædam titillat; sed & famæ quoddam desiderium, per omnes officinas pervadit quoque. Ut in libellis de fama conamur enarrare. Non igitur surdis cecinit Sylvanus; sed animos omnium commovit, & vel famæ, vel gloriæ studio (magnum inter hæc discrimen est, accendit. Ut, si pluries prodierit in proscœnium, non modò benevolè, sed & attentè audiendus sit. Ita evenit sæpe, ut, à quo minimè exspectes; in eo, digna maximè spectatu spectes.

XXXIII. HIEROGRAPHIA.

Non est hic Corytus, aut Pharetra; sed arcus & Sagitta, in promptu sunt, imò in crena hujus, illius nervus. Omisit Glyptes, alas non uncinum teli: Quæ manus lentet arcus cornua, non est, quo quæram: Robusta enim est; sed quo collimet (scopum enim video, & si aërem ferit, nequidquam ferit) jam jam cum jaculaturus videatur, cujuscunq; tandem manus est, lubet observare. Me moræ aliquis impatientior, non attendet ad id quod faciet; sed dicit sagittarius. Nam licet telum sit, ut appellatur volatile; vox tamen antevertit. Quod cunctatiorem facit prudentiorem virum in dicendo. Non enim ut telum, dictum revocari potest. Et nos, si placet, audiamus. Nondum enim manus dextera laxat nervum. Sic ad astra, itur. Ipsi suppleverint, qui sapientes viros antè audiverunt. Ut fieri

feri necesse est, in longiori vitæ curriculo. Habet igitur alium scopum sibi propositum, quàm ego rebar, hoc exiguo inditio: & aërem non ferit; at cœlum petit, non vi; sed virtute, in quam nisi omnes animi & corporis vires intenderis: verè aërem feris, & frustra laboras. Militaris & erudita Ducis Erici sententia. Quam factis longè accuratius, quàm dictis aut pictis illustravit. Hic enim ille est, qui labentibus fere omnibus collegis, fidem Regi Catholico servavit. De religione taceo, quam non mutavit.

XXXIV. HIEROGRAPHIA.

Magna me tenet admiratio, legentem & videntem ista. Verè enim sunt Hierographiæ: & aut oracula Prophetarum, aut ex ore sequacium missa. Tantumne potest, accepta à majoribus, & retenta, in Deum pietas? Cum Austrijs Principibus, in amicitia, tot mutuis beneficijs obligata, animorum constantia? Miror & admiror legens & videns. Henrici animus & major & lucidior. Neutri enim fortunæ succumbens. Imò & in adversa se jactans, qua alij torpent, aut non viriliter se gerunt. Exemplo sit Achilles, in nece Patrocli, non ut Heroem decet sese, quemadmodum Plato reprehendit, testimonio Homeri, gerens. Hæc mediisfidius fortuna æquiori, sine gemitu effudit. Visitavit nos Oriens ex alto. Cujus verba sunt, nemo ignorat. Nam Sol æternæ Iusticiæ Christus est, aut Lux Solis: Lumen Luminis. Nam sparsi ab utroque radij, S. Spiritum representat, propter gratiarum abundantiam: & processum ab utroque. Quid ergo Deum mali statuit auctorem? Non cadit tanta impietas, in pietatem tantam. Statuit Deum potentem rerum dominum. Et se non castigatum, at salutatum existimat, ab eo; qui cum posset perdere, servavit. Quid si statueret pœnæ auctorem? Nihil alieni esset, à Majestate Dei, quam & justam esse convenit. Multum enim malum pœnæ, à malo culpæ differt. Non est malus, qui culpam castigat; sed qui committit. Et in justa vindicta Dei; moderatio elucet. Nil eluceret: omnes & omnes abirent in antiquum chaos. Mihi certè nihil ego possum vindicare, præter misericordiam tuam Domine: quam continua nobis, oro atque obsecro, ad nominis tui divini gloriam magis, quàm salutem animæ meæ. Cupio enim servari me; servari omnes meos, tuos, servari, inquam omnes, ut tibi posthac serviam, serviant omnes perennitates. Non enim mortui laudabunt te: neque ullus horum qui ad inferos descendunt.

XXXV. HIEROGRAPHIA.

Caduceator non novus adest. Quid enim Præconem dicam Principis Brunsvicensis internuncium? aut fecialem nuncium pacis? Caduceator Sylvanus, non sylvanus, sed Lar familiæ Brunsvicensis: aut, si major, familiaris & tutelaris cliens adest. Non insignia tamen, sed lumengerit. An ergo Cynicus? Minimè, qui est aulicus. & Diogenes, à quo illi, in caula, non in aula educati, clausum habebat, ut ille apud Plautum in cornu Vulcanum. Hic de candelabro lucentem candelam.

Nec

FIN. ANXXX

Nec hoc rusticana impudentia, aut agresti imprudentia facit, Nestor Brunsvicensis (sic sane appellatur Sylvanus, qui jam tot hominum atates vicit) at summa sapientia & singulari cognitione rerum. Nam lux animi, usu non consumitur ; ut lumen candelæ cerce, vel sebaceæ. Est quippe virtus, clarissimum animi jubar, quæ non senescit, sed invalescit ætate, & usu. Sed aliter, inquires, loquitur ; quàm tu sentis. Audiamus inquam ego, quid loquatur : Alijs inserviando consumor. Dicitum bene. Sed in vos, qui in his rebus versamini, quæ usu teruntur : cujusmodi sunt, omnia fortunæ corporis bona tandem. etiamsi usus sit laudabilis. non obsonus à natura. Labor enim fatigat licet, exerceat aliquamdiu, & tandem affligit corpus. Liberalitas minuit, & postremò exhaurit arcam. Vera virtus quò magis exercetur ; eò magis illustratur exemplo, sit contra istam prodigalitatem ; quod ex arca non promitur, bene de omnibus promerendi studium : & adversus immanitatem corporis, fortitudo animi. In vos hæc cum dicit Princeps Julius ; secum ipse gaudet, & exultat, velut amplissimo orbis terræ amphitheatro ; rectè factorum conscientia. quæ meum non est, sed Historici domestici posteris testari.

XXXVI. HIEROGRAPHIA.

Effrenis & saliens equus, utrum ex habenis mordens, nescio, eandem sententiam loquitur. Quid facient istic viri ? ubi tam graviter bestias sentiunt ? Non enim diceret, si non sentiret. Sed ut dixi, Principis longè alia sententia est. Verè enim de se equus : qui strigosior sit currendo : & debilior gestiendo : qui in ardore pugnæ cadit, ut lento igne candelæ torretur : qui deniq; in usu versatur, & quocunq; casu, aut tempore, quod diuturnum Vitæ non est. Et ut esset ; quæ tandem diuturnitas ? ubi aliquot
 extremum ? occidit atquæ
 extinguitur.

— 5 —

XXXVII. HIE.

*Dux & Princeps Sacri Imperij
Henricus Julius. Postul. Episcopus Halberstadien:
Dux Brunswicensis & Luncburgens.*

*Henricus Julius P. Episc. Halber:
Dux Brunswicensis & Luneb.*

*Henricus Dux Brunswicensis
& Luncburgen. Eques Auri Veller.*

*Otto Henricus Dux Brunswicensis
& Luncburgensis.*

*Carolus Dux Geldric ultimus
Eques Auri Velleris*

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Factum benè ab antiquario Cæsaris, quod suum cuique Hierographiæ auctorem & Hierographum ciet. Si modò nomen exstet, & non tempus edax rerum, hoc quoque abliguririt. quemadmodum hujus Hierographiæ, non modò Brunivicensium, sed & litteratorum Principem, Henricum Julium. Nam cum sit inter proverbia: *μη περιλεοντα δοξαις* insignem verò gloriam, dicet aliquis, si capra vel silvestris, è rupe alicubi rapta, vel domestica è stabulo erepta sit à Leone? capra autem est, in quam hîc leo insilit: serpillum enim (sic hirci barbam appellant) non cerno. Si tantus contemptus est cornuum capræ; est autem: etenim, pueri infantes rident etiam capri cornua, non despiciunt Leones modò; nec horrendus profectò morsus: lingit enim non mordet. Unde & aliud proverbium: Sontem vel capra mordeat. De tam vili hoste nec spectanda nec exspectanda laurea est. Quod si Capra stravisset ac cepisset Leonem; res nova, memorabilis, spectabilis fuerit. Nam pollentiores, in manu, ut Leo in ungue, jus habent. Hoc si quandò Deus vindicet, ut Sinnenacheribbo profligato aut virtus à Deo, ut fugato Xerxe apparuit; id verò admiratione & honore dignum, homines censent. Hæc diceret aliquis, qui nesciret Principem litteratum esse auctorem. Cùm autem constet, quis sit auctor; is figura oculos non terminat; sed redit ad mentem: & penitus de capra cogitat. Est autem, animal natura subdolum. Astum Principes generosi, & pectore aperto, ut pestim averfantur. Quid tùm postea? dicet aliquis. Non enim satis causæ est, in odio ut invisum damnent: vel in gratia, ut indignum honorent. Importunus es sine me cætera persequi. Eupolis in comedia, Æges, multas arbores & frutices commemorat, quas Capræ ligendo corrumpant. Jam libero macetabatur, vitis causâ. imò Leges in locatione, ex fundo eijci permittunt. Noxium igitur animal est, non non modò subdolum. Noxæ autem agere, sive cum hostibus, sive cum subjectis, Principi, non solùm fas; sed & jus est. Juris enim causâ Princeps est. Ita fortè ad sententiam Principis litterati appropinquamus.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Hîc verbis opus non est, sed factis. Ita sunt omnia aperta, vitanda partim, faciunda partim. Duo sunt Symbola. Prosopopææ tres. sub veritate, calumnia & mendacium. in circumferentia: Bene faciendo neminem timemus. Circa veritatem: veritas vincit omnia. quæ mirum dictu, ut inter se quadrent. Nam cui persuasum est, securitatem in benefactis consistere: & est profectò animi fiducia, validum præsidium adversus metum; ne simulatione nitatur, & malit videri, quàm esse bonus: Veritatis simul vis explicanda erat. quæ calumniâ eludit, mendacium elidit tempore tamen. Quis levi temporis usura, aut aeterno opprobrio se maculet? aut manifesto opprobrio exponet. Calumnia personam, diffamat. Mendacium orationem invertit. Voluit Princeps omnia patère, propter utilitatem. Hierographi aliàs latere volunt propter disciplinam.

XXXIX. HIE-

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Adest iterum Sylvanus Brunsvicensis cum hasta, & ferula ardente. Ecquid molitur? Honesti aliquid pro patria, uti audire est, ex Symbolo. imò quidvis fucturus. Hùc enim arma referuntur, & flamma. Ego ejusmodi vitium, amicum quam hostem malim. Nam ut ferro, ita & igne grassaturus videtur. nec laturus, sed vindicaturus quovis modo injurias patriæ illatas.

XL. HIEROGRAPHIA.

Aliud est fortia pati, aliud facere. Proxima Hierographia videbatur, quidvis facturus: hac omnia passurus, patriæ causa. O Principem, non prudentem modò, sed & fortem virum Principis enim Sylvanus arcana effert. Patientiæ lux est, accensus in læva focus. Nam Scaevola, sic abs re appellatus, in focus, lævam immisit, constantiæ ostentandæ gratia, & contemptus tormentorum, In nostra religione etiam receptum olim fuit, prunas calcare, invocato Deo, si falleret. Et Pagani anticipant factum, Herculis ni fallor, Sacerdotes. Ita superstitio propinqua religioni est. Et Magi in Ægypto, adæquarunt panè præstigias suas, miraculis quæ erant divina, Mosis. Iconi fortitudinis: fortior enim est patiens, quam immanis (adicit Princeps non minus piam, quam fortem sententiam. In manu Dei colloco. Hoc enim ferè Symbolum Germanicum est. Etenim, si Deo permitteremus omnia; felices nos ter, ut dici solet, quaterque. Hic enim ut solus potest, ita & vult, non solum ab injuriis vindicare; verum etiam à flagitiis liberare & pœnis eripere. Nunc nos sumus, qui simul accusamus & damnamus; si possumus: si non possumus. socios injustæ vindictæ quærimus: aut malitiosa juris interpretatione, vis evertere conamur.

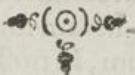
XLI. HIEROGRAPHIA.

Guil Budaus, libros sacros cothurno Tragico assimilat. Nec herclè aliter jam ad omnium opiniones, etiam toto, quod ajunt, cœlo, discrepantes, detorquentus; quam Cothurnus, utri, vellos, pedi indueretur. Causa Symboli hoc dico. Nam pii juxta ac impii, hac sententia, Lux in tenebris, & post tenebras lux, promiscuè utuntur. Luna est, quæ nocturnas tenebras discutit, & noctu lucet. Sed ambo, non de luna; sed veritate religionis, quæ luminibus Animæ multò clariùs relucet; quam illa, corporis, loquuntur. Hoc autem fit, quod sua cuique placeat: & multitudi ni insanæ verisimilia, sic appareant vera; ut sanis vera; videndum igitur est, à quo quidque dicatur, & pingatur; ut superiùs monebam. ne fallamur. Nam ut meretrices interdum matronæ faciem mentiuntur; ita viri impii muta pietatis persona loquuntur piè. Non vereor ut quis hæc de Principe dicta interpretetur. Principem enim norunt omnes. Sua autem fama quemque tueatur. Et me à malignitatis suspitione, in scribendo, modestia tuetur.

XXXII. HIEROGRAPHIA.

Aquila super globum terrestrem, Altiora, inquit, peto. si cœlum bene-
siste majora; vide quid petas. Multi enim quod gravius humeris tollunt,
oneri succumbunt. imprudentiores camelis, qui plus non recipiunt,
quàm cui sint ferendo. Si non tantùm majora; verùm & ea, injustè; aut
in confectando cadis, aut in fruendo angeris: & vel te ipse, vel posteros
tuos, tuis, nihil meritos, panis miserè involvis. Ad Carolum postre-
mum Geldriæ ducem pertinet oratio: qui patrem in carcerem detruso,

uti narrat Cominaus, tyrannidem occupavit, Et Mariæ, quæ maximi-
liano I. Imperatori dignius nupsit, nuptias ambivit, Nec fera fuit pa-
ricidij pœna, ut Gygis homicidij. In bello enim cecidit, quod
Galli, qui se, patre virginis superstitie non moverant
Virgini Mariæ inferebant. dignus, qui
caderet, in carnificina.

Duces et Principes S. Romani Imperij

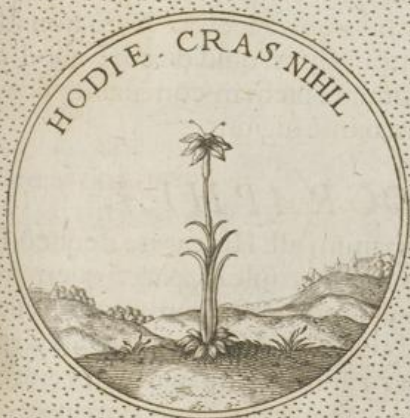
Guilhelmus Dux Cluic̄ et Comes
Marchie

Joannes Dux Cluic̄ et Comes
Marchie

Joannes II. Dux Cluic̄
Comes Marchie

Joannes III. Dux Cluic̄ Juliacensis
et Montis primus

Adolfus Dux Cluic̄ Juliacensis
et Montis II. etc.

Carolus Fridericus Princeps
Cluic̄ Juliacensis et Montis

XLIII. HIEROGRAPHIA.

Centauros fabula est. Compressa Nube, quæ Junonem referret, ab Ixione, natos esse. Hyperphialum, inquam, qui congressus cum equabus Magnesis in Pelio monte, genuit centauros. Historia verò Centauros Ixionis filios cum sodalibus, dictos fuisse; quod ad depellendam externam vim, armis correptis, equos conscenderint mortalium primi. quos cum agrestes essent conspicati, judicasse superiore parte homines, inferiori equos: appellasse autem centauros, quod, de quibus erat certamen, tauros, & reliquam vim pecoris, ante se agerent, & ut fit pungerent, urgentque stimulis. Fuerunt inter eos vitius & virtute inclyti. Ac ne plures commemorem, Chiron, qui Achillem, non solum ad bellum, sed ad omnem virtutem informavit: & Nessus, militaris luxuriæ, qui Deiamiræ Herculis, vim inferre conatus est. Brevius rem prolixam enarrare non potui. Debui attingere, ne quem agrestium quoque, jam species monstri hîc picti deciperet. Non est tamen Nessus, qui puellam vehit: nec herclè Deianira, quæ vehitur; sed quocunque tandem monstro Libertas fertur, ut ex Symbolo manifestum est: læsâ libertatis affectus. unde liquet, libertatem esse. à quo autem læsâ, non addit. Temporis ratio & loci vicinitas, libertatem Belgarum, ab Hispanis attentatam, animo subiiciunt. Nam Belgæ, à quibus semper antè, ut monstribus abhorruerant; ad horum societatem confugerunt odio Hispanorum. Ita dum fumû servitutis fugimus, in ignem sæpe incidimus. Nectam firma est libertas, liberarum & fœderatarum civitatum, quam nobis apperet. Nam non longa dies multa novat. & mercenario milite utuntur. quid dicam? quod duci perpetua potestate, in bello animos addunt: plebem conciliant. & viam complanant ad tyrannidem? quam maximè fugiunt.

XLIV. HIEROGRAPHIA.

Plinio sæpe utor, & ferè solus ad manum est. Hîc carere nequeo. Delphin enim supra mare apparet, ut ex cauda trifulca apparet quem velocissimum omnium animalium Plinius non marinorum modò testatur. ocyor volucres, ocyor telo est. Huic celeritati, ne cæteris piscibus exitio esset, natura occurrit. ore multo infra rostrum, medio panè, in ventre abdito. Hinc enim fit, ut nisi resupinus & conversus, non corripit. quæ res vel imprimis celeritatem belluæ pandit. Ingluvie enim concitus fugientem in vada ima piscem insectatur: & cum animam diutius continere nequeat, ut arcu excussus, ad respirandum evolat. tanta vi atque impetu; ut supra vela navium feratur sæpe eadem contentione. Hoc autem relatu hîc necessarium erat, ne quis quæsitam auribus fabulam retur. Nam quod Plinius, ultra vela; hoc Mystra amplificans, ultra nubila inquit irridens assentatores, pestem Principum: qui vitia horum extenuent, aut promiscue virtutibus dealbant: aut factum non malè aliquod. laudibus ad cœlum vehunt. Sunt quidem facta Principum hoc illustriora, quò ipsi sublimiori sunt loco; sed non minus pravè quam rectè facta. imò sæpe illa, ut intentiores sumus in aliena vitia, quam virtutes,

tes, sapius emanant : & majori sanno excipiuntur, quam laudabilia applausu.

XLV. HIEROGRAPHIA.

Suis coloribus Liliū varii depinxerunt, ut nos suo loco observavimus. Si tamen ars, naturæ opificium potest exprimere. Odorem certè pictura non spirat; quem natura ita gratam flori afflat. ne quod miramur minùs liliū miremur. Hoc tamen liliū, non pictum, sed factum à natura, ad agri ornamentum: ab hortulano traductum, ad horti delicias: si decerpis, flaccescit: si relinquis, marcescit. & ut hac luce floret; sic crastina moritur: & fit, ut Mystra inquit, longè aliud, imò amissò colore & odore, omnino nihil. Mystra autem est, idem, qui prioris Hierographiæ dux Cliviæ Joannes II. ut me non paniteat conjecturæ meæ de Delphino. Quemadmodum enim istic sub Delphino Principes statuit; ita hic solerter omnes privatos & principes sub flore comprehendit. Brevis enim ævi sumus omnes. & vita nostra, somnii instar. imo umbra, ut Pindarus sentit. vivit alter altero diutius; Nemo certus vitæ vel momentaneæ. Hanc communem miseriam deploro uberiùs in oratione funebri Joannis III. Regis Sueciæ. Quid iterem quærelas nihil profuturas? & misera hæc vita facit, ne nimium illam miseriam deploremus. Cùm igitur moriendum sit; vivamus mortales, ut aliquando, etiamsi nesciamus quando morituri.

XLVI. HIEROGRAPHIA.

Phœbus inter Principes ventos lucet: & quasi frontem corrugat, intuitu tempestatis. Aut non est Phœbus? sed Christus, qui vitam Hominis, quam tanti redemit, videt, ex alta illa specula, tot tantisque subjectam miseris? Solis profectò incommoda, & cœli tempestates, nec semper salubres syderum aspectus persentissimus. O nos miseros, & nisi misericordia tua Domine, mitigaret justam patris iram; periissemus jam dudum funditus. Sic non impie, ad sententiam Principis Cliviæ, quasi in tenebris collimamus. Nec fortassè aberramus à scopo. Nam & Poëtæ fingunt, Tellurem apud Jovem queri, de Humano genere: nec se ferendo esse, oneri flagitiorum. Quasi verò opus foret testimonio Poëtarum: cum sua cuique mens locuples testis sit.

XLVII. HIEROGRAPHIA.

Signum & vexillum discreverint prisca, aut vocum promiscuus fuerit usus, hic scire nihil refert. Ex quo à crucis forma descitum est. auctoribus Barbaris (acceptum enim morem à majoribus Constantinus Magnus illustravit magis) vexilla, magis sunt, quæ non infra cruce, hastæ, sed sublato ligno transversò, de hastæ dependent. Hoc cognitu necessarium quin & illud, si tamen quisquam ignorat, pediti hastam, equiti lanceam datam. Nam hic lancea est. rupta, cum vexillo. quod similius

lius

lius est Romano (quadrum enim ferè) quam vexillum hastæ, latè fufum, aut circumvolutum, circa hastam. De Hieroglypto dictum est. Audiamus Symbolum: Mali, consilio. aut, si mavis: Malo consilio. Signa non dantur signifero, ut pugnet aut pungat hasta signata. potius, ut pugnam accendat. Ad signa enim tanquam ad Deos suos miles respicit, & Romanus supra Deos colebat. sive igitur suo, sive alterius consilio errat Vexillarius, si tanta re credita abutatur. Non me later, rebus profligatis nunc, ut olim, contusis aut abjectis hastis. signa à ludibrio hostium viros fortes vindicare. Necessitati non dantur leges. Quis usus signorum sit, significatum est. quanquam Mystra, non tam signiferum, quam ducem exercitus, Archistrategum Græci vocant, feliciores & uberiores in dicendo: (Latini enim nisi felicem ducem, imperatorem salutant) admonitum officii velit. Decorum quidem est, non tantum erat, ut T. Livius ait, ipsis concurrere ducibus, vel opima spolia: & hercle laus opima: Nam detrectare certamen, non solum cum ignavia, verum etiam, cum exitio junctum est quandoque. Sed distincta sunt ducis & militis munera. In illo consilium, in hoc fortitudo laudatur. Ac ut milites non rectè fecerint, si mandata abnuant, quod ipsis aliter videatur & sententiam suam, consilio anteponant ducis; ita & dux, si in periculum ruat; & non potius videat, ut è periculo, exercitus evadat. Si enim ipse, pugna avidior, in pugna cadat; actum est de exercitu, aut de victoria. Capto Rege Francisco Gallo I. fœda fuit peditum strages, equitum fuga. Cæso Epaminonda, inutilis illa præclara Thebanis victoria. ne succenseamus Philippo Regi Macedonia, qui ut Lucianus scribit, apud Inferos Alexandrum reprehendit, non minus manu promptum, quam consilio bonum, licet in acie non ceciderit; quod vitæ prodigus, & laudis avidus, in mille discrimina sæpe ita meritum, exercitum duxerit. filium pater. Non enim fortuna, imprudentiæ culpam levat.

XLVIII. HIEROGRAPHIA.

Hi Germani Principes, fuisse insigni inter se fide, & benevolentia videntur. Optant mediis fidiis, non alio nomine felicitatem. Felicitatem verò eam felicem & stabilem ducunt. quæ à Dei bonitate provenit: & ejusdem numine defenditur. Princeps non solum genere, sed & virtute, ut decet esse, qui genus & nomen tueri volunt, insignes. Nam quorum felicitatis origo, aut injusta, aut levis est: nec firma est, nec optanda. Quis enim bonus vel regnum cum scelere exoptet? aut ad cœlum ferri, ut brevi post, ad tartara relabatur? Ne prudens quidem. Nihil profectò violenti, impunitum est: nihil leve, perpetuum. De sententia autem Principum ex Hieroglypto quivis divinarit. Quod enim de loco in locum distulimus; Amalthea fuit capra, quæ Jovem lactavit, postquam Rhea clam Adrastæ & Isdæ dedisset educandum. ut scribit Hermogenes de Phrygia. Hujus alterum cornu, capra in cœlum relata, nutricibus Juppiter jam adultus dedit, cum hac facultate, ut Xantus, in rebus Ætolicis: ut quicquid esset possessori in optatis,

eo repente cornu redundaret. Hoc cornu hinc, & fulmine armatum
 cernis. fabulosum est. quis negat? Sed vero verius est, gratitudini &
 pietati sua esse præmia ampla in terris, ampliora in cœlis. ut veritatis Ma-
 gister aut potius, ipsa veritas Jesus Christus nos docet. & usu discimus.
 Nam & malos, non tantum bonos, tanta Bonitas, consortes reddit.
 Nemo certè est, qui Deum frustra aliquid poscit. Etenim si non
 dat, quod volumus, dat, quod magis expedit: si non citò;
 cumulat, cum nobis maximè est
 commodum.

Dux & Princeps S. Romani Imperij
 Carolus Fredericus Princeps Juliacens. Cluacen.
 & Montis Comar. Marchie & Ravensburgi

Carolus Fredericus Princeps Juliacensis
 Cluensis & Montis Comar. Marchie Ravensburgi

Joannes Guilielmus. III. Dux Juliacensis
 Cluensis & Montis Sextus.

Guilielmus Princeps. Vranie. Comes
 de Nassau. Eques Aur. Velleris

XLIX. HIEROGRAPHIA.

Aurea virtutis merces, sudore paranda est. inquit Princeps & Poëta bonus. Nam virtuti suæ præmium nullum petit. Major est animus Principis virtute contenti. Quis enim is est, qui bona animi, his compensari putet, quæ fortunæ appellantur? At alienæ virtuti præmium proponit: & quasi Agonotheta cives, non tantis animis præditos ad certamen de virtute accendit. Et sunt ædepol Tyranni, non Principes. qui vitia castigant, nec remunerantur virtutem. Quocirca de M. Antonio Imperatore accepimus: quanquam exstirpare mala vellet, si posset; præviorem fuisse tamen, in remunerationem bonorum. Verùm enim verò, virtutis, inquit, naturam exponere debuit potius, quam præmia proponere; si munerarius, non tantùm est potens; sed & prudens. Nam P. Romanus, cùm cepit mirari aurum; desiit excolere virtutem. Est non nihil quod dicit. sed populus ille agrariis legibus, veluti furiis agitur est à Tribunis plebis. Populus erat, inquit. imò fuerit, inquam ego, fæx populi, plebs; pars erat tamen civitatis: & Patricii, princeps civitatis pars, fœnere merfam tenuerunt sæpe civitatem. Ita non semper culta est; ubi maximè, culta est virtus. Nemo gratis, facit, grata. Nec rere viciatos tempore, ut fit, Romanos. Agros publicos, honores regios, Patricii nullo jure invaserant: ut longi temporis possessionem, plebs, licet intempestivè, non injustè omnino turbaret. Romanitales erant domi, metientes omnia utili, non honesto. etiamsi non tantùm utile honestum, verùm etiam Deos prætenderent: qui auderent in concione plebis dicere: plebem auspicia non habere. At foris fortes. Fuerint. Una species virtutis est fortitudo: & hac quidem ratione, si non injusta: quis enim fortem unquam prædonem, piratam? & non verius immanem ac dirum appellat? Quod autem sui commodi causâ pugnarint fortiter, argumento est Italia subacta: & victis sociis redactus in servitutem: quid enim aliud erat, provinciæ forma? orbis terrarum. Et testimonio, non Methridates solus, gravi illa epistola, apud Salustium; sed & cives Romani, apud M. Ciceronem in libris de Rep. ut constat ex fragmentis. Nam veniendum fatentur ad casas, quibus hospites exepit Rex Evander. Si justiciæ ratio habeatur. An ergò imitabimur Romanos? Non, si sapiamus, qui legibus vivimus, non exemplis: potiora enim optimo cuique virtutis præcepta sunt, quàm virorum exempla. Sed ut Romani secuti sunt majores; ita Minores, Romanorum vestigiis insistant. Rectè igitur virtuti Princeps statuit præmia; ut honestè malint subjecti imperio suo, quàm cupidè, cùm parare, tùm servare opes. Nec enim cum perfectis agitur. Laudata olim magis melioribus: quis enim perfectus, in vita hac, omnibus vitiis infecta, & inquinata? quàm probata paucis, Zenonis sententia est: Virtutem se ipsa contentam. Aristoteles in omnibus, sui similis & excellens, ad bona animi; corporis bona & fortunæ requirit. quod nihil præclari, ut velit, possit, quem cura valetudinis impedit. & egestate multa præclara ingenia contabescant. Natura paucis contenta est; sed quæ sine ingenti labore aut discrimine, multi, & vel hoc infelices, non comparant. Jam non paucis contenti; sed multa, jure an injuria, possidentes, admittuntur ad honores. Ac ne queremur nostri temporis molestias;

lestias; census, non virtus, in florentissimo statu Reipub. aperuit Romæ curiam. Hæc pro bono Principe, si non benè; benevole dicta sunt. in quibus si prolixior fui (copia rerum, copiam verborum poscebat) fabula nauseam levabo, non aggravabo. Non enim relatu modò digna sed utilis est, ne dicam, necessària. & si dicam, verè dicam. Picta enim est pugna Herculis, cum Dracone, de pomis aureis; unde hausta sententia Principis, quæ nos torfit. Quæret enim spectatorum aliquis, sine controversia; quid hoc certaminis? & qui non ignorat rem totam; rei seriem declarari expetet. Est igitur inter Herculis decora hoc non postremum, quo præter exuvias draconis, aurea mala reportavit. Erat autem Draco, Typhonis & Echidne filius, Ladon nomine ut Appolinus Rhodius scribit, quem, de statione excederet, alebat Hesperidum sacerdos. ut Virgilius scribit Hesperides autem Hesperis Atlantidis germani filia: fuerunt, Egle, Aretusa, Hipertusa. ut plurimum opinio, licet Eubulus Atlantis contendat, forte quod hortum aureis pomis, à virginibus constitum, non seipimento, sed montibus circumsepserit. fore enim Themis cecinerat, qui raptum veniret, Jovis filium. præclaro oraculo, de filio Principis Deorum, Ita opes alliciunt quosvis, quovis. Etenim extrema ora terræ, ut Dionysius de situ orbis, tradit, Hesperidum sedes. Habes fabulam amice lector: & ex fabula colligis, non vulgò homines tantum, verum etiam Heröes legere, in victoria, prædam, & spolia hostium. ut ovum non sit tam ovo simile; quàm Symbolo Hieroglypton. sive igitur, per aurea mala oves intelligimus, quæ solæ erant olim opes: à pecude enim pecunia, ut posterior dicta est. sive pomum arborem, feracem aureæ frugis: Lucullus enim & Persicam Malum. & Cerasum in triumphum intulit; in idem res recedit: sunt enim & hæc divitiæ, parabilioresque, variè interpretandi eandem fabulam, antiquis est eadem vox *μῆλον*. qua significatur & Pecus & Pomus.

L. HIEROGRAPHIA.

Non pulli Aquilini, sed Principis virtute & atate Adolescentis cæmen est: Me juvat auspiciis magno adolescere Divum licet tacitus pul-
lus, quod non canit, facit. Nam in cranio stans, canino forte, militiæ suæ præda atq; rudimento, in patrem intuetur, nec veretur, quo ille consistit, fulgoris micantis fulgore. Nullum autem felicius auspici-
um est, patris observantia: & si virtute insignis, imitatione. Ex hac comparatione Principis & Aquilæ crescentis, res obscura, veluti sydus, fluentibus tenebris paululum inclarescit. Pergam igitur cætera Hieroglypti inda-
gare. Faces accensæ in medio sunt. & ut quis conjecerit: Castoris & Pollucis. Nam Pausanias in Arcadicis scribit, creditos esse navigantium Deos, quod coërta tempestate, digressis à Sigæo Argonautis, Orpheus pro salute vota conceperit: nec mora, geminas flammæ, circa Castoris & Pollucis capita fulsisse: subsidisseque vim tempestatum. Subjecta stella fabulam discutit: & mutationem in melius lucet. Sed laurus aliter in horto & Parnasso, quàm hic visitur. Mirum non est. Quo enim ducit & flectit ingeniosâ manus, ramos & herbas. Hic Laurus in orbem flectitur, id est, in coronam: & divaricatur, quod gloria honesta parta,
per

per omnes gentes ac nationes latè diffunditur ac diu conservatur. Quid nunc adijciam? quod aut scitum, aut dictum est priùs, Aquilam Jovi sacram? Laurum Apollini? Castorem & Pollucem Jovis filios? Repetendum quidem memoria est sed admonuisse sit satis. Nam Princeps magnorum Deorum auspicijs fretus videtur, ad virtutem, cui laurus debetur, eniti: ut ex repetitione Symboli, manifestum est. An ergò Divos censeat, quos Pagana recepit superstitione? Bona verba. Domi fatam laurum, & cœlitiùs lucentem Majorum, quorum æmulatione ducitur, gloriam intuetur. Et sine ulla superstitione; piè censeat de proavis, nec inepte Divos appellat, quos virtus in cœlum intulit.

LI. HIEROGRAPHIA.

Magna me angit dubitatio, ecquis sit, qui dignos meritis propter virtutem, tollat ad sydera. Si Virgilius benè depingit virgam Mercurij, ad Homeri exemplar (hàc animas ille evocat orco Pallentes: alias sub tristia Tartara mittit) Mercurius est. Nam quod cetera itineraria deposuit; factum est, quod vehatur. Sed quadriugo curru Sol ferri solet. Non respondebo, Mercurium Apollini, ut ante boves, sic equos jam subduxisse: aut pace facta utendos accepisse. suæ enim cuiq; Deorum Dearumq; thensæ erant. nostras Veneres sejugi etiamnum vehunt. ne Mercurio invidemus quadriuges. Sed neminem video horum, quos in altum tollit, inquires præter aurigam in capso. Nihil te turbet. Heroes exuerunt mortalitatem, qua caderent sub visum: & sola refulgent virtute. quæ si oculis cerni possit, incredibilem ciet amorem sui. Quod autem videamus Mercurium, sit; quod dij possint, quidquid velint. Si aperte vis dici, quæ rectè sentit Mystra. Deus non pictus, non fictus, sed benedictus in æternum, præ infinita suâ moderatione, aperit miseris mortalibus cœlum; sed qui coluere numén suum in terris. Dicerem de Mercurio, quæ prudenter inter Ethnicos sensere, vulgus dixere. Sed vir magnus fuerit, qui in terra res magnas gessit: non enim sine causâ positus stellato in cœlo, hominum benevolentia, inter Planetas. & hujus quidem loco, qui motu in primis varius est, & fabulæ ac famæ congruus. Omnis fatiscit instituta, cum Deo comparatio. Caterum columba, quæ fastigio Virgæ insidet; Caritas est semper conspicua, & tantopere adamata Deo.

LII. HIEROGRAPHIA.

Bestiarj capiendarum, domandarumq; bel luarum, & regendarum; bel luarum rationem quandam tenent, quam sequantur, Magistratus, cui nō cum belluis, sed consortibus generis, res est; non inibit rationem capiendi domanti & gubernandi hominis, præstantissimi animantium? Inita jam olim est. ut alias relinquam his, qui in Rep. versantur, aut scribunt de Repub. duas invenio principes, Benevolentiam & Metum de quibus nec me pigeat pauca dicere, nec te tædeat audire. Pertinent enim ad explicationem Symboli & Hieroglypti. ut ipse audis & cernis. Nam Symbolum est Italicum: Optimum Benevolentia præsidium: Hieroglypton verò, Parma cordibus perpetuis turgens. Et tanquam prius Symbolum non

P

esset

esset satis ad rei declarationem: Hic murus aheneus esto; tam doctè quàm prudenter adijcit. Etenim vix ac ne vix quidem Magistratui persuadetur, tutiorem esse benevolentiam metu licet exempla existent: & difficulter, ut ratio, convincit, unus omnium possit obsistere insidijs. quod non diffitetur. Hinc enim custodes corporis; sed hi ipsi in dominum saepe conspirant: castella; sed quæ manuum hominum constructa, homines manu destruunt: præsidia; sed quæ prodant hosti. Metu si Tyrannis consistit; fit Divûm inclementia: nihil enim adversatur ita hominum naturæ, qui duci, non trahi volunt. Et Europæi quidvis ferre malunt, quàm inviti jugum. ut satis mirari nequeam, viros fortes, & natura liberos non ire concordem, adversus tyrannidem Turcarum sub paterno imperio Imp. Rodolphi II. &c.

LIII. HIEROGRAPHIA.

Cor diademate infigne sub S. spiritu, Principem testatur: & ipse agnoscit, se, per dominum Cordis, esse ac versari in manu ac potestate Dei. Egregia ac regia sententia. Enim vero, si ea mens esset Principibus ubique omnibus; nã multò æquiores, essent multi, in Principatu, quem precario obtinent, à rerum domino Deo. Nam si non hominum intuitus flecteret à rigore ad mansuetudinem; raperet ab affectione ad rationem, respectus Dei. sensere cum Principe, Philosophi: qui cupiditatem subijciunt rationi. Nec nos dissentimus, qui in libris de optima forma Reipub. rationem submittimus Deo.

LIV. HIEROGRAPHIA.

Audaces fortuna juvat, Princeps Orangiæ, inquit. Quis? qui Imp. Caroli V. à quo summis affectus beneficijs, filio Philippo II. Regi Catholico, telam in Gallia Belgica exorsus est, quam nec ipsa Penelope retexerit, causas alienati animi Harius referat. Nostrum est examinare Symbolum: fuit enim audacis animi adversus tantum Regem, bellum suscipere. quid dicam gerere? continuare? & debilitare magis, quam simul omnes Christiani & Barbari, Reges ac populi? Noverat Belgarum vires, quam desiderabat in bellis, majorem virtutem, videbat usu disci, & ut cæteras artes, exercitio. Hoc animasse Principem, argumento est Populus in medio posita, quam Hercules, præripiens animo victoriam, caput cinxit, antequàm ad Inferos, non leve certamen, placidam arenam descenderet. Et per arborem, intelligit Multitudinem, qui Populus etiam dicitur, accentu modò ab arbore differens, nec omnem, sed aquaticam. Cæteros enim Belgas, videbat constantiores & fideliores Regi. Missò igitur continenti insulas & peninsulam Hollandiam feliciter tentavit. Inter aquaticas verò arbores Plinius numerat Populum: & Poëtæ non dissentiunt, qui ad Eridani ripam, sorores Phaëtonis conversas esse, lacrymantes in Populos ingeniosè fingunt. Est etiam Lentitia Platano, sicut & Alno, sed madida. & ideo scutis faciendis: plaga enim contrahit sese protinus, cluditq; suum vulnus & ob id contumacius, transmittit telum. Sed nec arbor insignem, nec scutum ex arbore; sed Populus Zelandiæ & Hollandiæ pollens opibus, audacem Principem fecit. Et sub hoc scuto plus multò fecit; quàm sperare unquam sit ausus.

LIV. HIE-

Sacri Romani Imperij Principes

Mauritius Princeps Vranie
Comes de Nassau

Wilhelmus Princeps Vranie
Comes de Nassau

Renatus de Schalon Princeps
Vranie Eques Aurei Velleris

Philippus de Croij Dux de Arscott
Eques Aurei Velleris

Antonius Marchio Bergio Eques
Aurei Velleris

Hugo de Melun Vice Comes de Guâlta
Eques Aurei Velleris

LV. HIEROGRAPHIA.

Sive Herculis id duellum est, cum Achelöo : sive pugilis cum tauro lucta (nam Hercules cornu, quo comprehenderat rivalem, fregit : & Thessalorum inventum est, cornu intorta cervice, tauros necare) Comes Mauritius ingeniosè magis quàm viribus, in Hispanos insurgit : & cornibus, id est opibus ereptis, nunc classe, nunc tributo, sternit, lentoque bello, ducit pæne ad tabem Hoc non ego, sed ipse tacitè dicit. Contumelia cladem exasperans. Ut vel ex ipsius pugilis habitu videas : vel ex mugitu bovis audias.

LVI. HIEROGRAPHIA.

Duo funalia per coronam lauream trajecta, funebria sunt in Patris Vilhelmi Principis Orangiæ exequijs accensa, licet non ignorem, funera, cum scirporum luminibus, efferri olim solita : sunt enim humum versa. Et licet, ad faces referri possit, extinxisse nefas ; de Patre filius queritur, violenta morte mortuo. Sequanus fuit, qui Principem sclopeto trajecit. Regis Hispaiarum jussu volunt. fortè quod, ut (Julius Cæsar, Attrebati illi patriæ, quàm sui amanti, Sicarium submisserit. Proscriptum & læsæ Majestatis damnatum constat. Ego dubia non affirmo.

LVII. HIEROGRAPHIA.

Claudium Vilhelmo huic, Carolus V. Imp. Comiti Nassovio, despondet, cum Principatu Orangiæ. Principum verò Orangiæ postremi, ille in Italia, hic in Gallia cecidit, uterque insigni fide erga erga Carolum Imperatorem. Horum alteri, quanquam utrique, hoc honoris, familiarium aliquis, triduerè ut potuit) tribuit. quod Hierographia tibi demonstrat. Ecquid ? Non vides ex rupe canem, in subiectum focum, moliri saltum ? Audiam, quid non latret, sed dicat (Principis enim Orangiæ Renati vox est) Hoc quoque fecissem, si mihi vita foret, Quid tandem bone Princeps. Quod canis fidos heri assecla. Mori maluissem præcipitio, incendio, & quovis mortis genere ; quàm à Domino meo deficere.

LVIII. HIEROGRAPHIA.

Qui hujus viduam duxis (erat Lethoringa) Dux Arsihotus, de hac fortassis conjugè loquitur : Ingalis fides. certè de sua loquitur, ut ex orthographia Basilicæ suæ, non jacentis, ut in ignographia, sed erectæ apparet. Ad pietates in parentes, quàm amorem conjugis, Ciconia, quam in nido conspicis supra Vaporarium spectat.

LIX. HIEROGRAPHIA.

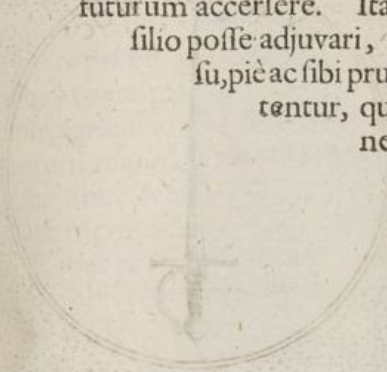
Toties nobis eadem redeunt ; ut fastidiat magis oculus videre, quàm
auris

auris audire. Grus est, jam usu familiaris. Nec hoc in auditum, quod videmus lapide sublato, cavere somnum. Vanum tamen Hieroglypton non est. sunt enim quæ sapius iterari debeant: & ejus nos decet periculum facere: cujus experimentum alijs non infœliciter cessit, at servavit pereuntem sine periculo. Ejusmodi hoc est. Nihil enim aliud est, quam admonitio diligentia. quam fastidire nemo debet, quod alijs attulit salutem, vel quam rem aliam petimus. Hoc autem velle Marchionem Bergij ex Symbolo manifestum fit: sic sperare licet salutem nobis, tibi quietem & finem belli, Rex: si ut Grus, ad rem attenderis. Si tamen hæc oratio ad Regem & non ad gubernatorem pertinet.

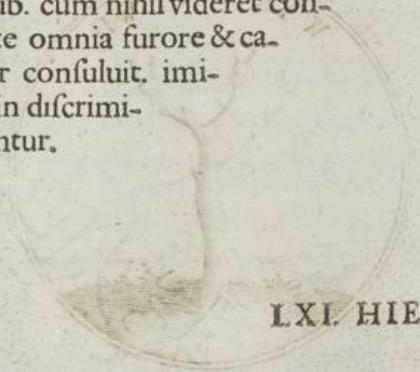
LX. HIEROGRAPHIA.

In spe, inquit Vicecomes Gandensis, & silentio, fortitudo mea: & simul subijcit navim rostratam. Nec dubium est, quin ubi te ventis & mari, duabus rebus incertissimis te, ubi nihil nisi pontus & aër conspectu sunt, exposueris; quin sublato consilio, omnia sint in spe, & votis pro felici reditu nuncupatis Deo. nec non in silentio & quiete, ne remigum officia, sociorum navalium munera, aut gubernatoris mandata turbes, aut impedias. Hoc igitur certum est. & forte non incertum, Mystam commendasse Rempub. Belgicam Deo in tanta ac tam diuturna tempestate: proximum quod erat publicæ non at privatæ salutis, ne quem offenderet, cum non posset patriam defendere, linguæ silentium imperasse.

Promptum enim est, in publico malo, privatum publico nihil profuturum accersere. Ita Reipub. cum nihil videret consilio posse adjuvari, ferente omnia furore & casu, pie ac sibi prudenter consuluit. imitentur, qui pari in discrimine versantur.

P üj

LXI. HIE.

Duas & Principes S. Romani Imperij

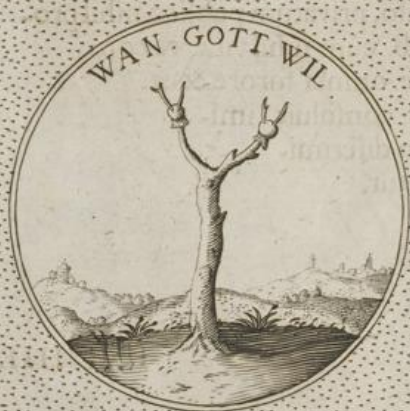
Cristophorus Marchio Badenensis et

Eduardus Fortuitus Marchio Badenensis

*Guilhelmus Princeps & Comes in
Homburg:*

*Christianus Princeps Anhaltinus
Comes in Waltersse*

*Philippus Flaenius de Swarzburg Eques
ordinis S. Jo: Hieros: & p Germani Magis:*

*Philippus a Riedesel de Lamborg Eques
ordinis S. Jo: Hierosol: & p Germani Magis*

LXI. HIEROGRAPHIA.

Tempestati parendum inquit Marchio Badensis. Mascula vox. & si non sine mente, digna Principe. Multa enim ut tempestas, eveniunt publice & privatim: quibus repugnaris nequidquam, cesseris non incommode. Exhibet in palude Typham. quæ stagnanti in loco, non admodum eget imbre: fert tamen, & qui ariditate defluerunt, madefacit pappos.

LXII. HIEROGRAPHIA.

Non aliter, Marchio ait, illius, ut reor filius, Fortunatus infortunatus, quam Laurus vigorem & virorem (supplenda enim imperfecta sententia est, ex perfecta imagine) in sole ostendit: ita videtur velle famam suam vindicare ab approbrio agnati, qui in principatum, quo jure nec dico, nec disputo, invaserat: & vitam, præter amores vagos, cetera in fontem in sole, in luce, in corona totius imperij ostendere. Morte subita præventus est.

LXIII. HIEROGRAPHIA.

Quando Deus volet (verba sunt Principis Hennebergij) truncus, in quo furculum seni (vides, non opus est indice) repuerascet, & feret suos, non suos fructus. Itâ primùm res ipsa eruta in lucem. Quam rem animo Mystra conceperit: cujus fidei commiserit; melaret. Hoc neminem latere potest. piè factum, non dictum modò; quod ipse inchoarat. ejus proventus spem, in Deo esse collocatam. Sumtum quànquam non solis agricolis usurpatum, ab his ipsis, morem fatigandi superos votis, quorum manus in solo, oculi in cœlo. Nunc enim pluviam eliciunt precibus, nunc averfantur, iam precantur, iam deprecantur serenitatem. Non satis memini. quæ Paganis serere, cum imprecatione fuerit consuetudo. Rebus profectò secundis, oblivio nos ejus, cujus beneficio secundæ sunt, nobis capit. Vbi reflare, quemadmodum ventus, fortuna incipit; tum ferè & Dei & nostri, nobis in mentem venit. Caterum inferendi duplex est modus. semine & furculo. uterque casu observatus. Nam semine aut ab avibus, aut vento in arborem delato, vidisse platanum in Lauro: laurum in Ceraso, & baccas simul discoloras. Rursus circa fudes, quò minus putrescerent hederæ à sedulo fundi domino circumjectæ, suam ex alieno fecere vitam. Ita casu in oculatio & in insitio nata est.

LXIV. HIEROGRAPHIA.

Quid hoc? Ex hoc in hoc. Mihi videtur, si non omnino cecutio, Ensis, Quid vult Princeps hoc ense? Difficilis est conjectura, de alterius consilio. Principis præsertim. Debebant enim Principum consilia, esse abdita & arcana. non quod nostra liceat esse aperta; sed quod Principum majoris ponderis sint & momenti. quæ temerè vulgata, Principes cum Repub. labefacta. Nam falli cives volunt: Hostes cognita
aut

aut

aut prævisa in Principes vertunt. Quò magis miseret prudentes viros, vanitate familiarum; omnia Principum non dicta solùm, sed & somnia efferi foras. Et tamen id genus hominum; pestim hominum, & suam, Principes amant in secreto habent, & pâne in sinu gerunt. Hic me consolatur & ab omni dubitatione liberat Princeps Anhaltinus. Non enim conijciendum, sed recolendum memoria; ut varijs in procellis versatus sit. Atque inde statuendum de gladio, fido & perpetuo Comite Principis, ex hoc in illud bellum illapsi, etc.

LXV. HIEROGRAPHIA.

Quanquam eadem sententia, alium antè usum, satis recordamur: virtute & meritis dignos ad sidera tollo; vel memoriæ, vel utilitatis causa, relegatur. Est enim è Repub. sciri & credi, præmia quædam esse virtutis. Iam Symboli fastidium tollit, novitas Hieroglypti. Est enim præpollens viribus vir, qui adolescentem humo tollit, coma diffusa spectantem cœlum. Quis ille? si non virtus mascula; est Chiron, qui Asculapium, Achillem educavit & hujus patrem, Peleum, ad summos honores extulit vulgata de Thedide fama. Est autem tollere, & educare: & extollere. ut nemo ignorat. Et Chironis exemplo, Princeps bonus, præclara ingenia fovet, educat, & in via collocat: qua in terris honos, in cœlis beatitas quæritur. Chironis formam requiris. Num hæc virilis? est, sed nuda. Et quæ vestis monstra tegit? Nudus est, quod apertus, bonus, integer. Sed non est monstrosa forma, inquires. Cedo, nec enim in tam humanum ingenium ulla feritas cadit. Et qua ratione Chiron non equus, sed eques erat? eadem Princeps in bello. Nunc pacis studia Chiron tractat.

LXVI. HIEROGRAPHIA.

Triremim qui unquam vidit; nihil dubitare potest, quin hæc triremis sit. Ita inter proram & puppim extenditur. Ac ut notare est foros & transtra; ita & columbaria, per quæ, remi, promicant, & scalmos, imprimis malum infractum, ad truncum arboris religatum. Acroteria enim & reliqua sive instrumenta, sive ornamenta, cum navî communitate sunt. Quæ visu percipi debeant; percepta sunt. Audiamus quæ auditu accipienda sunt: Non frustra. Quid? quod vides, contractis velis, quiesco: a ut adverso vento, recipio me ad remos. Nunc versorium secundam ostendit tempestatem. Significat igitur quiescendum quandoque à negocijs: imò nihil vetare, & bellum inducijs interdum suspendere. & sese, ut in lucta fit, colligere, ut paratior ad rem accedas: fortiorvè in hostem redeas. Si posterior limitatiò magis placet, nec intueris, velim de summo mali. quod si aplaustre appellandum est, in etymo errant, qui non cessarium putant, est enim maximè necessarium, variantibus sese varijs ventis; agedum ad remos, ad scalmum, ad labores. Nec fortunæ cede, sed animo forti obsequere.

LXVII. HIE

Carolus Philippus de Croy Dux d'Arscotli. Marquis de Haute Baro in Vistingen.

Fridericus Dux Wirtenbergie et Teck Comes Mumpargarie

Georgius Ludouicus Lanagravius in Leuchtenberg. Comes in Hals.

Joan. Fridericus Dux Pomeranie Cassubie Vandalie Rugie et Slettu.

Carolus Dux Munsterburgensis. Comes Glacensis et

Henricus Dux Ligniz (Brigen) Slesien

LXVII. HIEROGRAPHIA.

Chamæleon est, de quo Hauræus loquitur. fama à majoribus accepta, feram hanc pasci aëre. Plinius describit; ex hoc vide, an rectè depin- xerit Glyptes. non quod desint, qui Plinium mecum secuti, multis rebus inventis, multa adjecerint. Quid fera versipelli uteretur. Marchio candidus, & inter optimates Belgarum non postremus; magna me du- dum admiratio tenuit. Nam nihil ferè aliud habet laudabile; quàm quod accipitres, mira naturæ vide cœlo trahat, infestos, volucrum geni- ri, minorum præsertim & insontium: justèque voret. quasi conscientia vinc-tos & nihil repugnantes. Nam colorem mutare, aut timidi aut callidi animi est. Iam Austriadum colores sunt, in quos mutare sese Chamæleon nequit. quo ferè pacto ut ut simulet improbitas; nun- quam redditur similis viri boni. Hæc in causâ sunt, ut negarem esse Marchionis, qui & bonus est, & litteratus postquam me collegi, ac rem penitus inspexi; Marchionem Hauræum non animi sui latebras explicare; Sed Principi Inferiores Germaniæ, velut in speculo declara- re: belli impensas non fore tantas, quæ ut charibdis, vorarunt immen- sam Hispanorum gazam, ne dicam panè, Regem ipsum. Si dextrè gera- tur; ita bellum se ipsum alit. nec refert civiles sit, an externum: mariti- mum, an terrestre. Quemadmodum enim colores non mutant natu- ram feræ; ita nec species, belli quantumvis feri; conditionem: acci- dentia enim sunt diversitas belli, & color animantis. Eadem olim & Regum bellicosorum, & ducum clarorum sententia fuit. Quæ autem dexteritas (licet alibi alia interdum opus sit) in bello debellando, tam diuturno, à importuno, celanda multitudinum uni aperiunda est.

LXVIII. HIEROGRAPHIA.

Draco cervices telo confessus, insperatum, cum anima evomit. Aut Princeps Wittenbergij, de terribili hoste, qualis est Draco, di- cit: præter omnium spem, cæsum esse, ac majori vi, quam humana profigatum. Nam nec prudentis viri est, dicere, non putarum: nec hercle fortis, eo nimium dolore, si id patitur, quod alteri erat facturus, certè nec Principis est, bona venia omnium Principum dicam, insulta- re victis. Vulgò Hectorem jam mortuum vellicant. Achilles, ubi ad se redijt (nam in cadaver sævire, amentia erat, non amor Patrocli, aut odium Hectoris) corpus patri reddidit.

LXIX. HIEROGRAPHIA.

Princeps Leuchtenbergius, difficultatem negotij, in quo versaretur: & certitudinem divini auxilij, eadem Hierographia, exponit. Nam cum dicit fata invenient, viam scilicet elabendi superandique omnes difficultates; Deum dicit, qui secundas causas, ut Princeps & prima causa, subjectas imperio habet. Iam nos ante ex Philosophi non vulgaris, Boëthij sententia, Providentiam statuimus superiorem fa- to. Quod discrimen si Virgilium, aut nescisse, aut hoc loco non admi-
fisse

fisse putas; per me licet: Nam Helenus, Virgilianus, multa Aeneae vaticinatus, & de musis anxio, sic finit sermonem: Fata viam invenient, aderitque vocatus Apollo. quo. planè nos modò, ætumnosos, & exitu rei suspensos consolamur, quanquam nostra oratio, plena rationis sit. Verè enim Christus accelerat opem vocatus.

LXX. HIEROGRAPHIA.

Dux Pomeraniæ, cùm nihil dicere videatur; lōge plurimùm dicit: Mundus est Mundus. Eadem enim est hominum, & rerū humanarum conditio. eritq; quam diu erit. non Mundi sonlùm & machinæ hujus eadem species & figura. Ac quemadmodùm P. Virgilius, binis Heroibus Homeri, Achilli & Vlyssi, unum Aeneam sufficit; sic dividuntur aliquando, quæ aliquando conjunguntur virtutes Herōum. Nec non ut alibi Comici, alibi Tragici ludi luduntur; ita hīc pax, istīc bellum. Paucis finiam, quod pluribus poteram ostendere. In idem amphitheatrum diversæ personæ introducuntur: eadem res exhibetur. prorsus aliter ac Histriones. Nam ut Histriones iidem, non eadem referunt, sed variant in dies; ita Homines non iidem, eadem faciunt, quæ majores. Et si casus aliquid novat, nihil mutat. ut hīc Princeps signa prisca temporis, à signis nostri. & totam Panopliam ferè, distinguit: qua cum comparet arma veterum, cui lubet.

LXXI. HIEROGRAPHIA.

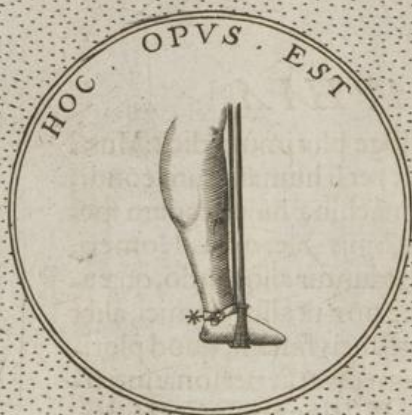
Vtriusq; Luminis defectum proponit Dux, & simul exponit à Domino factum. impietati os obstruens. Nam si natura à Deo; naturæ operatio ad Deum non magno intervallo pertinet. Hoc in promptu est. Quid jam in adito? Duos aut Principes aut privatos, sibi mutuo, inter simultates officere, ut fit: & alterum alterius, aut suismet ipsos, luminibus obstruere. Jam in Eclipsi Solis, potentia Persarum corrui, nobili illa victoria Alexandri ad Arbela: Lunæ verò, Macedonum & Atheniensibus; jam soluturis, in Siciliam, protendit calamitatem,

LXXII. HIEROGRAPHIA.

Vitis Pedata aut staminata est, quæ circa palum, aut perticam volvitur. Hoccernere est, istud verò audire: Dum volvitur iste. & quis, oculos perstringit, radians Sol. Nunc mentem Mystæ intueamur. Mihi videtur hoc hebeti iudicio, aut erga amicam benevolentiam; aut erga conjugem declarare amorem. Singularis animi affectio. Facile enim offendimus & offendimur, in arctiori familiaritate. præsertim, quam nec vitæ huius luce, at cœli lumine terminat. Et digna principe, digna viro. Quæ enim ea est levitas? si quid offenderis in familiari usu, quod nolles aut nesciebas? mutare sententiã, fidem, jusjurandum? cùm tu si non scateas, nec careas vitij? Quin potiùs noveris, non oderis vitia socij, sociæ? Faciamus, disputatione non est opus, quod Dominus & Magister vitæ præcipit: Alter alterius oneris portate.

LXXIII. HIE-

Comites Principes S Rom Imperij
Sigobertus Comes Hapurgensis Primus

Ottobertus Comes Habsburgensis II Babo Comes Habsburgensis III Grati

Rotherius Comes Habsburgensis III Aeguis

Heotprechtus Comes Habsburgensis V. Cautus

LXXIII. HIEROGRAPHIA.

Pervenimus, ad fontem Principum, radicem Regem, fementem Imperatorum (quod nobis Deus, regum Rex, & Imperator univèrsi bene vortat) Comites Habsburgenses: Qui se primus nobis offert; videtur animo esse militari. Nam ut ex unguibus Leonem; ita Comitem Sigibertum fortem & impigrum ex tibia agnoscimus. Hujus enim crus ocrea vestit, pedem calcar armat; cujus animum sententia animat: Hoc opus est. ut semper ocreatus, nunquam deses in actu sis: quò cogit necessitas, trahit societas, impellit gloria, accensurus equum. Est enim in stapede, pes à nobis vocabulis non abhorreo, in rebus novis. Cùm, quo religetur de ephippio, & aptetur tibie, fibulato loro. Quod si de calcare interpreteris Symbolum; non male quidem. Est enim ut calcare opus, in incitandis regendisquè equis; sic in rebus gerendis, celeritate nec committendum, ut fortia senescant consilia. Sed quid parergis istis opus erat? si de solo calcare cogitasset Mystra? Sua cuiq; stet sententia. Nam licet diversis sententijs. ut vijs, ad idem forum accedimus; & justicio in dicto, efferimus signa.

LXXIV. HIEROGRAPHIA.

Rebus, ut apparet, fluentibus ad nutum. ita virtuti magis indulget, quàm adversatur fortuna; illustrior, inquit Comes, ad salutem. non meam. quam Deo & Reip. devovi, at civium, sociorum, & si qui me opem poscunt, aut ad me confugiunt. Non do majorum laudes, posteriorum auribus. Intuere in vitem, qua nihil frugalius. Hæc rigatur pluvia, ficatur sole, non sibi: quæ succo terræ, & rore cœli contenta est; at nobis. Nos sumus, qui vinum bibimus, non tantùm ad sitim, verùm etiam ad voluptatem. & multò plus meri, voluptas; quam necessitas haurit. Quæ cum quod se comparet fiducia animi Heros; ego contentum recta conscientia fuisse judico: & si quid fecit dignum memoria: quid autem non fecit? fecisse non suæ, at alienæ salutis causâ. Quod qui fecere olim Hercules; & crediti originem à Dijs trahere, & Deifacti. Nostri Hercules carent encomio, quod in sæculum vel rude, vel ingratum inciderunt.

LXXV. HIEROGRAPHIA.

Itanè cito degeneratum est? Si esset, nihil esset novi. Nam Principes olim aut nullos reliquerunt, aut meliùs nullos reliquissent. Prioris generis est Romulus: posterioris Cyrus. Lampridius plures coæcervat, inutili studio: patet enim. Nunc ab hoc opprobrio & calamitate Otobertus Comes Habsburgensis, Sigibertum liberat. Citheram manu tenet, inquires. sed armata inquam ego. Et Achilles Heroum res gestas, quarum commemoratione, sese excitaret ad imitationem, canebat Citharam. quam hic pictam vult esse Nebrissensis. Sunt profectò septem chordæ, sive fides, quot Planetæ: Hypate, Parhypata, Lichanos, Mese. Paramese, Paranete, Nete. Aliud erat classicum inquires quàm cithara. Erat

Q

primum

primum concha: deinde cornu: postremò lituus. antequam ad luxum veniretur. Quid ergò usurpat Mylta citharum pro tuba? Aliud longè facit, quàm dicit. non tamen mendacium dicit: sed fide & concordia subjeetorum, veluti tuba excitari se dicit, ad audendum. Concordiam illam, fidium concentus repræsentat. E similitudine non solum Princeps verùm etiam Philosophi utuntur. Quod si Principes ubique omnes uterentur; ne multò major foret, cùm Principum laus, tùm civium felicitas.

LXXVI. HIEROGRAPHIA.

Corona inter duas parmas, hastas, verò quatuor videtur parari & servari armis, quanquam benevolentia ut loco digniori, & potiori præsidio sit. Hæc prudentis Hierographiæ, simplex enarratio sit. Nam non satis est, in alterutro præsidio, præsidij. Benevolentia civium, sine diligentia Principis, manca est. Et arma rursus Principis, cum odio aut contentu populi, debilia sunt. Philippum Alexandri Magni patrem, securitas perdidit Phalaridem, civitatis totius odium evertit. Cyrum vigil animus, inter vigiles custodivit, &, ut Xenophon scribit, ad maturam senectutem perduxit. Paucis multorum Comes admonet Princeps. ut rectè sibi consulturus sit, quicumq; Principum, prudentia dicta diligenter, fecerit.

LXXVII. HIEROGRAPHIA.

Rari hætenus viri, aut potius virtutes. Hic comes, nihil majoribus minor videtur. Non enim absq; gravi causâ nomen Æqui invenit. Iustus ante appellatus est Aristides. Sed obnoxius legibus, quæ juvenem quoque ferocem, nisi simul vecordem, cogunt vel exercere, vel simulare virtutem. Rotherius Comes Habsburgensis, in illa potestate & dignitate, nomen æqui tulit, longè majori cum gloria. Nam illi, uti patuit, non licebat esse iniquo. Principibus an liceat, non disputo: video, quid faciant, occasione freti. Hæc de appellatione Comitum: nunc de sententia. vim viribus. vi, jam antè dictum est: & est dictum plane idem. Sed hæc sententia, abs æquitati, cujus nomine laudavimus jam, æquales Comitum secuti, multum distat. Hæc enim in legibus, illa in manibus versatur. Quis verò? Natura enim non modò licet, verùm etiam necesse est vim vi repellere. Naturæ autem lex, potior est, constitutione hominum, etiam non iniqua: vetustior quippe & sanctior. Homines quoque, qui leges contunt, interpretantur, aut exequuntur; quod jure nequeunt in causâ justâ, non injustè arma expediunt. Non igitur iniquum est, æquis armis, ubi fractæ sunt leges, æquitatem defendere. quemadmodum M. Tullius in lib. de officijs, sanctè ostendit. De sententia Comitum, quid sentiam, imò sentiant eruditi & prudentes viri, audis. Superest, ut videamus qua figura ipse sententiam suam declarat. En jubat, quod per caliginem perrumpit. imò depulsâ caligine, radios longè lateq; diffundit hoc scemate illustrat, quod dictum videbatur obscurius. Ut enim jubat superat, disperdit, perdit tenebras; sic virtus insignis, qua nihil illustrius, hostes domesticos obterit & peregrinos fundit, fugat.

LXXVIII. HIE-

LXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Cautus h'c Comes à provida mente, & sagaci judicio cognominatus est. Quam viri laudem si silentio prætermissem, præter ingratitude, lumen Hierographiæ extinxissem. Multum enim refert, à quo quidq; dicatur, ut ante dictum, recordare mecum potes. Ad rem accedo. Superabo, inquit, alibi. & simul lucente Sole, duas arbores quasi indice ostendit: quarum altera arefcens, altera frondens est Et Sol aversus ab hac, illa collustrat. Si Comes est Sol: & erat, ut dicitur Cautus; non debuit ante florentes opibus hostes aggredi, quam debiles, aridos, & pæne enectos, qualis h'c altera arbor est, radicitus evertisset. Sic aliquem ratiocinari secum, audire videor. Sed generosi animi est fractis & jam manus dantibus parcere: cum integris æquo Marte manus conferere. imò & cauti. cum enim hostes videt licere, victo vivere; ignavior fit: & quibus in victoria peperceris, ex hostibus socios facis.

Lamprechtus Comes Habsburgen: vi.
Gratiosus.

Gunttramus Comes Habsburgen:
vii. Fortissimus.

Vilantardus Comes Habsburgen: viii.
Religiosus.

Lautfridus Comes Habsburgen:
Laudatissimus

Hausfridus Comes Habsburgen: x.
Honoratissimus

Gunttramus Comes Habsburgen: xi.
Molestus

LXXIX. HIEROGRAPHIA.

Gratiosus hic Comes, non tulisset hoc nomen, si non fuisset insigni virtute, quæ blandè, in hominum animos influit, præditus. Sunt autem, quas vulgus maximè admiratur, & quasi obstupescit, virtutis species, continentia & clementia. Illa enim voluptatem, hæc iracundiam continet, ac quasi vinculis constringit: quibus maxima hominum pars cedit, atque superatur non invita. Ego de Continentia, ex nomine conjicio: gratus enim suis non est, quicumque; Principium, alienos incestat thoros. Ipse Comes de Clementia testatur, & verè quidem, Nam si falso, aut æquales non tulissent, aut posterius refutassent) Cum ait: Læsus juvo. Et simul ostendit duos foculos, in quorum alterum coniecta est pila, vel ænea, vel ferrea, quæ quo perforata est, ore flat, & oppositum focum, quasi folle excitat & inflammat. Sic scilicet Comes, à duobus contentiosis, in rixæ ardorem, compulsus, hujus fert, illius lenit injurias. Et si nequit, ut nonnulli beneficiis irritantur, coacervat in verticem, non lentum ignem. Sed prunas, ut veri Mystæ loquuntur ardentes,

LXXX. HIEROGRAPHIA.

Quæ proximum seculum antecessere, barbara fuisse rudia litterarum, ab inundatione Barbarorum, quidam volunt Litterati non sapientiam in scriptis, aut humanitatem in factis desiderant; requirunt modò eloquentiam. Sua cuique stet sententia. Ego nec temporum injurias, quaror: nec quæro rei exactius examen Principes video non tantum sapientes, verum & eloquentes. Comes Cuntramus, fortissimi nomen accepit, Non vulgare. Et cum nostri Thrasones, in tanta litterarum luce, à litteris abhorreant. Quasi immanitas sit fortitudo; Comes fortissimus, Contramus, secutus majores, purissimum nobis Symbolum ex M. Cicerone; & Hieroglyptum ingeniosissimum reliquit ex Homero. Non solum nobis nati sumus. nosti, quæ sequuntur apud Ciceronem. Et quis ignorat noctuam ab Ulyssè agnosci, sacram Minervæ, in speculatione nocturna? Ergo erat hic Princeps, non viribus tantum ferox. quibus, à bellis superamur; sed & animo fortis, quo vir virum superat. Tinctoque litteras, & imbuto præceptis veræ virtutis. Ceterum parma & gladius in promptu sunt; ut non solum excipias dextrè, sed & inferas justè bellum. Multum enim interest, expectes, an antevertas hostem, cum ad famam, quæ in bellis plurimum potest, tum ad rem: avertis enim clades belli in hosticum. Non est semper tutum, inquires. Hoc videns Comes, in umbone Clypei, Noctuam sculpsit. ut vigilet, qui bellum gerit. Tutius enim est vigilandi duci exercitus in hostico castra, quam in pacato metari. Unde Annibal: Illis (de Romanis loquitur, quibuscum in Italia pugnabat Afer, ignavis esse licet. Nobis nisi in virtute nullum est præsidium. Multo minus, effugium. Quod ergo timidi formidant; duces rei bellicæ periti, quærent periculum sæpe. Et Cato in Hispania, non à fronte, sed à tergo, hostium castra oppugnat. Ne ad sua castra respectaret miles; sed aut vincendum aut moriendum intelligeret. Proximè Noctuam, Lauri surculus assurgit. Nemo tam noctuæ similis est; qui non videat, Comitem pro-

Q iij

mittere

mittere vigilantibus, & non torpentibus in bello victoriam. Insigne documentum, etiamsi non reliquisset, qui fortissimi nomen in acie invenit, ullum nobis exemplum.

LXXXI. HIEROGRAPHIA.

Deus bone, quæ hæc propago Heroum? sua quisq; virtute insignis est. Et non exclamabo? non clamabo? ut perpetues non virorum, sed virtutis propaginem. Nihil profectò salubrius Reip. datum est à te, qui multa dona'ti & donas, omnia ut breviter finiam, quæ aut habemus publicè, aut possidemus privatim; Principe, qui nobis non solum præsit potestate; verùm etiam præcat virtute. Erit qui hæc dari posteritati censébit. Ego tamen non, sed antiquitas honoravit nominibus, & quasi suis coloribus, distinxit, virtutes. Et non grata memoria repetam, quæ nostras vel ex vaterno excitent? præsertim, cùm ut Ptholomæi Reges Ægypti, vitiis insignes; ita Comites Habsburgenses, virtutibus clari & illustres sint. Nam per ludibrium Philopater, Philometer, Philadelphus appellati sunt. Quod, ut Turcæ suos quisque interemerit. Verum enimvero hic omne punctum tulit, quem pietas Religiosissimum nominat. Quid enim cultu & observantia Numinis majus ad rem humanam? vel augustius ad divinam. Solet Pietatis studio animus mitescere. Ut non modò compertum est, in superstitione Numæ, sed & in religione Salomonis. Sed Carolus & Constantinus Magni, ut pii in templo; sic acres in bello extiterunt. Docueruntq; & Deum coli & bellum geri ab eodem posse. Nec video, quid sedentaria ista quorundam pietas, otii altrix, de nepotibus tutè conjice, Reip. conducat. Mysta nosster se ab hac ignavia, pietatis simulatione, aut superstitione tecta, liberè vindicat. In Leones enim animum Heroicum atq; Leoninum ostendit: Scipionemq;, Principis alicujus scilicet potestatem dividit, ac mordicè comprehensum detripit, comminuit, tollit. Quod cùm facit; pro æquitate, inquit, sine qua, ne piorum quidem societas consistit. Ita latè patet Justitia: & omnia, supera, infera, media continet & ordine disponit.

LXXXII. HIEROGRAPHIA.

Rebar me ad apicem, & summam virtutis pervenisse. Nunc Luitfridus signum tollit, quem video laudatissimum salutari. Præstat igitur proximis hoc: quod ut laudent, ita & paveant homines fortitudinem potentioris: Et religionem Principis plures contemnant, quàm laudent: ipse omni virtutum genere excelluerit. Si laudem ubiq; invenit: Nec odium modò declinarit, sed & excesserit invidentiam. Quæ Principis virtus ne inimitabilis: aut fortuna ne incomparabilis, cuiquam esse videatur; moderatio est in rebus qua citra invidiam, ut Terentius loquitur, laudem pares ille quidem de studiis liberalibus, nos de civilibus. Ac ne videar à sententia Comitis aut vos deducere, aut ego dissentire; Comes, equum paullò antè effrenem, ut apparet, manet enim in vultu ferocitas, Lupato domitum & constrictum, vacerræ alligavit, id est, hostem sub jugum misit, non trucidavit, at servavit. Nam cùm ista faceret; dixit: Hæc vera potentia

potentia. Quæ? victis parcere, Imò ad melius vitæ institutum traducere, ut horum salus quaesita, non spolia, aut gloria tua videatur.

LXXXIII. HIEROGRAPHIA.

Ego lego, Immerfabilis: Memini enim Horatii loquentis, de Ulyssæ: Aspera multa Fertulit, adversis rerum immerfabilis undis. Nec quenquam latet, quod Homerus subtili rate vectum, nec tamen merfium soluta scribat; virum fortem notari: Qui licet jactetur variis temporum procellis, nunquam mergitur. Immerfabilis enim est, ut suber, magnitudo animi: Et semper supernatat. Et hæc ad nomen honoratissimi apprimè quadrant. Virtus, inquam & fortuna. Nam non plenis honoribus refulget, cuicumque altera deest, Fortunam enim multi virtutem pauci honorant. Sed Hunfridus, cognomento, Honoratissimus non Ulyssæ sed testudinem exhibet: Et ad spectaculum, Solem quoque adsciscit. Fluvicantis supra undas. Si cognominis rationem habuit; non abs re: Trogloditæ enim Æthiopiæ populus, adnatantes testudines, si Plinio credimus, fama fuit, adorasse. Si rei magis ad rem. Domi enim testudo manet. Quod si Principibus ubique omnibus persuaderi exemplo posset pauciores sua amitterent, cum appetunt aliena. Jam quod evehi in summa pelagi, quemadmodum hic pingitur, à Plinio scribitur, blandiente antemeridiano Sole: Ut siccato cortice, dum toto dorso, eminenti vapore Solis mergi nequeant; prorsus ad virtutem pertinet, quæ quò magis excolitur in palæstra, imò coloratur, & indurefcit sub sole, in luce, in conspectu, in conflictu; hoc minus mergi ærumnis, aut cedere fortunæ & hominum injuriis potest. Fit enim ut testudo, immerfabilis.

LXXXIV. HIEROGRAPHIA.

Quo quisq; sublimior; eò modestius se gerat. Quis sapientium Græciæ dixerit, & an hisdem verbis dixerit, non satis memini. Nos si non verba, rem assequimur & Modestiam cum Potestate: Comitatem cum dignitate: temperantiam cum licentia meritò admiramur. Quis enim nostrum, quos leges veluti vincula constringunt, perpetuum in vita tenerè servat? Humana non Barbara ætas, quæ Principes suos, à virtutibus, appellabat & honorabat. Ut enim ex Mortalibus eximunt; ita pæne Diis immortalibus adæquant. Imò virtutes sunt, quas in cælo homines collocarunt. Si tamen virtutes, superarunt enim vitia in Diis Paganorum. Comes nomine Modestus, cujus causâ, hic institutus est sermo, in caveam adducit Elephantem, cum catello, cur non cum mure? inquires. Indigna comparatio. Canis facilè assuescit & homini & belluæ. Si hunc spectat, Tempore & assiduitate, quod est Symbolum Comitatis: aut ad Elephantem, qui non modò jugum hominis subit. Tantilli, tanta bestia; verum etiam genua submittit, dona offert, mandata accipit, & facit imperata; Verum est Symbolum, & hujus, quàm illius exemplo illustrius. Quò enim quidq; incredibilius; eò factum admirabilius est. Quid autem velit hoc ænigmate Comes, ex cognomine manifestum fit. Nam ut iracundia Principis, multos irritat; sic modestia etiam iratos placat: Et non statim ruens in vindictam, hoc ipso vindicat: Ac cedendo vincit, subigitq; iracundiorem cane, & immaniorem Elephantò hostem.

LXXXV. HIE-

Comite Primæpe S Rom: Imperij

Berzo Comes Habsburgensis XII

Fortissimus

Rogatus Comes Habsburgensis

XIII Constantis

Bernherus Comes Habsburgensis

XIII Liberalis

Otto Comes Habsburgensis Decimus

quintus Prudens

Albertus Comes Habsburgensis

XVI Diues

Bernherus Comes Habsburgensis

XVII Justus

LXXXV. HIEROGRAPHIA.

Degenerare à majoribus liberos; ita notatum jam Heroicis temporibus. & longo post ævo observatum est; ut in proverbium abierit, Heroum filij noxæ. Eheu. in quantam & labem, Constantini & Caroli Magnorum posteritas desijt? Quò magis miror & vereor, eandem omnium Comitum Habspurgensium, indolem. peculiari solùm virtute, quæ inter cetera animi lumina, veluti Sol inter sidera, clariùs luceat, distinctam. Ac quasi natura effata, non haberet, quam aliam virtutis speciem, in stirpe generosa exprimeret; Betzo, refert unum ex proavis. unde ab eadem magnitudine animi invicti, nomen Fortissimi quoque accepit. Ipse nec Deidonom, nec hominum de se iudicium aspernatus: ἀτροβλήτα enim ne viliora quidem munera, (ille apud Homerum existimat) Taurum in arenam adducit, quibus nihil terrebatur, prætervectum, uti cernis, plagas. Cùm autem adijcit: conscia virtus: nemini dubium relinquitur, quin se sub non vana imagine ostendat, virtutis suæ conscium, nec vim apertam hostium, nec, veluti retia, insidias pertimescere. Est enim generositas huic animanti magna. ut vel ipse conieceris, ex torva fronte, auribus setosis, cornibus in procinctu dimicationem poscentibus. Sed tota vis, in prioribus pedibus stat. Nam ira gliscente, alternos replicat, spargit in altum harenam, solus animantium, eo stimulo ardescens. Cum hac generositate, & quis se comparari nolit? Certè domitus laboris vetustissimi & necessarij nobis socius est. Damnatus Romæ est & actus in exilium, bove, tanquam colono suo interempto. Hòmerus etiam divinitus castigatos Ulyssis socius scribit, quod armentum, non solis at siculorum (cruenda enim ex fabulis veritas) mactassent, atque abegissent.

LXXXVI. HIEROGRAPHIA.

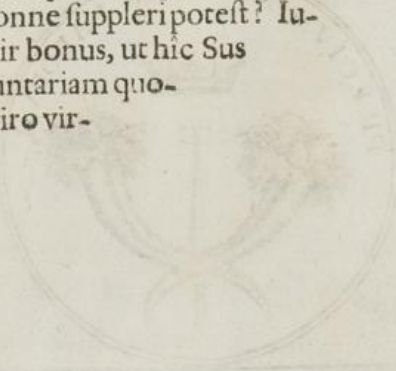
Nova inclarescit virtus. Aedes dum spectator. Constans novo cognomento Comes in scenam prodit. In hunc mihi oculos conijciant: qui nunquam sibi constant, sint cum basis Regni, & norma Reipub. Levia enim & ventosa consilia, nulli magis noxia sunt (quanquam plurimis noxia & capitalia) quam ipsis ut plerumque mala consilia, pessima sunt consultori. Levitas in muliere est. Quamquam imbecillioris sexus ea sit; non est tamèn sine probro, aut fama. Muliebri cujus est, probrosa levitas. vir cujus non est, non meminerit, cujus est gravitatis suæ? Hic Princeps meminit. non enim casu invenit nomen: & si delatum assentatione foret; jam dudum, temporis decursu, & vi veritatis ablatum. Ipse rei gravis exemplum, in re levi invenit, Piscatoria ut vides. Oportet enim constantes, imò pertiñaces esse in piscando: qui jactum faciunt, etiam si toties jacturam fecerint, modò retis, modò temporis. Hic verriculo implicata est marina bellua. Orca forte, qua cum Balana bellum est, tanto motu. ut mare, non secus, ac tempestate, sæviat atque intumescat. A dentibus putat Plinius, cùm cetera, massa aut moles veriùs carnis sit, cognosci posse. Quæcunq; est; capta est. & constantia est, quæ omnes difficultates superat. ne quis me mei, aut Comitem sui immemorem existimet. Quod autem lente manum, ad prædam licet reti irretitam extendat: &

ut reperiuntur multæ sterilis infœcunda. Noctua est omnibus avibus fere infesta & invisâ, præterquam Accipitri: quam circum glomerantur, & nequidquam impetunt tot aviculæ. Nam & ipse Accipiter subsidio adest, vel amicitiam Noctuæ spectans vel prædam oblatam. Sic ferè potentiores conveniunt: & licet bellis alia atque alia causâ prætendatur; non amicitia est, illa societas, in qua suum quisq; commodum sequitur. Noctua sive ingenio, sive subsidio freta, insultat assultantibus aviculis. Sarcasmus enim est. Ego movebor. Quid vultus? Non facessam vobis diu negotium, sed movebor, avolabo subducam me ex invidentium oculis. Hæc cum præ se ferat, propius accedentes capit tenaci vngue, & cum Accipitro, partitur prædam. Et quod dixerat se moturum castra; id præstat, profligata Imbelli multitudine. Aliò enim transvolat prædatum. Quod si sola deprehendatur, & majori alitum multitudine circumcincta, non videt effugium; tùm resupina pedibus repugnat: & collecta in artum, rostro & unguibus tota tegitur. Ita & nos in nostram virtutem nos colligere deberemus; si quandò potentior hostis ingruit: & focij deserunt. Cæterum Principi multa aucupia sunt, augendi opes. etiam citra injuriam. nec fori sunt, ex quo ferrum hebet, pecunia dominatur, reprehendendi. Sed injuria semper absit. Nam malè parata, malè dilabuntur.

XC. HIEROGRAPHIA.

Divitis nomen Comes proximus à fortuna obtinuit. quanquam & prudentis viri filium, necesse ferè sit, divitem esse. & animi non abjecti sit, opes cum quarere, tùm servare. Hic verò à virtute, & quidem à regina, virtutum, quæque sola videtur virtus, nomen Iusti. fortitudo certè, efferatior: continentia, mollior: prudentia, malicia videtur. Hæc de nomine auctoris. Nam sine Mystagogo, rem cernis. Sus enim, ut cernis, ferus, in venabulum pane insilit. si non mordicus petit: & ut audis, Una salus victis, nullam sperare salutem. Et est ita, ut non sus, sed Poëta loquitur. Nam liberi ab affectibus. sunt expeditioris consilij, animi non trepidantis inter spem & metum; sed pugnacis, omnia audentis, & ut ita loquar, invicti. Hinc Craſtinus Cæsari, Hodie, aut me vivum, aut Mortuum laudabis: decreverat enim aut generose mori, aut fortiter vincere: Laudavitque Cæsar vivam mortui virtutem. Quis neget? inquires; sed hæc non justis, ac fortis viri sententia est. Respondere tibi possem, qui unam habet, omnes habere virtutes. Non cavillabor in re seria. Quò quisque justior; eo fortior. Etenim justitiam, cum Dicitur homines simul defendunt. Si ergò Poëtæ relinqua relinquamus: & retineamus duo verba Mystæ, una salus; nonne suppleri potest? Iusticia.

Hæc enim munitus quisvis vir bonus, ut hic Sus in telum, in necem ruit. voluntariam quoque: Tantò pluris est viro virtus, quam vir.

Comites Principes S. Rom. Imperii
Albertus II Comes Habsburgensis XVIII. *Carolus Comes in Ardenberg et Marchie*
Exulatoꝝ Landgravius Alsatie T. *Liber Baro in Sibenburge et Eguazur Vcl*

Petrus Ernestus Comes et Dominus in Mansfeld. Dns in
Helaronek Eques Auroi Velleris Gubernator in Duc. Luxembur ge

Carolus S. R. Imp. Princeps Comes
in Mansfeld Generalis Regni Hungarie

Joannes de Lucimburg Comes de
Ligni Eques Auroi Velleris

INDEX ALPHABETICUS.

UBI FIGURA REPERIATUR.

A.

Adolphus Dux Clivensis fol. 149.
Albertus Archidux Austriae fol. 91.
Albertus Archidux Austriae fol. 106.
Albertus Dux Bavariae fol. 115.
Albertus Prebs: Card: Elect: Mogunt. (fol. 84.)
Albertus I. Comes Habsburgensis (fol. 176.)
Albertus II. Com: Habsburg: fol. 180.
Ascanius Sfortia, Diac: Card: fol. 32.
Ascanius Sfortia, Diac: Card: fol. 32.
Ascanius Sfortia, Diac: Card: fol. 36.
Alexander Medices. Presb. Card: (fol. 11.)
Alexander Farnesius, Presbyt: Card: fol. 23.
Alexander Farnesius, Presbyter Card. (fol. 23.)
Alexander Crivellus, Presbyt: Card: (fol. 54.)
Alexander Campegius, Presbyt: Card: (fol. 60.)
Aloysius Estensis, Diac: Card: S. Eustachij (fol. 15.)
Aloysius Estensis, Diac: Card: S. Eustachij (fol. 15.)
Aloysius Estensis, Diac: Card S. Eustachij (fol. 19.)
Aloysius de Guisa, Diac: Card: fol. 11.
Aloysius Venetus Diac: Card: fol. 64.
Andreas Bathorius, Presbyter Card: (fol. 6.)
Angelus Corarius, Patriarcha Constantinop: (fol. 78.)
Anna Ducissa Saxoniae Augusti Electoris uxor (fol. 88.)
Antonius Perenotus, Granuel: Presbyter Card: (fol. 45.)
Antonius Corarus, Presbyt. Cardin: (fol. 54.)
Antonius Dux Lotharingiae fol. 128.
Antonius Marchio Bergiae fol. 159.
Alphonfus infans Portugaliae, Presbyter Card: S. Xyfti fol. 1.
Augustinus Spinola, Presbyt: Card: (fol. 54.)
Augustus Dux & Elector Saxoniae (fol. 88.)
Augustus

Augustus Dux & Elect: Saxon: fol. 88.

B.

Babo Comes Habsburgens: fol. 168.
Bernherus Comes Habsburg. fol. 176.
Bernherus Comes Habsburg: fol. 176.
Betzo Comes Habsburgensis fol. 176.

C.

Carolus Arragonius, Diaconus Card: (fol. 1.)
Carolus de Vendosme, Presb: Card: (fol. 1.)
Carolus à Lotharingia Presb: Card: (fol. 6.)
Carolus Borbonius Diac: Card: fol. 6.
Carolus à Lotharingia, Episcop: Card: (fol. 28.)
Carolus Dominicus Carettus, Presbyter Card: fol. 32.
Carolus Borromeus, Presbyt: Card: (fol. 49.)
Carolus Borromeus, Presbyt: Card: (fol. 49.)
Carolus Archidux Austriae fol. 95.
Carolus Archidux Austriae fol. 95.
Carolus Archidux Austriae fol. 98.
Carolus Archidux Austriae fol. 98.
Carolus Archidux Austriae fol. 106.
Carolus Dux Burgundiae fol. 110.
Carolus Dux Lotharingiae fol. 135.
Carolus Dux Lotharingiae fol. 149.
Carolus Fridericus Princeps Cliviae (fol. 149.)
Carolus Frideric: Dux Cliviae fol. 154.
Carolus Frideric: Dux Cliviae fol. 154.
Carolus Frideric: Dux Cliviae fol. 154.
Carolus Frideric: Dux Cliviae fol. 154.
Carolus Philippus Dux Arscotiae (fol. 165.)
Carolus Dux Munsterburgij fol. 165.
Carolus Comes in Arnberg fol. 180.
Carolus Comes in Mansfelt fol. 180.
Christianus Elector Saxoniae fol. 88.
Christianus Princeps Anhaltiae (fol. 162.)
Christophorus Madrucius, Presbyter Card. fol. 28.
Christophorus

INDEX.

Christophorus Madrucius, Presb: Card:
(fol. 28.
Christophor: de Monte Aretino, Presb.
Card: fol. 32.
Christoph: Marchio Badensis fol. 162.

D.

Daniel Barbarus Patriarcha Aquilegi-
ensis fol. 78.
Daniel Archiepiscopus Moguntinus
(fol. 84.

E.

Eduardus Fortunatus Badensis March:
(fol. 162.
Ericus Dux Brunsbicensis fol. 140.
Ernestus Ferreus Archidux Austriae
(fol. 91.
Ernestus Archidux Austriae fol. 98.
Ernestus Dux Brunsbicensis fol. 140.

F.

Fabricius Carettus Magnus Mag: Ro-
diensium Equitum fol. 74.
Ferdinandus Medices Presbit: Card:
(fol. 11.
Ferdinandus Arachid: Austriae fol. 95.
Ferdinandus Archid: Austriae fol. 95.
Ferdinandus Archid: Austriae fol. 95.
Ferdinandus Archid: Austriae fol. 95.
Ferdinandus Archid: Austriae fol. 106.
Ferdinandus Dux Bavariae fol. 121.
Franciscus Gonzaga, Presbyt: Card:
(fol. 19.
Francisc: Sfortia, Presb: Card. fol. 36.
Franciscus Theobaldus Ursinus, Pres-
byt: Card: fol. 36.
Francisc: Caraffa, Presb. Card: fol. 41.
Franciscus de Mendoza, Presb. Card:
(fol. 64.
Franciscus de Dietrichstein, Presbyt:
Card. fol. 74.
Franciscus Villadum, Magnus Magist:
Rodiens: Equitum (fol. 54.
Fridericus Elector Palatinus Reni:
(fol. 88.
Frideric: Dux Wirtenbergiae fol. 165.
Geberhardus

G.

Geberhardus Dux Brunsbic: fol. 135.
Georgius Radgivil. Prebs: Card:
(fol. 6.
Georgius de Armiaco, Presb. Card:
(fol. 64.
Georgius Drafcovitiuss, Presb. Card:
(fol. 70.
Georg: Drafc: Prebs: Card: fol. 70.
Georgius Ludovicus Landgravius in
Leuchtenbergk fol. 165.
Gotfridus Lotharingiae Dux fol. 128.
Guido Ferrari, Presb: Card: fol. 54.
Guilhelmus ab Hannonia Comes
(fol. 115.
Guilhelmus Dux Bavariae fol. 115.
Guilhelmus Dux Bavariae fol. 115.
Guilhelmus Dux Bavariae fol. 121.
Guilhelmus Dux Bavariae fol. 121.
Guilhelmus Dux Cliviae fol. 149.
Guilhelmus Princeps Uraniae. fol. 154.
Guilhelmus Princeps in Henneberg
(fol. 162.
Guntramus Comes Habsburg: fol. 172.
Guntramus Com: Habs: fol. 172.

H.

Henricus Prebs: Card: fol. 1.
Henricus Turnonius, Presbyt: Card:
(fol. 45.
Henricus Dux Brunsbicensis fol. 140.
Henricus Julius, Dux Brunsb: fol. 145.
Henricus Julius, Dux Brunsb: fol. 145.
Henricus Julius, Dux Brunsb: fol. 145.
Henricus Dux Brunsb: fol. 145.
Henricus Dux Lignitz fol. 165.
Heotoprechtus Comes Habspurgenfis
(fol. 168.
Hercules Gonzaga, Diaconus Card:
(fol. 19.
Hieronymus Rovertuus, Preb: Card:
(fol. 23.
Hieron: Doria, Presb: Card: fol. 45.
Hieron: Auria, Presb. Card: fol. 45.
Hieronymus Palmerius, Presb: Card:
(fol. 70.
Hippolitus Med: Diac: Card: fol. 15.
Hippolitus Med: Diac: Card: fol. 15.
Hippolitus

INDEX

Hippolitus Med: Diac: Card: fol. 15
 Hippolitus Eften: Diac: Card: fol. 19
 Hugo de Melun: Comes de Gantes
 (fol. 159)

I.

Jacobus Urfinus, Diac: Card: fol. 36
 Jacobus Sabellus, Epic: Card: fol. 45
 Jacobus Grimanus Patriarcha, Aquile-
 giensis fol. 74
 Jacobus Gallus Patriarcha Hierololy-
 mitanus fol. 78
 Jacob^o Archiepisc: Trevirensis. fol. 84
 Innocentius Cybo, Diac: Card: fol. 70
 Innocentius Cybo Diac: Card: fol. 70
 Innocentius Cybo, Diac: Card: fol. 70
 Joachimus March: Brandeb. fol. 91
 Joannes Medices, Presb: Card: fol. 11
 Joannes Angelus Medices, Presbyter
 Card: fol. 11.
 Joannes Vincentius Gonzaga, Presbyt:
 Card: fol. 19
 Joan. Cajetan^o Urfin^o, Diac: Card: f. 36
 Joan. Tolledan^o, Presb. Card: fol. 45
 Joan. Hieronymus Moronus, Presbyt:
 Card: fol. 49
 Joan. Paulus Chiesia, Card: Diaconus.
 (fol. 49)
 Joan. Baptista Cigala, Diac: Card:
 fol. 60
 Joan: Franciscus Gombara, Diaconus
 Card: fol. 60
 Joannes Valeta, Magnus Magist: Equi-
 tum Melitenfium fol. 74
 Joan: Georgi^o March: Brandeb: fol. 91
 Joannes Dux Burgundiae fol. 110
 Joannes Callimirus Comes Palatinus
 (fol. 128)
 Joan. Georgius Com: Palat: fol. 128
 Joan. Guilhelmus Dux Brunsb: fol. 140
 Joan. I. Dux Clivensis fol. 149
 Joan. II. Dux Clivensis fol. 149
 Joan. III. Dux Clivensis. fol. 149
 Joan. Guilhelmus Dux Juliae fol. 154
 Joan. Frideric^o Dux Pomeran: fol. 165
 Joan. de Lucimburg, Comes de Ligni
 (fol. 180.)

K.

L.

Lamprecht^o Com: Habsburg: fol. 172
 Leopoldus

Leopoldus Dux Austriae fol. 91
 Ludovic^o Arragon: Diac: Card: fol. 1
 Ludovic^o Borbonius Diac: Card: fol. 6
 Ludovic^o de Guisa, Diac: Card: fol. 11
 Ludovicus Eftenfis, Presbyter Card:
 (fol. 15)
 Ludovicus Madrucius, Presb: Card:
 (fol. 32)
 Ludovicus Dux Bavariae fol. 115
 Luitfridus Comes Habsburg: fol. 172

M.

Marcus Antonius Columna, Presbyt:
 Card: fol. 41
 Margaritha Ducissa, Bavariae fol. 110
 Margaritha Alberti Ducis, Bavariae u-
 xor fol. 110
 Margaritha Lotharingiae Ducissa fol. 135
 Margar: Lotharing: Ducissa fol. 135
 Margar: Lotharing: Ducissa fol. 135
 Mattheus Long^o Presb: Card. fol. 28
 Matthe^o Urfin^o, Presb: Card: fol. 36
 Matthias Archidux Austriae fol. 98
 Matthias Archidux Austriae fol. 98
 Matthias Archidux Austriae fol. 98
 Matthias Archid: Austriae fol. 102
 Matthias Archid: Austriae fol. 102
 Matthias Archidux Austriae fol. 102
 Mauritius Elector Saxoniae fol. 88
 Mauritius Princeps Uraniae fol. 159
 Maximilianus Archid: Aust: fol. 102
 Maximilianus Archid: Aust: fol. 102
 Maximilianus Archid: Aust: fol. 102
 Maximilianus Dux Bavariae. fol. 121

N.

Nicolaus Fiescus, Diaconus Card:
 (fol. 64)

O.

Otto Comes Habspurgenfis fol. 176
 Otto Truches, Presb: Card: fol. 28
 Otto Truches, Presb. Card: fol. 28
 Otto & Philippus Comites Palatini
 (fol. 121)
 Otto Henricus Dux Brunsb: fol. 145
 Ottobertus Com: Habsburg: fol. 168

P.

Perinus Gonzaga, Presb. Card. fol. 19
 Petrus

INDEX.

Petrus Franciscus Ferrari, Presbyter Card: (fol. 49) Petrus Bembus, Venetus, Presb: Card: (fol. 54) Petrus Ernestus Comes in Mansfeld (fol. 180) Philippus Boncompagnus Diac: Card: (fol. 32) Philippus Spinola, Presb: Card: fol. 54 Philippus Audax D. Burgund: fol. 110 Philippus Prob^o Dux Burgund: fol. 110 Philippus de Croy, Dux de Arscoth: (fol. 159) Philippus Flachius Magist: Germ: Equitum Hierosolym: fol. 162 Philippus à Ridefel, Mag: Germ: Equitum Hierosolym: fol. 162 Pompei^o Columna, Diac: Card: fol. 41 Prosper Columna, Diac: Card: fol. 41 Q. R. Rainutius Farnesi^o Presb: Card: fol. 23. Raphael Riarius, Presb: Card: fol. 60 Renata Lotharingica Ducissa Bavarie (fol. 121) Renatus Lotharingie Dux fol. 135 Renatus Princeps Uranie fol. 159 Richardus Dux Bavarie fol. 128 Rodericus Borgia, Diac: Card: fol. 23 Rudolphus de Carpi, Diac: Card: (fol. 49) Ropat^o Comes Habsburgi: fol. 168	Rotherius Comes Habsburg: fol. 168 S. Salentin^o Archiep: Colonien: fol. 84 Scipio Gonzaga, Presb: Card: fol. 23 Sigismundus Archid: Austriae fol. 91 Sigobertus Com: Habsburg: fol. 168 Sigobertus Com: Habsburg: fol. 168 Stanislaus Ofius, Presb: Card: fol. 60 Stephan^o Columna, Presb: Card: f. 41 T. Theodobaldus Arragoni^o, Presb: Card: (fol. 1.) V. Ugo de Verdala, Magn^o Mag: Equitum Melitensium fol. 74 Ugo de Verdala, Presb: Card: fol. 64 Vulvius Ursinus, Diac: Card: fol. 41 W. Wilhelm^o Princeps Uranie fol. 159. Wilhelm^o Comes Palatinus fol. 128 X. Y. Z. Zacharias Delphinus, Presb: Card: (fol. 60.)

INDEX SYMBOLORUM.

Uc nihil juvat fol. 1 Bonæ Spei fol. 1 Scipsum sustinet fol. 1. Sub cortice rego fol. 1 Idem per diversa fol. 1 Gloria immortalis fol. 1 Lux publica Principis ingens fol. 6 Virtus infirmitate perficitur fol. 6 Melior fortuna notabit fol. 6 Sacrificijs non delectabntis fol. 6 Se necat ut vivat fol. 6 Testante virebo fol. 6 A mon	A mon proufit fol. 11. Hoc per te nihil, sed si minimum addideris maximum fiet fol. 11 A Domino factum est istud fol. 11 Quo se vocatus fol. 11 Huc aliquando eluctabor fol. 11 Vix nata sustentor fol. 11 Ingressus & non regressus fol. 15 Emergit pressa fol. 15 Inter omnes fol. 15 Ab infomni non custodit Dracone fol. 16 Altiora fol. 16 Sictua

INDEX.

Sic tua nos virtus	fol. 15	Religione & custodia	fol. 54
Cum tempore	fol. 19	Non cernuntur & adfunt	fol. 54
Non fuefro mas delo que puedo	fol. 19	A semitis impiorum elongor	fol. 54
Sic repugnant	fol. 19	Hoc opus	fol. 60
Bella gerant alij	fol. 19	En curas hominum	fol. 60
Tu ne cede malis	fol. 19	Premitur non opprimitur	fol. 60
Sic immortalis sum	fol. 19	Per ardua virtus	fol. 60
Potius mori quam fidem fallere	fol. 23	Longo splendescit in usu	fol. 60
Suave	fol. 23	Onus meum suave	fol. 60
ΒΑΛΥΤΩ	fol. 23	Altiora peto	fol. 64
Los serados per non mirar los porlarar	(fol. 23)	A via ne torseris	fol. 64
Duret in ævum	fol. 23	Fraus fraude compensata	fol. 64
Auctor ego audendi	fol. 28	Semper immota	fol. 64
Fide & vide	fol. 28	Confiderate Lilia agri	fol. 64
Sic hic qui diligunt	fol. 28	Ingratis fervare nefas	fol. 64
Perit ut vivat	fol. 28	Iustus ut florebit	fol. 70
Unitas	fol. 28	A bono malum	fol. 70
Fero lucem	fol. 32	Durabo	fol. 70
Terreor aspectu Domini	fol. 32	Sine fine	fol. 70
Si Deus nobiscum quis contra nos	f. 32	Constrictum at non liberate	fol. 70
Illuminat in mea	fol. 32	Disperfit pauperibus	fol. 70
Totum adimit quo ingrata refulges	(fol. 32)	Inopem me copia facit	fol. 74
Votis subscribent fata secundis	fol. 32	Sine dubio	fol. 74
Hoc uno Jupiter ultor	fol. 36	Ubique similis	fol. 74
Erit altera merces	fol. 36	Nisi Dominus frustra	fol. 74
Sola fides	fol. 36	Sans ponit fortir hors del ornire	(fol. 74)
Aspicit unam	fol. 36	Mors omnia æquat	fol. 74
Mirabile in oculis nostris	fol. 36	Volentes	fol. 78
Utriusque auxilio	fol. 36	Recordare novissima	fol. 78
Sic ardua peto	fol. 41	Mors ultima	fol. 78
Prius mihi post sobodi	fol. 41	Inexorabilis	fol. 78
In te Domine speravi	fol. 41	Summum bonum	fol. 78
Scutum fidei proteget me	fol. 41	Atri janua ditis	fol. 78
Sic durat utrunque	fol. 41	Mors ultima linea rerum	fol. 84
Nocuisse locutum	fol. 41	Pudeat nos perdidisse diem	fol. 84
Fata obstant	fol. 45	Recepto visu libertatem arripio	(fol. 84)
Æterna virtute parantur	fol. 45	Omnia	fol. 84
Vigilantibus	fol. 45	Semper fertilis	fol. 84
Et vitæ mortisq; Comes	fol. 45	Ex frugalitate ubertas	fol. 84
Nun quæ super terram	fol. 45	Qui judicatis terram diligite Justitiam	(fol. 88)
Durate	fol. 45	His artibus	fol. 88
Monstrat iter	fol. 49	Tandem bona causa triumphat	(fol. 88)
Una salus	fol. 49	Tegubernatore	fol. 88
Cælitus datum	fol. 49	Interna prestant	fol. 88
Tentis vi retinulis	fol. 49	Fide sed vide	fol. 88
Dies & ingenium	fol. 49	Nosce te ipsum	fol. 91
Ego semper	fol. 49	Utriusque auxilio	fol. 91
Motu clarior	fol. 54	Virtuti nil inivium	fol. 91
Dum volvitur iste	fol. 54	Teluma	
Undique frustra	fol. 54		
Religione			

INDEX.

Telum Virtus facit	fol. 91	Justus non derelinquetur	fol. 140
Et hic virum agit	fol. 91	Ex duris gloria	fol. 140
Tamen est laudanda voluntas	fol. 91	Sic ad atra	fol. 140
Vincit potentia fati	fol. 95	Vilitavit nos Oriens ex alto	fol. 140
Resistunt firmata	fol. 95	Alijs interviendo consumor	fol. 140
Sic resistit	fol. 95	Tandem bona caussa triumphat	fol. 145
V. T. H. E. S. E.	fol. 95	Recte faciendo neminem timemus	(fol. 145)
Absque metu	fol. 95	Honestum pro patria	fol. 145
Patere & sustine	fol. 95	Das ichs gestalt im Gottes Gewalt	(fol. 145)
Audaces fortuna juvat	fol. 98	Lux in tenebris	fol. 145
Audaces juvo	fol. 98	Altiora peto	fol. 145
Soli Deo gloria	fol. 98	Lesæ libertatis affectus	fol. 149
Amat victoria curam	fol. 98	Ultra nubila	fol. 149
Amat victoria curam	fol. 102	Hodie cras nihil	fol. 149
Fortibus resistat	fol. 102	His quoque subiecta	fol. 149
Militemus	fol. 102	Mali consilio	fol. 149
Frangit & attollit	fol. 102	Fides sancta & fratrum concordia fo-	
Tanto monta	fol. 106	lix fitque	fol. 149
Affiduitate	fol. 106	Aurea virtutis merces sudore paranda	
Legitime certantibus	fol. 106	est.	fol. 154
Ante ferit quam flama micet	fol. 110	Me juvat auspicijs magnorum adole-	
Hac fatam me ratio necat	fol. 110	scere divum	fol. 154
Ut cunq̃ue	fol. 110	Virtute ac meritis dignos ad sydera	
Lacessitus	fol. 110	tollo	fol. 154
Precium non vile laborum	fol. 110	Benevolentia bonissima gaudia	(fol. 154)
Cominus & eminus	fol. 110	Cor principum in manu Dei est	(fol. 154)
Ante ferit quam flama micet	fol. 115	Audaces fortuna juvat	fol. 154
Evertit & æquat	fol. 115	Bona spei	fol. 159
Ira modereris & ori	fol. 115	Extinguisse nefas	fol. 159
Parcere subiectis & debellare superbos	(fol. 115)	Hoc quoque fecissem si mihi vita foret	(fol. 159)
Vincit vim virtus	fol. 115	Jugalis fides	fol. 159
Cynosura Duce obdurandum	fol. 121	Sic sperare licet	fol. 159
Agnosce dole emenda	fol. 121	In silentio & spe fortitudo mea	(fol. 159)
Cor unum & anima una	fol. 121	Tempestati parendum	fol. 162
Concordiæ æternæ	fol. 121	Non aliter	fol. 162
Cognosce elige matura	fol. 121	Wann Gott wil	fol. 162
Coram Deo & hominibus & fratrum		Ex hoc in hoc	fol. 162
concordiæ	fol. 121	Virtute ac meritis dignos ad Sydera	
Constanter & sincere	fol. 128	tollo	fol. 162
Justa tyrannorum punitio	fol. 128	Non frustra	fol. 162
Ex fumo lucem	fol. 128	Se ipsum sustinet	fol. 65
In via virtuti nulla via	fol. 128	Inseparatum	fol. 165
Domine vias tuas demonstra mihi	(fol. 128)	Fata inveniunt	fol. 65
Dederitne viam casusve Deusve	(fol. 128)	Mundus est mundus	fol. 165
Lealte passe tout	fol. 135	A Domino factum est hoc	fol. 165
Si me fata vocant	fol. 135	Dum volvitur iste	fol. 165
Sed nunquam cadimus	fol. 135	Hoc	
Contra hostes tuos da mihi virtutem			
Sperno invidiam	fol. 135. (fol. 135)		
Justus			

INDEX.

Hoc opus est	fol. 168.	Conscia virtus	fol. 176.
Ad salutem illustror	fol. 168.	Timentem time	fol. 176.
Hæc mihi tuba	fol. 168.	Facilis jactura	fol. 176.
Benevolentia	fol. 168.	Paulatim	fol. 176.
Vim viribus	fol. 168.	Ego movebor	fol. 176.
Superabo alibi	fol. 168.	Una Salus	fol. 176.
Læsus Juvo	fol. 172.	Dulce & decorum est	fol. 180.
Non solum nobis	fol. 172.	Tempore perficitur	fol. 180.
Pro æquitate	fol. 172.	Haud facile Virtus extinguitur	fol. 180.
Hæc vera potentia	fol. 172.	In spe fortitudo	fol. 180.
Sic immerfaberis	fol. 172.	Precium non vile laborum	fol. 180.
Tempore & assiduitate	fol. 172.	Contra impossibile nemo tenetur	(fol. 180.)
		Conscia	

F I N I S.

